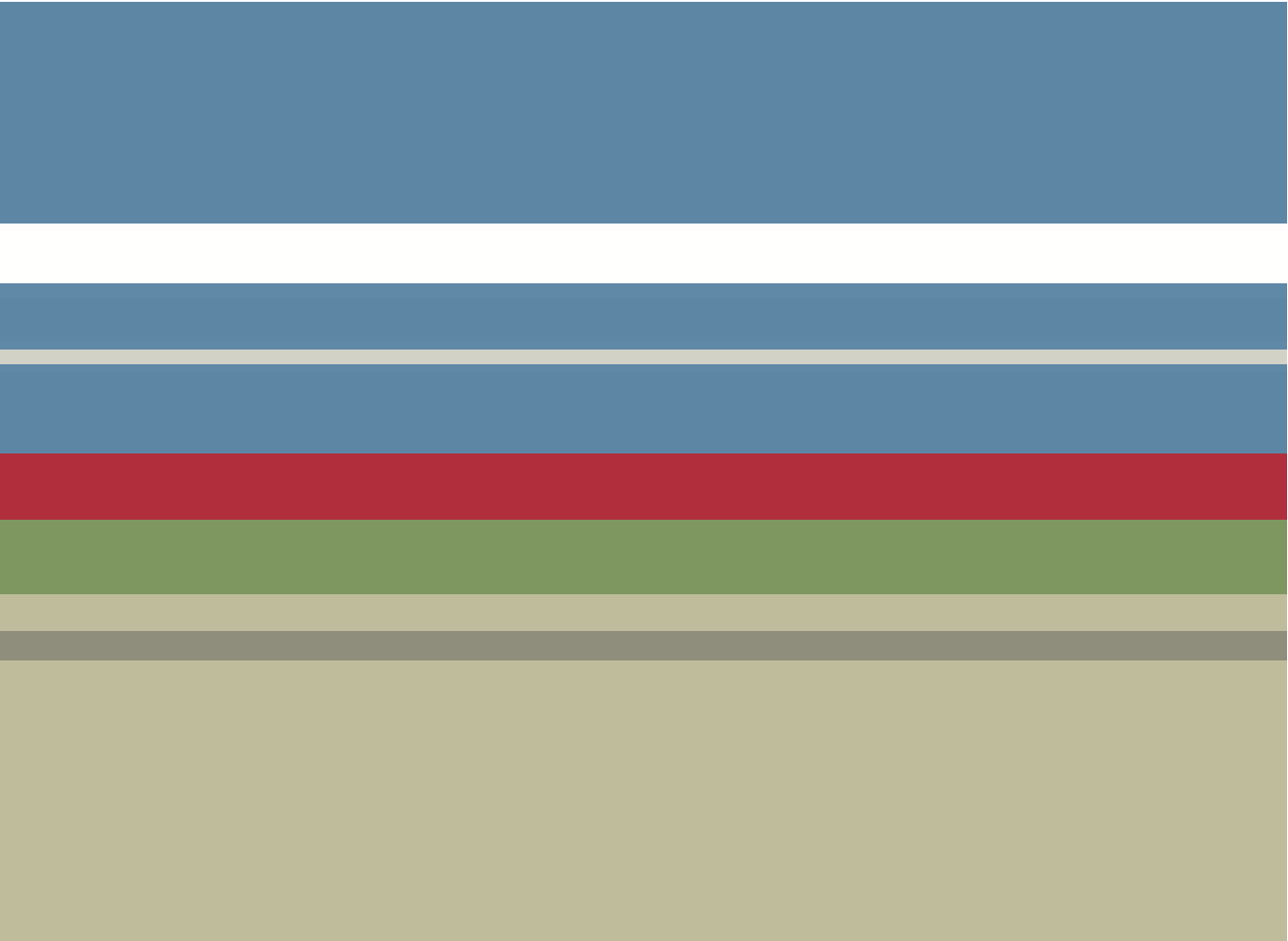

Programmabegroting 2023

Raadscommissie 27 oktober 2022

Inhoudsopgave

Bestuurlijke boodschap	2
Leeswijzer programmabegroting 2023	3
Kaders en uitgangspunten	4
Hoofdstuk 1 - Kerngegevens	6
Hoofdstuk 2 - Financieel perspectief 2023 -2026	9
Hoofdstuk 3 - Samenvatting begroting	13
Hoofdstuk 4 -	16
4A - Programma's	16
Programma 1 Voor en door bewoners	16
Programma 2 Zorg voor elkaar, veiligheid op orde	29
Programma 3 Mooi en gastvrij Texel	41
Programma 4 Texel werkt!	55
Programma 5 Toekomst voor de jeugd	66
Programma 6 Samen beleven en bewegen	75
Programma 7 Duurzaam, schoon en innovatief	84
Programma 8 Goed wonen, goede bereikbaarheid	95
Overhead	109
4B - Financiële vertaling voorstellen	112
Hoofdstuk 5 - Investeringsplan 2023-2026	117
5A - Nieuwe investeringen	117
5B - Vervangingsinvesteringen	118
Hoofdstuk 6 - Verloop reserves en voorzieningen	121
Hoofdstuk 7 - Paragrafen	123
Paragraaf A Verbonden partijen	124
Paragraaf B Weerstandsvermogen	147
Paragraaf C Onderhoud openbare ruimte en gebouwen	159
Paragraaf D Bedrijfsvoering	161
Paragraaf E Grondbeleid	165
Paragraaf F Financiering	171
Paragraaf G Lokale lasten	175
Hoofdstuk 8 - Overheveling projectbudgetten	184
Hoofdstuk 9 - Subsidies	186
Hoofdstuk 10 - Overzicht algemene dekkingsmiddelen	189
Hoofdstuk 11 - Begrippenlijst Programmabegroting	190
Hoofdstuk 12 - Schema behandeling Programmabegroting 2023	193
Hoofdstuk 13 - Overzicht baten en lasten per taakveld	194

Bestuurlijke boodschap

De programmabegroting van 2023 is de eerste van 4 begrotingen die financieel en inhoudelijk invulling geeft aan een nieuwe collegeperiode. In de zomer van 2022 is er aan een nieuw coalitieakkoord gewerkt. In de vorige collegeperiode deed Corona zijn intrede en dit is nog steeds niet weg, maar we kunnen wel stellen dat we geen structurele gevolgen van de Coronapandemie ervaren binnen de financiën van de gemeente.

Aan de slag met woningbouw en duurzaamheid

In deze begroting zijn de eerste plannen van het akkoord Bouwen aan vertrouwen, voor een sociaal en duurzaam Texel verwerkt. Om die reden bevat het veel nieuwe voorstellen. Het jaar 2023 kan worden gezien als een ambitieus jaar, waarin veel wordt ingezet op duurzaamheid en woningbouw. Dit laatste om veel en gevarieerde woningen voor onze inwoners te realiseren. Het woningbestand wordt met 10% aangevuld in de komende jaren.

Ook andere actuele thema's, zowel landelijk als lokaal, blijven onze aandacht houden. Onze haven en de visserij, de agrarische sector en de stikstofdiscussie, maar zeker ook de huidige onzekere ontwikkelingen op het gebied van energie en koopkracht. Verder beseffen we dat de grenzen van de toeristische groei zijn bereikt. Om onze wensen, plannen en ambities goed vorm te kunnen geven, is er tijdelijke uitbreiding van ons ambtelijk personeel vereist. Alleen dan kunnen we de plannen voor onze mooie gemeente realiseren.

Net als voorgaande jaren is het gelukt om de meerjarenbegroting op orde te houden, met een structureel positief sluitend karakter. De gemeente Texel noteert over de jaren 2023-2026 zwarte cijfers onder aan de streep. Ondanks dat we in de programmabegroting van 2023 een beroep doen op de Algemene Reserve, voor bijvoorbeeld het Duurzaamheidsfonds, is deze met ruim € 10 miljoen euro nog steeds erg goed gevuld. De lokale lasten worden conform het vastgestelde beleid niet meer dan trendmatig verhoogd. We hebben een stabiele en stevige financiële positie.

Solide begroting, wel uitdagingen voor de toekomst

De gemeente heeft voordeel van de storting in het Gemeentefonds ten gevolge van de meicirculaire. Dit geldt ook nog voor de komende 2 jaren. Volgens het huidige Rijksbeleid komt dit in 2026 grotendeels te vervallen, ook wel bekend als 'het financiële ravijn'. Ondanks dat we een solide financiële huishouding hebben, zijn we als gemeente met een relatief kleine begroting kwetsbaar. Daarnaast wordt het negatieve begrotingsresultaat van leer- en werkbedrijf De Bolder uit hun eigen reserves onttrokken. Voor de toekomst is het college bezig om het Huis van Ontwikkeling vorm te gaan geven en het toekomstbestendig maken van De Bolder.

We staan er goed voor, maar er zijn nog veel ambities. Deze doelen vragen om een goede samenwerking tussen de organisatie en het bestuur. Veel plannen uit het coalitieakkoord zijn opgenomen in de begroting van 2023. Om deze doelen goed en zorgvuldig uit te kunnen voeren vragen we om incidentele uitbreiding van onze ambtelijke organisatie. Alleen op die manier denken wij op de juiste manier ondersteuning te kunnen bieden en uitvoering te kunnen geven aan onze gezamenlijke plannen. Hierbij moeten we wel vermelden dat de huidige ontwikkelingen op de arbeidsmarkt om blijvende aandacht vraagt om het personeelsbestand goed aan te vullen.

Samen hopen we dat we de ambities van onze mooie gemeente kunnen realiseren.

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van gemeente Texel,
de secretaris, de burgemeester,

drs. E.C. van der Bruggen

ir. M.C. Uitdehaag

Leeswijzer programmabegroting 2023

De programmabegroting bestaat uit twee onderdelen te weten programma's en paragrafen.

Programma's

Per programma worden de volgende onderwerpen beschreven:

- een korte omschrijving van het programma;
- hoogtepunten per programma;
- ontwikkelingen en beleidskader (inclusief beleidsnota's en verordeningen);
- beleidsindicatoren;
- lange termijn planning;
- voorstellen.

De paragrafen

Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan, worden gebundeld in een kort overzicht. De paragrafen geven informatie over de financiële positie op de korte en langere termijn en bedrijfsvoeringaspecten in het algemeen voor de gehele organisatie.

Paragraaf : Verbonden partijen

Paragraaf : Weerstandsvermogen

Paragraaf : Onderhoud openbare ruimte en gebouwen

Paragraaf : Bedrijfsvoering

Paragraaf : Grondbeleid

Paragraaf : Financiering

Paragraaf : Lokale lasten

De perspectiefnota 2023 - 2026 is gebruikt als basis voor de programmabegroting 2023 naast het coalitieprogramma 'Bouwen aan vertrouwen voor een sociaal en duurzaam Texel'.

De infographics per programma zijn nog niet aangepast. Dit geldt ook voor de doelenboom. Dit is een onderwerp om gezamenlijk te bespreken.

Kaders en uitgangspunten

In de perspectiefnota zijn de kaders en uitgangspunten opgenomen, vooruitlopend op de programmabegroting 2023 - 2026. Een aantal van de kaders en uitgangspunten is gewijzigd opgenomen in de huidige programmabegroting 2023.

In de programmabegroting hanteren we de volgende kaders en uitgangspunten:

- *inhoudelijke kaders* zijn de door de raad vastgestelde beleidskaders die zijn opgenomen per programma op de 'post- it'. Verdere uitvoering van de reeds genomen raadsbesluiten en toezeggingen aan de raad;
- *financiële kaders* zijn de Gemeentewet, het Besluit Begroting en Verantwoording en daaruit volgend de financiële verordening van de gemeente Texel.
In het meerjarenperspectief is rekening gehouden met de indexering van de tarieven en de cao gevolgen voor gemeenten. Indexering tarieven 3% op basis van prijs bruto binnenlands product (pbbp) meicirculaire 2022, jaarschijf 2023. Voor de verwachte cao stijging is uitgegaan van 3% inclusief sociale lasten.
De meicirculaire is opgenomen in de programmabegroting.
- de gemeenschappelijke regelingen worden met 2,3% geïndexeerd;
- financieel zijn de raadsbesluiten in de programmabegroting verwerkt tot en met september 2022;
- lokale lasten, indexatie 2023:
 - *Bestaand beleid*
De bestaande belastingen en leges zijn per soort vastgelegd in een belasting- of legesverordening.
 - *Beleidsuitgangspunten*
Het algemene uitgangspunt is dat de tarieven van de leges en heffingen kostendekkend zijn en niet meer dan trendmatig worden verhoogd. Voor het begrotingsjaar 2023 wordt conform het bestaand beleid voorgesteld de lokale lasten te indexeren met 3 %, tenzij er eerdere besluitvorming is geweest;
- geen structurele gevolgen van de coronapandemie.

Totaal overzicht

Omschrijving	Voorstel verhoging
a. Afvalstoffenheffing	Kostendekkende tarieven
b. Forensenbelasting	Tarief is voor 2 jaar vastgesteld over de jaren 2022 en 2023, basis verhoging toeristenbelasting.
c. Havengelden	Reguliere indexatie 3%
d. Leges (incl. bouwvergunningen c.s.)	Reguliere indexatie 3%, met uitzondering van (maximale) rijkstarieven.
e. Lijkbezorgingrechten (incl. huuropbrengsten graven)	Reguliere indexatie 3% + kostendekkend
f. Marktgelden	Reguliere indexatie 3%
g. OZB woningen	Reguliere indexatie 3%
h. OZB niet-woningen	Reguliere indexatie 3%
i. Parkeerbelastingen	Geen voorstel tot verhoging
j. Precariobelasting	Reguliere indexatie 3%
k. Reclamebelasting	Reguliere indexatie 3%
l. Reinigingsrechten voor bedrijven	Reguliere indexatie 3%
m. Rioolheffing	Kostendekkende tarieven
n. Toeristenbelasting / Watertoeristenbelasting	Over de jaren 2022 en 2023 trendmatige verhoging van afgerond € 0,05 per overnachting al vastgesteld.

Uitkomsten programmarekening 2021 en halfjaarrapportage 2022

De programmabegroting is een cyclisch product, waarbij de andere P&C producten effect hebben op elkaar. Het vertrekpunt voor deze programmabegroting, is de perspectiefnota 2023 van dit voorjaar. Sindsdien hebben ook de jaarrekening 2021 en de halfjaarrapportage 2022 effect gehad op onze financiële positie. Het financieel effect van deze producten treft u onderstaand in het kort aan.

Programmarekening 2021

Financieel is het jaar positief afgesloten met een voordelig rekening resultaat van € 5 miljoen. Dit door een eenmalige afkoop voor onderhoud wegen van Rijkswaterstaat van € 1,5 miljoen. Meer individuele subsidie ontvangen van ca. € 1,0 miljoen. Door de coronapandemie zijn werkzaamheden en investeringen in de tijd gaan schuiven, wat een voordeel geeft van € 1,0 miljoen. Meer ontvangsten op het gebied van toeristenbelasting, parkeeropbrengsten en leges van € 1,1 miljoen. De rentes in 2021 waren (nog) historisch laag en dat heeft een financiële meevaller gegeven.

Halfjaarrapportage:

In de halfjaarrapportage is er een structureel nadeel van € 0,6 miljoen. Dit bestaat voor een groot deel uit prijsstijgingen van onderhoud van wegen, onderhoud openbaar groen en de kosten van de Wet maatschappelijke ondersteuning. Deze wijzigingen zijn verwerkt in de programmabegroting 2023.

Daarnaast was er een incidenteel voordeel wat voornamelijk bestond uit een positieve uitkomst van de meicirculaire 2022 en een voordeel op de afschrijvingslasten, naast een nadelig resultaat op jeugdhulp en personeel en organisatie.

Planning

Programmabegroting 2023	Onderwerp
05-10-2022	Verzenden programmabegroting 2023 naar raadsfracties
11-10-2022	Vergadering Auditcommissie
27-10-2022	Bespreking programmabegroting 2023 in speciale raadscommissie
09-11-2022	Vaststelling programmabegroting 2023
10-11-2022	Verzending naar provincie en CBS

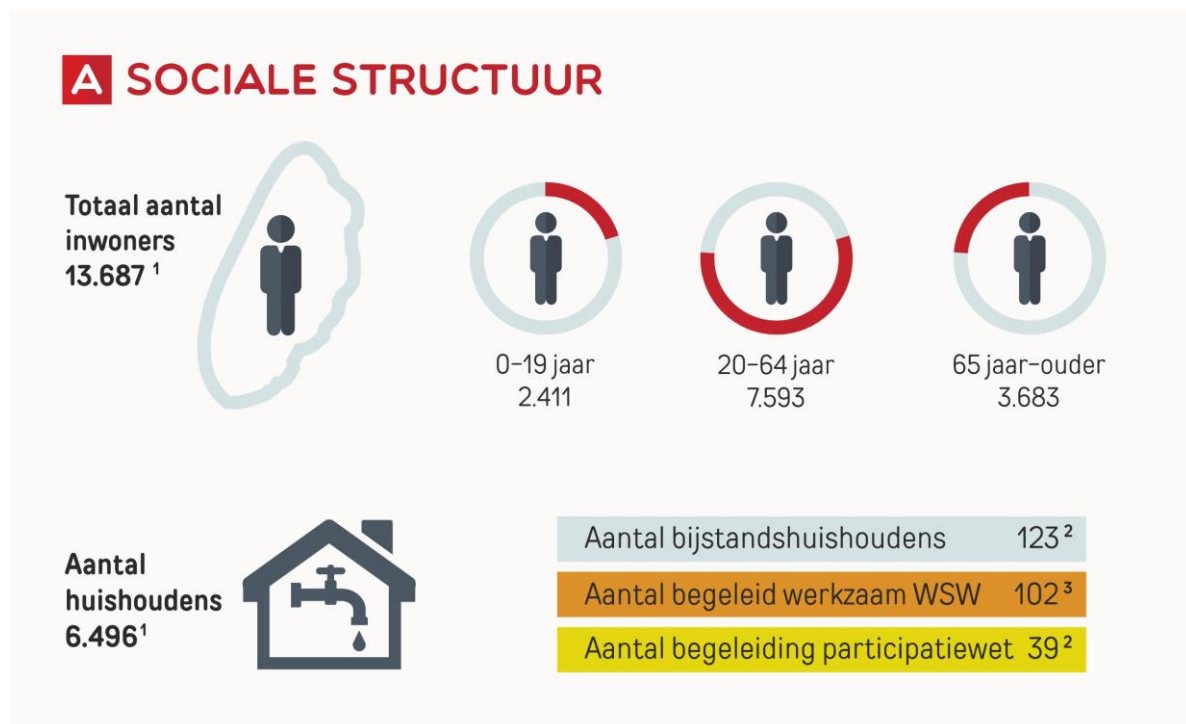
Hoofdstuk 1 - Kerngegevens

De kerngegevens zijn te vinden via: www.waarstaatjegemeente.nl en via www.texel.incijfers.nl.

Visuele weergave van informatie: infographics geven beeld op hoofdlijnen

Op verzoek van de raad wordt de (financiële) informatie ook visueel weer gegeven. De volgende gegevens zullen door middel van een infographic opgenomen worden:

- een samenvattende overall infographic van de begroting op hoofdlijnen;
- een infographic met kerngegevens van de gemeente;
- per programma en per paragraaf een infographic van de belangrijkste punten.

1. www.texel.incijfers.nl (07-2022)

2 Eigen gegevens (07-2022)

3 De Bolder cijfers jaarrekening (2021)

B PROGNOSE

Totaal aantal
inwoners
14.000¹

0-19 jaar
2.800

20-64 jaar
7.300

65 jaar-ouder
3.900

Aantal
huishoudens
6.880¹

Zorgvraag mobiliteitsbeperking
1.717³

Prognose
geboorten
90²

Prognose
sterfte
206²

Prognose leerlingenaantallen
Basisonderwijs 896²
Voortgezet onderwijs 537²

1. www.texel.incijfers.nl (2050)

2. Pronexus (2039)

3 Active (2040)

C FYSIEKE STRUCTUUR

Aantal woningen
6.936¹

Overige woningen
(waaronder recreatie-,
2e woningen etc.)
4.174²

333 km
wegen¹

164 km
fietspaden³

OPENBAAR GROEN
280 ha binnen-
en buiten
bebouwde kom³

1. www.texel.incijfers.nl (2022)

2. Eigen gegevens (2022)

3 Gemeentewerken IBOR cijfers 2022 excl. water en sportvelden

D FINANCIËLE STRUCTUUR

Woonlasten meerpersoonshuishouden

€ 759

€ 810¹

OZB tarief

0,0342%

0,1098%¹

Gemiddeld besteedbaar inkomen

€ 43.400

€ 42.700²

Totale inkomsten gemeente Texel

ca € 68 miljoen³

1. www.waarstaatjegemeente.nl (2022)

2. www.texel.incijfers.nl (2019)

3. begroting (2022)

E TOERISME

Toeristische bedden

43.696¹

Toeristische overnachtingen voor toeristenbelasting

4.100.372²

TESO fietsovertochten
TESO overtochten auto's in PAE

Nog onbekend
m 1.796.000³

1. Bestemmingsplan(2022)

2. Eigen gegevens (2022)

3. Jaarrekening TESO (2022)

Hoofdstuk 2 - Financieel perspectief 2023 -2026

(bedragen x € 1.000)

Financieel perspectief 2023-2026					
Nr.		2023	2024	2025	2026
1	Begrotingsaldo	634	2.218	2.548	3.162
	Autonome ontwikkelingen				
2	Ontwikkeling Algemene uitkering	4.651	330	924	-2.589
3	Ontwikkeling indexatie budgetten en kosten personeel en bestuur etc.	-1.432	0	0	0
	Reeds genomen raadsbesluiten				
4	Verwerking aangenomen raadsbesluiten van de diverse taakvelden	-938	0	53	40
	Voorstellen perspectiefnota 2023				
5	Exploitatie en kapitaallasten voorgestelde investeringen	-254	0	0	0
6	Financiële consequenties structurele voorstellen	-443	0	0	0
7	Leer Werk bedrijf "De Bolder", bijdrage structureel tekort	0	0	-363	-394
8	Incidentele storting overschot begrotingsjaar 2023 naar algemene reserve	-2.218	0	0	0
	Totaal	0	2.548	3.162	219

Ten opzichte van de perspectiefnota zijn de belangrijkste wijzigingen:

- * de verwerking van de meicirculaire 2022;
- * verhoging indexatie diverse budgetten;
- * verwerking genomen raadsbesluiten na de perspectiefnota, inclusief halfjaarrapportage 2022;
- * voorstellen die opgenomen zijn in deze programmabegroting 2023 e.v.

Toelichting over bovenstaande onderwerpen

- 1) het financieel perspectief start met het saldo van de begroting 2022, een overschot van € 634.000;
- 2) de meicirculaire 2022 heeft als resultaat een fors hogere algemene uitkering voor de jaren 2023-2025. Over het jaar 2026 worden de gemeenten met de septembercirculaire geïnformeerd. Via een raadsinformatiebrief is de raad in een eerder stadium over de meicirculaire 2022 geïnformeerd;
- 3) in het genoemde bedrag zijn de wijzigingen meegenomen in financiële zin van de indexering van de gemeentelijke budgetten inclusief de te verstrekken subsidies, inclusief de beleidsgestuurde subsidies (BCF) en de gemeenschappelijke regelingen (afgeronde uitgaven € 1.052.000). Aan de inkomstenkant is er een aantal mutaties voor totaal € 250.000 onder andere voor de indexatie van de gemeentelijke leges en belastingen met 3% en de mutaties jaarlijkse storting rationeel gebouwen beheer. De meeste belastingen en rechten worden geïndexeerd met de verwachte inflatie ad 3%. De toeristenbelasting blijft onveranderd. Het tarief staat voor twee jaar vast, tot en met 2023. De tarieven voor de forensenheffing dalen als gevolg van het voorstel 109 "Samenloop toeristenbelasting enforensenbelasting" met 10%. Daarnaast is een inschatting gemaakt van de autonome personeelskosten over 2023, gebaseerd op 3% inflatiecorrectie c.q. loonsverhoging en een doorrekening van de reguliere periodieken (€ 410.000)
- 4) in de afgelopen periode zijn er meerdere raadsbesluiten genomen die consequenties hebben voor het financieel perspectief. Deze besluiten zijn verwerkt in de meerjarenraming. De grootste mutaties zijn realisatie Thijssenhuis (€ 420.000) en de verwerking besluitvorming halfjaarrapportage 2022 (€ 596.000) en een structurele verlaging van de rentelasten ad € 170.000;
- 5) de kapitaal- en exploitatielasten van de voorgestelde investeringen zijn voor het begrotingsjaar 2023 € 253.750. Voor een uitgebreide specificatie van dit bedrag zie hoofdstuk 5A van de begroting;
- 6) in de programmabegroting 2023-2026 worden voor € 443.350 aan nieuwe structurele uitgaven voorgesteld. Voor een uitgebreide specificatie van dit bedrag zie hoofdstuk 4B van de begroting;
- 7) er is voor het Leer-werkbedrijf "De Bolder" een structurele bijdrage meegenomen, gebaseerd op de huidige inschatting van het oplopend meerjarig structureel tekort. Tot en met 2024 zullen de eigen

reserves van de Bolder ingezet worden om de tekorten op te vangen. Vanaf 2025 zal er vanuit de algemene middelen moeten worden bijgedragen aan het Leer-werkbedrijf "De Bolder, om de tekorten te compenseren. De begrote exploitatie resultaten zijn:

2022	verlies	€ 199.000
2023	verlies	€ 399.000
2024	verlies	€ 559.000
2025	verlies	€ 602.000
2026	verlies	€ 757.000

- 8) het voorstel is om het begrote overschot van het jaar 2023 eenmalig in de algemene reserve te storten. Vanaf 2024 blijven deze middelen structureel beschikbaar.

Sluitende meerjarenraming

Na verwerking van de voorstellen is er een sluitende meerjarenraming. In deze meerjarenraming is nog geen rekening gehouden met o.a. de inrichting van de ijsbaan en het meerjarig onderhoudsplan van de haven in Oudeschild. De besluitvorming van de raad is tot en met 21 september 2022 opgenomen.

Overzicht incidentele baten en lasten en stand algemene reserve

Incidentele lasten

	Besluitvorming	Omschrijving	Progr.	2023	2024	2025	2026
1	Raad 10/11/2021	Meer handjes aan het kraambed van woningen	7	70.000	70.000	70.000	0
2	Raad 15/12/2021	Transitievisie warmte gemeente Texel 2021	7	100.000	100.000	0	0
3	Raad 15/12/2021	Uitvoeringsplan sociaal domein 2023	2	213.500	0	0	0
4	Raad 22/06/2022	Begroting de Waddeneilanden (extra bijdrage 2023)	1	54.361	0	0	0
5	Raad 09/11/2022	Incidentele voorstellen programmabegroting 2023	1-99	4.040.200	1.882.500	650.000	550.000
		Totaal incidentele lasten		4.478.061	2.052.500	720.000	550.000

Incidentele baten

	Besluitvorming	Omschrijving		2023	2024	2025	2026
				0	0	0	0
		Totaal incidentele baten		0	0	0	0

Saldo

	Omschrijving		2023	2024	2025	2026
	Saldo voordeel (-) resp. nadeel (+)		4.478.061	2.052.500	720.000	550.000

Dekking

	Besluitvorming	Omschrijving		2023	2024	2025	2026
	Diversen	Dekking algemene reserve	1	-4.478.061	-2.052.000	-720.000	-550.000
		Saldo incidentele baten en lasten		0	0	0	0

Toelichting

- 1) De raad heeft in haar begrotingsvergadering van 2022 voor de jaren 2022 t/m 2025 € 70.000 beschikbaar gesteld voor tijdelijke formatie-uitbreiding voor wonen in verband met een groot gebrek aan betaalbare woningen. Dit naar aanleiding van een amendement.
- 2) De raad heeft in haar vergadering van 15 december 2021 € 200.000 beschikbaar gesteld voor de jaren 2023 en 2024 voor de invulling van de regierol die het rijk aan de gemeente heeft opgelegd.
- 3) De raad heeft in haar vergadering van 15 december 2021 € 587.000 beschikbaar gesteld voor de uitvoeringsprogramma's sociaal domein waarvan € 213.500 voor 2023. Dit om te investeren in de kwaliteit van leven van Texelse inwoners.
- 4) Voor 2023 is een extra bijdrage aan de Waddeneilanden nodig. De raad heeft in haar vergadering van 22 juni 2022 € 54.361 beschikbaar gesteld in verband met de uitwerking van het door de gemeenteraden vastgestelde uitvoeringsprogramma Waddeneilanden.
- 5) Voor een specificatie van deze voorstellen wordt u verwezen naar hoofdstuk 4B van deze programmabegroting 2023.

Stand en mutaties algemene reserve

Stand algemene reserve per halfjaarrapportage 2022	14.222.846
Raadsvoorstellen na halfjaarrapportage 2022: Raad 13/07/2022 regeling reiskostenvergoeding € 43.500 en Herinrichting IJsbaan € 15.000. Raad 21/9/2022 Omgevingsvisie toekomst Texel € 160.000 en Ander gebruik gemeentelijk gebouwen € 25.000.	-243.500
Raad 22/06/2022 Incidentele voorstellen opgenomen in de perspectiefnota 2023	1.225.700
Raad 09/11/2022 Voorstellen opgenomen in deze programmabegroting 2023 inclusief voorstellen perspectiefnota 2023	-7.122.700
Raad 09/11/2022 Voorstel MJB Incidenteel overschot begroting 2023	2.218.000
Stand per programmabegroting 2023	10.300.346

Dit is € 8.300.346 boven de afgesproken ondergrens van € 2.000.000. Over de uitkomsten van de septembercirculaire 2022 wordt u later geïnformeerd. De financiële consequenties komen in 2022 ten gunste/laste van de algemene reserve.

Hoofdstuk 3 - Samenvatting begroting

Recapitulatie

Programma	L/B	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
1 Voor en door bewoners	Lasten	12.475	8.167	11.414	7.900
	Baten	46.693	48.067	51.318	49.664
	Saldo	34.218	39.900	39.903	41.763
2 Zorg voor elkaar, veiligheid op orde	Lasten	20.423	19.404	19.388	17.874
	Baten	6.957	3.318	2.318	2.125
	Saldo	-13.466	-16.086	-17.070	-15.749
3 Mooi en gastvrij Texel	Lasten	4.133	4.531	5.105	4.483
	Baten	193	250	205	205
	Saldo	-3.940	-4.280	-4.900	-4.279
4 Texel werkt!	Lasten	2.281	14.844	2.481	2.647
	Baten	1.020	13.178	1.002	1.109
	Saldo	-1.261	-1.667	-1.480	-1.538
5 Toekomst voor de jeugd	Lasten	1.551	1.951	2.052	1.776
	Baten	67	528	32	32
	Saldo	-1.484	-1.424	-2.021	-1.744
6 Samen beleven en bewegen	Lasten	4.153	3.927	4.265	4.589
	Baten	611	734	932	538
	Saldo	-3.542	-3.194	-3.333	-4.051
7 Duurzaam, schoon en innovatief	Lasten	5.933	6.069	6.978	7.260
	Baten	5.705	6.106	6.424	6.096
	Saldo	-227	37	-555	-1.164
8 Goed wonen, goede bereikbaarheid	Lasten	7.016	11.308	7.391	8.900
	Baten	8.576	11.082	5.946	5.773
	Saldo	1.560	-226	-1.445	-3.127
Overhead	Lasten	8.332	8.358	9.201	10.211
	Baten	257	307	101	101
	Saldo	-8.075	-8.051	-9.100	-10.110
Resultaat na bestemming (excl. De Bolder)		3.783	5.009	0	0

	L/B	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Gemeente Texel	Lasten	66.296	78.561	68.277	65.641
	Baten	70.080	83.570	68.277	65.641
	Saldo	3.783	5.009	0	0
Leer-Werkbedrijf De Bolder (prog. 2)	Lasten	4.279	4.491	4.721	4.956
	Baten	4.378	4.439	4.721	4.956
	Saldo	99	52	0	0
Eliminatie participatiebudget	Lasten	-2.767	-2.720	-2.779	-2.998
	Baten	-2.767	-2.720	-2.779	-2.998
	Saldo	0	0	0	0
Totaal	Lasten	67.808	80.332	70.219	67.599
	Baten	71.691	85.289	70.219	67.599
	Saldo	3.882	5.061	0	0

Materieel sluitende begroting 2023-2026

Onderstaande tabel laat zien dat de gemeente Texel een materieel sluitende meerjarige begroting (ABC) heeft. Dat wil zeggen dat alle structurele lasten (meer dan) volledig gedekt zijn door structurele baten.

Een specificatie en toelichting van de incidentele baten en lasten (B) per programma is terug te vinden in het hoofdstuk 2 Overzicht incidentele baten en lasten en stand algemene reserve.

De incidentele toevoeging aan reserves van € 2.218.000 (C) betreft het begrotingsoverschot 2023 dat eenmalig naar de algemene reserve gestort is (zie voorstel hoofdstuk 2 Financieel perspectief 2023-2026). Daarnaast is in 2023 € 4.478.061 onttrokken voor incidentele voorstellen (zie hiervoor hoofdstuk 2 financieel perspectief). Dit geldt ook voor de daaropvolgende jaren.

bedragen x € 1.000)				
Omschrijving	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026
Totale lasten	67.599	65.381	65.744	66.138
Totale inkomsten	67.599	67.929	68.906	66.357
Begrotingsoverschot A	0	2.548	3.162	219
Incidentele baten	4.478	2.052	720	550
Incidentele lasten	4.478	2.052	720	550
Saldo incidentele baten/lasten B	0	0	0	0
Incidentele onttrekkingen uit reserves	0	0	0	0
Incidentele toevoeging aan reserves	2.218	0	0	0
Saldo toevoegingen/onttrekkingen reserves C	2.218	0	0	0
Structureel en reëel in evenwicht A+B+C	Ja 2.218	Ja 2.548	Ja 3.162	Ja 219

Mutaties reserves per programma gemeente Texel

bedragen x € 1.000)

Omschrijving	Begroting 2023		Begroting 2024		Begroting 2025		Begroting 2026	
	Inc.	Str.	Inc.	Str.	Inc.	Str.	Inc.	Str.
Lasten								
Programma 1 Texel voor/door bewoners	2.218	0	0	0	0	0	0	0
Programma 4 Texel werkt	0	1.119	0	1.119	0	1.119	0	1.119
Totale lasten	2.218	1.119	0	1.119	0	1.119	0	1.119
Baten								
Programma 1 Texel voor/door bewoners	4.478	0	2.052	0	720	0	550	0
Programma 4 Texel werkt		164	0	164	0	164	0	164
Totale baten	4.478	164	2.052	164	720	164	550	164
SALDO MUTATIES	-2.260	955	-2.052	955	-720	955	-550	955

De incidentele baten en lasten zijn hiervoor toegelicht onder “materieel sluitende begroting”.

De structurele lasten hebben betrekking op de exploitatie van de haven in Oudeschild. Er wordt jaarlijks € 900.000 gereserveerd in verband met de exploitatie en beheer van de haven. Daarnaast is de jaarlijkse storting per saldo is € 219.000 en betreft personeel, frictie en onderhoud.

De jaarlijkse baten voor de inhuur van havenmeesters tijdens pieken is € 60.000. Daarnaast is voor dekking kapitaallasten onderhoud en voorzieningen haven € 96.125 nodig en € 8.229 voor dekking gestegen salariskosten personeel haven.

Hoofdstuk 4 -

4A - Programma's

PROGRAMMA 1

VOOR EN DOOR BEWONERS

1. Digitale inclusie
2. Texelse maat
3. Zorg voor privacy en informatiebeveiliging
4. Samen organiseren en samen doen

Wat willen we bereiken?

Toegankelijke en begrijpelijke dienstverlening voor iedereen. Of dat nu aan de balie is, online of aan de telefoon. Zodat iedereen eenvoudig zaken met ons kan doen. Vanuit het principe 'digitaal waar het kan en persoonlijk waar het nodig is'.

We geven persoonlijke aandacht aan de bewoners die dat nodig hebben of wensen. Meer op afspraak werken draagt daaraan bij. En zo voldoen we aan de wettelijke zorgplicht voor laaggeletterden en/of digitaal minder vaardigen.

Wij gaan uit van de kracht van de samenleving die wij benutten en versterken waar nodig. Wij faciliteren participatie door de Texelse aanpak voor burgerparticipatie.

We zijn transparant en maken onze overheidsinformatie beter vindbaar, uitwisselbaar, eenvoudig te ontsluiten en goed te archiveren.

We zijn een zelfstandige gemeente en werken samen met de Noordkop en de Waddeneilanden. We hebben een gezonde financiële basis, een duidelijke sluitende begroting en solide toekomstbestendige ICT-voorzieningen. Met veel aandacht voor informatiebeveiliging, privacy en hybride werken.

APV Nota Verbonden Partijen
Treasurystatuut
Kwaliteitshandvest
Missie en visie en meerjarenplan
Structuurvisie Texel op koers
Integriteitsbeleid
Gedragscode voor politieke ambtsdragers
Gedragscode voor ambtenaren
Leidraad integriteit bij werving en selectie
Regeling melding financiële belangen
Protocol integriteitsschendingen
Regeling melding vermoeden misstand
Verordening commissie bezwaarschriften
Communicatievisie 2017-2020
De Texelse aanpak voor burgerparticipatie
Financiële verordening - Art 213a Gemeentewet
Informatiebeleidsplan 2018-2022

Waar hebben we al op ingezet?

- samenwerking met de Waddeneilanden en in de Noordkop;
- verbetering digitale dienstverlening en toegankelijkheid door vernieuwde website;
- werken op afspraak en flexibel inspelen op veranderde regelgeving door corona;
- hybride werken voor de medewerkers door inrichten van flexplekken, gebruik van Microsoft 365/Teams, en het maken van afspraken over bereikbaarheid e.d;
- vaststelling van de Texelse aanpak voor burgerparticipatie; (februari 2022)
- door ontwikkelen informele aanpak bij geschilbeslechting.

Waar zetten we extra op in?

- programma Waddenprogramma;
- wet open overheid: overheidsinformatie vindbaar en toegankelijk;
- uitwerken van beleid zorgplicht dienstverlening voor laaggeletterden en/of digitaal minder vaardigen en verdere digitalisering door wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer; (wettelijke verplichting)
- uitbreiden van digitale toegankelijkheid voor subsites; (andere sites dan www.texel.nl) (wettelijke verplichting)
- implementatie en uitvoering van de Texelse aanpak voor burgerparticipatie;
- verdere professionaliseren van ICT-voorzieningen, ook i.v.m. hybride dienstverlening en beveiligingsaspecten.

Inventarisatie wenselijke voorstellen:

- *inbraak- en toegangscontrole vervangen en afboeken;
- *digitoegankelijkheid op bestaande subsites toepassen;
- *financieel pakket vervangen;
- *met programma organisatie Waddeneilanden verdergaan;
- *archief tijdsblok 2000 tot en met 2012 bewerken en overbrengen;
- *hybride dienstverlening en bedrijfsvoering door ontwikkelen;
- *wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer uitvoeren;
- *ict door ontwikkelen;
- samenloop toeristenbelasting en forensenbelasting;
- burgerberaad opzetten en uitvoeren;
- functie Concern Controller uitbreiden;
- budget verzekering aanpassen;
- Advies&Ondersteuning tijdelijk uitbreiden.

(*opgenomen in de perspectiefnota)

Verbonden Partijen in dit programma

In onderstaand overzicht is aangegeven welke verbonden partijen binnen dit programma werkzaamheden uitvoeren.

Naam verbonden partij	Taakvelden	Bijdrage aan gemeentelijke doelen
Gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum Alkmaar	0.4 Overhead	Beheer overgebrachte archieven, inspectie uitvoering informatiebeheer, advisering en ondersteuning kwaliteitsverbetering.
Gemeenschappelijke regeling De Waddeneilanden	0.1 Bestuur 0.4 Overhead	Bestuurlijke samenwerking en belangenbehartiging wadden gerelateerde en eiland specifieke zaken, gericht op behoud van zelfstandigheid. Samenwerking op ondersteunende taken: ICT, financiën, P&O en communicatie.
BNG Bank NV	0.5 Treasury	Het met specialistische dienstverlening mogelijk maken dat de financiële transacties op een efficiënte en effectieve wijze worden uitgevoerd.
NV Alliander	0.5 Treasury	Het beheren van onze aandelen (850 = 0,02%).

Beleidsindicatoren

De gemeenten lichten de effecten van het beleid toe door een vaste set beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en de jaarrekening. De gepresenteerde gegevens zijn de nu (september 2022) bekende cijfers.

Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Texel
0.Bestuur en ondersteuning	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2023	13,02 fte
				2022	13,08 fte
				2021	13,11 fte
0.Bestuur en ondersteuning	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen gegevens	2023	12,15 fte
				2022	12,38 fte
				2021	13,27 fte
0.Bestuur en ondersteuning	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	2023	€ 1.596
				2022	€ 1.345
				2021	€ 1.420
0.Bestuur en ondersteuning	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	Eigen begroting	2023	€ 3.141.612 19,3%
				2022	* € 2.971.756 16,7%
				2021	*€ 2.470.786 15,14 %
0.Bestuur en ondersteuning	Overhead	% van totale lasten(exclusief De Bolder)	Eigen begroting	2023	15,4%
				2022	15,2%
				2021	10,3%
				2022	15,2%
				2021	10,3%

*Externe inhuur: het kengetal 2022 is op basis van gegevens per 15 september 2022. Het kengetal 2023 is op basis van de verwachte begroting 2023 (basis 2022) verhoogd met de gedane voorstellen voor externe inhuur. Daarnaast worden gedurende het jaar middelen van vacatureruimte naar inhuur overgeheveld waardoor dit percentage op werkelijke basis gaat stijgen in de loop van het jaar 2023.

Doelenboom

1.1 Dienstverlening optimaliseren

- 1.1.1 Gemeente Texel bestuurlijk zelfstandig houden
- 1.1.2 Integer, transparant en daadkrachtig besturen
 - 1.1.2.23 Klanttevredenheid meten
 - 1.1.2.26 Bezwaarschriften afdoen
- 1.1.3 Op taakvelden met andere instellingen samenwerken
 - 1.1.3.1 Met Waddeneilanden samenwerken
 - 1.1.3.2 In regioverband samenwerken
 - 1.1.3.3 Structureel waarborgen samenwerking Inkoop en Aanbesteding
- 1.1.4 Representatieve werkzaamheden
 - 1.1.4.1 Herdenkingen in het kader van 4 en 5 mei organiseren
 - 1.1.4.3 Onderscheidingen faciliteren
 - 1.1.4.4 De gemeente representeren

1.2 Een gezonde financiële positie behouden

- 1.2.1 Een structureel sluitende begroting behouden
- 1.2.2 Financieel risicomanagement optimaliseren
- 1.2.4 Bedrijfsmiddelen op peil houden

B. Lange Termijn Planning

C. Voorstellen

Voorstel 2023-101	Inbraak- en toegangscontrole vervangen en afboeken		
Doelenboom	1.2.4 Bedrijfsmiddelen op peil houden		
Motivatie	De toegangscontrole en inbraakbeveiliging wordt niet meer ondersteund door de fabrikant en moet derhalve vervroegd worden vervangen. De boekwaarde per 2023 moet afgeboekt worden.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 7.200	Incidenteel	Begroting 2023
	€ 3.000	Structureel	Begroting 2023
Toelichting financieel	De boekwaarde is per 2023 € 7.200. Voor jaarlijks onderhoud en controle is structureel € 3.000 nodig.		

Voorstel 2023-102	Digitoegankelijkheid op bestaande subsites toepassen		
Doelenboom	1.1.6 Digitale dienstverlening uitbreiden		
Motivatie	We werken al enige tijd aan digitoegankelijkheid van onze website om zo te voldoen aan wetgeving (besluit digitale toegankelijkheid overheid). Inmiddels is de eigen website goed toegankelijk en wordt regelmatig getoetst. Naast www.texel.nl zijn er verschillende websites waar de gemeente opdrachtgever van is maar die nog niet voldoen aan de wet digitoegankelijkheid. In 2023 richten we onze aandacht daarom op deze subwebsites. Waar mogelijk worden deze websites overgebracht in hetzelfde systeem als www.texel.nl waardoor toegankelijkheid en avg geborgd zijn. Afhankelijk van de subsites vraagt dit om een grotere of kleinere aanpassing in bijvoorbeeld codering of kleurgebruik. Het bedrag voor aanpassingen is gemiddeld per site € 7.000. Het gaat om 6 websites, die daarna om de 2 jaar getoetst moeten worden. De toetsting kost € 2.000 per website. We gaan per jaar 2 websites aanpakken en dat voor 3 jaar.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 18.000	Incidenteel	Begroting 2023
	€ 18.000	Incidenteel	Begroting 2024
	€ 18.000	Incidenteel	Begroting 2025
Toelichting financieel	€ 18.000 jaarlijks voor een periode van 3 jaar		

Voorstel 2023-103	Financieel pakket vervangen		
Doelenboom	1.1.5 Interne bedrijfsprocessen beheersen		
Motivatie	Het huidige financiële pakket Decade van Unit4 moet vervangen worden. Normaliter gaat een pakket ongeveer 7 jaar mee, dit pakket wordt na 20 jaar vervangen. Unit4 heeft per 1 januari 2024 de overeenkomst opgezegd. Het pakket wordt vanaf die datum niet meer onderhouden en ondersteund. Naast de aanschaf van het pakket zetten we ook in op het verbeteren van onze financiële bedrijfsvoering (zoals scan en herken en e-facturering), verdergaande automatisering van onze processen en informatievoorziening.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 400.000	Incidenteel	Begroting 2023
Toelichting financieel	Implementatiekosten (zoals koppeling met andere systemen, inrichting en opleidingen) € 320.000. Inhuur implementatie periode 2023 € 80.000. Door veranderde wetgeving mogen dergelijke kosten niet meer geactiveerd worden. Daarnaast is er structureel budget nodig voor de Software As A Service (SAAS) dienstverlening (zoals licenties, onderhoud, update). Zoals het er nu uit ziet kunnen deze kosten gedekt worden binnen de huidige begroting (vrijval kapitaal- en exploitatielasten oud financieel pakket).		

Voorstel 2023-104	Met programma organisatie Waddeneilanden verdergaan		
Doelenboom	1.1.3 Op taakvelden met andere instellingen samenwerken		
Motivatie	In 2021 zijn we er via het programma Waddeneilanden in geslaagd een woondeal te treffen met Rijk ter waarde van € 4.5 miljoen Wadden breed. In 2023 gaan we verder met het programma Waddeneilanden. Voor de programmaorganisatie 2022 heeft u daartoe reeds € 75.000 beschikbaar gesteld. Omdat we zeker ook in 2023 verder zullen werken met en aan het programma Waddeneilanden met onze collega Waddeneilanden, Provincies en Rijk, stellen we voor om voor het jaar 2023 opnieuw € 75.000 beschikbaar te stellen voor de uitvoering.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 75.000	Incidenteel	Begroting 2023
Toelichting financieel	Als de Regiodeal doorgaat dan zal het college met een structureel voorstel komen. Nu incidenteel € 75.000		

Voorstel 2023-105	Archief tijdsblok 2000 tot en met 2012 bewerken en overbrengen		
Doelenboom	1.1.3 Op taakvelden met andere instellingen samenwerken		
Motivat	De gemeente Texel heeft circa 170 meter fysiek niet bewerkt archief. Dit archief zal bewerkt moeten worden tbv overbrenging naar het Regionaal Historisch Centrum Alkmaar (RHCA). Onder bewerking wordt verstaan het selecteren van de archiefbescheiden in blijvend te bewaren en op termijn te vernietigen stukken. Tevens zal er een beschrijvende inventaris (conform archiefwet en afspraken met het RHCA) moeten worden opgemaakt Intern hebben wij niet de kennis en kunde om dit zelf te doen. Ondersteuning van gespecialiseerde inhuurkrachten is noodzakelijk tbv overbrenging naar het RHCA. De uitvoering zal plaats vinden van 2023-2026.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 50.000	Incidenteel	Begroting 2023
	€ 50.000	Incidenteel	Begroting 2024
	€ 50.000	Incidenteel	Begroting 2025
	€ 50.000	Incidenteel	Begroting 2026
Toelichting financieel	Gezien de hoeveelheid archiefbescheiden duurt dit project 4 jaar. Kosten worden geraamd op € 50.000 per jaar en zijn nodig om extra expertise in te huren.		

Voorstel 2023-106	Hybride dienstverlening en bedrijfsvoering doorontwikkelen		
Doelenboom	1.1.5 Interne bedrijfsprocessen beheersen		
Motivat	Hybride werken is een structureel onderdeel geworden van onze bedrijfsvoering. Het biedt ons kansen voor de dienstverlening, verbetert onze positie op de arbeidsmarkt en draagt bij aan het werkplezier. Ook zijn we hierdoor voorbereid om in de toekomst onze dienstverlening, desnoods minimaal, draaiende te houden. Deze manier van werken vraagt de nodige investeringen in ICT-middelen, in het gebouwenbeheer van de gemeente en van onze werkprocessen. Deze onderdelen (personeel, gebouwen en ICT) proberen we samen te brengen om een toekomstbestendige en duurzame manier van werken in te richten.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 50.000	Incidenteel	Begroting 2023
	€ 25.000	Structureel	Begroting 2023 e.v.
Toelichting financieel	Eenmalig € 50.000 Structureel € 25.000		

Voorstel 2023-107	Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer uitvoeren		
Doelenboom	1.1.6 Digitale dienstverlening uitbreiden		
Motivatie	Op 1 januari 2023 zal de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (WMEBV) in werking treden. Hierbij krijgen inwoners het recht om digitaal zaken te doen met de gemeente. Daarnaast is het verplicht om beleid te maken en uit te voeren voor de zorgplicht voor minder digitaal vaardigen. Deze nieuwe wet- en regelgeving vraagt niet alleen om (systeem)technische-, maar ook om proces- en cultuurverandering. Ook zullen (zaak)systemen en (bestuurlijke) processen hierop moeten worden (her)ingericht. Met geld uit de programmabegroting 2022 werden de eerste stappen gezet om te voldoen aan deze wetgeving. De WMEBV vraagt om verdere digitalisering. Voor het digitaliseren van nu nog analoge processen en formulieren is onvoldoende budget. Het gaat om vereenvoudigen van formulieren, aanpassingen van processen en koppeling van systemen in bijvoorbeeld het Sociaal Domein. Inwoners en hun gemachtigden kunnen dan in een beveiligd portaal als bijv. Mijn Uitkering hun zaken regelen met de gemeenten. Door de machtigingsmogelijkheden (bijvoorbeeld het machtigen van bewindvoerders of vrijwillig machtigen) is het ook voor minder digitaal vaardigen mogelijk om toch digitaal zaken te regelen via een tussenpersoon. Eenmalig gaat het om een bedrag van € 15.000 en jaarlijks om € 18.000.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 15.000	Incidenteel	Begroting 2023
	€ 18.000	Structureel	Begroting 2023 e.v.
Toelichting financieel	€ 15.000 eenmalig € 18.000 jaarlijks (afhankelijk van aantal licenties)		

Voorstel 2023-108	ICT doorontwikkelen		
Doelenboom	1.1.5 Interne bedrijfsprocessen beheersen		
Motivatie	Binnen de ICT-omgeving hebben we ontwikkelingen waargenomen die een structurele kosten verzwaring veroorzaken en die niet door de indexering kunnen worden afgedekt. Voorbeelden hiervan zijn de Microsoft, Pink Roccade en Gis applicaties. De prognose is dat structureel € 20.000 benodigd is. Daarnaast vraagt de beveiliging van het netwerk extra hulpmiddelen en andere inzet van de ICT-medewerkers. Hier lopen nu al onderzoeken naar maar de verwachting is dat structureel € 20.000,- en incidenteel € 10.000 benodigd is.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 10.000	Incidenteel	Begroting 2023
	€ 40.000	Structureel	Begroting 2023 e.v.
Toelichting financieel			

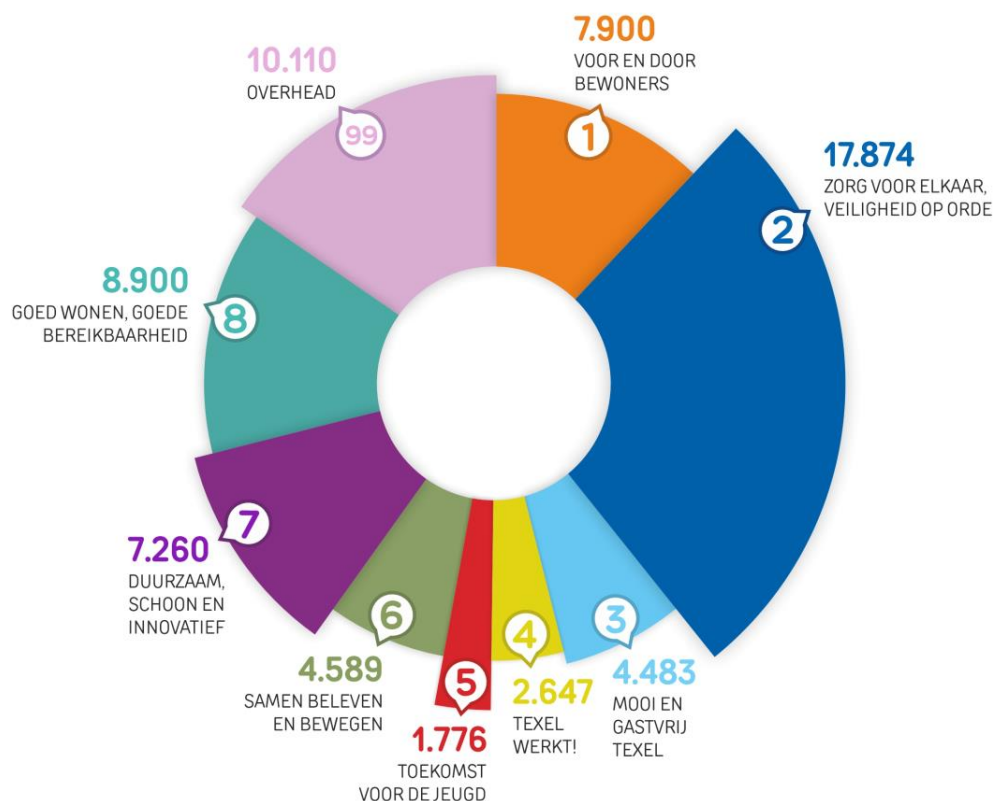
Voorstel 2023-109	Samenloop Toeristenbelasting en Forensenbelasting		
Doelenboom	1.2.1 Een structureel sluitende begroting behouden		
Motivat	Op dit moment is een belastingplichtige die forensenbelasting betaalt vrijgesteld van de heffing toeristenbelasting. Hoewel het niet is toegestaan worden objecten vallende onder de forensenbelasting vaak verhuurd met doorbelasting van toeristenbelasting. Het positieve verschil tussen de betaalde forensenbelasting en de (onterecht) in rekening gebrachte toeristenbelasting is een verdienmodel geworden. Texelaars die eenzelfde chalet in eigendom hebben moeten bij verhuur het gehele bedrag aan toeristenbelasting afdragen. De inzet van deze aanpassing is deze ongelijkheid af te schaffen en aansluiting te zoeken bij de doelen van de belastingen. De forensenbelasting kan dan geheven worden enkel en alleen voor het eigen gebruik van een object in eigendom van een persoon die niet op Texel staat ingeschreven. Toeristenbelasting is iedereen verschuldigd bij verhuur ongeacht of hij/zij ook forensenbelasting betaalt.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 150.000	Structureel	Begroting 2023 e.v.
	-€ 150.000	Structureel	Begroting 2023 e.v.
Toelichting financieel	De verwachte meeropbrengst toeristenbelasting is € 150.000. Het tarief voor de woonforensenbelasting wordt met ingang van 2023 met 10% verlaagd tov tarief 2022. Per saldo zal deze aanpassing derhalve budgetneutraal zijn.		

Voorstel 2023-110	Burgerberaad opzetten en uitvoeren		
Doelenboom	1.1.2 Integer, transparant en daadkrachtig besturen		
Motivat	We starten (themagestuurd) een Texels burgerberaad op. Een belangrijk aandachtspunt bij het uitvoeren van een dergelijk beraad is het zorgen voor een gelijk speelveld qua informatie en inbreng. Het oprichten en begeleiden van een burgerberaad vraagt om een zorgvuldig proces. Daar gaan we in investeren. Hiervoor is financiering nodig voor projectleiding en uitvoering Projectleiding van 0,7fte a € 120.000 voor 2 jaar en € 150.000 euro voor uitvoering		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 60.000	Incidenteel	Begroting 2023
	€ 60.000	Incidenteel	Begroting 2024
	€ 150.000	Incidenteel	Begroting 2023
Toelichting financieel	0,7 FTE 2 jaar incidenteel totaal €120.000. € 150.000 voor uitvoering		

Voorstel 2023-111	Functie concern controller uitbreiden		
Doelenboom	1.1.5 Interne bedrijfsprocessen beheersen		
Motivat	De raad heeft in een eerder stadium aangegeven een fulltime concern controller in dienst te willen hebben. Op dit moment is het een parttime functie van 18 uur. De (uitgebreide) werkzaamheden, waaronder de verbijzonderde interne controle, de rechtmatigheidsverklaring, de uitvoering van de controle op de belastingen (werkzaamheden voortvloeiende uit de doorontwikkeling Horizontaal Toezicht) fiscale risicobeheersing etc. passen niet meer binnen de huidige 18 uur. Het voorstel is om drie jaar de formatie uit te breiden met 18 uur concern controller.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 50.000	Incidenteel	Begroting 2023
	€ 50.000	Incidenteel	Begroting 2024
	€ 50.000	Incidenteel	Begroting 2025
Toelichting financieel	Extra kosten per jaar € 50.000		

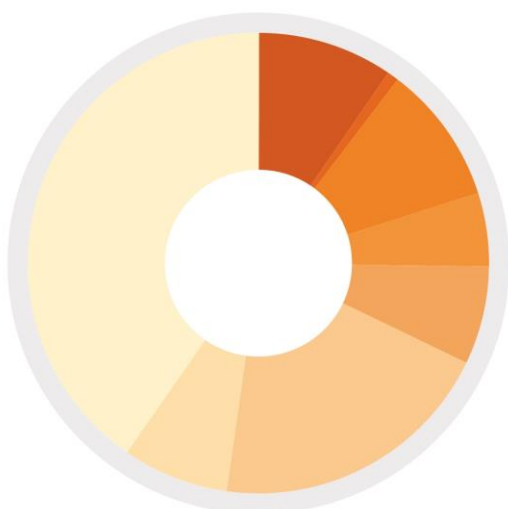
Voorstel 2023-112	Budget verzekering aanpassen		
Doelenboom	1.1.5 Interne bedrijfsprocessen beheersen		
Motivat	De WA premie in Nederland wordt stevig verhoogd. Dit betekent voor Texel dat bij gelijkblijvend eigen risico de premie stijgt van € 32.800 naar € 78.800. Het voorstel is het eigen risico te verhogen naar € 50.000. Dan is de premie voor Texel € 21.300. Het verschil in bedrag ten opzichte van oude en nieuwe premie storten we in de post diverse risico's om eventuele schadegevallen op te vangen.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 11.500	Structureel	Begroting 2023 e.v.
	-€ 11.500	Structureel	Begroting 2023 e.v.
Toelichting financieel			

Voorstel 2023-113	Advies&Ondersteuning tijdelijk uitbreiden		
Doelenboom	1.1.5 Interne bedrijfsprocessen beheersen		
Motivat	Voor de uitwerking van het coalitie akkoord wordt de komende jaren extra personeel geworven op speerpunten zoals wonen, omgevingswet, duurzaamheid etc. Deze uitbreiding heeft consequenties voor de dienstverlening van meerdere onderdelen van de afdeling Advies&Ondersteuning.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 200.000	Incidenteel	Begroting 2023
	€ 200.000	Incidenteel	Begroting 2024
Toelichting financieel	Voor 2023 en 2024 wordt 2 fte extra gevraagd. De kosten bedragen € 200.000 per jaar.		

PROGRAMMA 1

VOOR EN DOOR BEWONERS

- **744** Bestuursorganen
- **69** Bestuursondersteuning
- **771** Burgerzaken
- **403** Gewestelijke samenwerking
- **545** Ondersteuning raad
- **1.583** Leningen en beleggingen
- **605** Belastingen en rechten
- **3.176** Overige lasten

7.900 Totale lasten programma 1

D. Begroting

(bedragen in duizenden euro's)

Lasten	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Bestuursorganen	777	584	3.728	744
Bestuursondersteuning	219	298	442	69
Voorlichting, promotie en representatie	14	0	0	0
Burgerzaken	528	787	813	771
Verkiezingen	5	63	54	15
Gewestelijke samenwerking	342	315	367	403
Ondersteuning raad	473	486	590	545
Festiviteiten	7	5	56	56
Begraven	86	84	76	76
Woningcomplex	57	57	74	48
Leningen en beleggingen	994	969	1.376	1.583
Algemene baten en lasten	626	205	-242	-192
Belastingen en rechten	619	607	681	605
Saldo kostenplaatsen	7.730	3.708	3.400	3.176
Totaal lasten programma 1	12.475	8.167	11.414	7.900

Bestuursorganen:

Het verschil in de lagere uitgaven ad € 2,9 miljoen, komt ook terug in de lagere inkomsten ad € 2,9 miljoen. Het betreft de extra uitgaven voor de Oekraïners en de verwachte inkomst van het rijk voor hetzelfde bedrag.

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Bestuursorganen	0	147	2.992	0
Bestuursondersteuning	226	0	0	0
Burgerzaken	130	154	216	223
Gewestelijke samenwerking	25	25	0	0
Festiviteiten	0	0	46	46
Begraven	78	59	65	67
Woningcomplex	21	21	0	0
Leningen en beleggingen	1.376	1.211	1.347	1.375
Algemene uitkering	29.127	27.991	30.618	31.824
Algemene baten en lasten	523	216	15	15
Belastingen en rechten	10.006	11.444	11.561	11.636
Saldo kostenplaatsen	5.182	6.799	4.458	4.478
Totaal baten programma 1	46.693	48.067	51.318	49.664
Saldo	34.218	39.900	39.903	41.763

Bestuursondersteuning:

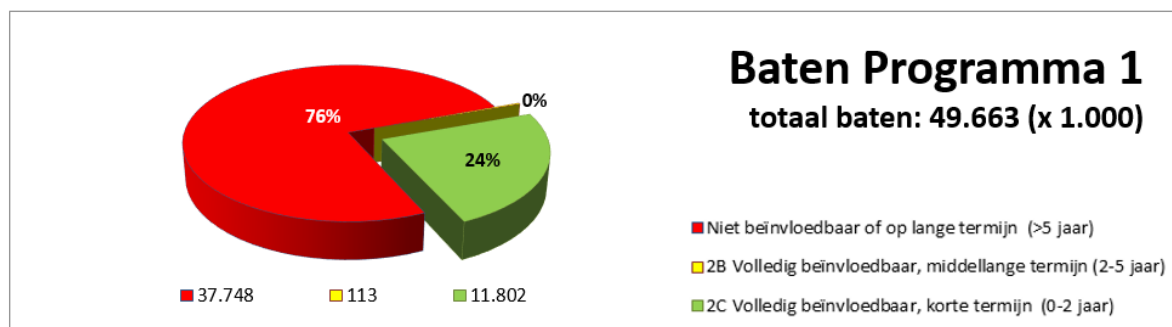
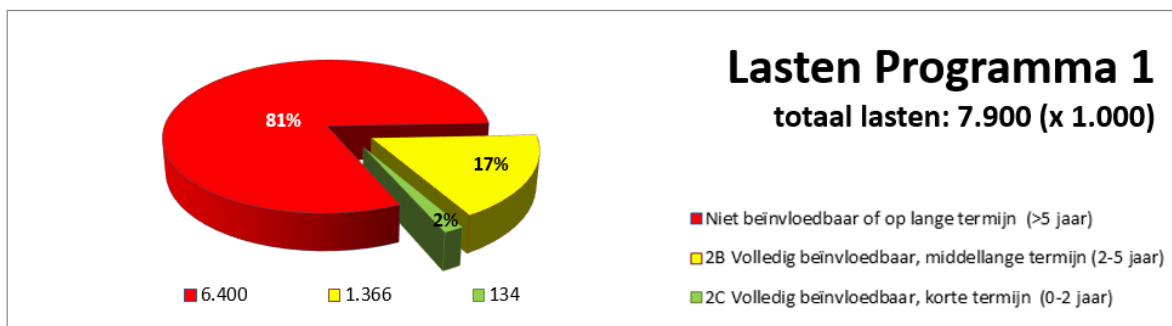
De lagere uitgaven in 2023 ad afgerond 370K heeft betrekking op de incidentele uitgaven van het jaar 2022 zoals extra uitgaven corona (210K), Zero based begroten (110K) en 50K voor het voorstel Wet Open Overheid.

E. Beïnvloedbaarheid

Indicatief beeld via taartdiagrammen

In de taartdiagrammen worden de categorieën ‘*beïnvloedbaar kort*’ en ‘*beïnvloedbaar middellang*’ getoond ten opzichte van het totaal van het programmabudget qua baten en lasten:

Taartdiagram lasten en baten programma 1

Beïnvloedbaar op korte termijn (0-2 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Bestuursorganen	2
Gemeentelijke basisadministratie	6
Rij- en reisdocumenten	
Burgerlijke stand	
Gewestelijke samenwerking	
GR de Waddeneilanden	56
Festiviteiten	56
Wonen en bouwen	1
Algemene baten en lasten	8
Projecten	
Onroerende zaakbelasting	
Woonforensenbelasting	
Toeristenbelasting	4
Precariorechten	
Totaal	134

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Bestuursorganen	
Gemeentelijke basisadministratie	
Rij- en reisdocumenten	142
Burgerlijke stand	80
Gewestelijke samenwerking	
GR de Waddeneilanden	
Festiviteiten	46
Wonen en bouwen	
Algemene baten en lasten	
Projecten	
Onroerende zaakbelasting	1.952
Woonforensenbelasting	1.325
Toeristenbelasting	8.106
Precariorechten	150
Totaal	11.802

Beïnvloedbaar op middellange termijn (2-5 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Bestuursondersteuning	47
Burgerlijke stand	10
GR de Waddeneilanden	258
Ondersteuning raad	7
Wonen en bouwen	2
Algemene baten en lasten	
Onroerende zaakbelasting	5
Heffing en invorderingen	
Saldo mutatie reserves / kostenplaatsen	1.039
Totaal	1.366

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Bestuursondersteuning	
Burgerlijke stand	
GR de Waddeneilanden	
Ondersteuning raad	
Wonen en bouwen	
Algemene baten en lasten	10
Onroerende zaakbelasting	
Heffing en invorderingen	103
Saldo mutatie reserves / kostenplaatsen	
Totaal	113

PROGRAMMA 2

ZORG VOOR ELKAAR, VEILIGHEID OP ORDE

1. Uitvoeren transformatieopgave sociaal domein
2. Versterken inclusieve samenleving
3. Uitvoeren Integraal Veiligheidsplan
4. Brandweer en rampenbestrijding

Wat willen we bereiken?

Een sociaal en gezond Texel: samen voor en mét inwoners.

We willen bijdragen aan de kwaliteit van leven voor alle Texelaars. We willen dat inwoners zo volledig, volwaardig en onafhankelijk mogelijk kunnen meedoen in de samenleving. Als dat tijdelijk of langdurig niet lukt, ondersteunen we hierbij. Daarbij maken we zoveel mogelijk gebruik van de mogelijkheden en het netwerk van deze inwoner. We proberen problemen te voorkomen. Als er toch problemen zijn, zorgen we voor creatieve oplossingen door zo gericht mogelijk te ondersteunen en integraal te werken binnen het brede sociaal domein.

Veiligheid op orde

Samen met onze partners streven we naar een veilige woon- en leefomgeving, zowel voor Texelaars als voor onze bezoekers. Daarom zetten we in op het voorkomen en beperken van risico's die de openbare orde en veiligheid bedreigen.

Waar hebben we al op ingezet?

Het jaar 2022 en 2023 staan grotendeels in het teken van de uitvoering van de vier uitvoeringsprogramma's sociaal domein, die in december 2021 zijn vastgesteld:

- gezond & veilig opgroeien;
- werk & zekerheid inclusief inburgering;
- maatschappelijke ondersteuning & meedoen;
- gezondheid.

In het eerste kwartaal van 2023 krijgt de raad een evaluatie aangeboden met hierin de stand van zaken en eventueel bijstelling van het benodigde budget en inhoudelijke doelen.

In 2022 is er tenminste:

- een contourennota Huis van Ontwikkeling en toekomst van De Bolder opgeleverd. Deze zijn in een raadsinformatieavond toegelicht en verkend met elkaar;
- een onderzoek afgerond naar de kansen en bedreigingen van het vrijwilligerswerk op Texel nu en voor de toekomst;
- een kwartiermaker gestart om de coalitie 'gezond en veilig opgroeien' te formeren;
- de opdracht van het Sociaal Team herijkt in relatie tot o.a. schoolmaatschappelijk werk en het Huis van Ontwikkeling;
- de nieuwe samenwerking tussen de Bolder, Texels Welzijn en gemeente gestart ten aanzien van de integratie van statushouders volgend uit de nieuwe Wet op Inburgering;
- gestart met de publiekscampagne positieve gezondheid vanuit de coöperatie Kern Gezond Texel.

Vanwege de plotselinge energiearmoede in 2022 worden de mogelijkheden van de gemeente verkend om inwoners te ondersteunen. Daarbij wordt extra ingezet om huishoudens te bereiken die recht hebben op wettelijke regelingen. Dit kan de planning van de uitvoeringsprogramma's beïnvloeden.

Waar zetten we in 2023 op in?

Naast de verdere uitvoering van de uitvoeringsprogramma's, staat 2023 in teken van nieuwe inkoopcontracten Jeugd en Wmo. De gewenste startdatum is 1 januari 2024. Partnerschap met zorgaanbieders, benadering vanuit doelgroepen in plaats van producten en beheersing van kosten staan centraal. Beschermd wonen maakt vanaf 1 januari 2024 onderdeel uit van deze contracten vanwege de decentralisatie beschermd wonen. Op dit moment is dat nog een taak van de centrumgemeente Den Helder.

Gemeente Texel gaat in 2023 ook in gesprek met alle zorgverleners via het huisartsenoverleg en KernGezond Texel.

Op het gebied van openbare orde en veiligheid komt een meldpunt waar misstanden gemeld kunnen worden op het gebied van ondermijning, waaronder mensenhandel en drugscriminaliteit. Ook wordt het integraal veiligheidsbeleid aangepast in 2023.

Inventarisatie wenselijke voorstellen:

- brandveiligheidscontroles uitvoeren;
- tarief gehandicaptenparkeerkaart verlagen;
- extra inzet om alle huishoudens die recht hebben op regelingen te bereiken;
- interne controle versterken.

Verbonden partijen in dit programma

In onderstaand overzicht is aangegeven welke verbonden partijen binnen dit programma werkzaamheden uitvoeren.

Naam verbonden partij	Taakvelden	Bijdrage aan gemeentelijke doelen
GGD Hollands Noorden	1.2 Openbare orde en Veiligheid 6.1 Toezicht kwaliteit kinderopvang en peutersvoorzieningen 7.1 Volksgezondheid	Uitvoering inspectie kinderopvang. Bescherming en bevordering van de gezondheid, Veilig Thuis, OGGZ, Wet verplichte GGZ, uitvoering gemeentelijk gezondheidsbeleid, goede jeugdgezondheidszorg (o.a. consultatiebureau) en preventie
Veiligheidsregio Noord Holland Noord	1.1 Crisisbeheersing en brandweer 7.1 Volksgezondheid	Brandweezorg (preventief en repressief), meldkamer, Geneeskundige Hulp bij Ongevallen en Rampen (GHOR), risico & crisisbeheersing, Veiligheidshuis, ambulancezorg.
Gemeenschappelijke regeling De Waddeneilanden	1.2 Openbare orde en Veiligheid	Belangenbehartiging kustveiligheid (o.a.) vaarroutes, en noodvervoer via de lucht.

Beleidsindicatoren

De gemeenten lichten de effecten van het beleid toe door een vaste set beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en de jaarrekening. De gepresenteerde gegevens zijn de nu (september 2022) bekende cijfers.

Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Texel	Nederland
6.Sociaal Domein	Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	CBS	2017	4	7
				2018	3	7
				2019	3	6
				2020	4	6
6.Sociaal Domein	Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	2018	66,9	69,1
				2019	67,6	70,0
				2020	67,6	69,6
				2021	67,9	70,4
6.Sociaal Domein	Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	CBS	2014	2	1
				2015	0	2
				2016	1	2
				2017	0	2
				2018	1	2
				2019	0	2
				2020	2	2
6.Sociaal Domein	Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	CBS	2018	151,6	401,1
				2019	124,2	381,7
				2020	220,2	459,7
				2021	213,3	431,2
6.Sociaal Domein	Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15-74 jaar	CBS	2018	59,1	305,2
				2019	41,8	207,0
				2020	36,0	202,0
6.Sociaal Domein	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2018	9,5	11,8
				2019	10,1	12,3
				2020	10,8	11,9
				2021	14,3	12,9
6.Sociaal Domein	Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	CBS	2018	1,5	1,2
				2019	1,3	1,2
				2020	1,4	1,2
				2021	1,6	1,2
6.Sociaal Domein	Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	2018	-	0,4
				2019	-	0,4
				2020	-	0,4
				2021	-	0,3
6.Sociaal	Cliënten met een	Aantal per 10.000	CBS	2018	470	640

Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Texel	Nederland
Domein	maatwerkarrangement Wmo	inwoners		2019	540	680
				2020	560	700
1.Veiligheid	Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	Stichting Halt	2018	10	12
				2019	15	13
				2020	14	11
1.Veiligheid	Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2017	0,7	2,9
				2018	0,4	2,5
				2019	0,4	2,3
				2020	0,4	2,0
				2021	0,7	1,8
1.Veiligheid	Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2018	5,5	4,8
				2019	2,2	4,8
				2020	3,7	4,6
				2021	2,6	4,3
1.Veiligheid	Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2017	0,7	2,9
				2018	0,4	2,5
				2019	0,4	2,3
				2020	0	1,8
				2021	0,4	1,3
1.Veiligheid	Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2018	4	5,4
				2019	7	5,9
				2020	4,4	6,3
				2021	8,1	6,1

Doelenboom

2.1 Een veilige gemeente behouden

- 2.1.1 Openbare orde en veiligheid garanderen
 - 2.1.1.1 Met de partners in de veiligheidsketen samenwerken
 - 2.1.1.2 Strandvonderij Texel organiseren en uitvoeren
 - 2.1.1.4 Huidig niveau van sociale veiligheid behouden
 - 2.1.1.8 ~~Extra krediet aanleggen boorputten kernen aanvragen~~
 - 2.1.1.9 Boorputten natuurgebied aanleggen
 - 2.1.1.10 Geluidsmetingen bij evenementen laten uitvoeren
- 2.1.3 Een efficiënte brandweerorganisatie bewerkstelligen

2.2 Deelname aan de samenleving stimuleren

- 2.2.1 Arbeidsparticipatie bevorderen
 - 2.2.1.1 Integratie van inburgeraars bevorderen
 - 2.2.1.2 Re-integratietrajecten inkopen
 - 2.2.1.6 Werkervaringsplaatsen voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt creëren
- 2.2.2 Gesubsidieerde arbeid in de Wet Sociale Werkvoorziening uitvoeren
 - 2.2.2.3 Beschut werken vanuit de Participatiewet mogelijk maken
 - 2.2.2.4 Begeleiding met loonkostensubsidie vanuit de Participatiewet mogelijk maken
 - 2.2.2.5 Wettelijke taken voor de WSW en de Participatiewet uitvoeren
 - 2.2.2.6 Nieuwe productiemiddelen aanschaffen voor De Bolder
- 2.2.3 Zorgzaamheid van de Texelse samenleving versterken
 - 2.2.3.2 Adviesraad Sociaal Domein faciliteren
 - 2.2.3.4 Wmo Algemene Welzijnstaken uitbesteden
 - 2.2.3.5 Antidiscriminatie bevorderen
- 2.2.4 Algemene voorzieningen bieden (Wmo)
 - 2.2.4.2 Algemeen maatschappelijk werk faciliteren
 - 2.2.4.3 Voedselbank ondersteunen
 - 2.2.4.5 Dorpshuizen en dorpscommissies faciliteren
- 2.2.5 Individuele Wmo-voorzieningen bepalen en bieden
 - 2.2.5.2 Hulp bij het huishouden faciliteren
- 2.2.8 Voor alle zorg- en welzijnsvragen toegankelijk
 - 2.2.8.1 Het Sociaal Team Texel optimaal inrichten en laten functioneren
 - 2.2.8.4 Clientvolgsysteem Sociaal Team Texel door ontwikkelen

2.3 Iedereen op Texel een financieel bestaansminimum bieden

- 2.3.1 Structurele inkomensondersteuning bieden
- 2.3.2 Incidentele ondersteuning bieden
 - 2.3.2.1 Bijzondere bijstand verstrekken

2.5 Texelse jeugd veilig en gezond op laten groeien

- 2.5.1 Jeugd ontwikkelkansen bieden
 - 2.5.1.2 Kwaliteit kinderopvang instellingen controleren
 - 2.5.1.4 Jeugd op Texel behouden
- 2.5.2 Jongeren bij opgroeien ondersteunen
 - 2.5.2.3 Voorlichting over problemen bij opgroeien geven
 - 2.5.2.7 Nieuwe taken jeugdzorg uitvoeren
 - 2.5.2.8 Alcoholmatiging bij jongeren bevorderen en terugdringen drugsgebruik

2.6 Kwaliteit van leven van alle Texelaars verbeteren

- 2.6.1 Gezonde leefstijl bevorderen
 - 2.6.1.1 Gezonde leefstijl onder ouderen bevorderen
 - 2.6.1.2 Ontwikkelen van een doorgaande leerlijn mediawijsheid
- 2.6.2 Grip op eigen leven bevorderen
 - 2.6.2.1 ~~Texelkompas ontwikkelen~~
 - 2.6.2.2 Concrete programma's ontwikkelen voor vroegtijdige ondersteuning bij gezinsproblematiek
 - 2.6.2.3 Faciliteren betrokkenheid van jongeren bij mediawijsheid van ouderen
- 2.6.3 Ontmoeting stimuleren en eenzaamheid bestrijden
 - 2.6.3.1 Initiatieven voor ontmoeting stimuleren en faciliteren

B. Lange Termijn Planning

- Toekomstvisie voor het Leer-werkbedrijf De Bolder;
- Evaluatie uitvoeringsprogramma's visie sociaal domein;
- Periodieke aanpassing APV en evt. uitvoeringsregelingen;
- Evaluatie Actieplan Gezondheidsbeleid 2018-2022;
- Beschermd wonen;
- Evaluatie Preventie- en Handhavingsplan Alcohol en Drugs;
- Verordening individuele studietoelage en individuele inkomensvoorschot gemeente Texel 2022.

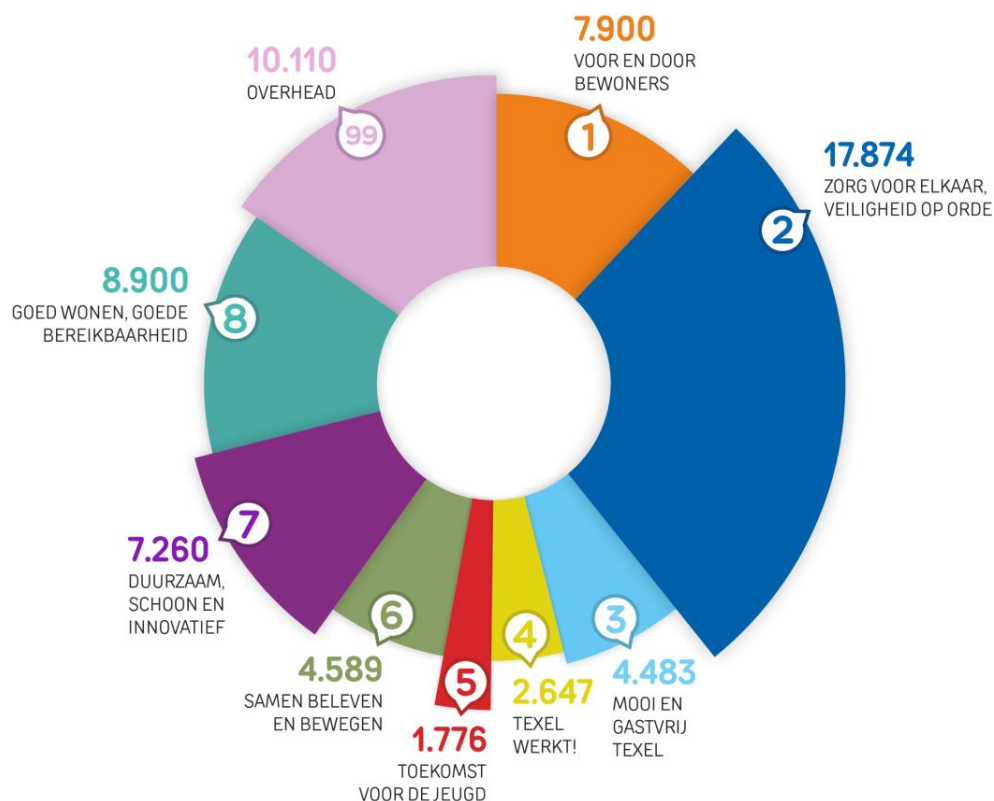
C. Voorstellen

Voorstel 2023-201	Brandveiligheidscontroles uitvoeren		
Doelenboom	2.1.1 Openbare orde en veiligheid garanderen		
Motivatie	Momenteel wordt er 660 uur aan toezicht op de brandveiligheid ingehuurd bij de Vr-NHN. Brandveiligheidscontroles zijn verplicht, als de gemeente ze niet uitvoert kan de gemeente hierop aangesproken worden door de provincie. Deze kosten voor de inhuur controles betreffen "plustaken", waarvoor een DVO opgesteld dient te worden en waarvoor apart budget aangevraagd dient te worden.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 40.000	Structureel	Begroting 2023 e.v.
Toelichting financieel	Structurele verhoging € 40.000 bijdrage gemeenschappelijke regeling veiligheidsregio nhn		

Voorstel 2023-202	Tarief gehandicaptenkaart parkeren verlagen		
Doelenboom	2.2.5 Individuele Wmo-voorzieningen bepalen en bieden		
Motivatie	De nieuwe tarieven voor een kaart zouden voor 2023 € 207,05 (met keuring) en € 97,40 (zonder keuring) zijn. Voorgesteld wordt om de tarieven m.i.v. 2023 te halveren naar € 100 voor een kaart met keuring en € 50 voor een kaart zonder keuring.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 3.350	Structureel	Begroting 2023 e.v.
Toelichting financieel	Verlaging van de opbrengst met € 3.350.		

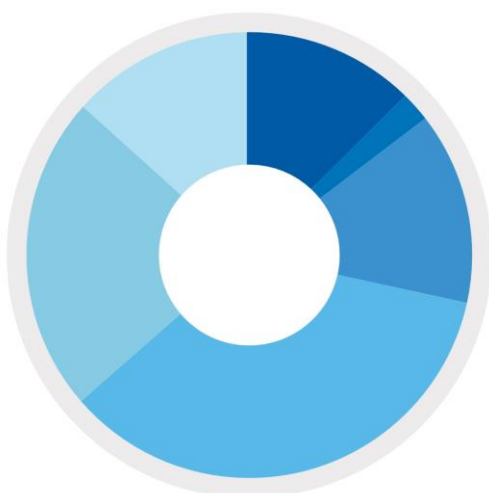
Voorstel 2023-203	Extra inzet om alle huishoudens die recht hebben op regelingen te bereiken.		
Doelenboom	2.3.2 Incidentele ondersteuning bieden		
Motivatie	Het college heeft besloten om iemand aan te stellen voor extra inzet om huishoudens die recht hebben op bepaalde regelingen te bereiken. Om deze huishoudens te bereiken wordt voorgesteld om 2 jaar 1 fte ondersteuning in te huren.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 85.000	Incidenteel	Begroting 2023
	€ 85.000	Incidenteel	Begroting 2024
Toelichting financieel	Incidenteel € 170.000 voor 2 jaar inhuur personeel. Niet alle huishoudens worden bereikt die recht hebben op bepaalde regelingen. Door hier actief op in te zetten ondersteunt de gemeente Texel deze huishoudens indirect.		

Voorstel 2023-204	Interne controle versterken		
Doelenboom	2.2.8 Voor alle zorg- en welzijnsvragen toegankelijk		
Motivatie	Uit de rapportage van de verbijzonderde interne controle, komen aanbevelingen die opgevolgd moeten worden. Een deel van de aanbevelingen hebben betrekking op het sociaal domein. Dit is een relatief “nieuw” gebied, met een eigen dynamiek en verantwoording. Binnen het sociaal domein zijn er veel partners en worden veel taken uitgevoerd gezamenlijk met de regio. Het is van belang om hier meer focus op te krijgen, naast de informatievoorziening, waaronder de maatschappelijke effecten en rapportages. Op dit moment is dit onvoldoende aanwezig. Dit is wel informatie die noodzakelijk is om nu en in de toekomst te kunnen sturen. Het voorstel is om tijdelijk een business controller binnen het sociaal domein aan te stellen (voor drie jaar). Gedeeltelijk is er dekking vanuit de uitvoeringskosten.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 67.000	Incidenteel	Begroting 2023
	-€ 35.000	Incidenteel	Begroting 2023
	€ 67.000	Incidenteel	Begroting 2024
	-€ 35.000	Incidenteel	Begroting 2024
	€ 67.000	Incidenteel	Begroting 2025
	-€ 35.000	Incidenteel	Begroting 2025
Toelichting financieel	Kosten € 67.000 op jaarbasis. Een deel van de dekking (€ 35.000) kan gedekt worden vanuit de uitvoeringskosten van het sociaal domein tot en met 2025.		

PROGRAMMA 2

ZORG VOOR ELKAAR, VEILIGHEID OP ORDE

- **2.706** Brandweer en rampenbestrijding
- **380** Openbare orde en veiligheid
- **2.515** Inkomensvoorziening
- **6.499** Sociaal Domein
- **4.956** Leer-Werkbedrijf De Bolder
- **2.776** Overige lasten

19.832 Totale lasten programma 2

D. Begroting

(bedragen in duizenden euro's)

Lasten	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Brandweer en rampenbestrijding	2.534	2.354	2.523	2.706
Openbare orde en veiligheid	710	312	362	380
Subsidies	291	290	315	310
Inkomensvoorzieningen	5.360	3.713	2.968	2.515
Participatiebudget	3.060	3.175	3.001	2.877
Algemene voorzieningen	1.514	1.549	1.629	1.944
Sociaal Domein	6.377	7.461	7.998	6.499
Volksgezondheid	576	549	593	644
Totaal lasten programma 2	20.423	19.404	19.388	17.874
Totaal lasten Leer-Werkbedrijf De Bolder	4.279	4.491	4.721	4.956
Totaal programma 2 incl. Leer-Werkbedrijf De Bolder	24.702	23.895	24.109	22.830
Eliminatie participatiebudget WSW	-2.767	-2.720	-2.779	-2.998
Totaal lasten programma 2	21.935	21.175	21.330	19.832

Sociaal Domein:

De lagere lasten ten opzichte van het jaar 2022 ad € 1,5 miljoen heeft grotendeels betrekking op taakvelden Preventie Algemeen 400K, Jeugd 200K, WMO 400K en de Uitvoeringskosten 500K.

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Brandweer en rampenbestrijding	36	40	45	45
Openbare orde en veiligheid	52	54	74	76
Inkomensvoorzieningen	5.032	2.809	1.882	1.820
Participatiebudget	186	296	68	65
Algemene voorzieningen	7	8	10	10
Sociaal Domein	1.644	111	239	108
Totaal baten programma 2	6.957	3.318	2.318	2.125
Totaal baten Leer-Werkbedrijf De Bolder	4.378	4.439	4.721	4.956
Totaal programma 2 incl. Leer-Werkbedrijf De Bolder	11.335	7.757	7.039	7.081
Eliminatie participatiebudget WSW	-2.767	-2.720	-2.779	-2.998
Totaal baten programma 2	8.568	5.037	4.260	4.083

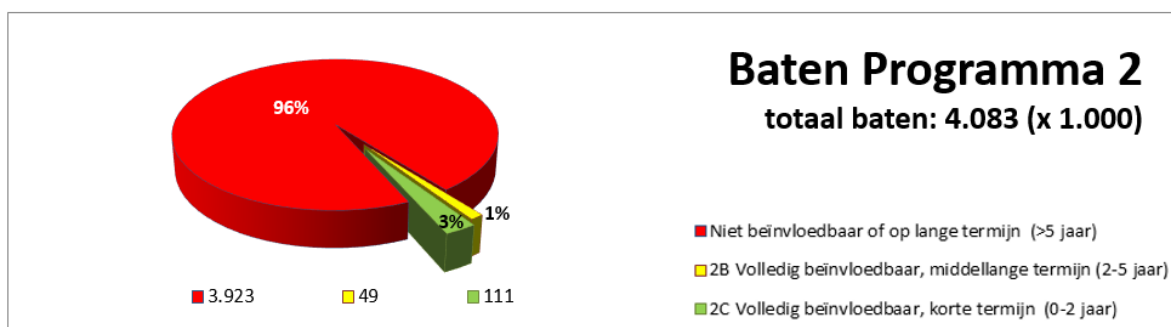
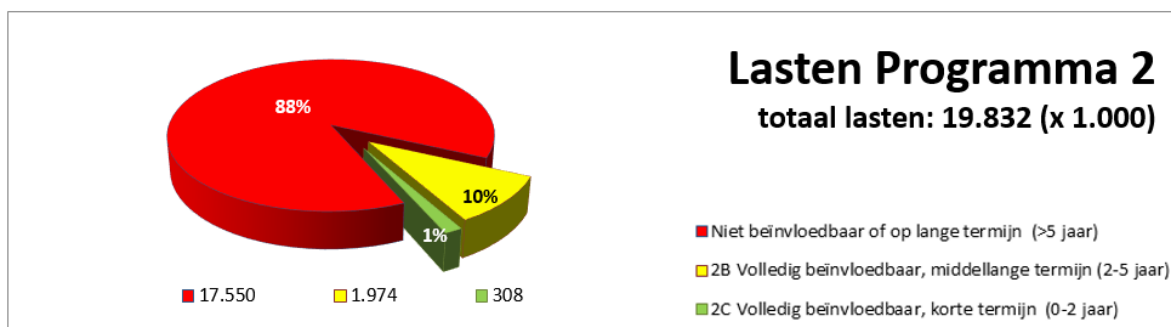
Saldo	-13.367	-16.138	-17.070	-15.749
--------------	----------------	----------------	----------------	----------------

E. Beïnvloedbaarheid

Indicatief beeld via taartdiagrammen

In de taartdiagrammen worden de categorieën ‘*beïnvloedbaar kort*’ en ‘*beïnvloedbaar middellang*’ getoond ten opzichte van het totaal van het programmabudget qua baten en lasten:

Taartdiagram lasten en baten programma 2

Beïnvloedbaar op korte termijn (0-2 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Brandweer pro-actie en preparatie	
Openbare orde en veiligheid algemeen	3
Uitvoering bijzondere wetten	
Gebundelde uitkeringen	
WSW - Werkbedrijf De Bolder	
Algemene voorzieningen Wmo-jeugd	12
Wmo uitvoeringskosten	278
Openbare gezondheidszorg	16
Totaal	308

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Brandweer pro-actie en preparatie	
Openbare orde en veiligheid algemeen	
Uitvoering bijzondere wetten	76
Gebundelde uitkeringen	21
WSW - Werkbedrijf De Bolder	15
Algemene voorzieningen Wmo-jeugd	
Wmo uitvoeringskosten	
Openbare gezondheidszorg	
Totaal	111

Beïnvloedbaar op middellange termijn (2-5 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Brandweer pro-actie en preparatie	33
Openbare orde en veiligheid algemeen	54
Uitvoering bijzondere wetten	13
Subsidie MO	29
Subsidie Kinderopvang	54
Subsidie Jeugdwerk	226
Gebundelde uitkeringen	165
Participatiebudget	32
Minimabeleid	65
Welzijn	446
Inkomensregelingen	103
Peuterspeelzalen	125
Algemene voorzieningen Wmo-jeugd	433
Wmo uitvoeringskosten	176
Openbare gezondheidszorg	20
Totaal	1.974

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Brandweer pro-actie en preparatie	45
Openbare orde en veiligheid algemeen	
Uitvoering bijzondere wetten	
Subsidie MO	
Subsidie Kinderopvang	
Subsidie Jeugdwerk	
Gebundelde uitkeringen	
Participatiebudget	
Minimabeleid	
Welzijn	
Inkomensregelingen	4
Peuterspeelzalen	
Algemene voorzieningen Wmo-jeugd	
Wmo uitvoeringskosten	
Openbare gezondheidszorg	
Totaal	49

PROGRAMMA 3

MOOI EN GASTVRIJ TEXEL

1. Onderzoek bekostiging behoud landschapselementen in het hele Texelse cultuurlandschap
2. Planet De Koog
3. Toeristische toekomstvisie
4. Invoering Omgevingswet

Wat willen we bereiken?

Texel is duurzaam aantrekkelijk voor bezoekers, bewoners en bedrijven.

Daarbij streven we naar balans tussen de toeristische ontwikkelingen, draagkracht van het Texelse landschap en draagvlak bij de inwoners.

Het eilandkarakter van Texel wordt gekoesterd.

Met balans tussen het gebruik van de fysieke leefomgeving, de kwaliteit van natuur en landschap en vergroting van de biodiversiteit.

De openbare ruimte is zo ingericht dat deze de klimaatverandering (natter, heter en droger) aan kan.

Een veilige kust die ons beschermt tegen het water van de zee en die ruimte biedt voor recreatie en natuur.

Met de mogelijkheden van de nieuwe Omgevingswet beschermen we de (kern)waarden van Texel en proberen we gewenste ontwikkelingen mogelijk te maken. Hierbij doen we meer samen met inwoners, organisaties en bedrijven.

Groenbeheerplan GW
Toeristisch Toekomstplan (TTP)
Beleidsnotitie Natuur en Landschap Texel
Strandnota
Welstandsnota
Visiedocument VTH fysieke leefomgeving
Strategie klimaatadaptatie
Visie en meerjarenprogramma strand en duingebied

Waar hebben we al op ingezet?

Toerisme

Het Toeristisch Toekomstplan (TTP) is in september 2021 vastgesteld en de bijbehorende Uitvoeringsagenda 2022-2024 begin 2022. De uitvoeringsagenda bevat de belangrijkste acties die gemeente Texel samen met haar stakeholders wil oppakken om toerisme en recreatie op het eiland duurzaam te verbeteren. Met STIFT en VVV zijn in 2020 weer 4-jarige overeenkomsten afgesloten.

Groenbeheer

Planmatige aanpak door uitvoering van het Groenbeheerplan.

Natuur en landschap

De schapenhouderij draagt blijvend bij aan het Texelse landschap. We ondersteunen de vereniging van schapenboeren en uitvoering van de gebiedsvisie Hoge Berg.

Ruimtelijke Ordening

De voorbereiding van de inwerkingtreding van de Omgevingswet (naar verwachting per 1 januari 2023) gaat door.

Waar zetten we op in?

Toerisme

De acties uit het Toeristisch Toekomstplan:

- heldere aangescherpte regelgeving voor logies en ontbijt en actualisatie van planologische slaappleatsenregistratie;
- het invoeren van een registratieplicht voor alle woningen die een vorm van toeristische verhuur aanbieden;
- gastvrij en toekomstbestendig ondernemerschap;
- stimuleren bezoekers om meer de fiets en het openbaar vervoer te gebruiken en de auto te laten staan. Gekeken naar spreidings-instrumenten.

Groenbeheer

Het groen in de openbare ruimte moet de extremere weersomstandigheden (natter, heter, droger) kunnen opvangen, maar daar ook tegen bestand zijn. We blijven investeren in groen dat helpt bij klimaatadaptatie en zorgt voor grotere biodiversiteit.

In 2023 wordt er een nieuw groenbeheerplan opgeleverd voor de komende 5 jaar.

Kust & strand

Begin 2022 is de Visie Noordzeekust Texel vastgesteld, deze wordt uitgewerkt in het bijbehorende Meerjarenprogramma. We blijven gaan voor een veilige kust die ons beschermt en ruimte biedt voor recreatie en natuur.

Door regelmatig ambtelijk en bestuurlijk overleg over de Noordzeekust zetten we in op samenwerking met de betrokken partijen waarbij ook de inwoners en ondernemers betrokken worden.

Ruimtelijke Ordening

Het kunnen werken met de Omgevingswet en een Omgevingsplan zal in 2023 nog de nodige tijd en aandacht vragen. Cursussen, oefensessies blijven nodig.

Met de Omgevingswet gaan taken naar de gemeente over. Dat biedt kansen om bijvoorbeeld milieuregels af te stemmen op de lokale situatie. Ook voor de vergunningverlening, toezicht en handhaving rond bodembescherming en -sanering wordt de gemeente bevoegd gezag. De Omgevingsdienst blijft deze diensten uitvoeren. Eind 2023 zal de ontwerp-Omgevingsvisie worden opgeleverd, na uitvoerige participatie. Het vastgesteld beleid en de (Texelse en lokale) kernwaarden vormen hiervan het fundament. Het zendmastenbeleid wordt geactualiseerd.

Toezicht & Handhaving

De uitkomsten van het 'paraplu-bestemmingsplan verblijfsrecreatie' zullen bij de handhaving een rol gaan spelen. Verder zullen alle voorkomende toezichtzaken, zoals gebiedscontrole, kamperen bij de boer, recreatieparken, illegale bewoning, recreatieve bewoning van woonhuizen etc. speerpunten blijven.

Voor 2022-2023 is de inzet en capaciteit van het boa-team sterk afhankelijk van het vervolg op de corona maatregelen en de vorm van handhaving voor het toezicht op betaald parkeren. De samenwerking met de politie zal verder worden geconcretiseerd. Permanente bij- en herscholing van de boa's vindt plaats.

Inventarisatie voorstellen:

- *openbaar groen vervangen;
- extra werkzaamheden in het kader van de nieuwe omgevingswet uitvoeren;
- extra handhavingsverzoeken uitvoeren;
- ondermijnende activiteiten monitoren;
- met drone handhaven;
- onderzoek versterking biodiversiteit;
- onderzoek hoe toeristische druk het best te reguleren;
- onderzoek hoe tellen toeristische bedden;
- onderzoek hoe lusten toerisme beter ten goede laten komen aan samenleving;
- bevraging Texelaar en gasten;
- ondersteunigen over duidelijk krijgen hoe behouden regie op Texel;
- ondersteuning bij opzetten regels en structuur Omgevingsplan;
- indezerren budget Nationaal Park Duinen van Texel;
- aan gezamenlijke aanpak gevolgen iepziekte bijdragen;
- *parkeerterreinen strandslagen aanpakken;
- bootcontainers aanschaffen;
- *maaidek aanschaffen.

Verbonden partijen in dit programma

In onderstaand overzicht is aangegeven welke verbonden partijen binnen dit programma werkzaamheden uitvoeren.

Naam verbonden partij	Taakvelden	Bijdrage aan gemeentelijke doelen
Omgevingsdienst Noord-Holland Noord Noord	7.4 Milieubeheer 8.1 Ruimtelijke ordening	Voert milieutaken voor de gemeente uit. Adviseert bij ruimtelijke plannen. Werkt aan invoering Omgevingswet, samen met GGD en Veiligheidsregio
Veiligheidsregio	8.1 Ruimtelijke ordening	Adviseert bij ruimtelijke plannen. Werkt aan invoering Omgevingswet, samen met GGD en Veiligheidsregio
GGD	8.1 Ruimtelijke ordening	Adviseert bij ruimtelijke plannen. Werkt aan invoering Omgevingswet, samen met GGD en Veiligheidsregio
NV TESO	2.5 Openbaar vervoer	Goede bereikbaarheid van de gemeente c.q. het eiland.
Texel Airport NV	2.1 Verkeer en vervoer	Goede bereikbaarheid van de gemeente c.q. het eiland, extra verbindingsmogelijkheid in noodsituaties
Gemeenschappelijke regeling De Waddeneilanden	2.3 Recreatieve havens 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie 8.1 Ruimtelijke ordening	Samenwerking toepassing Convenant vaarrecreatie en kwaliteitsverbetering jachthavens. Bevordering toerisme naar waddeneilanden in relatie tot Werelderfgoed-status waddengebied. Samenwerken op het vlak van de Omgevingswet en het Uitvoeringsprogramma Agenda voor het Waddengebied. Regiodeal Leefbaarheid.

Doelenboom

3.1 Natuur op Texel in stand houden

- 3.1.1 Natuurbeheer op andere maatschappelijke functies afstemmen
 - 3.1.1.1 Beheeroverleggroep Natura2000 faciliteren
 - 3.1.1.2 Gezamenlijke regelgeving Wadden
 - 3.1.1.3 Aan het Overleg Nationaal Park deelnemen
 - 3.1.1.4 Weidevogels op Texel in stand houden

3.2 Het Texelse landschap behouden en ontwikkelen

- 3.2.1 Landschapsbeleidsplan uitvoeren
 - 3.2.1.1 Landschapselementen aanleggen en onderhouden
 - 3.2.1.2 Tuinwallen en kolken aanleggen en onderhouden
 - 3.2.1.4 Provinciaal Natuurbeheerplan monitoren
 - 3.2.1.5 Toegankelijkheid natuurgebieden waarborgen
 - 3.2.1.9 Werkbare beheerplannen Natura2000 en Nationaal Park bewerkstelligen
 - 3.2.1.13 Vasthouden aan grenzen Natura2000
 - 3.2.1.14 Kleinschalig Historisch medegebruik mogelijk houden
- 3.2.4 Het unieke Texelse landschap behouden

3.3 Openbaar groen beheren en verbeteren

- 3.3.1 Openbaar groen beheren
 - 3.3.1.1 Openbaar groen onderhouden
 - 3.3.1.2 Openbaar groen verbeteren
 - 3.3.1.3 Biodiversiteit verbeteren
 - 3.3.1.4 Klimaatadaptieve maatregelen
 - 3.3.1.6 Veiligheid bomen in windsingels controleren
 - 3.3.1.7 Vervolgacties na wettelijke verplichte boomcontrole uitvoeren
- 3.3.2 Speelplaatsen beheren
 - 3.3.2.1 Voldoende openbare speelplaatsen verzorgen

3.4 Recreatie faciliteren

- 3.4.1 Strand schoon en bereikbaar houden
 - 3.4.1.1 Strandnota uitvoeren
- 3.4.2 Toerisme kwalitatief stimuleren
 - 3.4.2.4 Activiteiten in en rondom de Waddenzee stimuleren
 - 3.4.2.6 Regionale toeristische samenwerking stimuleren

3.5 Zorgdragen voor een goede ruimtelijke ordening met behoud van Texelse kernwaarden

- 3.5.1 Voor een goede ruimtelijke ordening zorgdragen
 - 3.5.1.3 Voorkomen dichtslibben en verstening van het landschap
 - 3.5.1.7 Aan het kwaliteitscriteriaprotoocol VTH-taken voldoen
 - 3.5.1.10 Werken met de Omgevingswet
 - 3.5.1.11 Wijzigen Omgevingsplan
 - 3.5.1.12 Kwaliteit uitvoering VTH-taken borgen
 - 3.5.1.13 Omgevingskwaliteit meten, behouden en verbeteren
 - 3.5.1.14 Buitenplanse omgevingsplanactiviteit

B. Lange Termijn Planning

- Uitvoeringsprogramma Toeristisch Toekomstplan (vervolg);
- De nieuwe Omgevingswet zorgvuldig en evenwichtig invoeren;
- Wijzigen Omgevingsplan;
- Opstellen Omgevingsplan;
- Opleveren Omgevingsvisie;
- Vanuit de visie toewerken naar (uitvoerings)programma's;
- Zendmastenbeleid actualiseren;
- Diverse buitenplanse omgevingsplanactiviteiten;
- Actualiseren Welstandbeleid inclusief nota Omgevingskwaliteit.

C. Voorstellen

Voorstel 2023-301	Groenvoorzieningen vervangen		
Doelenboom	3.3.1 Openbaar groen beheren		
Motivat	Vervanging is noodzakelijk om het areaal op het gewenste kwaliteitsniveau te krijgen. Indien niet wordt vervangen lopen de kosten voor dagelijks onderhoud op. In totaal is een investering van € 600.000 nodig, gedurende de periode 2019 tot en met 2026 wordt jaarlijks € 75.000 ter beschikking gesteld. In 2023 worden weer verschillende groenvoorzieningen aangepakt. Deze maatregelen vloeien voort uit het Groenbeheerplan dat in 2018 is vastgesteld door de Raad.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 75.000	Incidenteel	Begroting 2023
	-€ 75.000	Incidenteel	Reeds opgenomen (besloten bij begroting 2019)
Toelichting financieel			

Voorstel 2023-302	Extra werkzaamheden in het kader van de invoering Omgevingswet uitvoeren		
Doelenboom	3.5.1 Voor een goede ruimtelijke ordening zorgdragen		
Motivat	Op 1 januari 2023 is de geplande inwerkingtredingsdatum van de Omgevingswet. De medewerkers hebben diverse cursussen gevolgd ter voorbereiding van de implementatie, maar de nieuwe werkwijze zal in eerste instantie tijd kosten om het eigen te maken. Daarnaast moeten alle aanvragen ingediend voor 1 januari 2023 conform de huidige wet- en regelgeving worden behandeld. De eerste periode zal er dus een dubbel spoor gelopen moeten worden met de omgevingsvergunningen. Om dit te faciliteren wordt voorgesteld om 1 jaar 2fte ondersteuning aan vergunningverlening in te huren om de medewerkers te ondersteunen.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 165.000	Incidenteel	Begroting 2023
Toelichting financieel	Incidenteel € 165.000 voor 1 jaar voor inhuur personeel.		

Voorstel 2023-303	Extra handhavingsverzoeken uitvoeren		
Doelenboom	3.5.1 Voor een goede ruimtelijke ordening zorgdragen		
Motivat	In verband met capaciteitstekort/lastig in te vullen vacature, is in 2021 de keuze gemaakt om alleen prioriteit 4 en handhavingsverzoeken in behandeling te nemen. Deze prioritering is in 2022 door het college vastgesteld in het uitvoeringsplan 2022. Hierdoor is er een achterstand opgelopen van ongeveer 70 zaken in de prioriteit 1 t/m 3 meldingen. Echter is ook gebleken dat niet alle prioriteit 4 en handhavingsverzoeken direct opgepakt kunnen worden. Voorgesteld wordt om in 2023 1fte een externe jurist in te huren om ondersteuning te bieden om de achterstand weg te werken.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 178.000	Incidenteel	Begroting 2023
Toelichting financieel	Incidenteel € 178.000 beschikbaar te stellen voor inhuur.		

Voorstel 2023-304	Ondermijnende activiteiten monitoren		
Doelenboom	3.5.1 Voor een goede ruimtelijke ordening zorgdragen		
Motivatie	Het wordt steeds actueler dat criminelen voor illegale activiteiten gebruikmaken van legale organisaties en diensten. Hierdoor vervagen normen en neemt het gevoel van veiligheid en leefbaarheid af. Wij willen integrale controles gaan inzetten om ondermijning op Texel tegen te gaan. Hierbij is er juridische ondersteuning nodig om door te pakken mochten er overtredingen worden geconstateerd. Hiervoor is nog geen capaciteit gereserveerd. Juist met dit soort werkzaamheden is het van belang dat hier goed vervolg op wordt gegeven. Deze controles en vervolgacties kunnen projectmatig gepland worden en omdat ze een kop en staart hebben zijn dit ook zaken die goed weggezet kunnen worden bij een externe medewerker. Met dit voorstel wordt er capaciteit gereserveerd om te voorzien in juridische ondersteuning voor twee grote integrale controles per jaar.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 99.000	Structureel	Begroting 2023 e.v.
Toelichting financieel	€ 99.000 structurele verhoging openbare orde en veiligheid		

Voorstel 2023-305	Met drone handhaven		
Doelenboom	3.5.1 Voor een goede ruimtelijke ordening zorgdragen		
Motivatie	Gemeente Texel heeft een groot (buiten)gebied qua oppervlakte waar de controle / inspectie en toezichthoudende taken in het openbaar gebied moeten worden uitgevoerd. Dit zijn vaak voorkomende maar ook tijdrovende (dus dure) werkzaamheden en het vraagt veel van de beschikbare capaciteit binnen de gemeentelijke vakgebieden. Door in nieuwe technologie te investeren zoals een drone (onbemand vliegtuigje) en de betrokken medewerkers op te leiden voor deskundig en veilig gebruik daarvan, kunnen deze bovengenoemde structurele taken voortaan veel slagvaardiger en effectief worden uitgevoerd. Hierbij wordt tijd/capaciteit bespaard, zonder daarbij aan de kwaliteit van de uitvoerende taken in te boeten. Gemeentelijke luchtfoto's worden maar eenmaal per jaar vernieuwd. Door hiernaast gebruik te gaan maken van een drone wordt de beeldvorming van te onderzoeken locaties breder, actueler en verbeterd waardoor de gemeente ook eerder kan anticiperen als de situatie daarom vraagt. Dus niet alleen bij reguliere controlerende taken, maar ook bijvoorbeeld het voorkomen van overlast, monitoren van verplaatsingen van mensenmassa's, borgen van de veiligheid e.d.. Uiteraard zal het inzetten van een drone door de gemeente alleen doelmatig, geheel volgens (landelijke) regelgeving en veiligheidseisen en met respect voor de persoonlijke levenssfeer gebeuren.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 50.000	Incidenteel	Begroting 2023
	€ 10.000	Structureel	Begroting 2023 e.v.
Toelichting financieel	In de eenmalige kosten zijn o.a. opgenomen: de aanschaf drone en bijbehorende apparatuur, opleiding en toebehoren dronepiloten (c.a. 10 medewerkers in teams van 2 personen). In de structurele kosten zijn o.a. opgenomen: onderhoud en registratiekosten drone en aanvulling of vervangen van bijbehorende (film)apparatuur zoals een laptop, camera, lamp, tas, extra accu's e.d. , verzekering, bijscholingen en herexamens piloten.		

Voorstel 2023-306	Onderzoek versterking biodiversiteit		
Doelenboom	3.3.1 Openbaar groen beheren		
Motivatie	Een grotere biodiversiteit zorgt voor een gezondere leefomgeving en qua soortenrijkdom gevarieerder en landschap en groen. Duurzaam behoud van het huidige areaal groen en waar mogelijk uitbreiding is het streven. En om tegelijkertijd groen te gebruiken als klimaatadaptieve maatregel en het creëren van een (nog) gezonde(re) leefomgeving. De Groenbeheersplannen werden altijd intern opgesteld, gezien het belang dat groen voor Texel heeft, wordt voorgesteld dit plan integraler te zien en op te stellen. Dus met externe steun, maar geleid vanuit GW. Dus het integreren van het streven naar grotere biodiversiteit, te beginnen met maatregelen in het openbaar groen en in de te ontwikkelen woningbouwlocaties.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 15.000	Incidenteel	Begroting 2023
Toelichting financieel	Betreft externe ondersteuning bij opstellen beleidsplan c.q. beleidsinput voor het Groenplan, woningbouwontwikkeling en groenbeheer.		

Voorstel 2023-307	Onderzoek hoe toeristische druk het beste te reguleren		
Doelenboom	3.4.2 Toerisme kwalitatief stimuleren		
Motivatie	Toeristische druk is op momenten en op plekken te groot. In het Toeristisch Toekomstplan is afgesproken te bezien in hoeverre snelle en goede oplossingen te bedenken zijn. Het gaat hierbij om combinaties van informatievoorziening, evenementenorganisatie, vervoersvormen, aanboddifferentiatie en lokale beleving van drukte. De bedoeling is om met samenhangende praktische voorstellen te komen waaronder laaghangend fruit waarmee gelijk kan worden gestart. Een externe partij zal worden gevraagd met een voorstel voor de aanpak, organisatie en uitvoering te komen, in co-productie met de Texelse organisaties en het bedrijfsleven.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 15.000	Incidenteel	Begroting 2023
Toelichting financieel	Extern advies is gewenst		

Voorstel 2023-308	Onderzoek hoe tellen toeristische bedden		
Doelenboom	3.4.2 Toerisme kwalitatief stimuleren		
Motivatie	De raad wil graag de exacte aantallen gebruikte slaapplaatsen per locatie weten. Onderzoek ten behoeve van het Toeristisch Toekomstplan heeft al veel informatie naar voren gebracht. Ook dat elk recreatiebedrijf een in het bestemmingsplan vastgelegd maximum aantal slaapplaatsen heeft. Om achter de exacte invulling qua logiesvorm te komen en daarmee het exacte aantal gebruikte slaapplaatsen in beeld te krijgen, zal aanvullend onderzoek nodig zijn. Het bestaande gebruik zal per locatie in kaart moeten worden gebracht, op basis van luchtfoto's, bezoek ter plaatse en bureauonderzoek.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 15.000	Incidenteel	Begroting 2023
Toelichting financieel	Deel kunnen we intern, deel moet extern worden ondergebracht		

Voorstel 2023-309	Onderzoek hoe lusten toerisme beter ten goede laten komen aan samenleving		
Doelenboom	3.4.2 Toerisme kwalitatief stimuleren		
Motivat	Het college ziet graag verduidelijkt hoe de lusten van het toerisme nog beter ten goede kunnen komen aan de samenleving. Het gaat daarbij o.a. om (het soort) werkgelegenheid, eigenaarschap, toeleveranciers van (lokale) producten en diensten maar ook om de betrokkenheid bij en timing van culturele en cultuurhistorische activiteiten. Ook betrekken van vrijwilligers en mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt hoort hierbij te worden meegenomen. Mogelijk is een opleidings- en kwaliteitsprogramma gewenst evenals een database van kunsten-, vaardigheden en kennis leveranciers. Het doel is het in kaart brengen van de mogelijkheden en de voorwaarden.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 15.000	Incidenteel	Begroting 2023
Toelichting financieel	Behoeft externe hulp.		

Voorstel 2023-310	Bevraging Texelaar en gasten		
Doelenboom	3.4.2 Toerisme kwalitatief stimuleren		
Motivat	Onderdeel van het Uitvoeringsprogramma TTP is het twee-jaarlijks bevragen van Texelaars en toeristen/bezoekers, om op het gebied van beleving en ervaring van toeristische activiteiten (dag- en verblijfsrecreatie) de vinger aan de pols te kunnen houden. Het gaat hierbij ook om het opzetten van een systeem van informatievergaring, online en offline, al dan niet via geregistreerde deelnemers en al dan niet met behulp van toeristische opleidingen. De eerste stap is het komen tot een plan van aanpak waarin de organisatie met logische partners en een gebruiksvriendelijke en tegelijk degelijke methodiek wordt beschreven.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 25.000	Incidenteel	Begroting 2023
Toelichting financieel	Wordt extern gedaan.		

Voorstel 2023-311	Ondersteuning over duidelijk krijgen hoe behouden regie op Texel		
Doelenboom	3.4.2 Toerisme kwalitatief stimuleren		
Motivat	Het college ziet graag een voorstel om de regie over ontwikkelingen in en ten gevolge van toerisme meer aan de samenleving ten goede te laten komen. Dit gaat over eigenaarschap, sturen op kwaliteit maar ook over bijvoorbeeld een Texels investeringsfonds en begeleiding van ondernemers die willen stoppen en/of verkopen.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 20.000	Incidenteel	Begroting 2023
Toelichting financieel	Extern advies is hiervoor nodig		

Voorstel 2023-312	Ondersteuning bij opzetten regels en structuur Omgevingsplan		
Doelenboom	3.5.1 Voor een goede ruimtelijke ordening zorgdragen		
Motivat	Het Omgevingsplan van rechtswege bevat per 1-1-23 de bruidsschat, verordeningen en bestemmingsplannen. Voor het kunnen wijzigen en opstellen van een (nieuw) Omgevingsplan is een nieuwe duidelijke structuur en zijn duidelijke handhaafbare regels nodig. Die regels en basisstructuur opzetten vergt menskracht en expertise.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 25.000	Incidenteel	Begroting 2023
Toelichting financieel	Externe begeleiding is gewenst bij dit proces.		

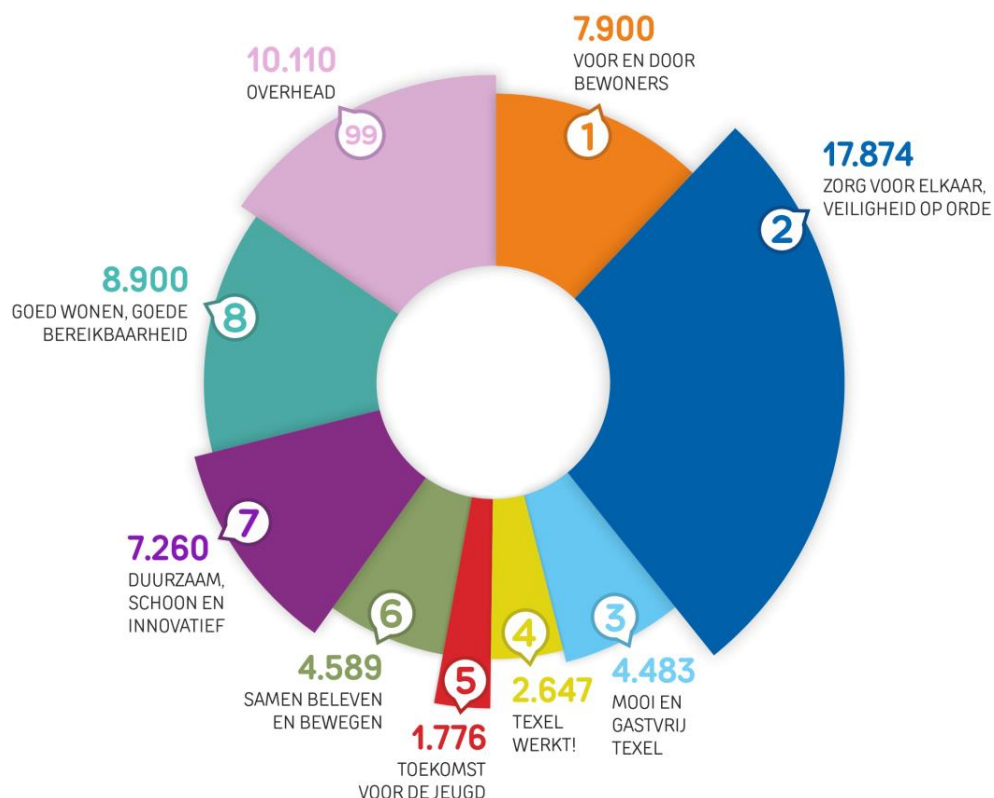
Voorstel 2023-313	Indexeren budget Nationaal Park Duinen van Texel		
Doelenboom	3.1.1 Natuurbeheer op andere maatschappelijke functies afstemmen		
Motivat	De raad heeft in het verleden besloten jaarlijks een bedrag van € 25.000 beschikbaar te stellen aan het Nationaal Park. Destijds is niet expliciet besloten het bedrag te indexeren. Met dit voorstel wordt dit wel gedaan.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 2.000	Structureel	Begroting 2023 e.v.
Toelichting financieel			

Voorstel 2023-314	Aan gezamenlijke aanpak gevolgen iepziekte bijdragen		
Doelenboom	3.3.1 Openbaar groen beheren		
Motivat	Door iepziekte zijn veel iepen verloren gegaan, door ziekte of preventief zagen. In samenwerking met de gemeenten Hollands Kroon en Den Helder is stichting Iepenwacht Friesland gevraagd om advies te geven over de aanpak voor het monitoren van de iepziekte, bestrijden en daarna aanplanten van een gezonde populatie. Met dit advies wordt een gezamenlijke subsidieaanvraag bij het Waddenfonds ingediend, om de aanpak gedeeltelijk te financieren. Hierover wordt u in het komende groenbeheerplan verder geïnformeerd.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 20.000	Incidenteel	Begroting 2023
Toelichting financieel	De eerste bijdrage in deze samenwerking is bedoeld om gezamenlijk financiering te regelen.		

Investeringsvoorstel 2023-315	Parkeerterreinen strandslagen aanpakken	
Motivat	Toename bezoekers en Programma Zandige kust heeft invloed op de bestaande parkeervoorzieningen voor auto's en fietsers. De voorzieningen zijn toe aan een flinke opknappbeurt. Voor 2022 heeft de gemeenteraad 2 ton beschikbaar gesteld voor het opknappen van het eerste parkeerterrein, dat nu in voorbereiding is. In verband met onderzoek in het kader van vergunningen wordt de aanbesteding begin 2023 verwacht. In 2023 is ook het opknappen van een volgend strandslag gepland. Welke dat wordt is nog niet bekend, omdat er veel omgevingsfactoren een rol spelen bij de keuze, maar dit zal in een plan van aanpak voor de parkeerterreinen bij alle strandslagen aan u worden voorgelegd.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 200.000	Begroting 2023
Toelichting financieel	De gevraagde € 200.000 betreft een eerste inschatting.	

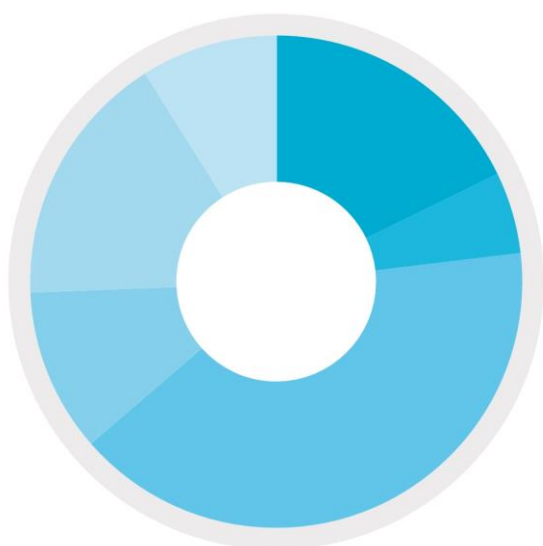
Investeringsvoorstel 2023-316	Bootcontainers aanschaffen		
Motivat	De huidige bootcontainers ten behoeve van de opslag van de strandbewakingsboten zijn aan vervanging toe. Deze zijn nodig om de boten na bewakingstijd veilig op te slaan tegen diefstal/vandalisme en zijn daarnaast levensduurverlengend.		
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)		Dekking
	€ 40.000	Begroting 2023	
Toelichting financieel	De kosten voor 8 containers bedragen €40.000. De afschrijftermijn bedraagt 10 jaar.		

Investeringsvoorstel 2023-317	Maaidek aanschaffen	
Motivat	Het bestaande maaidek die icm de lastdrager (Holder) gebruikt wordt, is niet opgenomen in de vervangingsinvesteringen. Het maaidek (cirkelmaaier) wordt intensief gebruikt voor het maaien van de gazonnen, schouwstroken en wegbermen. Dit gedurende het groeiseizoen (8 maanden).	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 25.000	Begroting 2023
	€ 2.500	Begroting 2023 e.v.
Toelichting financieel	Er wordt krediet gevraagd van € 25.000. De afschrijvingstermijn bedraagt 15 jaar. Voor onderhoud is structureel € 2.500 nodig.	

PROGRAMMA 3

MOOI EN GASTVRIJ TEXEL

- 792 Handhaving
- 240 Natuur en landschap
- 1.827 Groen en recreatie
- 479 Noordzeestrand
- 746 Toerisme
- 400 Ruimtelijke ordening

4.483 Totale lasten programma 3

D. Begroting

(bedragen in duizenden euro's)

Lasten	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Handhaving	461	720	681	792
Natuur en landschap	304	259	292	240
Groen en recreatie	1.693	1.663	2.242	1.827
Noordzeestrand	484	502	517	479
Toerisme	718	746	746	746
Ruimtelijke ordening	474	641	627	400
Totaal lasten programma 3	4.133	4.531	5.105	4.483

Groen en Recreatie:

De hogere uitgaven in 2022 ten opzichte van het jaar 2023 hebben betrekking op de incidenteel door de raad beschikbaar gestelde middelen ad afgerond 400K voor het Toeristisch Toekomst Plan (TTP).

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Handhaving	16	7	0	0
Groen en recreatie	25	25	7	7
Noordzeestrand	152	218	198	198
Totaal baten programma 3	193	250	205	205

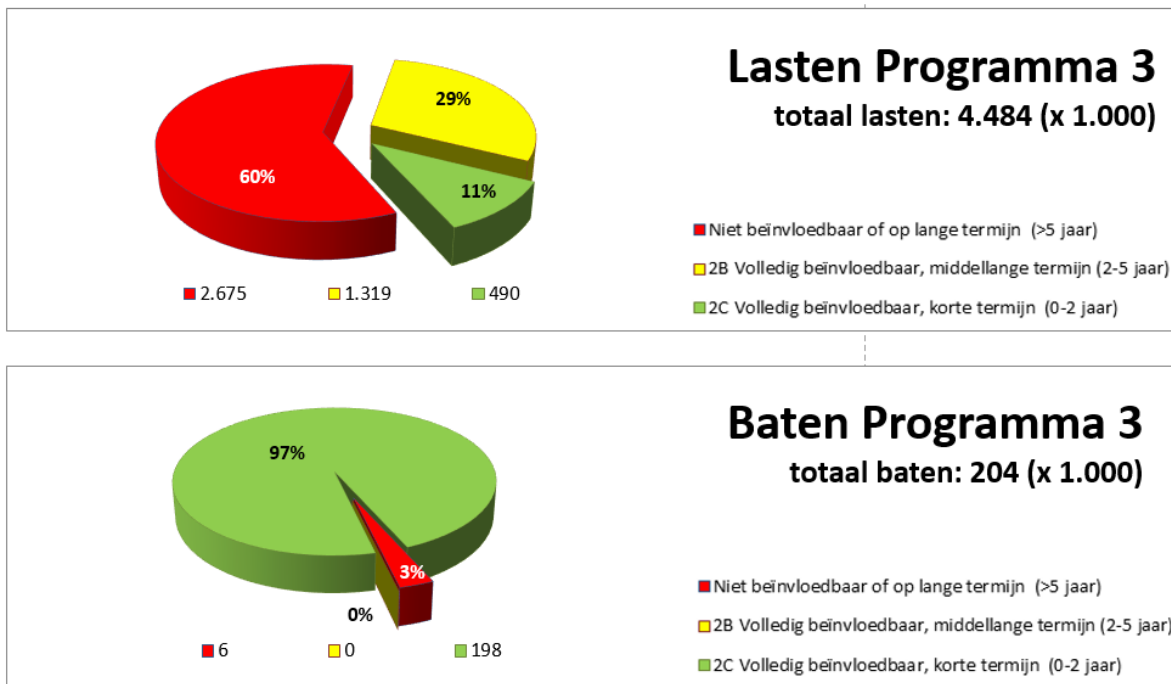
Saldo	-3.940	-4.280	-4.900	-4.279
--------------	---------------	---------------	---------------	---------------

E. Beïnvloedbaarheid

Indicatief beeld via taartdiagrammen

In de taartdiagrammen worden de categorieën ‘*beïnvloedbaar kort*’ en ‘*beïnvloedbaar middellang*’ getoond ten opzichte van het totaal van het programmabudget qua baten en lasten:

Taartdiagram lasten en baten programma 3

Beïnvloedbaar op korte termijn (0-2 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Natuur en landschap	27
Openbaar groen	1
Recreatiebeleid	100
Noordzeestrand	69
STIFT	13
Ruimtelijke ordening lokaal	2
Handhaving	279
Totaal	490

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Natuur en landschap	
Openbaar groen	
Recreatiebeleid	
Noordzeestrand	198
STIFT	
Ruimtelijke ordening lokaal	
Handhaving	
Totaal	198

Beïnvloedbaar op middellange termijn (2-5 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Natuur en landschap	187
Openbaar groen	11
Buitenrecreatie	
Noordzeestrand	240
VVV	247
STIFT	486
Ruimtelijke ordening lokaal	97
Handhaving	50
Totaal	1.319

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Natuur en landschap	
Openbaar groen	
Buitenrecreatie	
Noordzeestrand	
VVV	
STIFT	
Ruimtelijke ordening lokaal	
Handhaving	
Totaal	0

PROGRAMMA 4

TEXEL WERKT!

1. Daadwerkelijke ontwikkeling haven Oudeschild
2. Regionale samenwerking De Kop Werkt
3. Verbreden werkgelegenheid
4. Versterken beroepsbevolking

Wat willen we bereiken?

Een stabiele economische situatie. Samen met de Waddeneilanden en de Kop van Noord-Holland investeren we in verbreding en diversiteit van onze economische sectoren: een bijdrage aan de zogenoemde Brede Welvaart. Zo behouden en versterken we de lokale en regionale werkgelegenheid.

Een bestendige arbeidsmarkt is van groot belang. Dat kunnen we als overheid echter niet realiseren; onderwijs en ondernemers en organisaties zijn daar gezamenlijk voor nodig. De beroepsopleidingen moeten op de (toekomstige) arbeidsmarkt zijn afgestemd.

De retailsector is economisch en maatschappelijk belangrijk voor inwoners, bedrijven en gasten. We hebben aantrekkelijke centra waar men graag verblijft. Ontwikkelingen blijven mogelijk.

Vraag en aanbod voor werklocaties zijn op elkaar afgestemd, zodat er ruimte is voor lokale bedrijvigheid.

De haven van Oudeschild en Seaport Texel (NIOZ-haven) werken meer samen:

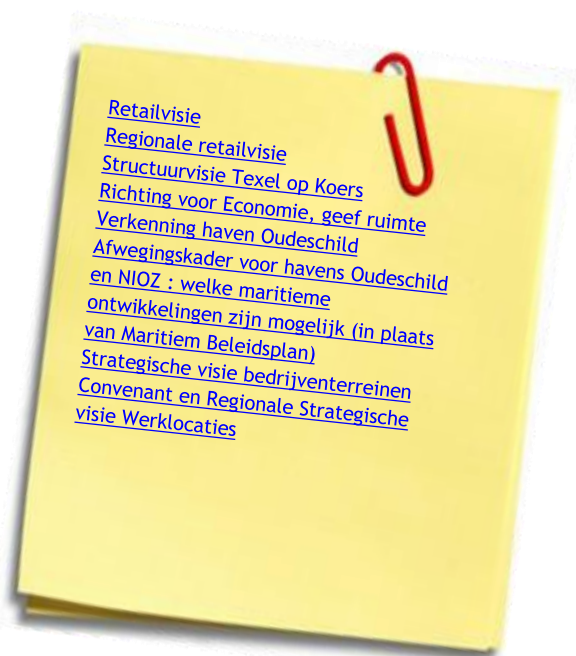
- op diepte houden van de vaarwegen en havens;
- onderhoud;
- inzet van de havendienst.

De havens moeten behouden blijven als karakteristieke vissers- en werkhavens met bijbehorende sfeer en bedrijvigheid.

De visserij is van economisch belang. Samen met het Bestuurlijk Platform Visserij en de lokale visserijsector blijven we inzetten op de visserijlobby. De ontwikkelingen in de haven van Oudeschild versterken de toeristische beleving van onze gasten.

In de Samenwerkingsagenda 'Samen op Kop', de nieuwe samenwerking tussen de provincie Noord-Holland en de vier kopgemeenten (DKW), worden afspraken gemaakt op diverse beleidsonderwerpen, zoals Arbeidsmarkt en Onderwijs, Energie en Duurzaamheid en Recreatie en Toerisme.

In het Programma Waddeneilanden, programmalijnen 2 "toekomstbestendig ondernemen en ontwikkelen" en 5 "circulaire economie" zetten we in op het bestendigen, ontwikkelen en innoveren in de eilandelijke economieën.

Retailvisie
Regionale retailvisie
Structuurvisie Texel op Koers
Richting voor Economie, geef ruimte
Verkenning haven Oudeschild
Afwegingskader voor havens Oudeschild
en NIOZ : welke maritieme
ontwikkelingen zijn mogelijk (in plaats
van Maritiem Beleidsplan)
Strategische visie bedrijventerreinen
Convenant en Regionale Strategische
visie Werklocaties

Waar hebben we al op ingezet?

Het uitvoeren van acties uit de visies voor de bedrijventerreinen en retail.

Het havenbeleid stuurt aan op gezonde economische en toekomstgerichte havens. Het concept Beheer- en Exploitatieplan haven Oudeschild beschreef in welke richting de haven geëxploiteerd kan worden. Dat wordt verder uitgewerkt.

Het dna voor de haven blijft gewaarborgd, de overgebleven visserij blijft zo lang mogelijk in stand. Integraal onderdeel is het meerjarenonderhoudsplan om gepland onderhoud voor de komende ruim dertig jaren zo efficiënt mogelijk in stand te houden.

Alle ondernemers in de havens werken samen. Het unieke karakter van de haven van Oudeschild blijft bestaan zonder de ondernemers te beperken.

Er is een nieuwe samenwerkingsagenda voor de economische-ruimtelijke samenwerking in de Kop van Noord-Holland. De daarin genoemde acties worden gestart.

De acties uit het Programma Waddeneilanden zijn beschreven in de regiodeal die de eilanden, ondersteund door de provincies, hebben ingediend.

Waar zetten we extra op in?

Samen met anderen zetten we in op een bestendige arbeidsmarkt. Concrete acties zijn:

- we investeren in jeugd en bevolking door het wonen en werken op Texel aantrekkelijk te maken;
- we organiseren met het onderwijs betere aansluiting van beroepsopleidingen op vraag naar werknemers;
- we doen onderzoek naar de behoefte aan werknemers per sector in 2023 en 2028.

We ontwikkelen met alle belanghebbenden en gebruikers een aanpak voor de haven van Oudeschild, om het exploitatietekort naar beneden te brengen en te investeren in onderhoud en vervanging van de haven om de kwaliteit goed te houden.

De havens en het vliegveld zijn toegangspoorten van Texel: zij zijn erg belangrijk.

We ondersteunen tevens de lobby naar Europa voor de terugkeer van de pulvisserij of vergelijkbare duurzame visserijtechnieken. Ook ondersteunen we een lobby naar Europa voor de toekomst van de landbouw. Dit is gericht op het ondersteunen van Texelse boeren bij de huidige uitdagingen voor hun bedrijfsvoering.

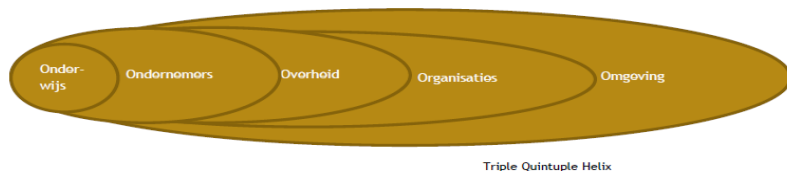
Texel blijven we als proefeiland voor innovatieve ontwikkelingen benutten. Hierbij denken we ook aan de acties uit Programma 7 zoals, energieopslag, wateropslag en duurzame landbouw.

Texelse ondernemers helpen we bij opdrachten van de gemeente, door hen intensiever te informeren over het inkoop- en aanbestedingsbeleid.

We hebben toekomstbestendige bedrijventerreinen. Concreet gaan we aan de slag met de ontwikkeling van de uitbreiding van het bedrijventerrein Oudeschild.

We initiëren organisatiebreed en in het ondernemersveld bewustwording voor circulaire economie.

Economie en Onderwijs versterken we door de structuur van Triple Helix en waar nodig Triple Quintuple Helix te gebruiken: aan de minimale koppelingen van Onderwijs, Ondernemers, Overheid voegen we Organisaties (burgers) en de natuurlijke Omgeving.

Inventarisatie wenselijke voorstellen:

- behoefte aan werknemers per sector onderzoeken;
- ontwikkeling beheer en exploitatie voor de haven van Oudeschild;
- haven Oudeschild 2023 investeren.

Verbonden partijen in dit programma

In onderstaand overzicht is aangegeven welke verbonden partijen binnen dit programma werkzaamheden uitvoeren.

Naam verbonden partij	Taakvelden	Bijdrage aan gemeentelijke doelen
NV Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland -Noord	3.1 Economische ontwikkeling	Versterking van de economie in de regio Noord-Holland-Noord, in de subregio De Kop Werkt en expliciet voor Texel.
NV TESO	2.5 Openbaar Vervoer	De gemeente vindt het belangrijk dat Texel goed bereikbaar is voor werknemers.
Texel Airport N.V.	2.1 Verkeer en Vervoer	De gemeente vindt het belangrijk dat Texel goed bereikbaar is voor economische activiteiten.
Coöperatie Texel Energie	3.4 Economische promotie	Inkopen, verkopen en produceren van duurzame energie.
Gemeenschappelijke regeling De Waddeneilanden	2.4 Economische havens en waterwegen	Gemeenschappelijke waddeneilandbelangen behartigen door onder andere richting andere overheden standpunten uit te dragen, samen te werken op beleids- en beheersaspecten.

Beleidsindicatoren

De gemeenten lichten de effecten van het beleid toe door een vaste set beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en de jaarrekening. De gepresenteerde gegevens zijn de nu (september 2022) bekende cijfers.

Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Texel	Nederland
3.Economie	Functiemenging	%	LISA	2017	55,3	52,4
				2018	55,8	52,8
				2019	56,4	53,2
				2020	56,0	53,2
				2021	55,6	53,3
3.Economie	Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 74 jaar*	LISA	2017	180,3	120,3
				2018	224,4	145,0
				2019	184,1	129,6
				2020	236,6	158,4
				2021	234,5	165,1
6.Sociaal Domein	Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 - 74 jaar*	LISA	2017	766,2	651,5
				2018	977,9	774,0
				2019	1017,9	792,1
				2020	1017,2	795,9
				2021	813	685,7

Doelenboom

4.1 Een gezonde en brede economie stimuleren

- 4.1.1 Werkgelegenheid behouden en waar mogelijk bevorderen
 - 4.1.1.1 De werkgelegenheid vergroten in de diverse economische sectoren
 - 4.1.1.2 De werkgelegenheid in de sector kenniseconomie stimuleren
- 4.1.2 Economische activiteiten die voor Texel van belang zijn stimuleren
 - 4.1.2.4 Leegstand en strijdig gebruik van bedrijventerreinen tegengaan
 - 4.1.2.7 Uitvoering geven aan de afspraken uit De Kop Werkt!
 - 4.1.2.8 Deelname Leaderprogramma
- 4.1.3 Ondernemerschap in eigen omgeving stimuleren
 - 4.1.3.2 Inwoners en ondernemers hun omgeving in laten richten
 - 4.1.3.3 Onderzoek om te stimuleren dat jonge technisch opgeleide VMBO-ers en MBO-ers zich op Texel gaan vestigen
 - 4.1.3.4 Uitvoering resultaten onderzoeksrapportage verbreding huidige onderwijs aanbod met mbo- en hbo-onderwijs en stageplaatsen toegevoegd
 - 4.1.3.5 Inzetten op het aantrekken van nieuwe bedrijven naar Texel, die als bedrijfsdoel hebben: verduurzaming van de samenleving
 - 4.1.3.7 Stimulering economische projecten
- 4.1.4 Visserij behouden en havenactiviteiten stimuleren
 - 4.1.4.2 Haven Oudeschild exploiteren
- 4.1.5 Voldoende ruimte voor bedrijfsvestigingen verzorgen
 - 4.1.5.1 Ruimte voor bedrijven behouden en creëren
 - 4.1.5.2 Bedrijventerrein Oudeschild fase 3 uitbreiden
- 4.1.6 Texel digitaal
 - 4.1.6.1 Constante digitale verbindingen
 - 4.1.6.2 ~~Aan-aanleg glasvezel buitengebied Texel bijdragen~~

B. Lange Termijn Planning

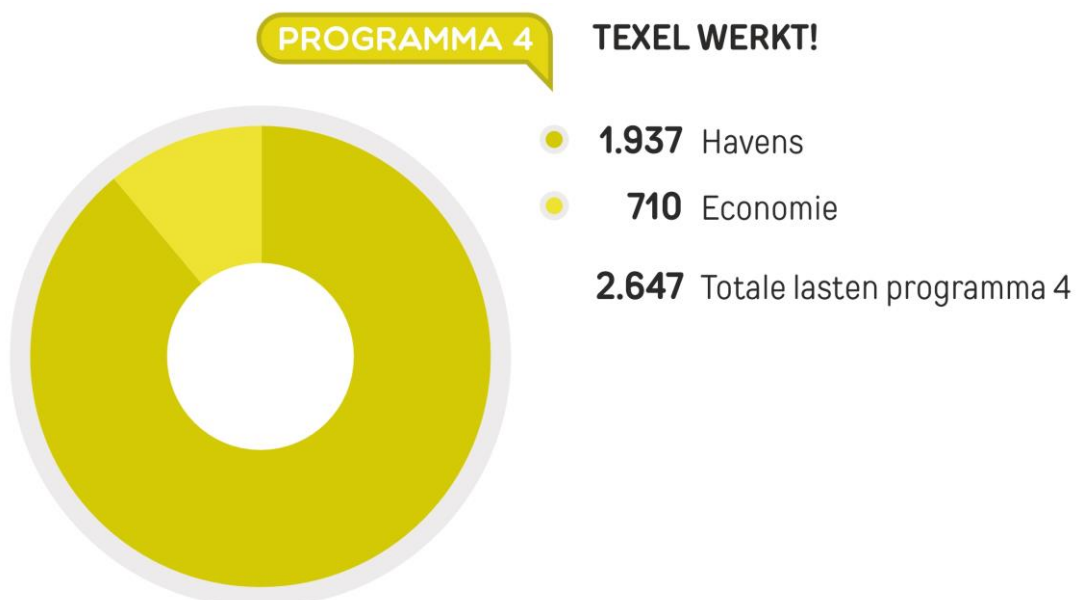
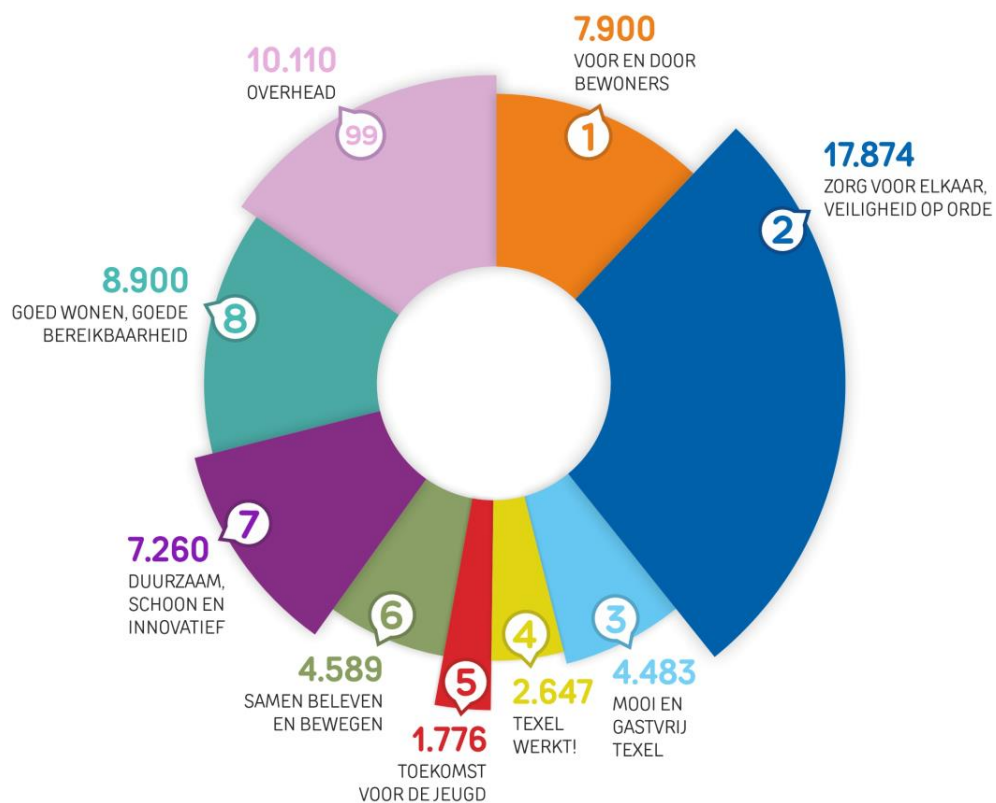
Geen

C. Voorstellen

Voorstel 2023-401	Behoeft van werknemers per sector onderzoeken		
Doelenboom	4.1.1 Werkgelegenheid behouden en waar mogelijk bevorderen		
Motivatie	Een van de gemeentelijke doelstellingen is de beroepsopleidingen af te stemmen ten behoeve van het invullen van een bestendige arbeidsmarkt. Dat doen we door : (A) investeren in jeugd en bevolking, aantrekkelijk maken voor jonge werknemers (van de overkant) om hier te komen werken-wonen en (B) organiseren samenwerking met het onderwijs betere aansluiting van beroepsopleidingen op vraag naar werknemers en (C) samen met onderwijsinstellingen, ondernemers en organisaties om een bestendige arbeidsmarkt op Texel te bereiken en (D) onderzoek naar de behoefte aan werknemers per sector, nu en over 5 jaar. Gemeente neemt hierin de regie om nieuwe en bestaande initiatieven op het gebied van onderwijs en arbeidsmarkt te bundelen. Voor het beoogde onderzoek willen we geld beschikbaar hebben.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 60.000	Incidenteel	Begroting 2023
Toelichting financieel	€ 60.000 voor onderzoek.		

Voorstel 2023-402	Ontwikkeling beheer en exploitatie voor de haven van Oudeschild		
Doelenboom	4.1.4 Visserij behouden en havenactiviteiten stimuleren		
Motivat	We zetten in op het ontwikkelen - met alle belanghebbenden-gebruikers - van een aanpak voor de haven van Oudeschild, om exploitatietekort naar beneden te brengen en investeren in onderhoud en vervanging van de haven om de kwaliteit goed te houden. Hier was een projectleider mee gestart, wat verder afgerond moet worden. Hiervoor is financiering voor projectleiding nodig: 1 fte wordt gevraagd. Daarnaast zullen er enkele onderzoeken mbt beheer en exploitatie worden gedaan waarvoor € 50.000 is begroot.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 85.000	Incidenteel	Begroting 2023
	€ 85.000	Incidenteel	Begroting 2024
	€ 50.000	Incidenteel	Begroting 2023
Toelichting financieel	1 fte ad € 85.000 per jaar en € 50.000 onderzoeksgelden		

Investeringsvoorstel 2023-403	Haven Oudeschild 2023 investeren	
Motivat	In 2023 dienen in de haven van Oudeschild duckdalven en onderdelen van de houten steiger in de werkhaven vervangen te worden.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 425.000	Kapitaallasten t.l.v. reserve haven
Toelichting financieel	De kosten hiervan bedragen €425.000. De afschrijftermijn bedraagt 50 jaar. De kapitaallasten komen t.l.v. reserve haven onderhoud > 5 jaar.	

D. Begroting

(bedragen in duizenden euro's)

Lasten	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Havens	1.868	14.144	1.863	1.937
Economie	413	700	618	710
Totaal lasten programma 4	2.281	14.844	2.481	2.647

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Havens	993	13.149	972	1.078
Economie	27	29	30	31
Totaal baten programma 4	1.020	13.178	1.002	1.109

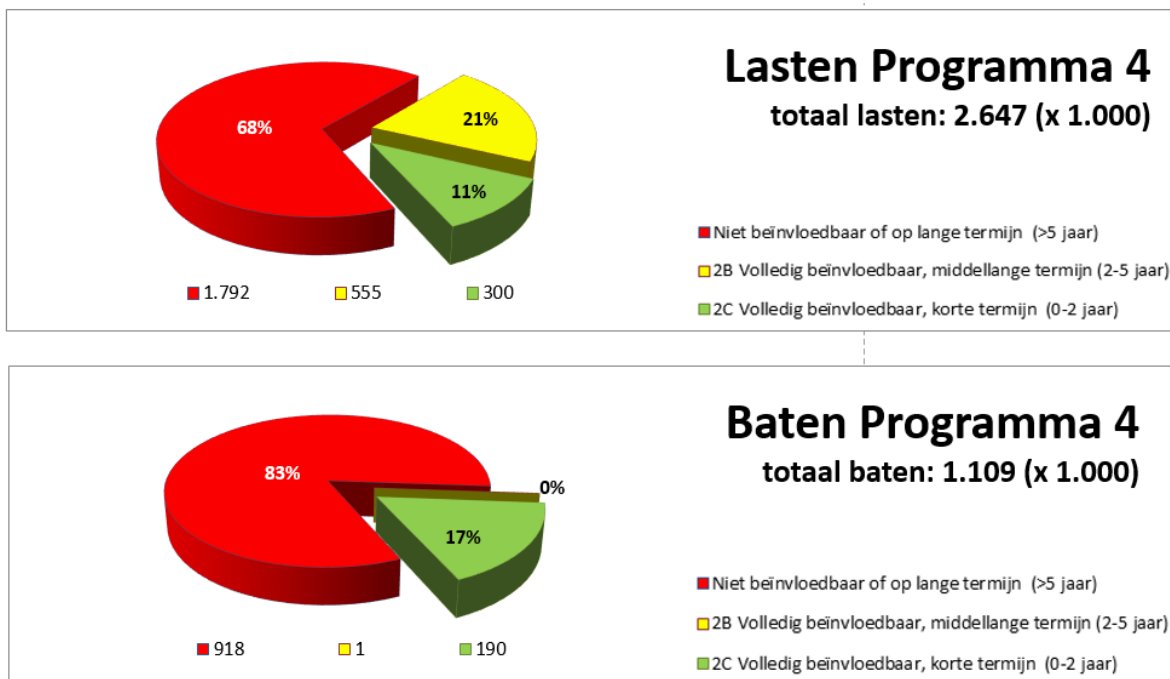
Saldo	-1.261	-1.667	-1.480	-1.538
--------------	---------------	---------------	---------------	---------------

E. Beïnvloedbaarheid

Indicatief beeld via taartdiagrammen

In de taartdiagrammen worden de categorieën ‘*beïnvloedbaar kort*’ en ‘*beïnvloedbaar middellang*’ getoond ten opzichte van het totaal van het programmabudget qua baten en lasten:

Taartdiagram lasten en baten programma 4

Beïnvloedbaar op korte termijn (0-2 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Haven Oudeschild	
Economie algemeen	288
Markten	11
Totaal	300

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Haven Oudeschild	159
Economie algemeen	
Markten	31
Totaal	190

Beïnvloedbaar op middellange termijn (2-5 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Haven Oudeschild	261
Economie algemeen	266
Markten	9
Deconstructie	20
Totaal	555

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Haven Oudeschild	
Economie algemeen	
Markten	
Deconstructie	
Totaal	1

PROGRAMMA 5

TOEKOMST VOOR DE JEUGD

1. Realisatie Onderwijs Centrum Texel
2. Bestuursopdracht Arbeidsmarkt en Onderwijs, De Kop Werkt!
3. Uitvoeren Nota Toekomstvisie OSG De Hogeberg

Wat willen we bereiken?

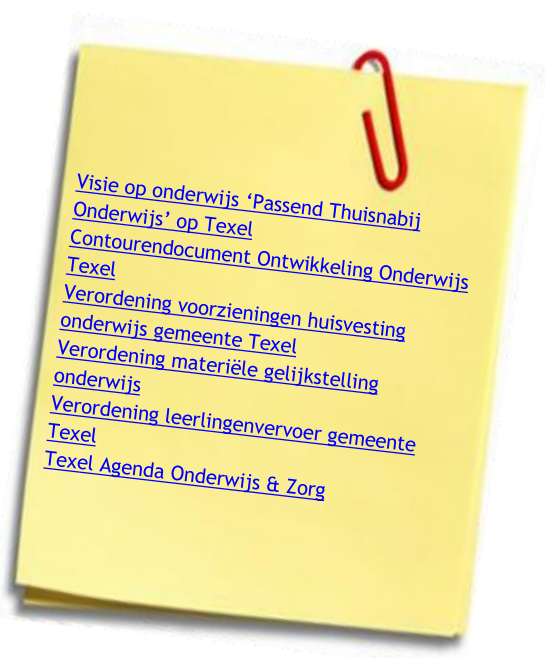
Wij willen een gemeente zijn waar het aantrekkelijk is om te leven, te wonen en te werken voor de huidige en toekomstige inwoners. Een goed vestigingsklimaat is belangrijk. Voorwaardelijk zijn onderwijsvoorzieningen die kwalitatief goed en volwaardig onderwijs bieden. Vooral voor jonge gezinnen is goed onderwijs belangrijk om zich te vestigen op Texel.

De basisscholen in de dorpen blijven in stand, zolang dat pedagogisch en kwalitatief verantwoord is. Het voortgezet onderwijs wordt behouden met een breed aanbod: vwo, havo, mavo, vmbo en Praktijkonderwijs. Er is extra aandacht voor vmbo en de sectoren toerisme, techniek, horeca en bouw.

Kinderen vinden op het eiland zoveel mogelijk wat ze nodig hebben. Kinderen met onderwijsachterstanden in de peuterleeftijd en het basisonderwijs worden ondersteund met extra taal- en rekenonderwijs. Scholen en gemeente werken integraal samen op het snijvlak onderwijs en jeugdzorg.

Jeugd en jongeren zijn gelukkig en kunnen gezond en veilig opgroeien. Zij kunnen zich breed ontwikkelen op het gebied van sport, cultuur en andere vrijetijdsbesteding. Preventieve voorzieningen zijn daarvoor belangrijk. In alle dorpen zijn er voldoende speel- en hangplekken.

Inwoners zijn zelfredzaam en kunnen geestelijk en lichamelijk vitaal ouder worden. Elke volwassene moet voldoende kunnen lezen, schrijven en rekenen en daarvoor kunnen werken aan zijn of haar basisvaardigheden. Doorgaande leerlijn, korte afstap naar de overkant, richting een baan met toekomst op Texel. Een leven lang kunnen leren, begint al bij de jeugd!

Waar hebben we al op ingezet?

Het Onderwijs Centrum Texel (OCT, De Skool) in Den Burg is gestart. De Skool is een belangrijke voorziening en heeft een 'spilfunctie' in het onderwijsnetwerk.

Er wordt samengewerkt tussen onderwijs en bedrijfsleven. De gemeente ondersteunt deze processen waar mogelijk. Een belangrijk gezamenlijk uitgangspunt is permanente afstemming over de vraag naar het 'type' werknemer en het scholingsaanbod. Er is een volwaardig aanbod van opleidingsrichtingen in het voortgezet onderwijs, met extra aandacht voor vmbo Toerisme, Techniek, Horeca en Bouw.

Gemeente, schoolbesturen en zorgpartners werken intensief samen op basis van de Texelse Agenda Onderwijs & Zorg. Thema's op deze agenda zijn onder meer; het optimaliseren van de huisvesting in de buitendorpen, optimaliseren van de aansluiting tussen onderwijs en (jeugd-)zorg. Voorkomen en verhelpen van onderwijsachterstanden heeft voortdurend de aandacht. Hiervoor draait een extra taalklas. Onderwijsdata worden samen met het onderwijs gemonitord.

Voor volwassenen is er een taalhuis (Taalhuis Texel) gerealiseerd. Via het taalhuis kunnen volwassenen die laaggeletterd zijn op een laagdrempelige wijze werken aan het verbeteren van basisvaardigheden: taal, lezen, rekenen en digitale vaardigheden. Het belang van deze inzet groeit.

Waar zetten we extra op in?

De 'Texelse Agenda Onderwijs en Zorg' draait. Daar waar nodig wordt de inzet op thema's van de agenda geïntensiveerd. Een belangrijk doel is het realiseren en ondersteunen van een breed onderwijsaanbod, zodat elk kind in een passende omgeving onderwijs kan blijven volgen.

Inventarisatie wenselijke voorstellen:

- ruimte voor twee trainees binnen de gemeentelijk organisatie.

Verbonden partijen in dit programma

In onderstaand overzicht is aangegeven welke verbonden partijen binnen dit programma werkzaamheden uitvoeren.

Naam verbonden partij	Taakvelden	Bijdrage aan gemeentelijke doelen
GR De Waddeneilanden	Onderwijs	Afstemmen onderwijsbelangen richting Rijk.

Beleidsindicatoren

De gemeenten lichten de effecten van het beleid toe door een vaste set beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en de jaarrekening. De gepresenteerde gegevens zijn de nu (september 2022) bekende cijfers.

Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Texel	Nederland
4.Onderwijs	Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	www.waarstaatje gemeente.nl	17/18	1,6	1,9
				18/19	0	2,4
				19/20	0,6	2,7
				20/21	0,6	2,4
4.Onderwijs	Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	www.waarstaatje gemeente.nl	17/18	14	23
				18/19	18	26
				19/20	12	18
				20/21	12	19
4.Onderwijs	Vroegtijdig schoolverlaters zonder start-kwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het vo en mbo onderwijs	www.waarstaatje gemeente.nl	17/18	2,2	1,9
				18/19	2,0	2,0
				19/20	1,7	1,7
				20/21	1,9	1,9

Doelenboom

5.1 Goed onderwijs faciliteren

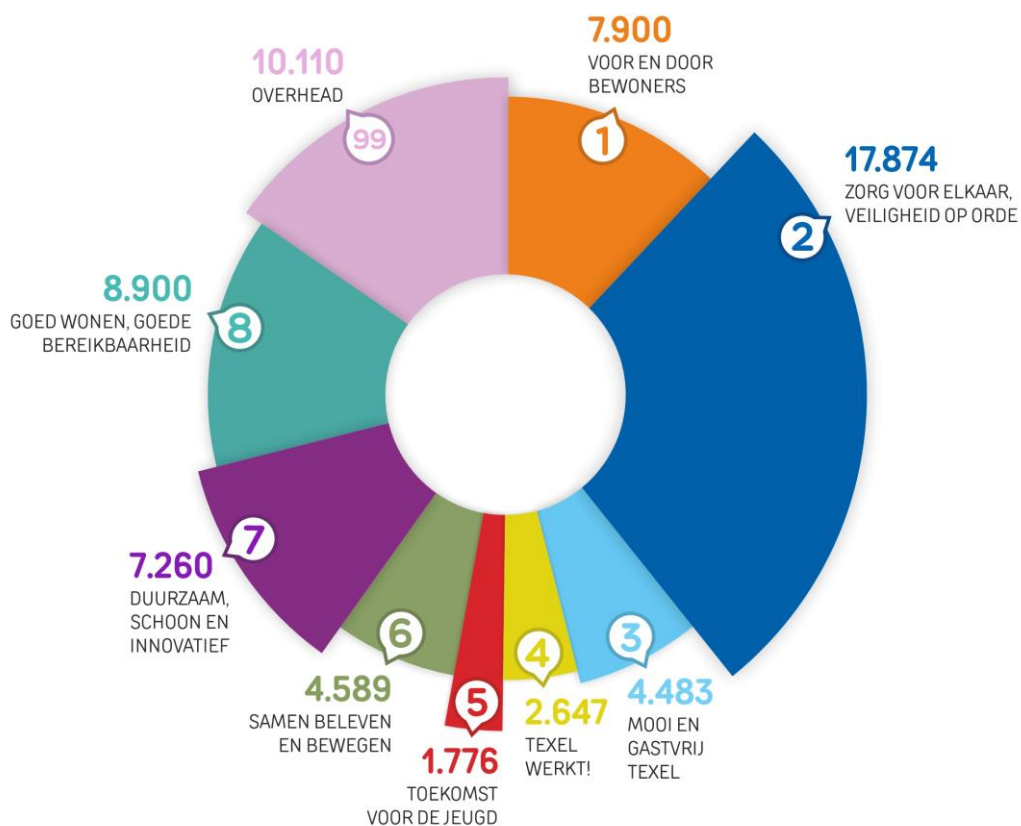
- 5.1.1 Primair en voortgezet onderwijs huisvesten
 - 5.1.1.2 Integraal huisvestingsplan scholen uitvoeren
 - 5.1.1.3 ~~Ontwikkelen Onderwijscentrum Texel~~
- 5.1.2 Onderwijsaanbod behouden en verbreden
 - 5.1.2.7 Nota Toekomstvisie OSG De Hogeberg uitvoeren
 - 5.1.2.9 Visie Thuis nabij onderwijs uitvoeren
 - 5.1.2.14 Gebouw OSG De Hogeberg adequaat onderhouden
- 5.1.3 Medebewindstaken onderwijs uitvoeren
 - 5.1.3.1 De gemeentelijke leerplichttaken uitvoeren
 - 5.1.3.2 Voortijdig schoolverlaten voorkomen
 - 5.1.3.3 Verordening Leerlingenvervoer gemeente Texel 2009 uitvoeren
 - 5.1.3.4 Verordening Toelage Uitwonende Studenten gemeente Texel 2010 uitvoeren
- 5.1.4 Goed onderwijs faciliteren
 - 5.1.4.1 Een breed en gezond onderwijsaanbod faciliteren
- 5.1.6 Speciale school voor basisonderwijs op Texel behouden
 - 5.1.6.1 Speciale school voor basisonderwijs co financieren
- 5.1.7 Volwasseneneducatie aanbieden
 - 5.1.7.1 In samenwerking met gemeenten in de Kop van Noord-Holland een zo breed mogelijk aanbod sociale redzaamheid bewerkstelligen

B. Lange Termijn Planning

- Aanpassing Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Texel;
- Wijziging verordening materiële financiële gelijkstelling;
- Exploitatieplan Onderwijshuisvesting vaststellen m.n. buitendorpen;
- Evaluatie van pilotjaar Praktijkplaats Texel (sept 2021 - sept 2022).

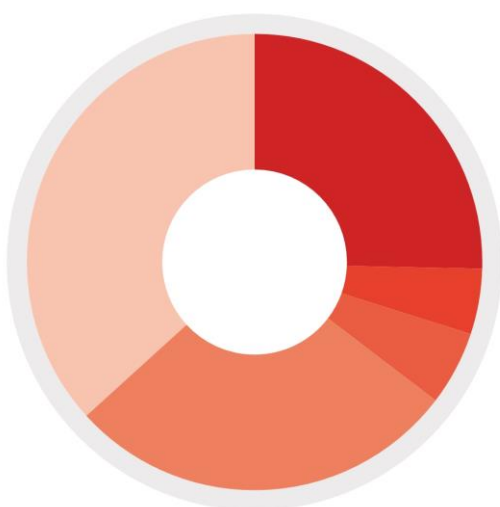
C. Voorstellen

Voorstel 2023-501	Budget voor twee trainees beschikbaar stellen		
Doelenboom	5.1.2 Onderwijsaanbod behouden en verbreden		
Motivatie	Het aanbieden van stageplaatsen en traineeplaatsen in de organisatie is van belang om jongeren te binden aan de organisatie dan wel het werkveld. Dat vergroot de kans om jongeren voor de organisatie te behouden en het vergroot het perspectief voor de jongeren op de arbeidsmarkt. De kosten van twee traineeplaatsen is € 100.000 per jaar.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 100.000	Structureel	Begroting 2023 e.v.
Toelichting financieel	Het betreft een structurele inzet.		

PROGRAMMA 5

TOEKOMST VOOR DE JEUGD

- **450** Openbaar basis onderwijs
- **82** Bijzonder basis onderwijs
- **92** Openbaar speciaal onderwijs
- **502** Openbaar voortgezet onderwijs
- **650** Lokaal bestuurlijke onderwijstaken
- 1.776** Totale lasten programma 5

D. Begroting

(bedragen in duizenden euro's)

Lasten	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Openbaar basis onderwijs	206	141	652	450
Bijzonder basisonderwijs	74	74	80	82
Openbaar speciaal onderwijs	113	112	130	92
Openbaar voortgezet onderwijs	495	789	500	502
Lokaal bestuurlijke onderwijstaken	662	835	690	650
Totaal lasten programma 5	1.551	1.951	2.052	1.776

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Openbaar basis onderwijs	0	0	12	12
Openbaar voortgezet onderwijs	0	294	0	0
Lokaal bestuurlijke onderwijstaken	67	234	20	20
Totaal baten programma 5	67	528	32	32

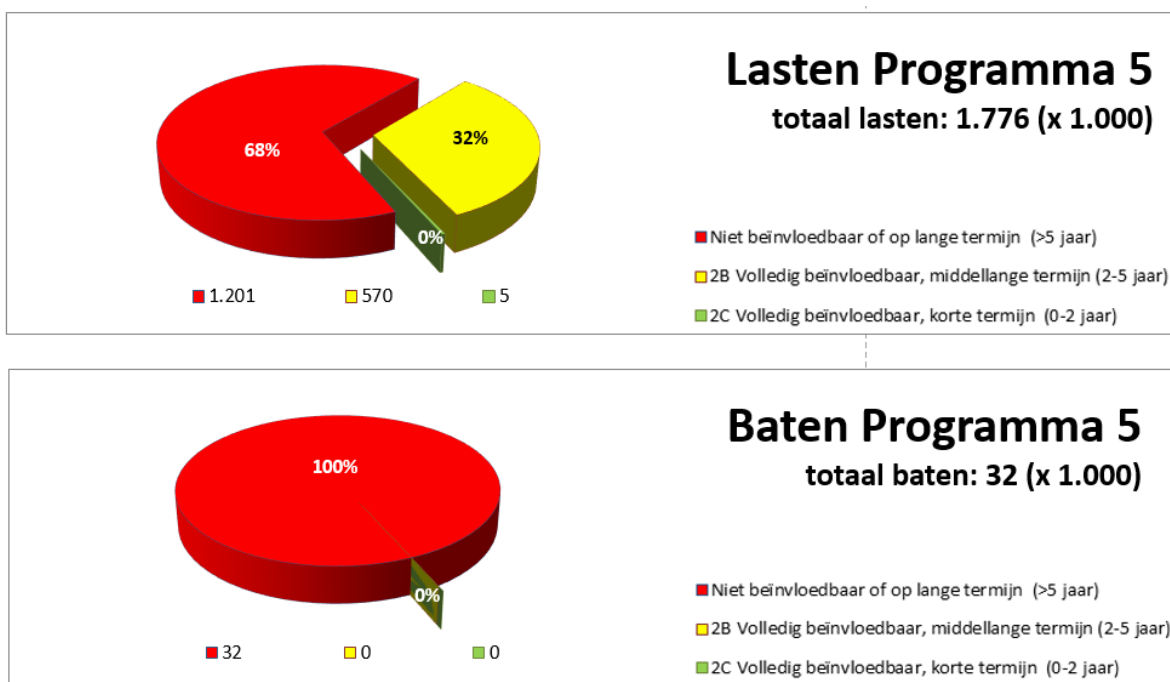
Saldo	-1.484	-1.424	-2.021	-1.744
--------------	---------------	---------------	---------------	---------------

E. Beïnvloedbaarheid

Indicatief beeld via taartdiagrammen

In de taartdiagrammen worden de categorieën ‘*beïnvloedbaar kort*’ en ‘*beïnvloedbaar middellang*’ getoond ten opzichte van het totaal van het programmabudget qua baten en lasten:

Taartdiagram lasten en baten programma 5

Beïnvloedbaar op korte termijn (0-2 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Huisvestingsvoorzieningen ovo	1
Overige lokaal bestuurl. onderwijstaken	4
Totaal	5

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Huisvestingsvoorzieningen ovo	
Overige lokaal bestuurl. onderwijstaken	
Totaal	0

Beïnvloedbaar op middellange termijn (2-5 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Onderwijzend personeel obs	61
Huisvestings- en inrichtingsvoorz. obs	8
Huisvestings- en inrichtingsvoorz. bbo	16
Huisvestings- en inrichtingsvoorz. oso	1
Materiële voorzieningen oso	16
Huisvestingsvoorzieningen ovo	19
Schoolbegeleiding	56
Leerlingenvervoer	339
Overige lokaal bestuurl. onderwijstaken	54
Totaal	570

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Onderwijzend personeel obs	
Huisvestings- en inrichtingsvoorz. obs	
Huisvestings- en inrichtingsvoorz. bbo	
Huisvestings- en inrichtingsvoorz. oso	
Materiële voorzieningen oso	
Huisvestingsvoorzieningen ovo	
Schoolbegeleiding	
Leerlingenvervoer	
Overige lokaal bestuurl. onderwijstaken	
Totaal	0

PROGRAMMA 6

SAMEN BELEVEN EN BEWEGEN

1. Texel buitensporteiland!
2. Uitvoering sport, cultuur en erfgoednota's
3. Onderwaterarcheologiebeleid in werking

Wat willen we bereiken?

Dit programma gaat over samen beleven en bewegen. Over sport, cultuur, erfgoed, musea en monumenten. Sport en cultuur zijn belangrijke elementen in onze samenleving. Voor preventie en sociale binding zijn ze van essentieel belang. We vergroten het welzijn en de gezondheid van de Texelaar door voorzieningen en activiteiten voor sport, kunst en cultuur te ondersteunen en stimuleren. We zorgen dat we Texelse monumenten en (onderwater-) erfgoed in stand houden en dat we onze archeologie conserveren. Met dit alles zijn en blijven we ook een aantrekkelijk eiland voor toeristen.

Structuurvisie Texel op koers
Cultuurvisie Texel 2017, Cultuur ontwikkeld
Erfgoednota Texel 2017, Texel is de Reede
Beleidsnota sport Texel 2017, Texel in beweging als sporteiland
Uitvoeringsregeling subsidie kunst en cultuur 2020
Uitvoeringsregeling subsidie sport 2022
Uitvoeringsregeling subsidie schapenboeten en monumenten 2020
Algemene subsidieverordening Texel 2020 (2020)
Verordening Adviescommissie Cultuurbeleid
Erfgoedverordening Texel 2018
Percentageregeling kunst in de openbare ruimte Texel 2021
Uitvoeringsregeling evenementen Texel
Spelen op Texel, onderzoek huidige situatie en een nieuwe visie op spelen
Uitvoeringsrichtlijnen monumentenzorg Texel 2020
Programma Toezicht instandhouding monumenten Texel 2021-2023

Waar hebben we al op ingezet?

De gemeenteraad heeft besloten het Thijsssehuis te realiseren en Artex, Young 4 Ever en de bibliotheek als hoofdgebruikers hierin te laten huisvesten. Ook Radio Texel krijgt een plek in het Thijsssehuis. We hebben een nieuw jeugdlid in de Adviescommissie Cultuurbeleid verwelkomd. Het regionaal cultuurprofiel Noord-Holland Noord is opgesteld en door alle deelnemende gemeentes vastgesteld. Ook hebben we de 'Percentageregeling kunst in de openbare ruimte Texel 2021' vastgesteld. We hebben onze lokale culturele infrastructuur ondersteund met rijks- provinciale, en gemeentelijke middelen bij de negatieve gevolgen van de landelijke coronamaatregelen.

Voor erfgoed werken we aan de verbetering van het monumentenonderhoud om dure restauraties en verwaarlozing te voorkomen. Daarvoor zetten we programmatisch monumententoezicht en uitgebreide voorlichting in. De archeologische verwachtingskaart Waddenzee wordt ingepast in de beheersverordening.

De Sportstichting Texel beheert en exploiteert namens de gemeente de TXL Sporthal. De stichting voert ook het gemeentelijk sportbeleid uit. Daarvoor zijn de combinatiefunctionaris Sport en de buurtsportcoaches bij de stichting in dienst. De jeugd is een belangrijke doelgroep. Daarom wordt flink ingezet op de uitvoering van het Lokaal Sportakkoord, de Eilandse aanpak en ACT. Samenwerking met het onderwijs en de voorschoolse voorzieningen is daarom belangrijk. Ouderen en minder validen vallen niet buiten de boot. De sportstichting levert voor jong en oud een substantiële bijdrage aan het project 'Positieve Gezondheid'. Ook vanuit het Sportakkoord lopen verschillende (particuliere) initiatieven die deze doelgroepen bedienen. Het totale programma draagt in substantiële mate bij aan sport en bewegen voor een gezonde en vitale samenleving.

Waar zetten we extra op in?

In 2023 werken we verder aan het realiseren van het Thijsssehuis en de realisatie van een kunstwerk daarbij. We werken verder aan de ontwikkeling van een ontwerp voor de Ijsbaan/Thijsssepark.

We onderzoeken waar mogelijkheden liggen om ook met rijks- en provinciale middelen onze lokale culturele infrastructuur te ondersteunen bij het verdere herstel van de coronacrisis en nieuwe problematiek als gevolg van de stijgende energieprijzen. Via het uitvoeringsprogramma 'Gezond en Veilig opgroeien' werken we verder aan de optimalisatie van laagdrempelige vrijetijdsaanbod voor alle Texelse jongeren (ACT).

De regeling 'Brede Regeling Combinatiefuncties' blijft bestaan. Het Rijk intensificeert de regeling en zet steviger in op de Sport & Beweging, Gezondheid en versterking van de sociaal maatschappelijke basis. De gemeente volgt dit beleid. Concrete uitwerking van de regeling(-en) is nog niet bekend. Het Lokaal Sportakkoord is een dynamisch document en heeft draagvlak. De verwachting is dat het een belangrijk 'koersdocument' blijft. Op onderdelen wordt zo nodig geïntensiveerd. Verenigingen en stichtingen op het gebied van sport, cultuur en welzijn worden ondersteund. Bijvoorbeeld bij het bevorderen van samenwerking en het vinden van vrijwilligers. Het gebouw bij zwembad Molenkoog met receptie, kleedruimte en kiosk, wordt begin 2023 aangepakt in het kader van groot onderhoud vanuit rationeel gebouwenbeheer. Bij deze renovatie wordt ook ingezet op isolatie, en energiebesparing. De technische staat van de wielerveden in Sportpark Den Burg-Zuid verslechtert. De gemeenteraad wordt medio 2023 apart geadviseerd over de opties op basis waarvan de baan moet worden aangepakt.

Voor het terugbrengen van CO₂-uitstoot en het energiezuiniger maken van woningen zetten we extra in om ook monumenten te verduurzamen. Ook maken we nieuw beleid voor het behoud van de schapenboeten en herbesteding van de leeg komende kerken. We zetten in op ondersteuning van initiatiefnemers bij de vergunningaanvraag voor evenementen.

Inventarisatie wenselijke voorstellen:

- *beleids- en beheerplan Spelen opstellen;
- functie beheerstichting schapenboeten onderzoeken;
- speeltoestellen certificeren;
- monumententoezicht uitvoeren;
- speeltoestellen vervangen.

(*opgenomen in de perspectiefnota)

Verbonden partijen in dit programma

In onderstaand overzicht is aangegeven welke verbonden partijen binnen dit programma werkzaamheden uitvoeren.

Naam verbonden partij	Taakvelden	Bijdrage aan gemeentelijke doelen
N.v.t.		

Beleidsindicatoren

De gemeenten lichten de effecten van het beleid toe door een vaste set beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en de jaarrekening. De gepresenteerde gegevens zijn de nu (september 2022) bekende cijfers.

Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Texel	Nederland
5.Sport, cultuur en recreatie	Niet- sporters*	%	RIVM	2012	50,8	46,6
				2016	56,4	48,7
				2020	50,8	49,3

*bevolking van 19 jaar en ouder die niet minstens één keer per week aan sport doet.

Doelenboom

6.1 Sport, kunst en cultuur op Texel stimuleren

- 6.1.1 Voorzieningen en activiteiten voor sport stimuleren
 - 6.1.1.1 Sportverenigingen, -organisaties en -initiatieven ondersteunen
 - 6.1.1.2 Voldoende goede sportaccommodaties faciliteren
 - 6.1.1.7 Texel als “eiland voor sportevenementen” positioneren
 - 6.1.1.13 Sportnota uitvoeren
- 6.1.2 Monumenten in stand houden en archeologie conserveren
 - 6.1.2.1 Erfgoed behouden
 - 6.1.2.2 Restauratie en onderhoud monumenten stimuleren
 - 6.1.2.6 Pilot onderwaterarcheologie vervolgen
 - 6.1.2.8 Erfgoednota uitvoeren
- 6.1.3 Kunst en cultuur stimuleren
 - 6.1.3.1 Cultuurverenigingen, -instellingen en -initiatieven faciliteren
 - 6.1.3.11 Cultuurvisie uitvoeren
 - 6.1.3.12 Huisvesting Artex en Young4Ever faciliteren

B. Lange Termijn Planning

- Tentoonstellingsruimte archeologie Den Burg realiseren;
- Ontwikkelen kerkenvisie Texel;
- Herijken subsidiebeleid met oog voor verenigingsondersteuner;
- Evaluatie beheer en exploitatie TXL Sporthal;
- Schapenboetenbeleid
- Nieuwe Uitvoeringsregeling Subsidie schapenboeten en monumenten

C. Voorstellen

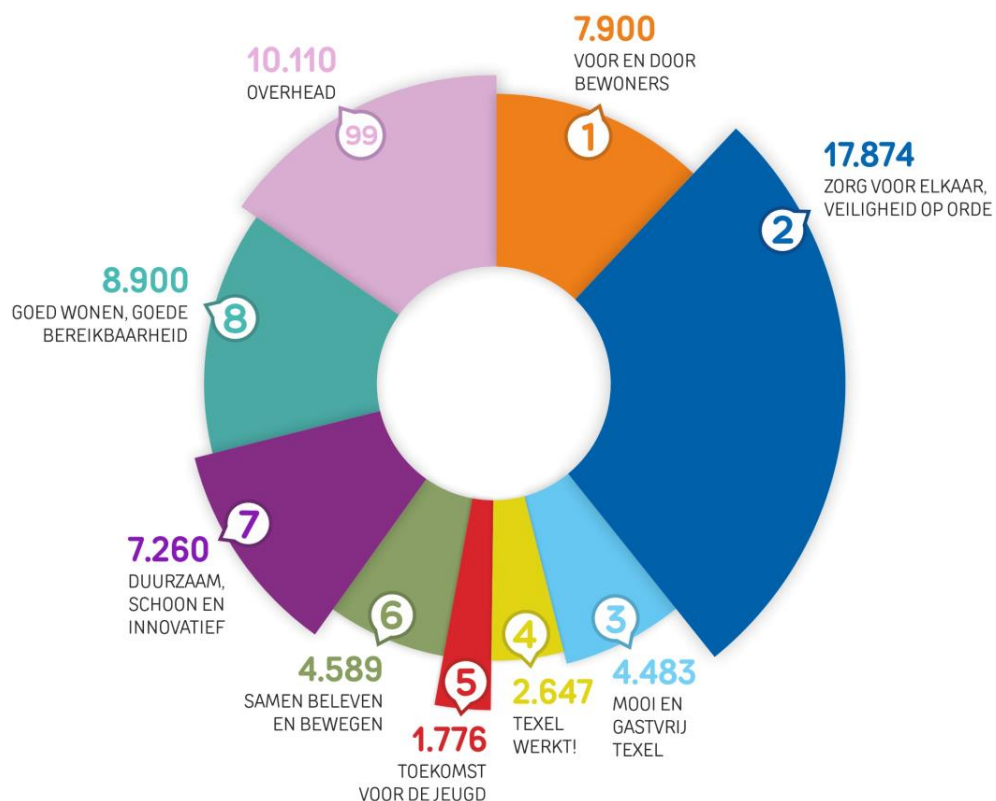
Voorstel 2023-601	Beleid- en beheerplan spelen opstellen		
Doelenboom	6.1.1 Voorzieningen en activiteiten voor sport stimuleren		
Motivat	De openbare ruimte biedt mensen de mogelijkheid tot spelen, bewegen of verblijven ongeacht leeftijd, geloof of afkomst. De openbare ruimte kan mogelijkheden bieden om plezier te maken en bij te dragen aan maatschappelijke, sociale en cognitieve ontwikkelingen. Het huidige beleid- en beheerplan Spelen op Texel loopt op zijn eind. Het plan is om een nieuw beleid- en beheerplan te laten maken voor de jaren 2024-2029.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 50.000	Incidenteel	Begroting 2023
Toelichting financieel	De kosten bedragen € 50.000. Hiermee kunnen we door een externe partij het plan laten opstellen.		

Voorstel 2023-602	Functie beheerstichting schapenboeten onderzoeken		
Doelenboom	6.1.2 Monumenten in stand houden en archeologie conserveren		
Motivat	Schapenboeten zijn landschapselementen met een cultuurhistorische en toeristische (economische) waarde. We willen schapenboeten de erkenning geven voor de waarde die zij leveren aan het unieke Texelse landschap. Dit levert ook een bijdrage aan het toeristisch product en heeft daarmee ook economische waarde (Erfgoednota Texel is de Reede). Voorstel is afkomstig uit het coalitieakkoord 2022 en is bedoeld om te onderzoeken of het onderbrengen van de functie 'behouden en herstellen van de schapenboeten' in een beheerstichting een adequaat middel is.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 15.000	Incidenteel	Begroting 2023
Toelichting financieel			

Voorstel 2023-603	Speeltoestellen certificeren		
Doelenboom	6.1.1 Voorzieningen en activiteiten voor sport stimuleren		
Motivat	Vanwege de nieuwe wetgeving omtrent Wet Attractie Speeltoestellen (WAS) dienen de bestaande speelvoorzieningen gecertificeerd te worden.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 7.000	Incidenteel	Begroting 2023
Toelichting financieel	Het betreft een eenmalige certificering op de speeltoestellen ad € 7.000.		

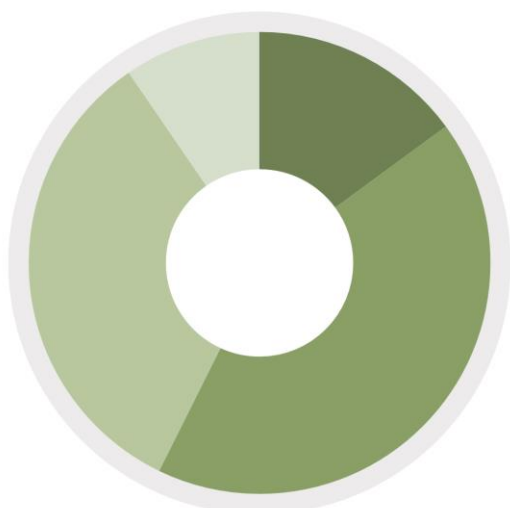
Voorstel 2023-604	Monumententoezicht uitvoeren		
Doelenboom	6.1.2 Monumenten in stand houden en archeologie conserveren		
Motivat	Monumententoezicht wordt momenteel ingehuurd vanuit de gemeente Hoorn voor 9 uur per week. Deze middelen zijn structureel begroot op € 30.000. De daadwerkelijke kosten zijn echter € 38.000. Voorgesteld wordt om het budget Monumententoezicht structureel te verhogen met € 8.000.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 8.000	Structureel	Begroting 2023 e.v
Toelichting financieel	Structureel € 8.000 budget Monumententoezicht verhogen.		

Investeringsvoorstel 2023-605	Speeltoestellen vervangen	
Motivatíe	Speeltoestellen moeten ívm de Wet Attractie Speeltoestellen gecertificeerd worden. Enkele speeltoestellen kunnen niet voldoen aan de certificering en dienen vervangen te worden.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 13.500	Begroting 2023
Toelichting financieel	De kosten bedragen € 13.500. De afschrijftermijn is 12 jaar.	

PROGRAMMA 6

SAMEN BELEVEN EN BEWEGEN

- **689** Vormings- en ontwikkelingswerk
- **1.937** Sport
- **1.529** Kunst en cultuur
- **434** Overige lasten
- 4.589** Totale lasten programma 6

D. Begroting

(bedragen in duizenden euro's)

Lasten	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Vormings- en ontwikkelingswerk	645	657	669	689
Monumenten en torens	180	196	205	246
Sport	1.902	1.898	1.957	1.937
Kunst en cultuur	1.260	1.007	1.305	1.529
Subsidies en leningen	18	19	29	30
Speelplaatsen	148	150	99	158
Totaal lasten programma 6	4.153	3.927	4.265	4.589

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Monumenten en torens	0	15	0	0
Sport	405	461	342	341
Kunst en cultuur	203	258	591	197
Speelplaatsen	3	0	0	0
Totaal baten programma 6	611	734	932	538

Saldo	-3.542	-3.194	-3.333	-4.051
--------------	---------------	---------------	---------------	---------------

Kunst & Cultuur:

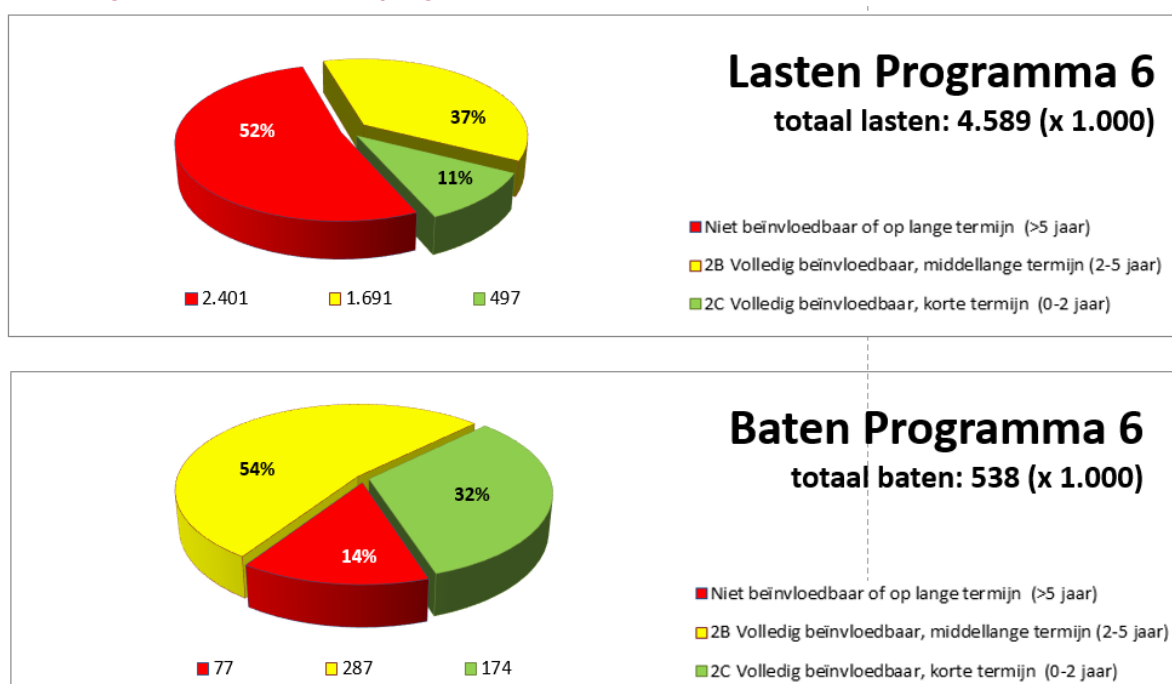
De baten bij dit onderdeel zijn ongeveer 400K lager dan in 2023. Dit heeft met te maken met de incidentele vrijval van middelen uit het onderhoudsfonds bij de besluitvorming Thijssenhuis/D'ouwe Ulo.

E. Beïnvloedbaarheid

Indicatief beeld via taartdiagrammen

In de taartdiagrammen worden de categorieën ‘*beïnvloedbaar kort*’ en ‘*beïnvloedbaar middellang*’ getoond ten opzichte van het totaal van het programmabudget qua baten en lasten:

Taartdiagram lasten en baten programma 6

Beïnvloedbaar op korte termijn (0-2 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Muziek- en dansonderwijs	11
Sport algemeen	14
Sportaccommodaties	
Zwempark Molenkoog	176
Buitensport accommodaties groen	57
Kunst en theater	
Overige cultuur en oudheidkunde	47
Monumenten	135
Speelplaatsen	57
Totaal	497

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Muziek- en dansonderwijs	
Sport algemeen	
Sportaccommodaties	
Zwempark Molenkoog	141
Buitensport accommodaties groen	33
Kunst en theater	
Overige cultuur en oudheidkunde	
Monumenten	
Speelplaatsen	
Totaal	174

Beïnvloedbaar op middellange termijn (2-5 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Bibliotheek	303
Muziek- en dansonderwijs	376
Sport algemeen	201
Sportaccommodaties	75
Zwempark Molenkoog	20
Kunst en theater	11
Musea	341
Overige cultuur en oudheidkunde	292
Subsidies, leningen en uitvoeringskosten	30
Speelplaatsen	42
Totaal	1.691

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Bibliotheek	
Muziek- en dansonderwijs	
Sport algemeen	17
Sportaccommodaties	100
Zwempark Molenkoog	
Kunst en theater	
Musea	
Overige cultuur en oudheidkunde	170
Subsidies, leningen en uitvoeringskosten	
Speelplaatsen	
Totaal	287

PROGRAMMA 7

DUURZAAM, SCHOON EN INNOVATIEF

1. Energie besparen en duurzaam opwekken
2. Kennis bundelen op Texel voor innovaties
3. Afval verder scheiden

Wat willen we bereiken?

De energietransitie is in volle gang. We houden deze collegeperiode een burgerberaad om erachter te komen hoe de Texelaars hier invulling aan willen geven. We zetten in op zonne-energie op grote daken en parkeerterreinen en staan open voor nieuwe mogelijkheden zoals getijde-energie. We stimuleren energiebesparing door het verduurzamen van woningen en andere panden.

Ook spelen we in op de klimaatverandering door onze openbare ruimte hierop aan te passen. Bovendien gaan we een lokaal uitvoeringsplan maken om ons nog beter aan te passen aan de gevolgen van klimaatverandering.

We streven naar een circulaire economie. De ambitie is van afval naar grondstof zodat grondstoffen worden hergebruikt in plaats van verbrand.

Waar hebben we al op ingezet?

De energietransitie heeft door het landelijk Klimaatakkoord (2019) nog meer prioriteit gekregen. Zowel de Regionale Energie Strategie als de Transitievisie Warmte zijn in 2021 door de gemeenteraad vastgesteld. We zijn volop bezig met de uitvoering van de plannen. Voor het bredere duurzaamheidsbeleid is ook Texel zelfvoorzienend en duurzaam in uitvoering.

Speerpunt is energiebesparing door bijvoorbeeld isolatie van woningen en de opwekking van zonne-energie. Dit doen we door woningeigenaren te informeren en stimuleren. Zo kunnen zij een lening aanvragen om hun woning te verduurzamen. Daarnaast is een renteloze lening mogelijk voor zonnepanelen.

We houden bij de inrichting van de openbare ruimte beter rekening met de gevolgen van klimaatverandering. Dit doen we onder meer door gescheiden systemen aan te leggen voor schoon en vuil water. Hiermee voorkomen we dat schoon water het stelsel belast en wordt aangeboden aan de zuivering. In 2021 is de Regionale Strategie Klimaatadaptatie Noordkop vastgesteld.

Waar zetten we extra op in?

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat Nederland in 2050 vrijwel geen CO₂ meer uitstoot. Voor de energietransitie zoeken we de samenwerking met betrokken partijen waaronder de inwoners en bedrijven op Texel. We leggen meer nadruk op communicatie en het aanbieden van advies, ontzorging en financiële ondersteuning. Ook werken we mee aan innovaties op het gebied van hernieuwbare energie zoals golfenergie en voor het realiseren van slimme en effectieve netwerken, bijvoorbeeld door opslag of waterstof als energiedrager. Om problemen met het elektriciteitsnet aan te pakken en verdere problemen te voorkomen gaan we actief in overleg met netbeheerder Liander en belangrijke afnemers op het eiland. Naast een lokale aanpak sluiten we ook aan bij een regionale samenwerking hierin.

In 2050 moeten alle grondstoffen uit hergebruik komen (Nationaal Grondstoffenakkoord 2017). In 2023 doorlopen we het kader stellende bestuurlijk proces, het eerste kwartaal 2024 leggen we een nieuw afval-grondstoffenplan aan de raad voor. De afvalinzameling richten we op het gebruik van afvalstromen als grondstof voor nieuwe producten.

Ook onze eigen organisatie draagt bij aan de circulaire economie.

In 2021 hebben we gewerkt aan een nieuw inkoop- en aanbestedingsbeleid waarin meer aandacht is voor maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI). In 2023 wordt dit uitgewerkt in een uitvoeringsplan MVI.

In 2024 starten we met de uitvoering van het in 2023 op te stellen uitvoeringsplan klimaatadaptatie. Hiermee houden we nog meer rekening met de gevolgen van klimaatverandering. Bijvoorbeeld door in de openbare ruimte meer groen aan te leggen om water op te vangen en hittestress te voorkomen, door het aanleggen van gescheiden systemen voor schoon en vuil water en door het afkoppelen van regenwater. Eind 2022 leggen we een nieuw gemeentelijk rioleringsplan (Programma Stedelijk water en riool) voor aan de gemeenteraad. Deze wordt opgesteld binnen de samenwerking in de Noordkop.

Voor het vergroten van de biodiversiteit passen we in de openbare ruimte kruidachtigen toe in het groenbeheer, zoals een eigen Texels bermenmengsel van typisch Texelse biotopen. Om minder uitstoot te realiseren stimuleren we 'anders denken' met betrekking tot het prioriteren van auto's bij het inrichten van de leefomgeving. Ook blijven we het aantal laadpalen voor elektrische auto's in de openbare ruimte uitbreiden.

Inventarisatie wenselijke voorstellen:

- *ondergrondse afvalcontainers beheren;
- boekwaarde veegwagen afboeken;
- duurzaamheidsbeleid versneld uitvoeren;
- regie en implementatie recycleplan;
- Texel innovatief proefeiland;
- oprichten van een vierjarig subsidiefonds voor duurzame investeringen in woningen;
- bestelauto ongediertebestrijding aanschaffen;
- *pick-up pompen onderhoud aanschaffen;
- *rolbezem aanschaffen;
- *zijlader aanschaffen;
- *ondergrondse afvalmodules optimaliseren en uitbreiden;
- *Bestelauto ongediertebestrijding aanschaffen.

Verbonden partijen in dit programma

In onderstaand overzicht is aangegeven welke verbonden partijen binnen dit programma werkzaamheden uitvoeren.

Naam verbonden partij	Taakvelden	Bijdrage aan gemeentelijke doelen
HVC	7.3 Afval	Transport en verwerking huishoudelijk afval Grondstoffscheiding Beheer afvalbrengstation
Omgevingsdienst Noord Holland Noord	7.4 Milieubeheer	Toezicht en handhavingstaken milieu
Gemeenschappelijke regeling De Waddeneilanden	0.1 Bestuur	Samenwerking aan realisatie duurzaamheidsambitie
Coöperatie TexelEnergie	0.5 Treasury	Uitvoering (delen van) energieambitie

Beleidsindicatoren

De gemeenten lichten de effecten van het beleid toe door een vaste set beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en de jaarrekening. De gepresenteerde gegevens zijn de nu (september 2022) bekende cijfers.

Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Texel	Nederland
7.Volksgezondheid en Milieu	Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	CBS	2018	200	178
				2019	221	161
				2020	278	158
				2021	268	Nog niet bekend
7.Volksgezondheid en Milieu	Bekende hernieuwbare energie	%	Waarstaatj egemeente .nl	2015	3,1	5,8
				2016	2,8	6,0
				2017	3,0	6,6
				2018	3,7	7,3
				2019	4,4	8,6
7.Volksgezondheid en Milieu	Woningen met zonnepanelen	%	CBS	2015	10,2	5,2
				2016	11,4	6,9
				2017	14,1	9,3
				2018	16,2	12,3
				2019	20,0	15,7
7.Volksgezondheid en Milieu	(Semi)publieke e-laadpunten	Per 1.000 inwoners	Klimaatmonitor-RWS	2015	3,1	5,8
				2016	2,8	6,0
				2017	3,0	6,6
				2018	3,7	7,3
				2019	4,4	8,6
7.Volksgezondheid en Milieu	Energie label woningen	% in 2021	RVO	A++		0,3
				A+	0,1	0,5
				B	24,0	28,1
				C	15,9	16,9
				D	26,5	26,1
				E	13,1	12,0
				F	6,3	4,4
				G	6,6	4,1

Doelenboom

7.1 Een gezond milieu bevorderen

- 7.1.1 Rioolstelsel in stand houden en eventueel verbeteren
 - 7.1.1.1 Basis Rioleringsplan (BRP) uitvoeren
- 7.1.2 Texel schoon houden
 - 7.1.2.1 Texel voor burgers, bedrijven en toeristen schoon houden
 - 7.1.2.3 Onkruidbestrijding op verharding
 - 7.1.2.5 Voldoende openbare toiletten op het eiland verzorgen
 - 7.1.2.9 Voorkomen dat kadavers en andere dode dieren op het strand gevaar kan opleveren vanwege mogelijke besmetting
 - 7.1.2.13 Openbare toiletten onderhouden
 - 7.1.2.14 Ondergrondse afvalbakken voor restafval plaatsen
 - 7.1.2.15 ~~Perscontainer vervangen~~
 - 7.1.2.16 Afvalbakken voor zwerfvuil vervangen
 - 7.1.2.17 Via communicatie op vermindering restafval inzetten

7.2 Een duurzame samenleving bevorderen

- 7.2.1 Energietransitie faciliteren en uitvoeren
 - 7.2.1.2 Energietransitie subsidiëren, energiebesparing en schone energie stimuleren
 - 7.2.1.3 Energiebesparing woningbouw stimuleren
 - 7.2.1.4 Texel tot voorbeeld van energiebesparing en duurzame energietechnieken maken
 - 7.2.1.5 Projecten van derden voor duurzame energieproductie faciliteren
 - 7.2.1.9 Schone energie stimuleren
- 7.2.3 Texels watersysteem toekomstbestendig maken en houden
 - 7.2.3.2 Aan verbetering kwaliteit van het oppervlaktewater bijdragen
 - 7.2.3.3 Duurzaamheidsambitie zoetwaterbeheer waarmaken

B. Lange Termijn Planning

- Grondstoffenplan vaststellen;
- Aanbieden notitie over rioolheffing.

C. Voorstellen

Voorstel 2023-701	Ondergrondse afvalcontainers beheren		
Doelenboom	7.1.2 Texel schoon houden		
Motivatie	Een klein aantal van onze (ondergrondse) containers heeft op dit moment een toegangssysteem. In de meeste gevallen is dit een fysieke sleutel, en bij twee containers een elektronische sleutel (een druppel). Om oneigenlijk gebruik tegen te gaan, heeft het de voorkeur om meer (in ieder geval de nieuw te plaatsen) containers van een toegangssysteem te voorzien. De voorkeur gaat uit naar het gebruik van elektronische sleutels.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	-€ 5.500	Structureel	Dekking afvalstoffenheffing
	€ 5.500	Structureel	Begroting 2023 e.v.
Toelichting financieel	Voor het beheer van een toegangssysteem voor al beschikbare en nog te plaatsen (ondergrondse) containers, is structureel geld nodig.		

Voorstel 2023-702	Boekwaarde veegwagen afboeken		
Doelenboom	7.1.2 Texel schoon houden		
Motivatie	De veegwagen is vervroegd aan vervanging toe. De machine is kwalitatief tegengevallen en de reparaties nemen sterk toe en de inzetbaarheid neemt af.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 36.500	Incidenteel	Begroting 2023
Toelichting financieel	De veegwagen is afgeschreven in 2024 en mag dan vervangen worden. Er wordt voorgesteld deze vervanging te vervroegen, hiervoor is incidenteel € 36.500 (boekwaarde per 01-01-2023) nodig.		

Voorstel 2023-703	Duurzaamheidsbeleid versneld uitvoeren		
Doelenboom	7.2.4 Aan klimaatverandering aanpassen		
Motivatie	We zetten extra in op de uitvoering van het duurzaamheidsbeleid. Ook met extra menskracht. De uitvoering van Transitievisie Warmte, Texel zelfvoorzienend en duurzaam en de Regionale Energie Strategie 1.0 vergt in toenemende mate regie van de gemeente om de overgang naar duurzame elektriciteit en warmte (energietransitie) samen met inwoners, bedrijven en organisaties te bewerkstelligen, maar ook om koppelkansen met andere beleidsvelden circulariteit, klimaatadaptatie en biodiversiteit) te benutten. Bovendien is extra uitvoeringscapaciteit nodig voor het ontwikkelen van stimulerende regelingen en communicatie over maatregelen en financieringsmogelijkheden.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 250.000	Incidenteel	Begroting 2023
	€ 250.000	Incidenteel	Begroting 2024
Toelichting financieel	Dit budget gebruiken we voor de inzet van een regisseur warmte, een regisseur duurzame energie en een medewerker beleidsuitvoering.		

Voorstel 2023-704	Regie en implementatie grondstoffenplan		
Doelenboom	7.1.2 Texel schoon houden		
Motivat	We hebben de ambitie om zelfvoorzienend en duurzaam te worden. Bovendien zijn er vanuit het Rijk doelstellingen opgesteld voor het terugdringen van de hoeveelheid restafval en uiteindelijk te komen tot circulariteit (Van Afval Naar Grondstof). We trekken samen op met de inzamelaar HVC. Bovendien betrekken we inwoners en b.v. verenigingen die papier en karton inzamelen. Zowel voor het opstellen van een nieuw plan (ca. 1 jaar) als voor de invoer van een nieuw inzamelsysteem (ca. 2 jaar) is het nodig kennis en uitvoeringscapaciteit in te huren (vglb. met ong. 1 fte).		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 85.000	Incidenteel	Begroting 2023
	€ 85.000	Incidenteel	Begroting 2024
	€ 30.000	Incidenteel	Begroting 2023
Toelichting financieel	De kosten voor 1 fte zijn € 85.000 per jaar. Voor is het opstellen van het plan is € 30.000 nodig.		

Voorstel 2023-705	Texel innovatief proefeiland		
Doelenboom	7.2.4 Aan klimaatverandering aanpassen		
Motivat	Het is belangrijk pilots op het gebied van energieopslag, wateropslag en duurzame landbouw en visserij te ondersteunen. En daarbij tevens inzetten op het verwerven van subsidies. Om pilots te ondersteunen is een financiële bijdrage bij de start vaak onmisbaar.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 90.000	Incidenteel	Begroting 2023
Toelichting financieel			

Voorstel 2023-706	Oprichten van een vierjarig subsidiefonds voor duurzame investeringen in woningen.		
Doelenboom	7.2.1 Texelse energie duurzaam en zelfvoorzienend maken		
Motivat	De energierekeningen voor woningen moeten omlaag en woningen moeten worden klaargestoomd voor een duurzame toekomst. Een vierjarig subsidiefonds voor inwoners wordt opgericht om duurzame investeringen in woningen te bevorderen. Behalve voor eigenaren van woningen wordt dit fonds ook bereikbaar voor huurders die kleine investeringen willen doen.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 500.000	Incidenteel	Begroting 2023
	€ 500.000	Incidenteel	Begroting 2024
	€ 500.000	Incidenteel	Begroting 2025
	€ 500.000	Incidenteel	Begroting 2026
Toelichting financieel			

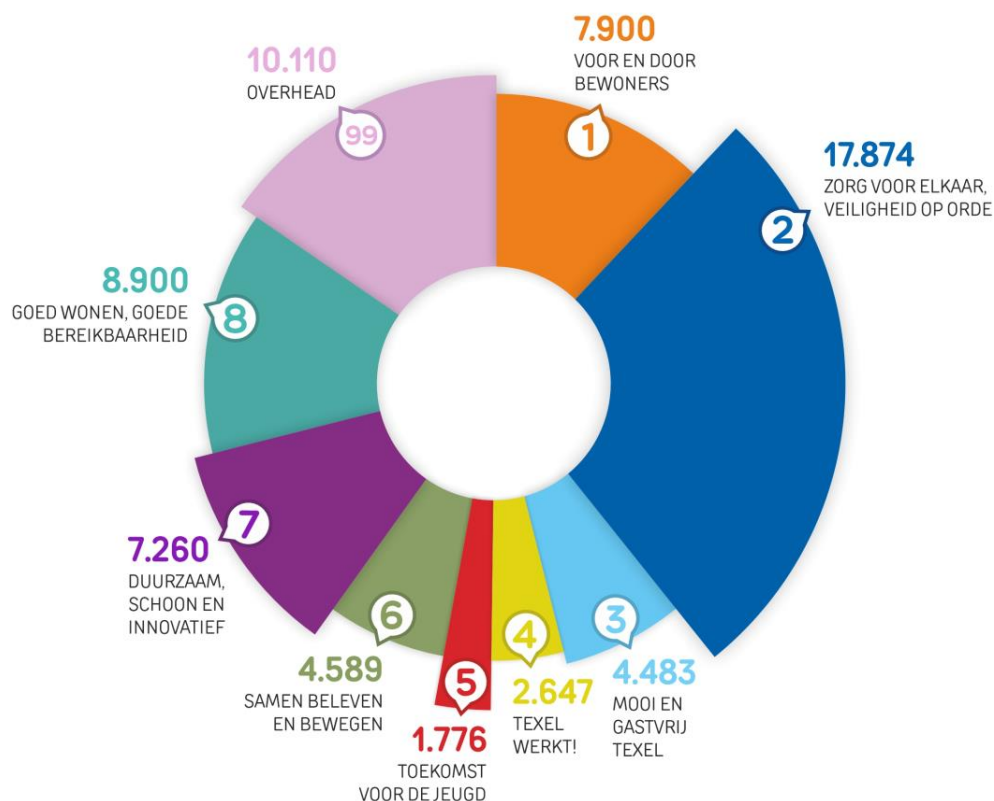
Investeringsvoorstel 2023-707	Pick-up pompenonderhoud aanschaffen	
Motivat	De pick-up is aan vervanging toe. Vanwege de corona- pandemie, het grondstoffen tekort in de wereld, de verschuiving in beschikbaar personeel en het chiptekort voor de gehele automotieve industrie, heeft dit geleid tot (zeer) forse prijsstijgingen.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 14.000	Begroting 2023
Toelichting financieel	De pick-up is afgeschreven en mag vervangen worden. Er is dekking aanwezig voor € 53.000 (zie Hoofdstuk Financieel perspectief 2023-2026 Vervangingsinvesteringen). Via dit voorstel vragen wij het budget te verhogen naar € 67.000 excl. btw.	

Investeringsvoorstel 2023-708		Rolbezem aanschaffen
Motivat	De bestaande rolbezem op de lastdrager (Holder) is tientallen jaren oud. Deze rolbezem is nooit opgenomen ter vervanging maar is door het intensieve gebruik aan het einde van de levensduur. De rolbezem wordt i.c.m. een lastdrager gebruikt voor het vegen van de fietspaden, het betreft dus niet de lastdrager zelf maar alleen de rolbezem.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 20.000	Begroting 2023
Toelichting financieel	Er wordt krediet gevraagd van € 20.000 exclusief btw. De afschrijftermijn is 15 jaar.	

Investeringsvoorstel 2023-709		Zijlader aanschaffen
Motivat	De zijbelader is aan vervanging toe. Vanwege de corona- pandemie, het grondstoffen tekort in de wereld, de verschuiving in beschikbaar personeel en het chiptekort voor de gehele automotive industrie, heeft dit geleid tot (zeer) forse prijsstijgingen. Dit geldt over de gehele linie, zowel truckchassis fabrikanten en opbouw fabrikanten. Door de lange levertijd van dit voertuig houden we rekening met een prijsstijging in 2023, deze is meegenomen in deze aanvraag. Vanwege de lange levertijd i.r.t de huidige onderhoudsstaat van het voertuig wordt bekeken of er een demo voertuig kan worden aangeschaft.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 76.500	Begroting 2023
Toelichting financieel	De zijlader is afgeschreven en mag vervangen worden. Er is dekking aanwezig voor € 201.000 (zie Hoofdstuk Financieel perspectief 2023-2026 Vervangingsinvesteringen). Via dit voorstel vragen wij het budget te verhogen naar € 277.500 excl. btw.	

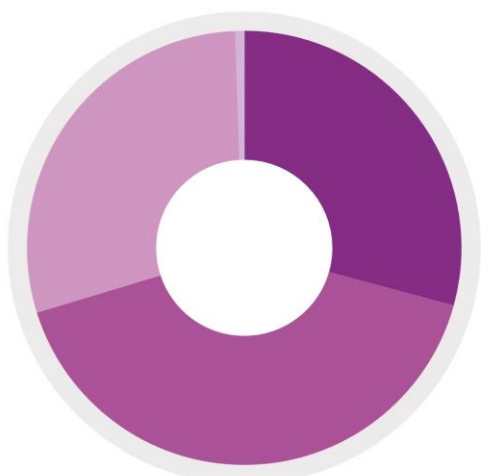
Investeringsvoorstel 2023-710		Ondergrondse afvalmodules optimaliseren en uitbreiden
Motivat	uitbreiden/vervangen en optimaliseren areaal ivm woningbouw in alle dorpen	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 400.000	Afvalstoffenheffing
Toelichting financieel	Vanwege de geplande woningbouw ontwikkelingen zijn op diverse locaties verspreid over de dorpen extra ondergrondse containers nodig. Rekening wordt gehouden met het plaatsen van 35 containers.	

Investeringsvoorstel 2023-711		Bestelauto ongediertebestrijding aanschaffen
Motivat	De bestelauto is aan vervanging toe. Vanwege de corona- pandemie, het grondstoffen tekort in de wereld, de verschuiving in beschikbaar personeel en het chiptekort voor de gehele automotive industrie, heeft dit geleid tot (zeer) forse prijsstijgingen.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 10.000	Begroting 2023
Toelichting financieel	De bestelauto voor de ongediertebestrijding is afgeschreven en mag vervangen worden. Er is dekking aanwezig voor € 21.000 (zie Hoofdstuk Financieel perspectief 2023-2026 Vervangingsinvesteringen). Via dit voorstel vragen wij het budget te verhogen naar € 31.000 excl. btw.	

PROGRAMMA 7

DUURZAAM, SCHOON EN INNOVATIEF

- **2.116** Afval
- **2.998** Rioolbeheer
- **2.118** Milieubeleid
- **27** Openbare toiletten

7.260 Totale lasten programma 7

D. Begroting

(bedragen in duizenden euro's)

Lasten	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Afval	1.962	2.178	2.124	2.116
Rioolbeheer	2.909	2.911	3.297	2.998
Milieubeleid	1.036	946	1.530	2.118
Openbare toiletten	26	34	28	27
Totaal lasten programma 7	5.933	6.069	6.978	7.260

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Afval	2.207	2.580	2.463	2.523
Rioolbeheer	3.482	3.574	3.628	3.570
Milieubeleid	17	-48	332	4
Totaal baten programma 7	5.705	6.106	6.424	6.096

Saldo	-227	37	-555	-1.164
--------------	-------------	-----------	-------------	---------------

Milieubeleid:

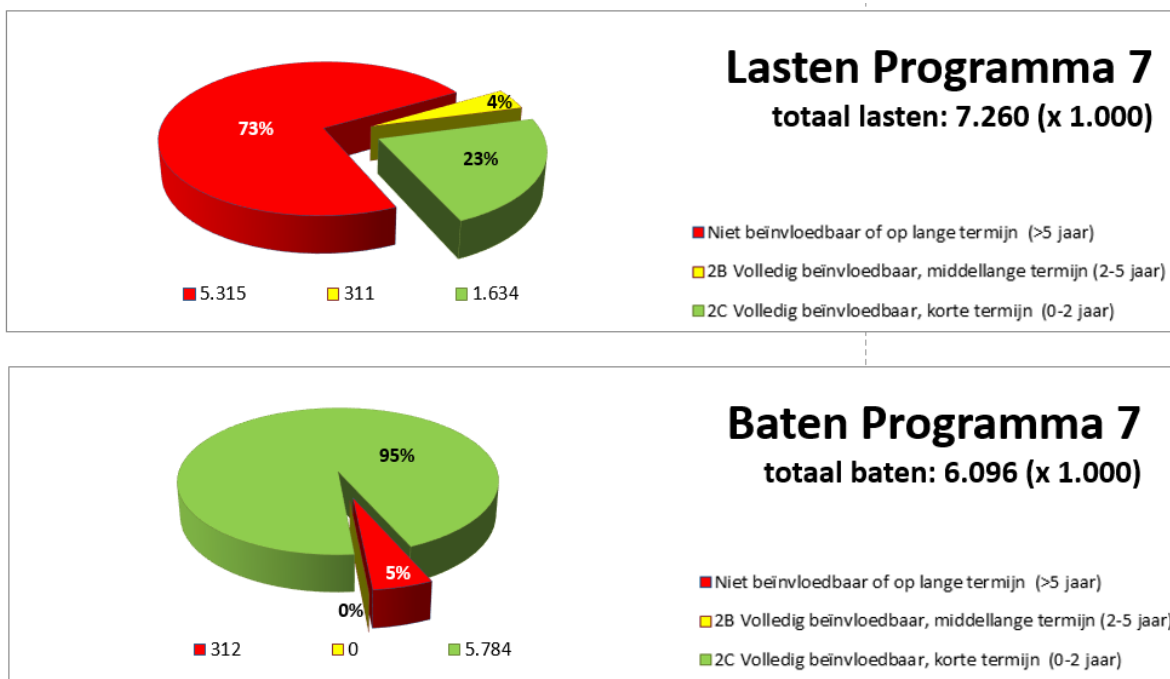
Als de baten en lasten samen worden geteld, zijn de uitgaven afgerond 900K hoger in 2023 dan in 2022. Dit wordt grotendeels veroorzaakt door de voorstellen die in 2023 aan de raad worden gedaan zoals Subsidiefonds Duurzame inv. ad 500K en de extra personele inspanningen/onderzoeken ad 730K, vermindert met de wel in 2022 maar niet in 2023 ontvangen rijksuitkeringen duurzaamheid ad 330K.

E. Beïnvloedbaarheid

Indicatief beeld via taartdiagrammen

In de taartdiagrammen worden de categorieën ‘*beïnvloedbaar kort*’ en ‘*beïnvloedbaar middellang*’ getoond ten opzichte van het totaal van het programmabudget qua baten en lasten:

Taartdiagram lasten en baten programma 7

Beïnvloedbaar op korte termijn (0-2 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Straatreiniging	
Inzameling huishoudelijk afval	
Inzameling bedrijfsafval	
Beerputten / vetvangers	
Rioleringen	847
Milieubeheer	115
Duurzame ontwikkeling	635
Afval	37
Totaal	1.634

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Straatreiniging	16
Inzameling huishoudelijk afval	2.204
Inzameling bedrijfsafval	28
Beerputten / vetvangers	35
Rioleringen	3.501
Milieubeheer	
Duurzame ontwikkeling	
Afval	
Totaal	5.784

Beïnvloedbaar op middellange termijn (2-5 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Straatreiniging	95
Afvalstoffenbeleid	5
Inzameling huishoudelijk afval	80
Milieubeheer	100
Ongediertebestrijding	22
Openbare toiletten	4
Duurzame ontwikkeling	5
Totaal	311

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Straatreiniging	
Afvalstoffenbeleid	
Inzameling huishoudelijk afval	
Milieubeheer	
Ongediertebestrijding	
Openbare toiletten	
Duurzame ontwikkeling	
Totaal	0

PROGRAMMA 8

GOED WONEN, GOEDE BEREIKBAARHEID

1. Versnellen woningbouw
2. Postweg vernieuwen
3. Transformatie vrijkomende schoollocaties

Wat willen we bereiken?

We willen een leefbaar Texel. Voor Programma 8 betekent dat een voldoende en gevarieerd woningaanbod voor onze inwoners.

Een goed onderhouden, toereikend en veilig wegen-, straten-, wandelpaden- en fietspadennet.

Voldoende parkeerplaatsen voor zowel auto's als fietsen. Een functioneel openbaar vervoer. Binnen de dorpskernen krijgen voetgangers en fietsers de ruimte.

[IBOR-plan 2019](#)
[Beheerplan Watersystemen 2017](#)
[Gemeentelijk rioleringsplan](#)
[Beheerplan Wegen](#)
[Beheerplan Straatmeubilair](#)
[Structuurvisie Texel op koers 2020](#)
[Veilig en verlicht Texel](#)
[Mobiliteitsvisie Texel 2015 - 2025](#)
[Actieplan Mobiliteit Texel 2016-2025](#)
[Parkeer- en Verkeerscirculatieplan Den Burg](#)
[Beleidsplan civiele kunstwerken 2016](#)
[Woonvisie Texel 2016](#)
[Actieplan wonen](#)
[Woningbouwprogramma Texel 2020 - 2030](#)

Waar hebben we al op ingezet?

Wonen en gebiedsontwikkeling

We hebben een status aparte voor Texel in de regio. Deze status is verwerkt in het Kwalitatief Woningbouwprogramma Kop van Noord-Holland 2020-2030 (KWK) met daarbij het Woningbouwprogramma Texel 2020 - 2030. We hebben prestatieafspraken met Woontij, deze worden besproken in periodiek overleg met Woontij.

Met het besluit 'Versnelling Woningbouw' (2021) heeft de raad ingezet op de versnelde realisatie van 171 woningen (waaronder 87 sociale huurwoningen). Hierbij de locaties De Cocksdorp, Oosterend, Oudeschild, Den Hoorn en Marserf Den Burg. Daarnaast de herontwikkeling van De Akker in Oosterend en de voormalige scholen in Den Burg. In totaal zijn er voor de periode 2022 - 2030 plannen om ca. 700 woningen toe te voegen, waarvan ca. 600 woningen op locaties van de gemeente/Woontij (hierbij zijn de Tuunen II en de ca. 100 extra Flexwoningen - zie onder bij 'waar zetten we extra op in' - meegenomen).

De huisvestingsverordening is in 2020 geëvalueerd, aangescherpt en uitgebreid om de schaarse woningvoorraad te behouden voor de mensen die hier vanwege een economische of maatschappelijke binding moeten kunnen wonen.

De gemeente faciliteert tijdelijke projecten met flex-woningen voor werknemers, vergunninghouders en spoedzoekers.

Mobiliteit en openbare ruimte

Er zijn ideeën voor het parkeren in De Koog vastgesteld door de raad in een verkeerscirculatieplan (VCP). We werken aan een plan voor herinrichting van het parkeerterrein Stappeland. Er is een publieksvriendelijke overeenkomst ontwikkeld voor het participeren door bewoners in hun buurt.

De herinrichting van de Postweg 1e fase (rotonde Ruigendijk tot kruising Slufterweg) is gerealiseerd. Voorbereidingen voor Postweg 2e fase zijn in volle gang, naar verwachting wordt in het voorjaar van 2023 het gehele project opgeleverd. Rehabilitatie fietspaden van Staatsbosbeheer (SBB) 2e tranche is opgeleverd, voorbereidingen voor de 3e tranche zijn afgerond, en aan de voorbereiding van de 4e tranche wordt nu gewerkt.

Daarnaast is er blijvende inzet op het verbeteren van het bergen en afvoeren van zoet water. Onder andere door de aanleg van duikers en stimuleren van gescheiden afvoeren van regenwater. Het wegenbeheerplan, groenbeheerplan en wegcategoriseringplan zijn in uitvoering. De fysieke vervanging van straatmeubilair is in volle gang, in 2022 is onder andere de ANWB-bewegwijzering vervangen.

In 2022 is de handhaving op de uitbreiding van het betaald parkeren geëvalueerd. In combinatie met door het Rijk beschikbaar gesteld geld voor uitbreiding van de handhavingscapaciteit is besloten een vierde boa in te zetten voor een periode van 3 jaar.

Waar zetten we extra op in?

Wonen en gebiedsontwikkeling

Voor wonen zetten we extra in op de 'Tuunen II' (120 woningen) en het vergroten van de flexibele schil met ca. 100 woningen voor 20 jaar. Tijdelijke huisvesting voor starters, spoedzoekers, vergunninghouders en werknemers. Projecten van maximaal 20 jaar tellen niet mee voor de permanente voorraad. Ook wordt er gestart met de voorbereiding voor de Groeneplaats nieuwbouw fase 2.

In 2023 wordt er een nieuwe Woonvisie opgesteld. Onderdeel van deze visie zal onder meer de woningbouwbehoefte 2030 - 2039 zijn. Deze wordt in 2024 gevolgd door evaluatie en actualisatie van de huisvestingsverordening.

Mobiliteit en openbare ruimte

Bij de planning en uitvoering van projecten wordt extra kritisch gekeken naar ruimtegebruik en samenhang. Er staan een aantal grote projecten gepland, zoals herinrichting Oost, revitaliseren van meerdere straten in De Koog, het herstraten en revitaliseren van het groen in de Duinreep e.o. (Den Burg) en het Buurtje/ Trompstraat (Oudeschild). Verder worden in het buitengebied het Lageveld en de Mokweg gerehabiliteerd, inclusief de aanleg van bermverharding.

Het komende jaar worden veel banken in de openbare ruimte vervangen.

Inventarisatie wenselijke voorstellen:

- *bermverharding aanleggen/vervangen;
- *straatmeubilair vervangen;
- *advieskosten gebiedsontwikkeling en woningbouw aanvragen;
- extra personele capaciteit uitvoering Woningbouwprogramma Texel;
- budget onderhoud civiele kunstwerken verhogen;
- contractbegeleiding vervangen armaturen openbare verlichting uitvoeren;
- (Juridische) constructie ontwikkelen om woningen betaalbaar te houden;
- nieuwe Woonvisie opstellen;
- doorstroming op de woningmarkt bevorderen;
- voor een adequate bluswatervoorziening zorgdragen;
- projectleider voor aanpassing infrastructuur Teso terrein aanstellen;
- digitaal parkeer verwijssysteem;
- *De Ruyterstraat herinrichten;
- *herinrichting Wilhelminalaan ontwerpen en voorbereiden;
- *fietspaden SBB reconstrueren 4e tranche 2023-2024;
- *elektrisch voertuig toezicht aanschaffen;
- *elektrisch voertuig parkeerbeheer aanschaffen;
- *verhardingen rehabiliteren.

(*opgenomen in de perspectiefnota)

Verbonden partijen in dit programma

In onderstaand overzicht is aangegeven welke verbonden partijen binnen dit programma werkzaamheden uitvoeren.

Naam verbonden partij	Taakvelden	Bijdrage aan gemeentelijke doelen
GR De Waddeneilanden	2.4 Economische havens en waterwegen 2.5 Openbaar vervoer 8.3 Wonen en bouwen	Er wordt samengewerkt aan behoud van goede bereikbaarheid, aan de leefbaarheid op de eilanden, met name als dat aan de orde is bij de ontwikkeling en toepassing van beleid van andere overheden.
NV TESO	2.5 Openbaar vervoer	Waarborgen goede bereikbaarheid van Texel.
Texel Airport	2.1 Verkeer en vervoer	Toeristische infrastructuur en goede bereikbaarheid waarborgen.

Beleidsindicatoren

De gemeenten lichten de effecten van het beleid toe door een vaste set beleidsindicatoren op te nemen in de begroting en de jaarrekening. De gepresenteerde gegevens zijn de nu (september 2022) bekende cijfers.

Taakveld	Indicator	Eenheid	Bron	Jaar	Texel	Nederland
8.Vhrosv	Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	2019	272	250
				2020	287	271
				2021	306	290
8.Vhrosv	Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Texel in cijfers (*) nog niet def.	2019	8,6	9,2
				2020	18,2	8,8
				2021 *	15,0	8,6
8.Vhrosv	Demografische druk	%	CBS	2020	79,0	69,6
				2021	79,7	69,8
				2022	80,3	70,0
8.Vhrosv	Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In euro's	COELO	2020	590	700
				2021	616	733
				2022	632	nnb
8.Vhros	Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In euro's	COELO	2020	706	773
				2021	742	810
				2021	nnb	nnb

Doelenboom

8.1 Gemeentelijke infrastructuur beheren en mobiliteit reguleren

- 8.1.1 Infrastructuur beheren en aanpassen
 - 8.1.1.1 Onderzoek doen naar herindeling opslagterrein
 - 8.1.1.6 Diverse straten herinrichten
 - 8.1.1.7 Rotonde Pontweg-Keesomlaan-Westerweg aanleggen
 - 8.1.1.17 Integraal Beheer Openbare Ruimte (IBOR) plan uitvoeren
 - ~~8.1.1.24 Infra-structurele maatregelen omgeving onderwijscentrum aanleggen~~
 - 8.1.1.23 Gladheidsmeldsysteem aanschaffen
 - ~~8.1.1.28 Breder kijken dan Infrastructurele maatregelen omgeving Onderwijs-centrum Texel~~
- 8.1.2 Openbare verlichting onderhouden
 - 8.1.2.1 Voor energiezuinige verlichting zorgen
- 8.1.3 Mobiliteit reguleren
 - 8.1.3.1 Verkeer en bevorderen veiligheid reguleren
 - 8.1.3.3 Openbaar vervoer laten functioneren
 - 8.1.3.5 Parkeerautomaten eventueel vervangen
 - 8.1.3.6 Parkeerautomaten onderhouden
- 8.1.4 Wegen, voet- en fietspaden in het landschap inpassen
 - 8.1.4.1 Fietspaden moeten in het landschap passen

8.2 Gebiedsontwikkelingen faciliteren

- 8.2.1 Een nieuwe bestemming ontwikkelen voor vrijkomende locaties
 - 8.2.1.5 Herontwikkeling locaties vrijkomende bebouwing faciliteren

8.3 Voor voldoende goede woningen zorgen

- 8.3.1 Voldoende betaalbare woningen beschikbaar houden
 - 8.3.1.4 In het regionale woonbeleid participeren
- 8.3.2 Meer perspectief op de woningmarkt creëren
 - 8.3.2.1 Mogelijkheden voor starters op de woningmarkt creëren
- 8.3.3 Gemeentelijke gebouwen beheren en verbeteren
 - 8.3.3.1 In verband met veroudering gebouwenbestand onderhoudskosten verhogen
- 8.3.4 Faciliteren dat meer mensen langer zelfstandig thuis kunnen wonen
 - 8.3.4.1 Stimuleren particuliere woningaanpassing
 - ~~8.3.4.2 Blijversleningen en startersleningen structureel maken~~

B. Lange Termijn Planning

Goed wonen

- Motie Koophuizen betaalbaar maken houden (keuze voor koopgarant of een vergelijkbare regeling);
- Motie betaalbare koopwoningen (voorstel over mogelijkheden betaalbaar maken en houden woningen);
- Ontwikkeling Groene-plaats fase 2;
- Evaluatie huisvestingsverordening;
- Actualisatie grondbeleid;
- Locatie d'Ouwe Ulo - programma en exploitatie;
- Woningbouwlocatie Tuunen II (70 middeldure huur en 50 sociale huur);
- Motie Voors en tegens woningsplitsing in kaart brengen;
- Onderzoek opties actieve grondaankoop;
- Woonvisie 2024 opstellen;
- Inventarisatie snipperlocaties gemeenteground kleinschalige CPO;
- Realisatie ca. 100 flexwoningen (sociale huur) voor 15 tot 20 jaar;

- Voorontwerp herinrichting van het IJsbaanterrein Den Burg.

Goede bereikbaarheid

- Reconstructie fietspaden Staatsbosbeheer 4^e tranche;
- Actualisatie Beheerplan Wegen - met voorstel voor de aanleg van nieuwe bermverharding;
- Evaluatie Parkeer- en Verkeerscirculatieplan De Koog;
- Brede evaluatie parkeren;
- Evalueren behoefte parkeerterreinen Den Burg;
- Omgevingsvergunning Texel Zoo;
- Fietsparkeren;
- Reconstructie fietspaden Staatsbosbeheer jaarclusters 2022 en 2023;
- Evaluatie inzet extra boa bij de handhaving betaald parkeren.

C. Voorstellen

Voorstel 2023-801	Bermverharding aanleggen/vervangen		
Doelenboom	8.1.1 Infrastructuur beheren en aanpassen		
Motivatie	In 2023 staan het rehabiliteren van het Lageveld en de Mokweg op het programma. Zie voorstel 2023-811. Het zijn wegen met relatief veel landbouwverkeer. De bermen worden hierdoor veelvuldig uitgereden en kunnen hierdoor een risico zijn wat betref verkeersveiligheid. Om dit structureel op te lossen is het gewenst om langs deze wegen bermverharding aan te leggen. Langs de Schorrenweg is ca. 20 jaar geleden bermverharding aangebracht in de vorm van grasbetontegels. Deze zijn mede door het landbouwverkeer flink naar beneden gereden, waardoor het hoogteverschil met de rijbaan verkeersgevaarlijk wordt. Het is gewenst om deze bermverharding te vervangen en weer op de goede hoogte te brengen.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 349.000	Incidenteel	Begroting 2023
Toelichting financieel	De totale kosten bedragen € 349.000.		

Voorstel 2023-802	Straatmeubilair vervangen		
Doelenboom	8.1.1 Infrastructuur beheren en aanpassen		
Motivatie	Conform het vastgestelde Beheerplan Straatmeubilair wordt in 2023 verder gegaan met het periodiek vervangen van de gemeentelijke banken, picknicksets, borden e.d. langs de Texelse wegen.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 170.000	Incidenteel	Begroting 2023
	-€ 170.000	Incidenteel	Reeds opgenomen (besloten bij begroting 2019)
Toelichting financieel			

Voorstel 2023-803	Advieskosten gebiedsontwikkeling en woningbouw aanvragen		
Doelenboom	8.3.2 Meer perspectief op de woningmarkt creëren		
Motivatie	Vanaf 2023 ontbreekt een budget om advieskosten te boeken die wel noodzakelijk zijn maar niet toe te rekenen zijn aan een ontwikkeling of grondexploitatie. Denk aan niet-projectgebonden kosten voor inhuur van een planeconoom. Of kosten die gemaakt worden om een plan voor te bereiden, maar waarvan het plan niet tot uitvoering komt. Dit budget betreft een verlenging van de 3 x € 50.000 vanuit het Actieplan Wonen voor versnelling woningbouw. Het budget 'Meer handjes aan het kraambed van woningen' is bedoeld voor de (tijdelijke) uitbreiding van de interne capaciteit op het taakveld Wonen. Hiervoor is een vacature uitgezet. Naar verwachting wordt deze op korte termijn ingevuld. Het invullen van vacatures op het taakveld Wonen is in de huidige markt niet gemakkelijk.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 50.000	Structureel	Begroting 2023 e.v.
Toelichting financieel			

Voorstel 2023-804	Extra personele capaciteit uitvoering Woningbouwprogramma Texel		
Doelenboom	8.3.2 Meer perspectief op de woningmarkt creëren		
Motivatie	Er zijn veel plannen en ambities om het woningtekort aan betaalbare woningen op Texel aan te pakken. Dit kan niet zonder voldoende capaciteit en die is in de bestaande formatie niet beschikbaar. Dit betreft de hele keten van ontwikkeling vanaf het eerste idee: vanaf gebiedsontwikkeling via participatie, grondexploitatie, planologie, vergunningverlening, realisatie tot inspectie.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 382.500	Incidenteel	Begroting 2023
	€ 382.500	Incidenteel	Begroting 2024
Toelichting financieel	4,5 fte € 382.500 per jaar. Om in de huidige markt mensen te kunnen vinden moet er een concurrerend salaris kunnen worden geboden. Ingeval er alleen via detachering goede mensen te vinden zijn, zullen de kosten hoger liggen.		

Voorstel 2023-805	Budget onderhoud civiele kunstwerken verhogen		
Doelenboom	8.1.1 Infrastructuur beheren en aanpassen		
Motivatie	Het huidige structurele budget dateert uit 2016. In de afgelopen jaren zijn de onderhoudskosten fors gestegen, plus dat het aantal te onderhouden bruggen is uitgebreid met twee bruggen door de aanleg van nieuwe fietspaden en twee vanwege de overname van de fietspaden van SBB.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 35.000	Structureel	Begroting 2023 e.v.
Toelichting financieel			

Voorstel 2023-806	Contractbegeleiding vervangen armaturen openbare verlichting uitvoeren		
Doelenboom	8.1.2 Openbare verlichting onderhouden		
Motivatie	Nagenoeg alle armaturen van de openbare verlichting worden door de aannemer Swarco vervangen. Er moet wel een contracttoets plaatsvinden op de aangeboden armaturen en het werk moet begeleid worden door de gemeente. Hiervoor vragen we budget aan om dit extern door een gespecialiseerd bureau te laten uitvoeren.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 40.000	Incidenteel	Begroting 2023
Toelichting financieel	De gevraagde € 40.000 zijn kosten voor inhuur van een ingenieursbureau om de contractdocumenten en aanbiedingen te toetsen en tevens om de uitvoering te begeleiden. De gemeenteraad is in een RIA bijgesproken over de vervanging van de armaturen.		

Voorstel 2023-807	(Juridische) constructie ontwikkelen om woningen betaalbaar te houden		
Doelenboom	8.3.1 Voldoende betaalbare woningen beschikbaar houden		
Motivat	Er zijn 2 moties aangenomen om woningen betaalbaar te houden. Over de mogelijkheden wordt eind dit jaar gerapporteerd.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 30.000	Incidenteel	Begroting 2023
Toelichting financieel	Budget is om in 2023 een model te implementeren en te gebruiken bij de betaalbare koop.		

Voorstel 2023-808	Nieuwe Woonvisie opstellen		
Doelenboom	8.3.2 Meer perspectief op de woningmarkt creëren		
Motivat	Urgente opdracht uit Coalitieakkoord. Er zijn veel woningen in ontwikkeling. Een nieuwe woonvisie is nodig om - met in acht name van - de toekomstige behoefte inzichtelijk te maken.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 55.000	Incidenteel	Begroting 2023
Toelichting financieel	Er zal een extern bureau ingeschakeld worden om dit te begeleiden.		

Voorstel 2023-809	Doorstroming op de woningmarkt bevorderen		
Doelenboom	8.3.2 Meer perspectief op de woningmarkt creëren		
Motivat	Coalitieakkoord: plan om doorstroming van senioren op de woningmarkt te bevorderen. Voorstel is dat eerst regionaal onderzoek dat volgt uit het Regionaal Uitvoeringsplan bij het Woonakkoord kopgemeenten met provincie af te wachten.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 20.000	Incidenteel	Begroting 2023
Toelichting financieel	Het budget is voor de gemeentelijke bijdrage aan het onderzoek. NB: Het bedrag is voor de bijdrage aan meerdere acties uit het uitvoeringsplan bij het woonakkoord.		

Voorstel 2023-810	Voor een adequate bluswatervoorziening zorgdragen		
Doelenboom	8.3.1 Voldoende betaalbare woningen beschikbaar houden		
Motivat	De gemeente is verantwoordelijk voor een adequate bluswatervoorziening wanneer gebouwen dicht bij de openbare weg staan. In een door de raad aangenomen motie staat dat de kosten niet afgewenteld mogen worden op de aanvrager van een bouwvergunning en dat de gemeente verantwoordelijk is voor de aanleg van de bluswatervoorziening (hooguit 5 per jaar). Tot de regionalisering van de brandweer in 2015 werden de nieuwe brandkranen uit een onderhoudsbudget betaald, na de regionalisering is dat budget verdwenen. Momenteel drukt de activiteit op andere budgetten.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 10.000	Structureel	Begroting 2023 e.v.
Toelichting financieel	Voorgesteld wordt om een budget van € 10.000 toe te wijzen voor de aanleg van nieuwe bluswatervoorzieningen.		

Voorstel 2023-811	Projectleider voor aanpassing infrastructuur Teso terrein aanstellen		
Doelenboom	8.1.1 Infrastructuur beheren en aanpassen		
Motivat	RWS legt een nieuwe hefbrug aan voor de TESO. De aanlanding verschuift en daarvoor dient ook de infrastructuur in aansluiting op de hefbrug te worden aangepast. Voor het inpassen van deze aanpassing is het nodig om ook een gemeentelijke projectleider/contactpersoon in te zetten.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 85.000	Incidenteel	Begroting 2023
	€ 85.000	Incidenteel	Begroting 2024
Toelichting financieel	De kosten bedragen voor 2023 en 2024 € 85.000 per jaar.		

Voorstel 2023-812	Digitaal parkeer verwijssysteem		
Doelenboom	8.1.3 Mobiliteit reguleren		
Motivat	Voeren van een digitaal parkeerwijssysteem in voor auto's in den Burg Realiseren meer fietsparkeerplaatsen en een betere bewegwijzering daarvoor.		
Financieel	Bedrag	Lasten	Dekking
	€ 75.000	Incidenteel	Begroting 2023
Toelichting financieel			

Investeringsvoorstel 2023-813		De Ruyterstraat herinrichten	
Motivat		In het vastgestelde Beheerplan Wegen is onder andere opgenomen het herinrichten van De Ruyterstraat. Dit betreft het gehele gebied van De Ruyterstraat tot aan het Bolwerk (bestrating, groenvelden, straatmeubilair). Het plan bestaat uit het herinrichten en klimaatadaptief maken van de strook tussen de gevels en Het Bolwerk. De geraamde kosten hiervoor incl voorbereiding en het participatietraject zijn € 1.200.000	
Financieel		Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
		€ 1.200.000	Begroting 2023
Toelichting financieel		De totale kosten zijn geraamd op 1,2 miljoen. In het Beheerplan Wegen is een veel lager bedrag geraamd (231.500). Dit verschil wordt veroorzaakt door een hogere ambitie (aanpak van meer vierkante meters, en klimaatadaptatie) en de noodzaak om, onder andere door werkzaamheden van derden, een grondigere renovatie uit te voeren.	

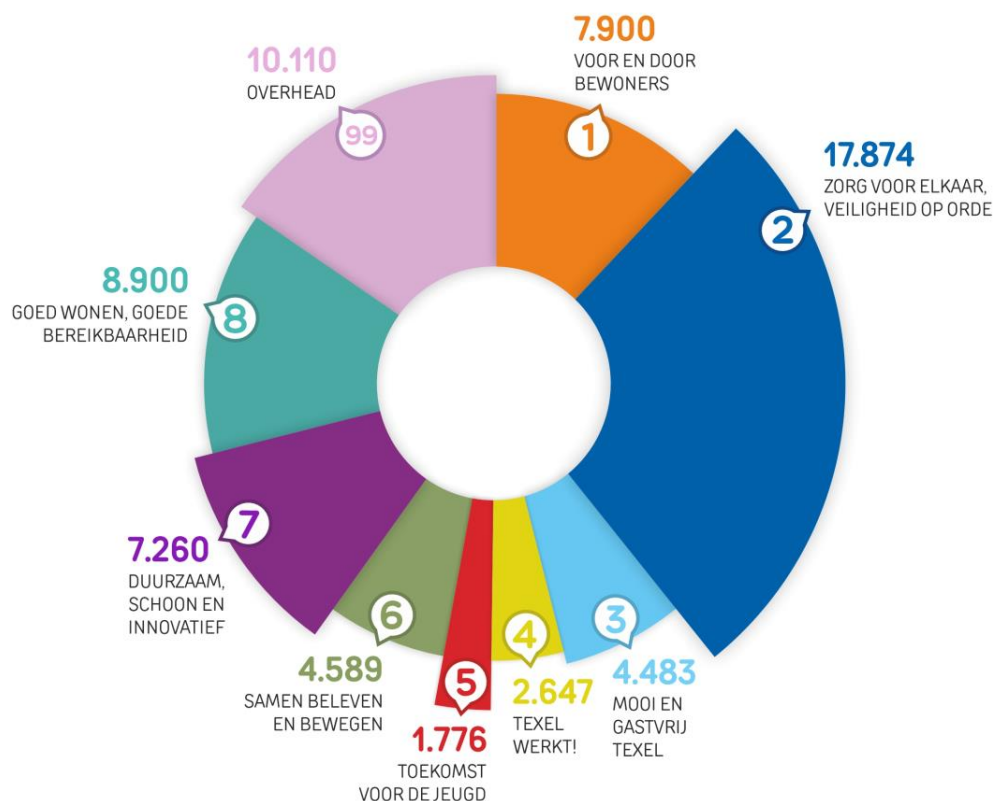
Investeringsvoorstel 2023-814	Herinrichting Wilhelminalaan ontwerpen en voorbereiden	
Motivat	De huidige inrichting van de Wilhelminalaan is gedateerd en het straatwerk is toe aan groot onderhoud. Tevens is het huidige rioolstelsel aan vervanging toe. In overleg met betrokkenen wordt een plan gemaakt voor een nieuw wegbeeld met bijpassende bestrating, en nieuw openbaar groen. Insteek is dat de weginrichting klimaatadaptief wordt en de grondwaterhuishouding verbeterd. Het maken van een plan (ontwerp van schets tot definitief ontwerp, inclusief het participatie traject) en het voorbereiden van de uitvoering (bestek en tekeningen) is gepland in 2023. De uitvoering is gepland in 2024.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 100.000	Begroting 2023
Toelichting financieel	De totale voorbereidingskosten bedragen € 100.000.	

Investeringsvoorstel 2023-815	Fietspaden SBB reconstrueren 4e tranche 2023-2024	
Motivat	Op basis van het in september 2020 vastgesteld Plan van Aanpak wordt ieder jaar een deel van de fietspaden in het gebied van Staatsbosbeheer gereconstrueerd. Voor 2023 worden de volgende fietspaden onder handen genomen: Rozendijk, Jan Ayeslag, Rommelpot en het fietspad tussen de Stolpweg en de Mokweg.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 2.000.000	Begroting 2023
Toelichting financieel		

Investeringsvoorstel 2023-816		Electrisch voertuig toezicht aanschaffen
Motivatie	De elektrische auto van toezicht is afgeschreven. Deze moet vervangen worden.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 11.000	Begroting 2023
Toelichting financieel	De elektrische auto is afgeschreven en mag vervangen worden. Er is dekking aanwezig voor € 29.000 (zie Hoofdstuk Financieel perspectief 2023-2026 Vervangingsinvesteringen). Via dit voorstel vragen wij het budget te verhogen naar € 40.000 excl. btw. Het extra krediet is benodigd vanwege de gestegen kosten in de autoindustrie en de verrekening van de subsidie 10 jaar geleden.	

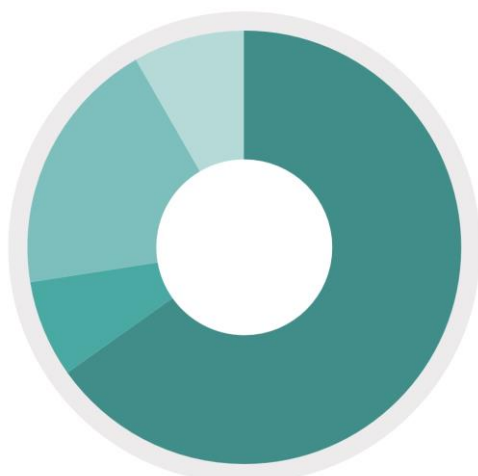
Investeringsvoorstel 2023-817		Electrisch voertuig parkeerbeheer aanschaffen
Motivatie	De elektrische auto is afgeschreven en moet vervangen worden.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 19.000	Begroting 2023
Toelichting financieel	De elektrische auto is afgeschreven en mag vervangen worden. Er is dekking aanwezig voor € 21.000 (zie Hoofdstuk Financieel perspectief 2023-2026 Vervangingsinvesteringen). Via dit voorstel vragen wij het budget te verhogen naar € 40.000 excl. btw. Het extra krediet is benodigd vanwege de gestegen kosten in de autoindustrie en de verrekening van de subsidie 10 jaar geleden.	

Investeringsvoorstel 2023-818		Verhardingen rehabiliteren
Motivatie	In het kader van het structureel verbeteren/vervangen van wegverhardingen staan voor 2023 gepland de rehabilitaties van het Lageveld, de Mokweg en het Hoge Achterom. Deze wegen zijn in slechte staat van onderhoud en technisch afgeschreven. Voorgesteld wordt om deze drie wegvakken te rehabiliteren. Langs het Lageveld en de Mokweg worden tevens grasbetontegels aangelegd. Dit is verwoord in het voorstel 2023-801.	
Financieel	Bedrag investering (excl. BTW)	Dekking
	€ 1.528.750	Begroting 2023
Toelichting financieel		

PROGRAMMA 8

GOED WONEN, GOEDE BEREIKBAARHEID

8.900 Totale lasten programma 8

D. Begroting

(bedragen in duizenden euro's)

Lasten	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Wegen, straten en pleinen	4.207	6.258	4.942	5.812
Verkeer	606	288	326	396
Parkeren	542	728	632	652
Volkshuisvesting	644	886	1.176	1.713
Bouw- en woningtoezicht	104	55	23	96
Bouwgrondexploitatie	914	3.095	291	232
Totaal lasten programma 8	7.016	11.308	7.391	8.900

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	Rekening 2020	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Wegen, straten en pleinen	306	3.624	173	84
Verkeer	2.096	51	27	13
Parkeren	3.633	4.534	4.524	4.553
Volkshuisvesting	1.282	1.507	1.090	1.123
Bouwgrondexploitatie	1.259	1.366	132	0
Totaal baten programma 8	8.576	11.082	5.946	5.773

Saldo	1.560	-226	-1.445	-3.127
--------------	--------------	-------------	---------------	---------------

Bij Wegen, Straten en Pleinen zijn de uitgaven afgerond 800K hoger in 2023. De analyse hiervan is dat in 2022 een voordeel van lagere kapitaallasten is meegenomen (afgerond 600K) en in 2023 dus niet. In 2023 is o.a het voorstel voor extra middelen t.o.v. het jaar 2022 voor bermververhardingen ad 180K meegenomen.

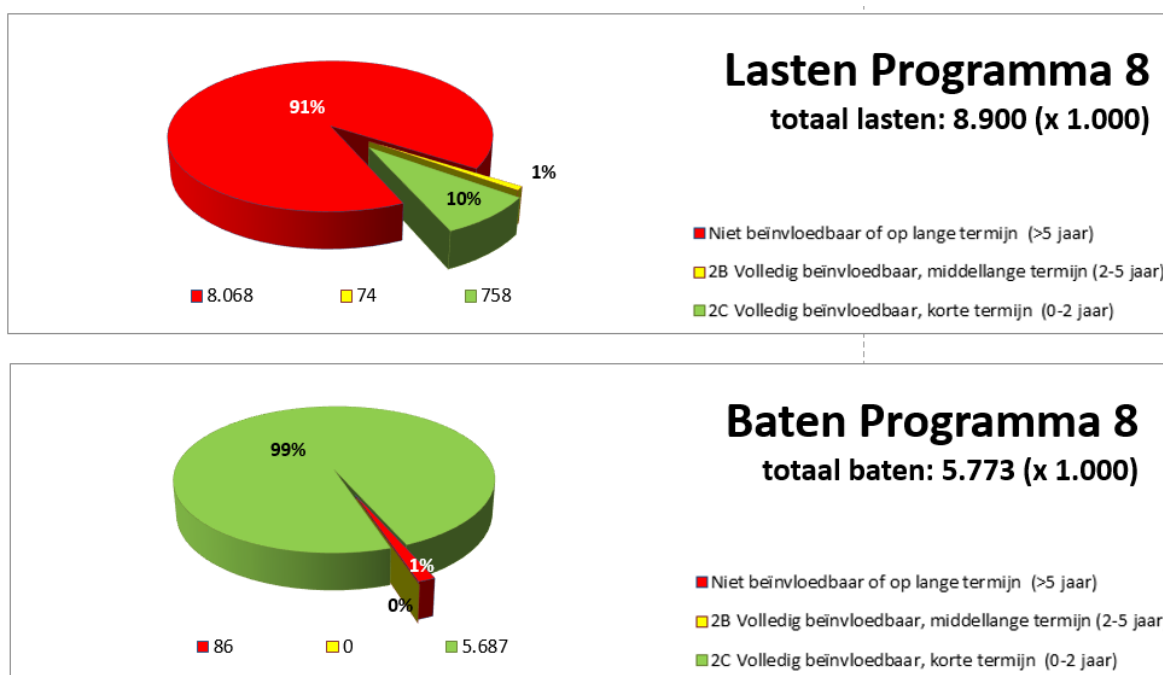
Bij volkshuisvesting zijn de hogere uitgaven in 2023 afgerond 550K. Dit wordt veroorzaakt door de collegevoorstellen voor een aantal onderzoeken ad 150K en extra personele inspanningen uitvoering Woningbouw programma ad 400K.

E. Beïnvloedbaarheid

Indicatief beeld via taartdiagrammen

In de taartdiagrammen worden de categorieën 'beïnvloedbaar kort' en 'beïnvloedbaar middellang' getoond ten opzichte van het totaal van het programmabudget qua baten en lasten:

Taartdiagram lasten en baten programma 8

Beïnvloedbaar op korte termijn (0-2 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Onderhoud wegen wel rationeel wegbeheer	1
Verkeer algemeen	
Verkeersveiligheid	75
Openbaar vervoer	
Fiscaliseren parkeren	25
Volkshuisvesting	492
Uitvoering woningwet	165
Totaal	758

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Onderhoud wegen wel rationeel wegbeheer	
Verkeer algemeen	3
Verkeersveiligheid	
Openbaar vervoer	10
Fiscaliseren parkeren	4.553
Volkshuisvesting	26
Uitvoering woningwet	1.096
Totaal	5.687

Beïnvloedbaar op middellange termijn (2-5 jaar)

bedragen in duizenden euro's)

Lasten	
Fiscaliseren parkeren	56
Uitvoering woningwet	18
Totaal	74

(bedragen in duizenden euro's)

Baten	
Fiscaliseren parkeren	
Uitvoering woningwet	
Totaal	0

Overhead

In het gewijzigde Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt verplicht voorgeschreven dat de baten en lasten van de overhead niet meer via de verdeelsleutel toegerekend mogen worden aan de afzonderlijke beleidsprogramma's. De overhead moet in een apart programma gepresenteerd worden. Deze wijziging is in 2017 ingevoerd om de (landelijke) transparantie te bevorderen.

In de programma's worden vanaf 2017 alleen de kosten opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces. Door het apart presenteren van de overhead vervalt de noodzaak van een kostentoerekening aan alle gemeentelijke taken en activiteiten. Ook de aan overhead toe te rekenen rente wordt meegenomen in het programma overhead. Hiermee winnen begroting en verantwoording aan transparantie en kan beter worden gestuurd op de bedrijfsvoering, aldus de commissie BBV. Bovendien kan door het hanteren van een landelijk voorgeschreven systematiek een betere vergelijking worden gemaakt met andere gemeenten.

Het centraal moeten begroten en verantwoorden van alle overhead pakt nadelig uit als normaliter een deel van de overheadkosten ten laste van grote projecten of investeringen gebracht worden. Daarom is het toegestaan deze betreffende overheadkosten op indirecte wijze ("extra comptabel") toch aan die investeringen en projecten toe te rekenen.

Het centraal begroten van de kosten van overhead betekent ook dat het niet langer mogelijk is om uit de programma's of taakvelden de tarieven voor heffingen en leges te bepalen. Tot nu toe werden overheadkosten met verdeelsleutels via de kostenverdeelstaat aan de programma's toegerekend. Daardoor zaten alle aan heffingen en leges toe te rekenen kosten in het programma.

Nu wordt apart bepaald welk deel van de overheadkosten aan heffingen en leges toegerekend kan worden. Om inzicht te verschaffen in de resultaten van deze berekeningen, moeten deze voortaan met toelichting worden opgenomen in paragraaf G: Lokale lasten.

In het BBV wordt overhead gedefinieerd als 'alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van het primaire proces'. In de 'Notitie overhead' van de commissie BBV wordt dieper ingegaan op de onderscheiden componenten van overhead. Voor wat betreft het personeel behoren tot de overhead de kosten voor:

- de leidinggevenden in het primaire proces;
- de medewerkers van financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie;
- de medewerkers van P&O / hrm;
- de medewerkers van inkoop;
- medewerkers communicatie, met uitzondering van klantcommunicatie;
- de medewerkers van juridische zaken;
- de medewerkers van bestuurszaken en bestuursondersteuning;
- de medewerkers van informatievoorziening en automatisering;
- de medewerkers van facilitaire zaken en huisvesting;
- de medewerkers bezig met postbehandeling en archivering;
- de managementondersteuning in het primaire proces.

Naast de personele kosten van bovenstaande medewerkers behoren ook tot de overhead:

- de kosten voor de huisvesting en voor de uitvoering van de algemene taken van de eigen gemeentelijke organisatie;
- de personele kosten van medewerkers die niet eerder genoemd zijn, maar die werkzaamheden verrichten die niet zijn toe te rekenen aan een of meerdere taakvelden;

- de verzekeringskosten en opleidingskosten voor personeel;
- de bijdrage aan een verbonden partij, voor zover deze verbonden partij werkzaam is voor het taakveld overhead.

Overhead:

Voor de berekening van de tarieven voor de leges, afvalstoffenheffing en rioolheffing wordt er rekening gehouden met de toerekening van overheadkosten. De overhead wordt toegerekend op basis van de personele omvang, welke zich bezighoudt met het verstrekken van het desbetreffende product.

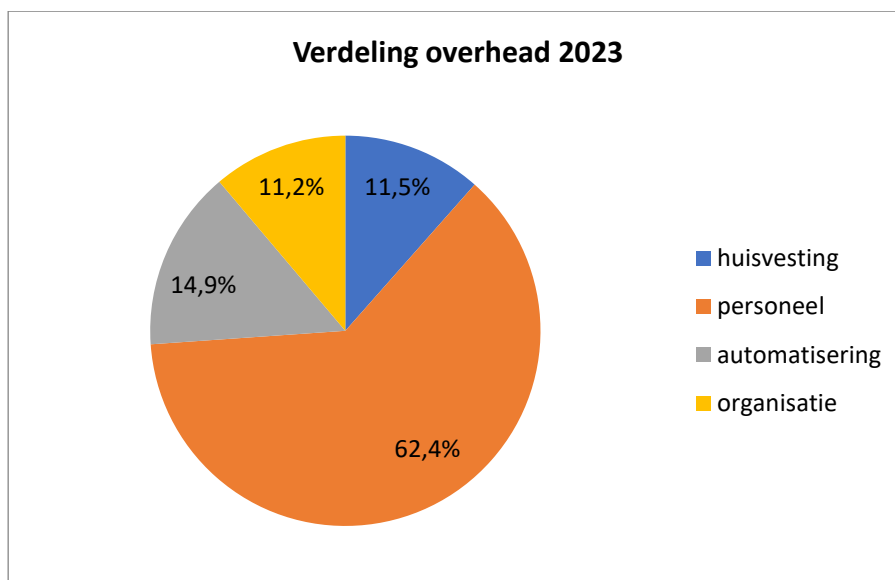
Overzicht totale overhead

(bedragen in duizenden euro's)

	Bedrag	% totale overhead	% lasten begroting 2023
Verdeling overhead 2023			
• Personeel	6.305	62,4	9,6
• Automatisering	1.510	14,9	2,3
• Organisatie	1.129	11,2	1,7
• Huisvestingskosten	1.166	11,5	1,8
Totaal	10.110	100	15,4

Het percentage overhead ten opzichte van de totale lasten in de begroting (excl. De Bolder) bedraagt 15,4. Dit percentage was in 2022 15,1, 2021 15,0, 2020 15,1 en 2019 15,0. Hieruit blijkt dat het percentage overhead, ten opzichte van de totale lasten, de afgelopen 3 begrotingsjaren redelijk stabiel blijft.

Procentueel is de overhead niet gestegen, echter absoluut wel, onder andere incidentele aanschaf nieuw financieel pakket, ruimte voor twee trainees, tijdelijke controlfunctie enz. Echter de overhead wordt uitgedrukt in percentage van de omzet, en die is ook gestegen onder andere door structurele inkomsten algemene uitkering en de dekking van de incidentele voorstellen.

Vergelijking overhead

De kosten overhead worden bepaald op basis van de notitie BBV overhead 2016. Hoewel er een notitie is geschreven met uitgangspunten worden bij vrijwel alle gemeenten deze regels anders geïnterpreteerd en is het percentage overhead daarom niet vergelijkbaar. Het percentage is bovendien ook niet alleen afhankelijk van welke kosten er aan overhead worden toegerekend, maar ook van de totale lasten van een gemeente omdat de overhead als een percentage hiervan wordt uitgedrukt. Omdat toch het verlangen bestaat om ons percentage met een vergelijkbare gemeente qua aantal inwoners en toeristische gemeente te kunnen vergelijken zullen we vanaf begroting 2022 de percentages van gemeente Schouwen-Duiveland opnemen in het programma overhead. Hiervoor zullen we een tabel opnemen met onze percentages van de afgelopen 3 begrotingsjaren naast de percentages van de reeds bekende jaren van Schouwen-Duiveland. Op basis hiervan is dan ook het verloop van de percentages overhead te zien.

Jaar	Gemeente Texel	Gemeente Schouwen-Duiveland
2021	15,0	10,3
2022	15,1	9,7
2023	15,3	10,2

4B - Financiële vertaling voorstellen

Voorstel nummer	Nummer doelenboom	Voorstel	Incidenteel	Structureel	Opmerkingen
		Programma 1			
101	1.2.4.9	Inbraak- en toegangscontrole vervangen en afboeken	7.200	3.000	
102	1.1.6.5	Digitoeigankelijkheid op bestaande subsites toepassen	18.000 18.000 18.000		Begroting 2023 Begroting 2024 Begroting 2025
103	1.1.5.39	Financieel pakket vervangen	400.000		
104	1.1.3.4	Met programma organisatie Waddeneilanden verdergaan	75.000		
105	1.1.3.5	Archief tijdsblok 2000 tot en met 2012 bewerken en overbrengen	50.000 50.000 50.000 50.000		Begroting 2023 Begroting 2024 Begroting 2025 Begroting 2026
106	1.1.5.37	Hybride dienstverlening en bedrijfsvoering door ontwikkelen	50.000	25.000	Begroting 2023
107	1.1.6.9	Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer uitvoeren	15.000	18.000	Begroting 2023
108	1.1.5.40	ICT door ontwikkelen	10.000	40.000	Begroting 2023
109	1.2.1.8	Samenloop Toeristenbelasting en Forensenbelasting		150.000 -150.000	
110	1.1.2.17	Projectleiding Burgerberaad opzetten en uitvoeren Projectuitvoering	60.000 60.000 150.000		Begroting 2023 Begroting 2024 Begroting 2023
111	1.1.5.41	Interne controle versterken	50.000 50.000 50.000		Begroting 2023 Begroting 2024 Begroting 2025
112	1.1.5.42	Budget verzekering aanpassen		11.500 -11.500	
113	1.1.5	Advies & Ondersteuning tijdelijk uitbreiden	200.000 200.000		Begroting 2023 Begroting 2024
		Programma 2			
201	2.1.1.14	Brandveiligheidscontroles uitvoeren		40.000	
202	2.2.5.11	Tarief gehandicaptenkaart parkeren verlagen		3.350	
203	2.3.2.10	Extra inzet om alle huishoudens die recht hebben op regelingen te bereiken.	85.000 85.000		Begroting 2023 Begroting 2024
204	2.2.8.7	Interne controle versterken	67.000 -35.000 67.000 -35.000 67.000 -35.000		Begroting 2023 Begroting 2023 Begroting 2024 Begroting 2024 Begroting 2025 Begroting 2025

Voorstel nummer	Nummer doelenboom	Voorstel	Incidenteel	Structureel	Opmerkingen
		Programma 3			
301	3.3.1.12	Groenvoorzieningen vervangen	75.000 -75.000		Begroting 2023
302	3.5.1.16	Extra werkzaamheden in het kader van de invoering Omgevingswet uitvoeren	165.000		Begroting 2023
303	3.5.1.17	Extra handhavingsverzoeken uitvoeren	178.000		Begroting 2023
304	3.5.1.19	Ondermijnende activiteiten monitoren		99.000	
305	3.5.1.18	Met drone handhaven	50.000	10.000	Begroting 2023
306	3.3.1.16	Onderzoek versterking biodiversiteit	15.000		Begroting 2023
307	3.4.2.13	Onderzoek hoe toeristische druk het beste te reguleren	15.000		Begroting 2023
308	3.4.2.14	Onderzoek hoe tellen toeristische bedden	15.000		Begroting 2023
309	3.4.2.15	Onderzoek hoe lusten toerisme beter ten goede laten komen aan samenleving	15.000		Begroting 2023
310	3.4.2.16	Bevraging Texelaar en gasten	25.000		Begroting 2023
311	3.4.2.17	Ondersteuning over duidelijk krijgen hoe behouden regie op Texel	20.000		Begroting 2023
312	3.5.1.20	Ondersteuning bij opzetten regels en structuur Omgevingsplan	25.000		Begroting 2023
313	3.1.1.6	Indexeren budget Nationaal Park Duinen van Texel		2.000	
314	3.3.1.18	Aan gezamenlijke aanpak gevolgen iepziekte bijdragen	20.000		Begroting 2023
		Programma 4			
401	4.1.1.6	Behoeftte van werknemers per sector onderzoeken	60.000		Begroting 2023
402	4.1.4.11	Ontwikkeling beheer en exploitatie voor de haven van Oudeschild	85.000 85.000		Begroting 2023 Begroting 2024
		Onderzoek	50.000		Begroting 2023

Voorstel nummer	Nummer doelenboom	Voorstel	Incidenteel	Structureel	Opmerkingen
		Programma 5			
501	5.1.2.16	Budget voor twee trainees beschikbaar stellen		100.000	
		Programma 6			
601	6.1.1.20	Beleid- en beheerplan spelen opstellen	50.000		Begroting 2023
602	6.1.2.13	Functie beheerstichting schapenboeten onderzoeken	15.000		Begroting 2023
603	6.1.1.21	Speeltoestellen certificeren	7.000		Begroting 2023
604	6.1.2.14	Monumententoezicht uitvoeren		8.000	
		Programma 7			
701	7.1.2.30	Ondergrondse afvalcontainers beheren		-5.500 5.500	
702	7.1.2.36	Boekwaarde veegwagen afboeken	36.500		Begroting 2023
703	7.2.4.1	Duurzaamheidsbeleid versneld uitvoeren	250.000 250.000		Begroting 2023 Begroting 2024
704	7.1.2.35	Regie en implementatie Grondstoffenplan	85.000 85.000		Begroting 2023 Begroting 2024
		Plan van aanpak	30.000		Begroting 2023
705	7.2.4.2	Texel innovatief proefeiland	90.000		Begroting 2023
706	7.2.1.18	Oprichten van een vierjarig subsidiefonds voor duurzame investeringen in woningen.	500.000 500.000 500.000 500.000		Begroting 2023 Begroting 2024 Begroting 2025 Begroting 2026
		Programma 8			
801	8.1.1.66	Bermverharding aanleggen/vervangen	349.000		Begroting 2023
802	8.1.1.59	Straatmeubilair vervangen	-170.000 170.000		Begroting 2023
803	8.3.2.5	Advieskosten gebiedsontwikkeling en woningbouw aanvragen		50.000	
804	8.3.2.6	Extra personele capaciteit uitvoering Woningbouwprogramma Texel	382.500 382.500		Begroting 2023 Begroting 2024
805	8.1.1.18	Budget onderhoud civiele kunstwerken verhogen		35.000	
806	8.1.2.4	Contractbegeleiding vervangen armaturen openbare verlichting uitvoeren	40.000		Begroting 2023
807	8.3.1.9	(Juridische) constructie ontwikkelen om woningen betaalbaar te houden	30.000		Begroting 2023
808	8.3.2.7	Nieuwe Woonvisie opstellen	55.000		Begroting 2023
809	8.3.2.8	Doorstroming op de woningmarkt bevorderen	20.000		Begroting 2023

Voorstel nmer	Nummer doelenboom	Voorstel	Incidenteel	Structureel	Opmerkingen
810	8.3.1.10	Voor een adequate bluswatervoorziening zorgdragen		10.000	
811	8.1.1.69	Projectleider voor aanpassing infrastructuur Teso terrein aanstellen	85.000 85.000		Begroting 2023 Begroting 2024
812	8.1.3.18	Digitaal parkeer verwijssysteem	75.000		Begroting 2023
Totaal			7.122.700	443.350	

Hoofdstuk 5 - Investeringsplan 2023-2026

5A - Nieuwe investeringen

Nr.	Omschrijving	Bedrag excl. BTW	Exploitatie/ onderhoud excl. BTW	Afschrijving termijn	Kapitaallasten netto investering
315	Parkeerterreinen strandlagen aanpakken	200.000		40	10.000
316	Bootcontainers aanschaffen	40.000		10	5.000
317	Maaidek aanschaffen	25.000	2.500	15	2.292
404	Haven Oudeschild 2023 investeren Dekking reserve haven onderhoud >5 jaar	425.000		50	19.125 -/- 19.125
605	Speeltoestellen vervangen	13.500		12	1.463
707	Pick-up pompen onderhoud aanschaffen	14.000		10	1.750
708	Rolbezem aanschaffen	20.000		15	1.833
709	Zijlader aanschaffen	76.500		8	11.475
710	Ondergrondse afvalmodules optimaliseren en uitbreiden Dekking afvalstoffenheffing	400.000		10	50.000 -/- 50.000
711	Bestelauto ongediertebestrijding aanschaffen	10.000		10	1.250
813	De Ruyterstraat herinrichten	1.200.000		40	60.000
814	Herinrichting Wilhelminalaan ontwerpen en voorbereiden	100.000		40	5.000
815	Fietspaden SBB reconstrueren 4e tranche 2023-2024	2.000.000		40	100.000
816	Electrisch voertuig toezicht aanschaffen	11.000		10	1.375
817	Electrisch voertuig parkeerbeheer aanschaffen	19.000		10	2.375
818	Verhardingen rehabiliteren	1.528.750		40	76.438
Dekking kapitaallasten beschikbaar via begroting					-/- 29.000
Totaal		6.082.750	2.500		251.250
In de MJB is structureel een bedrag van € 253.750 opgenomen bestaande uit: € 2.500 exploitatie/onderhoud en € 251.250 voor kapitaallasten.					

Voor de investeringen in wegen wordt afgeweken van de afschrijvingstermijnen zoals vastgelegd in financiële verordening artikel 212 GW. Door de nieuwe regelgeving moet aansluiting worden gezocht bij de vermoedelijke levensduur van de investering. De afschrijvingstermijnen zijn hier op afgestemd.

Leer- Werkbedrijf De Bolder					
	Productiemiddelen	30.000			
Totaal Leer- Werkbedrijf De Bolder		30.000			

5B - Vervangingsinvesteringen

Investeringsplan 2023 - Vervanging

Nr.	Omschrijving	Bedrag excl. BTW	Afschrijvingstermijn	Exploitatie/onderhoud excl. BTW
	Gemeente Texel			
1	Zijlader 40BFT1	201.000	8	
2	Elektrische auto parkeerbeheer VB122P	21.000	10	
3	Elektrische auto toezicht VF220F	29.000	10	
4	Pick-up pomponderhoud 8VLK20	53.000	10	
5	Bestelauto plantsoenen 8VLK22	52.000	10	
6	Stoomcleaner	8.000	10	
7	Bestelauto ongedierte 1VVJ46	21.000	10	
8	Veegwagen	215.000	8	
9	Pick-up strandbeheer VN997X	52.000	8	
10	Inbraak-, brand- en toegangscontrolesysteem	45.000	10	
11	Ipads vervangen	45.000	4	
12	Midoffice naar cloud brengen	60.000	10	
	Totaal	802.000		

	DSW De Bolder			
13	Afgeschreven productiemiddelen	100.000	10	
	Totaal De Bolder	100.000		

Toelichting op investeringsplan 2023 - Vervanging

Nr.	Gemeente Texel
1	De zijlader is afgeschreven en moet vervangen worden. Door diverse oorzaken hebben we te maken met forse prijsstijgingen waardoor het budget niet meer toereikend is. Zie voorstel 2023-709.
2	De elektrische auto is afgeschreven en moet vervangen worden. Door diverse oorzaken en de verrekening van ontvangen subsidie 10 jaar geleden is het budget niet meer toereikend. Zie voorstel 2023-816.
3	De elektrische auto is afgeschreven en moet vervangen worden. Door diverse oorzaken en de verrekening van ontvangen subsidie 10 jaar geleden is het budget niet meer toereikend. Zie voorstel 2023-815.
4	De pick-up voor het pomponderhoud is afgeschreven en moet vervangen worden. Door diverse oorzaken hebben we te maken met forse prijsstijgingen waardoor het budget niet meer toereikend is. Zie voorstel 2023-707.
5	De bestelauto voor plantsoenonderhoud is afgeschreven en moet vervangen worden.
6	De stoomcleaner is afgeschreven en moet vervangen worden.
7	De auto is afgeschreven en moet vervangen worden. Door diverse oorzaken hebben we te maken met forse prijsstijgingen waardoor het budget niet meer toereikend is. Zie voorstel 2023-706.
8	De veegwagen moet vervangen worden. De veegwagen wordt 1 jaar eerder vervangen, kosten incidenteel € 36.500. Zie voorstel 2023-702.
9	De pick-up voor het strandbeheer is afgeschreven en moet vervangen worden.
10	De toegangscontrole, inbraakinstallatie en brandbeveiliging in het gemeentehuis worden niet meer door de fabrikant ondersteund en moeten daarom voor de vervangingstermijn vervangen worden. De reguliere vervanging was berekend voor 2025, maar dient dus zo snel mogelijk plaats te vinden (zie ook voorstel 2023-101, afboeken boekwaarde). Voor jaarlijks onderhoud en controle is structureel € 3.000 nodig. Zie voorstel 2023-101.
11	Het vervangen van de in 2017 en 2018 aangeschafte iPads. Het zou kunnen dat er in het kader van het project hybride werken besloten wordt de iPads te vervangen voor andere apparaten.
12	De Gegevens Makelaar met alle koppelingen naar onze belangrijke applicaties en basisregistraties moet worden overgebracht naar de Cloud omdat de leverancier Pink Roccade lokale installaties niet meer ondersteund. Hiermee wordt de gemeentelijk Midoffice die in 2011 en 2012 is geïmplementeerd naar de Cloud gebracht.
Nr.	DSW De Bolder
13	In 2023 zijn diverse productiemiddelen afgeschreven. Vanwege het krimpende productiebedrijf wordt jaarlijks bezien of vervanging noodzakelijk is en of vervanging wegens veranderde productiewijze door hetzelfde productiemiddel moet plaatsvinden of door andersoortige apparatuur.

Investeringsplan 2024

Nr.	Omschrijving	Bedrag excl. BTW vervanging
1	Stratenmakersauto	70.625
2	Houtversnipperaar (790056 doorgeschoven 2019)	40.500
	Totaal	111.125

Investeringsplan 2025

Nr.	Omschrijving	Bedrag excl. BTW vervanging
1	Maaismachine Holder	82.000
	Totaal	

Investeringsplan 2026

Nr.	Omschrijving	Bedrag excl. BTW vervanging
1	Klepelmajaier Ransomes	87.000
	Totaal	

Hoofdstuk 6 - Verloop reserves en voorzieningen

Hieronder wordt het verloop van de saldi van de reserves en voorzieningen van de gemeente Texel en het Leer-Werkbedrijf De Bolder weergegeven. Daar waar geen zicht is op toekomstige mutaties wordt ervan uitgegaan dat er geen mutaties plaatsvinden, en daar waar er wel enig zicht op is wordt een schatting gemaakt.

Voor nadere informatie over het reserveringsbeleid wordt verwezen naar de [Nota reserves en voorzieningen 2020](#)

(bedragen x € 1.000)

Progr.	Reserves gemeente Texel	Saldo 01-01-22	Prognose 01-01-23	Mutatie 2023 str.	Mutatie 2023 inc.	2024 01-01	2025 01-01	2026 01/01
1	Algemene reserve	11.090	*14.223	0	-3.923	*10.300	10.300	10.300
	Totaal algemene reserve	11.090	14.223	0	-3.923	10.300	10.300	10.300
1	Budgetten vorig jaar	1.125	1.500	0	0	1.500	1.500	1.500
4	Haven Oudeschild (frictie, personeel, onderhoud <5jaar, onderhoud > 5jaar en egalisatie,afkoop)	18.632	19.691	955	0	20.646	21.601	22.556
5	Herontwikkeling vrijkomende schoolgebouwen Den Burg	797	797	0	0	797	797	797
5	Toekomstvisie OSG De Hogeberg	373	373	0	0	373	373	373
6	Combinatiefunctieregeling	139	139	0	0	139	139	139
6	Gemeentelijke monumenten	98	98	0	0	98	98	98
6	Gemeentelijke schapenboeten	176	176	0	0	176	176	176
7	Uitvoeringsprogramma 'Energie voor Texel'	100	100	0	0	100	100	100
7	Energieneutraal maken woningen	175	175	0	0	175	175	175
8	Mobiliteit	15	0	0	0	0	0	0
	Totaal bestemmingsreserves	21.630	23.049	955	0	24.004	24.959	25.914

*Stand pr halfjaarrapportage 2022

*Stand reserve per programmabegroting 2023 incl.incidentele voorstellen 2024 t/m 2026

(bedragen x € 1.000)

Voorzieningen gemeente Texel	Saldo 01-01-22	Prognose 01-01-23	Mutatie 2023 str.	Mutatie 2023 inc.	2024 01-01	2025 01-01	2026 01/01
Rationeel gebouwenbeheer	3.992	3.934	-42		3.892	3.980	4.323
Onderhoudsfonds gebouwen grondzaken	23	23	0	0	23	23	23
Bouwrijpmaken grondzaken Den Burg Oost, Oosterend, Oudeschild, de Cocksdorp, gezondheidsplein en Kompasschool, voorm.Drijverschool	2.465	2.520	0	0	2.520	0	0
Pensioenen en wachtgeld voormalige wethouders	2.422	2.564	239	-214	2.589	2.731	2.873
Rioolegalisatiefonds	3.065	2.753	-1.552	0	1.210	2.061	2.422
Totaal voorzieningen	11.967	11.794	-1.355	-214	10.234	8.795	9.641

Leer-Werkbedrijf De Bolder

(bedragen x € 1.000)

Omschrijving:	Saldo 01-01-22	Prognose 01-01-23	Mutatie 2023 str.	Mutatie 2023 inc.	2024 01-01	2025 01-01	2026 01/01
Algemene reserve	360	360	0	0	-121	-239	0
Bestemmingsreserve	1.088	837	0	-399	-438	0	0
Totaal reserves	1.448	1.197	0	-399	-559	-239	0

Hoofdstuk 7 - Paragrafen

Doel van de paragrafen is dat onderwerpen die versnipperd in de begroting staan worden gebundeld in een kort overzicht.

De programma's gaan over de maatschappelijk te bereiken doelen. De paragrafen geven informatie over de financiële positie op de korte en langere termijn en bedrijfsvoeringaspecten voor de gehele organisatie.

Als er voor een onderwerp een aparte nota bestaat, blijft de paragraaf beperkt tot een korte beschrijving van de stand van zaken. Als een actuele nota ontbreekt is de paragraaf uitgebreider.

De paragrafen zijn:

Paragraaf	Verbonden partijen
Paragraaf	Weerstandsvermogen
Paragraaf	Onderhoud openbare ruimte en gebouwen
Paragraaf	Bedrijfsvoering
Paragraaf	Grondbeleid
Paragraaf	Financiering
Paragraaf	Lokale lasten

Waar gaat het over?

In deze paragraaf wordt beleidsinhoudelijke en financiële informatie verstrekt over de verbonden partijen. De algemene visie en het beleid ten aanzien van verbonden partijen zijn opgenomen in de Nota Verbonden Partijen.

Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen ter beschikking heeft gesteld. Deze middelen kunnen verloren gaan in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als de financiële problemen bij de verbonden partijen kunnen worden verhaald op de gemeente.

Bestaand beleid

- [Nota Verbonden Partijen](#) (2015)
- [Plan van Aanpak samenwerkingstrajecten](#) (2012)
- [Overzicht bestuurlijke vertegenwoordigingen bij verbonden partijen](#) (2017)
- Financiële uitvoeringsregeling gemeenschappelijke regeling (2019)

Trends en ontwikkelingen

- Het bestuurlijk en financieel belang van verbonden partijen is binnen de overheid (en ook voor Texel) de laatste jaren toegenomen en zal naar verwachting blijven groeien.
- Kleinere gemeenten zullen vanwege ontwikkelingen binnen de overheidssector in toenemende mate in samenwerkingsverbanden participeren om de bestuurskracht en uitvoeringskracht te kunnen garanderen.
- Van college en raad wordt in toenemende mate een balans gevraagd tussen 'loslaten' en 'grip hebben op'. Dit vraagt een nauwer samenspel tussen raad, college en ambtelijke organisatie (intern) en de samenwerking met andere gemeenten.

Op basis van de vernieuwing van het Besluit Begroten en Verantwoorden (BBV) en de uitkomsten van onderzoeken naar *Sturing op verbonden partijen* (concern control) en *Informatievoorziening verbonden partijen* (rekenkamercomissie) zijn verbeteringen qua informatievoorziening uitgevoerd in deze paragraaf. Tevens wordt in de programma's expliciet aangegeven welke verbonden partijen betrokken zijn en voor/binnen welke taakvelden zij actief zijn. Bij beleidsvoorstellen in de programma's wordt ook vermeld - indien van toepassing - welke verbonden partij betrokken is.

Beleidsdoelstellingen

- Uitvoering geven aan de in 2015 vastgestelde Nota Verbonden Partijen;
- Verbeteren van de informatievoorziening aan de gemeenteraad over de verbonden partijen - met name in relatie tot sturing en toezicht op de uitvoering - conform de uitgangspunten die zijn overeengekomen tussen college en raad.

Totaaloverzicht verbonden partijen gemeente Texel

Publiekrechtelijke verbonden partijen	- GR Veiligheidsregio Noord-Holland Noord; - GR GGD Hollands Noorden; - GR Omgevingsdienst Noord-Holland Noord; - GR De Waddeneilanden; - GR Regionaal Historisch Centrum Alkmaar;
Naamloze vennootschappen	- N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland; - N.V. Bank Nederlandse Gemeenten; - N.V. Alliander (voorheen N.V. Houdstermaatschappij Gaskop Noord-Holland); - N.V. Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord; - N.V. TESO; - Texel Airport N.V.
Besloten vennootschap	BV Kantoorpand Emmalaan.
Stichtingen	V.V.V. / Stichting Texel Promotie
Coöperaties	Coöperatie Texel Energie U.A.

Informatievoorziening verbonden partijen van college aan de raad

Op 21 oktober 2015 heeft de raad de ‘Nota verbonden partijen gemeente Texel 2015’ vastgesteld. Hierin staat dat informatievoorziening tussen college en raad plaatsvindt op basis van een risico-inschatting. Dit op basis van bestuurlijke en financiële risico’s van de gemeente in relatie tot verbonden partijen (zie Nota verbonden partijen paragraaf 3.5. en 3.6. en bijlage 3). Bij de aanbidding van de programmabegroting doet het college op basis hiervan in de paragraaf verbonden partijen een voorstel voor wat betreft de informatievoorziening die recht doet aan de omvang en risico’s van de verbonden partij op basis van de drie pakketten (‘basis, plus, plus-plus’).

Texel hanteert de volgende indeling:

Basis pakket	Plus pakket	Plusplus pakket
*GR De Waddeneilanden Texel Airport NV NV Bank Nederlandse Gemeenten NV Alliander NV Ontwikkelingsbedrijf Noord Holland Noord NV Teso VVV/Stichting Texel promotie BV Kantoorpand Emmalaan Coöperatie TexelEnergie U.A.	GR Regionaal Historisch Centrum Alkmaar NV Huisvuilcentrale Noord-Holland GR Omgevingsdienst Noord-Holland	GR Veiligheidsregio Noord-Holland Noord *GR GGD Hollands Noorden

*Ten opzichte van de programmarekening 2021 zijn de GR GGD Hollands Noorden en GR De Wadden eilanden van plaats verwisseld, respectievelijk naar het Basis pakket (Wadden) en naar het Plusplus pakket (GGD).

De Kop Werkt!

Het programma De Kop Werkt! waarin Texel samen met de gemeenten Hollands Kroon, Den Helder en Schagen en de Provincie-Noord-Holland in participeert, is op 21 december 2021 beëindigd. Er is in juli 2022 groen licht gegeven voor een nieuwe samenwerkingsagenda, voor de komende 4 jaar. Vanuit deze nieuwe samenwerkingsagenda willen de betrokken gemeenten voortborduren op de mooie resultaten van De kop Werkt!. De nieuwe samenwerkingsnaam is “Samen op Kop”.

Informatie over verbonden partijen

Hierna treft u de beleidsinhoudelijke en financiële informatie per verbonden partij. Een aantal onderdelen is wettelijk verplicht, overige onderdelen zijn opgenomen op basis van de door de raad vastgestelde Nota Verbonden Partijen. De informatie is zo actueel mogelijk ingevoerd op basis van de beschikbare informatie per verbonden partij.

Samenwerking op het gebied van sociaal domein

De informatie over de regionale samenwerking in het sociaal domein is te vinden in programma 2 Zorg voor elkaar, veiligheid op orde.

Publiekrechtelijk verbonden partijen

Veiligheidsregio Noord-Holland Noord

Naam	Veiligheidsregio Noord-Holland Noord
Rechtsvorm	Publiekrechtelijk; gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Alkmaar
Doelstelling en openbaar belang	De doelstelling van de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord (VRNH) is het verkleinen van risico's en het beperken van leed en (gezondheids-)schade bij incidenten. De Veiligheidsregio bereikt dit door het bieden van adequate hulp en door intensief samen te werken met andere betrokken partijen.
Relatie met beleidsprogramma	2: Zorg voor elkaar, veiligheid op orde
Deelnemende partijen	De gemeentes Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Dijk en Waard, Enkhuizen, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel.
Bestuurlijk belang	De burgemeester is lid van het algemeen bestuur.
Bestuurlijk aandeel	In de gemeenschappelijke regeling is opgenomen dat het algemeen bestuur ieder jaar in de eerste vergadering of de vergadering na een wijziging van de gemeenschappelijke regeling het aantal stemmen per deelnemer vaststelt. Voor Texel is het aantal stemmen vastgesteld op vier (gemeentelijke bijdrage 4,17%).
Financieel belang	Totale Begroting 2022 € 72.206.000 Bijdragen gemeenten € 44.531.499 Totale Begroting 2023 € 73.946.000 Bijdragen gemeenten € 45.745.723
Bijdrage gemeente	Bijdrage 2020: € 1.821.767 Bijdrage 2021: € 1.830.965 Bijdrage 2022: € 1.837.675 Bijdrage 2023: € 1.895.994
Eigen Vermogen	2019: € 5.327.000 2020: € 8.228.000 2021: € 7.988.000
Vreemd vermogen	2019: € 51.688.000 2020: € 48.257.000 2021: € 38.246.000
Solvabiliteitsindex	2019: 9,3% 2020: 14,6% 2021: 17,3%
Financieel resultaat	2019: € 586.000 2020: € 3.425.000 2021: € 3.145.000
Risico's	In verband met Europese wet- en regelgeving is het noodzakelijk om differentiatie aan te brengen tussen vrijwilligers en beroepsmedewerkers van de brandweer, dat tegelijkertijd geen afbreuk doet aan het niveau en kwaliteit van de brandweezorg. Naar aanleiding daarvan zijn inmiddels diverse onderzoeken gedaan. Het laatste onderzoek vat samen dat het Nederlands stelsel van vrijwillige brandweer grotendeels kan worden gehandhaafd zonder taakdifferentiatie. Voorwaarde hiervoor is dat de rechtspositie van brandweer vrijwilligers expliciet wordt gebaseerd op het concept van vrijwilligheid en het contrast met beroepsbrandweer wordt verscherpt. Daarom moet verplichte beschikbaarheid voor vrijwilligers verdwijnen. Dit betekent onder meer dat er niet meer gewerkt kan worden met consignatie of kazernering. Dit spoor wordt nu verder concreet uitgewerkt. Financieel bestaat het risico dat een Europese rechter conclusies uit het onderzoek niet volgt, en alsnog een taakdifferentiatie moet worden geïmplementeerd. Dat kan leiden tot een mogelijke verplichting tot betaling minimumloon, pensioen en betaling bij ziekte. De coronacrisis heeft financieel geen negatieve impact gehad, de gemaakte kosten zijn grotendeels gecompenseerd door het rijk.

Ontwikkelingen	- De Omgevingswet treedt naar alle waarschijnlijkheid op 1 januari 2023 in werking. Met de Omgevingswet wil de overheid de regels voor ruimtelijke ontwikkeling vereenvoudigen en samenvoegen. Omgevingsdienst Noord-Holland Noord, GGD Hollands Noorden en Veiligheidsregio Noord-Holland Noord trekken gezamenlijk op ten behoeve van de gemeenten in de voorbereiding op de nieuwe wet om uiteindelijk een zorgvuldige implementatie mogelijk te maken. De crisis- en herstelwet (Chw) maakt dit nu al mogelijk, bijvoorbeeld door bestaande regels aan te passen. - Informatieveiligheid en digitale systemen: We worden als samenleving steeds afhankelijker van digitale systemen. Daarnaast is landelijk in toenemende mate sprake van cyber dreiging. Als veiligheidsregio is het van groot belang om onze eigen omgang met data en de opslag hiervan op orde te hebben, ons goed voor te bereiden op een cyberincident en de kritische processen van de hulpverlening hierin inzichtelijk te maken. Voor iedere organisatie is ICT en de juiste, veilige en continue beschikking over data daarom steeds belangrijker, zeker die van ons. De Veiligheidsregio moet net als de gemeenten voldoen aan de geldende wet en regelgeving zoals Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), verplichte certificeringen (o.a. op NEN 7510 van Ambulancezorg), veranderend normenkaders zoals Baseline Informatiebeveiliging Overheid en eisen vanuit de Archiefinspectie. De accountant heeft dit ook aangegeven in het accountantsverslag. Het bestuur heeft op advies van de bestuurlijke auditcommissie daarom verzocht om de beweging te maken van een incidentele naar een structurele versterking van de automatisering en informatieveiligheid om te voldoen aan de huidige wet en regelgeving. - Veilig leven: In huis voelen we ons veilig, maar thuis is ook de plek waar zich de meeste ongelukken en branden voordoen. Met name onder ouderen veroorzaakt dit steeds meer leed. Gelukkig kunnen we als samenleving veel doen om deze ongevallen te voorkomen. Door de krachten van overheden en maatschappelijke organisaties te bundelen, kunnen we veel verschil maken. In de komende beleidsperiode willen we in alle gemeenten een op maat gemaakte aanpak voor val- en brandpreventie implementeren. Ieder jaar willen we drie gemeenten laten aansluiten bij dit thema. In iedere gemeente ziet de populatie er anders uit, zijn andere instanties actief en zijn er andere voorzieningen. We kijken daarom samen met de gemeente en lokale partners waar de behoeften liggen en hoe wij kunnen ondersteunen om de inwoners van de gemeente veilig te laten leven. Om te zorgen dat inwoners aanpassingen in huis gaan doen, hebben we een aantal middelen tot onze beschikking die zich richten op gedragsverandering. Zo bieden we inwoners praktische handvaten, zoals fysieke of online woningchecks, campagnemateriaal met praktische tips, instructies voor het uitvoeren van de aanpassingen en doorverwijzingen naar lokale organisaties die kunnen helpen.
------------------------------	--

GGD Hollands Noorden

Naam	Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden (GGD Hollands Noorden)
Rechtsvorm	Publiekrechtelijk; gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
Vestigingsplaats	Alkmaar
Doelstelling en openbaar belang	Doel van de samenwerking is het behartigen van belangen, die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan. GGD Hollands Noorden bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en veiligheid van de inwoners van Noord Holland Noord. Gemeentelijk belang: Uitvoering inspectie kinderopvang, bescherming en bevordering van de gezondheid van onze inwoners, input gemeentelijk gezondheidsbeleid, uitvoering jeugdgezondheidszorg en preventie, monitoren gezondheid inwoners, vangnet openbare geestelijke gezondheidszorg, forensische geneeskunde, Wet verplichte GGZ.
Relatie met beleidsprogramma	2: Zorg voor elkaar, veiligheid op orde
Deelnemende partijen	De gemeentes Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Dijk en Waard, Enkhuizen, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel.
Bestuurlijk belang	De wethouder van o.a. Sociaal Domein/Zorg is gemeentelijk vertegenwoordiger in het algemeen bestuur van de GGD.
Bestuurlijk aandeel	Ieder lid van het algemeen bestuur heeft een aantal stemmen afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente. De verdeelsleutel voor stemmen is: één stem per volle 10.000 inwoners per gemeente. Het totaal aantal stemmen is 75 hiervan zijn 2 voor Texel. Ieder lid van het dagelijks bestuur heeft één stem.
Financieel belang	De totale begroting van GGD Hollands Noorden in 2023 bedraagt € 46.836.000 (incl Veilig Thuis). Dit is op basis van de door de GGD ingediende programmabegroting 2023.
Bijdrage gemeente Texel	2020: € 606.000 2021: € 624.000 2022: € 662.000 2023: € 663.000 Door Texel zijn geen garantstellingen gedaan of lening en verstrekt aan de GGD.
Eigen Vermogen	2020: € 1.066.000 2021: € 1.015.000 2022: € 1.038.000 (begroting)
Vreemd Vermogen	2020: € 12.542.000 2021: € 16.875.000 2022: € 16.875.000 (begroting)
Solvabiliteitsindex	2020: 3,1% 2021: 4,5% 2022: 5,8%(begroting)
Financieel resultaat	2020: € 221.000 (realisatie) 2021: € 90.000
Risico's	Naar aanleiding van de aanbevelingen uit het rekenkamer onderzoek, dat door een aantal deelnemende gemeenten is uitgevoerd, heeft de GGD het risicomanagement verder ontwikkeld. Periodiek wordt een risicomonitor opgesteld en hierover wordt via de P&C cyclus gerapporteerd. De in beeld gebrachte risico's zijn in totaal begroot op € 565.000. Voor GR-taken betreft het: doorontwikkeling jeugdgezondheidszorg; ziekteverzuim jeugdgezondheidszorg; GGiD; hogere instroom Veilig thuis, informatiebeveiliging en privacybescherming. Voor de aanvullende diensten betreft het: afname aanvullende diensten jeugdgezondheidszorg; medische arrestantenzorg, gezondheidsbevordering PGA (publieke gezondheid asielzoekers) en gevolgen Covid19 voor reizigersadviesing. De financiën van de GGD zijn voldoende op orde. Het weerstandsvermogen van de GGD is toereikend om de in beeld gebrachte risico's te dekken, indien ze optreden. De verwachte algemene reserve valt binnen de norm van maximaal 2,5% en wordt opgebouwd conform het financieel herstelplan 2018.

Ontwikkelingen	De coronacrisis heeft de afgelopen twee jaar een nadrukkelijk effect gehad op de GGD. De GGD heeft in korte tijd een crisisorganisatie opgericht om de coronacrisis aan te pakken. Tevens is duidelijk geworden dat niet alles even soepel verloopt en dat het belangrijk blijft om te investeren in de publieke gezondheid. GGD Hollands Noorden doet dat niet alleen, maar vormt samen met de 25 andere GGD organisaties een samenwerkingsverband om hier vorm en inhoud aan te geven. Voor GGD HN geldt dat de kosten van de coronacrisis en de werkzaamheden van de GGD vergoed worden vanuit de rijkskas. Als toch een deel niet door het Rijk vergoed wordt, heeft de GGD een bestemmingsreserve van € 284.000. Een eventueel positief saldo van deze reserve vloeit terug naar de gemeenten.
------------------------------	---

Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

Naam	Omgevingsdienst Noord Holland Noord (RUD NHN)
Rechtsvorm	Publiekrechtelijk; gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Hoorn
Doelstelling en openbaar belang	De kwaliteit van de uitvoering van de milieutaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-taken) te verbeteren en een uniform karakter te geven. Openbaar belang: een schone en veilige leefomgeving.
Relatie met beleidsprogramma	2: Zorg voor elkaar, veiligheid op orde 7: Duurzaam, schoon en innovatief
Deelnemende partijen	De gemeentes Alkmaar, Drechterland, Dijk en Waard, Hollands Kroon, Medemblik, Stede Broec, Bergen, Enkhuizen, Hoorn, Opmeer, Castricum, Koggenland, Den Helder, Heiloo, Schagen, Texel en de Provincie Noord-Holland.
Bestuurlijk belang	De wethouder van o.a. Gemeentewerken is gemeentelijk vertegenwoordiger in het algemeen bestuur van de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord.
Bestuurlijk aandeel	De stemverhouding is op basis van inwoneraantal en financiën. Texel heeft 2 van de 100 stemmen (was 3 van de 100).
Financieel belang	Lumpsum bijdrage deelnemende gemeenten en provincie 2023: € 21.632.164 waarvan € 499.806 voor de gemeente Texel.
Bijdrage gemeente	2020: € 515.700 2021: € 502.642 2022: € 495.755 2023: € 499.806
Eigen vermogen	2020: € 314.253 2021: € 2.748.256 2022: € 2.748.256 2023: € 1.055.886
Vreemd vermogen	2020: € 4.200.000 2021: € 4.950.000 2022: € 4.950.000 2023: € 5.000.000
Solvabiliteitsindex	2020: 7,0% 2021: 55,5% 2022: 55,5% 2023: 17,4%
Financieel resultaat	2020: € 2.623.452 2021: € 1.901.433

Risico's	1. Claims Aansprakelijkheid door verwijtbaar handelen. In deze begroting is het impactbedrag verhoogd door de verkorting van de proceduretijd in het kader van de Omgevingswet, het stijgend aantal WOB- en handhavingsverzoeken en claims (niet zijnde de boete, zoals opgenomen bij 2) n.a.v. datalekken. 2. Data-lek van geregistreeerde gegevens. De maximale boete kan 4% van de jaaromzet bedragen. 3. Aanbestedingsrisico's. De komende periode zijn er diverse Europese aanbestedingen. Aanbesteden biedt in beginsel optimale mogelijkheden om de beste prijs-kwaliteitverhouding te behalen. Het opnieuw aanbesteden neemt echter ook financiële risico's met zich mee. 4. Projecten ten laste van het rekeningresultaat In de Financiële Uitgangspunten Gemeenschappelijke Regelingen (FUGR) staat dat begrotingswijzigingen (tussentijdse vraag om extra financiële middelen) niet wenselijk zijn. In het project 'Een sterker fundament' is daardoor opgenomen dat de eventuele extra kosten in de exploitatie zullen worden verwerkt en invloed hebben op het rekeningresultaat. 5. Pandemie. In 2020 is Nederland getroffen door het Coronavirus. Op het moment van opstellen van de begroting 2023 lijkt dit niet van invloed op de (financiële) prestaties van de OD NHN. Hoe langer de beperkende maatregelen aanhouden, hoe moeilijker het wordt om de volledige dienstverleningsovereenkomst (DVO) uit te voeren. Het risico dat de OD NHN mogelijk nog in 2023 loopt, heeft met name betrekking op de extra inzet van ingehuurd personeel. Om mogelijke achterstanden in te lopen en de uitval van personeel op te vangen zal extra capaciteit nodig zijn. Dit geldt op dat moment voor heel Nederland, waardoor de uitvoerbaarheid nu nog vraagtekens oproept. 6. Omgevingswet en het Digitaal Stelsel Omgevingswet. Door de invoering van de Omgevingswet zijn andere competenties noodzakelijk. Hier wordt momenteel al aan gewerkt. Ook het Digitaal Stelsel Omgevingsdiensten (DSO) zal impact hebben op de informatievoorziening. In het Masterplan ICT is rekening gehouden met de kosten voor aansluiting op het DSO. 7. Basistaken moeten in overleg met de deelnemers worden opgenomen in het uitvoeringsprogramma. Door verschuiving binnen het programma in opdracht van de deelnemer kan er een risico ontstaan in de robuustheid en kwaliteit binnen de OD NHN.
Ontwikkelingen	Waar in het kader van de "Regulering" de afgelopen jaren in het teken stond van het inrichten van de organisatie op de komst van de Omgevingswet, staat 2023 voor het eerst in het teken van het verrichten van onze werkzaamheden onder de Omgevingswet. Er zal tijd moeten worden geïnvesteerd in de stikstofproblematiek. Door onduidelijkheden en wijzigingen in de wet- en regelgeving vergt het veel uitzoekwerk en afstemming om de werkzaamheden hiervoor op een juiste manier uit te kunnen voeren.

Gemeenschappelijke regeling de Waddeneilanden

Naam	De Waddeneilanden
Rechtsvorm	Publiekrechtelijk; gemeenschappelijke regeling (openbaar lichaam)
Vestigingsplaats	Harlingen
Doelstelling en openbaar belang	Het doel van de gemeenschappelijke regeling: • de behartiging van de gemeenschappelijke belangen van de vijf Nederlandse Waddeneilanden; • het versterken van de bestuurskracht van de afzonderlijke gemeenten door onomkeerbare, niet vrijblijvende en doelgerichte samenwerking met behoud van bestuurlijke zelfstandigheid; • het uitdragen van het standpunt van de deelnemende gemeenten richting andere betrokken overheden; • overleg, coördinatie en afstemming ten aanzien van beleids- en beheeraspecten; • samenwerking en ondersteuning ten aanzien van uitvoeringszaken van deelnemende gemeenten die te kennen hebben gegeven bij deze deelactiviteit betrokken te willen zijn; • het voorbereiden, vaststellen en uitvoeren van gemeenschappelijke beleidskaders voor zover de bevoegdheid hiertoe door de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten aan het Openbaar Lichaam is overgedragen.
Relatie met beleidsprogramma	1: Voor en door bewoners 3: Mooi en gastvrij Texel 4: Texel werkt 5: Toekomst voor de jeugd 8: Goed wonen, goede bereikbaarheid
Deelnemende partijen	De gemeentes Texel, Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog.
Bestuurlijk belang	Vanuit het college maakt de burgemeester deel uit van het Dagelijks Bestuur. Het voltallige college maakt deel uit van het Algemeen Bestuur.
Bestuurlijk aandeel	Het aantal stemmen in het algemeen bestuur is gebaseerd op het aantal inwoners per gemeente. Dit resulteert in de volgende stemverhouding: Texel 4; Vlieland 2; Terschelling 3; Ameland 3; Schiermonnikoog 2. Besluiten worden genomen bij meerderheid.
Financieel belang	Begroting 2020: € 626.750 (alleen taken vijf eilanden) Begroting 2021: € 713.750 Begroting 2022: € 746.500 Begroting 2023: € 1.024.105
Bijdrage gemeente Texel	2020: € 188.025 2021: € 172.125 2022: € 177.870 2023: € 307.231
Eigen Vermogen	€ 50.000
Vreemd Vermogen	n.v.t.
Solvabiliteitsindex	n.v.t.
Financieel resultaat	n.v.t.
Risico's	De lasten van de gemeenschappelijke regeling worden in de komende jaren geheel gedekt door bijdragen van de deelnemende gemeenten. Wel kan het zo zijn dat bij een verder teruglopende financiering van de deelnemende gemeenten door de Rijksoverheid, de bijdragen van deze gemeenten aan de gemeenschappelijke regeling onder druk kunnen komen te staan, waardoor de activiteiten van de gemeenschappelijke regeling wellicht moeten worden ingeperkt. In verband met de geldende regelgeving, is de GR eigen risicodragers voor wat betreft de in Hoofdstuk 10D van de CAR/UWO opgenomen bepalingen inzake werkloosheid. Hieruit kunnen voor de GR aanzienlijke financiële verplichtingen ontstaan die door de deelnemende gemeenten moeten worden gedragen. Daarnaast kunnen bij uitval door ziekte risico's ontstaan als voor de werkzaamheden externe vervanging moet worden ingehuurd. De kantoorruimte wordt gehuurd van de gemeente Harlingen. Vooralsnog is uitgegaan van continuering van deze huurovereenkomst. Bij opzegging van de huurovereenkomst door een van beide partijen, kunnen financiële verplichtingen ontstaan in verband met het afkopen van het huurcontract of in verband met de verhuizing naar een andere locatie.

Ontwikkelingen	Momenteel wordt er gewerkt aan een programma Waddeneilanden. Samen met de vijf eilanden, beide provincies en het Rijk gaan op zoek naar samenwerking en cofinanciering om de brede welvaart op de eilanden te stimuleren.
-----------------------	---

Gemeenschappelijke regeling Regionaal Historisch Centrum Alkmaar

Naam	Gemeenschappelijke Regeling Regionaal Historisch Centrum Alkmaar
Rechtsvorm	Publiekrechtelijk; gemeenschappelijke regeling
Vestigingsplaats	Alkmaar
Doelstelling en openbaar belang	Het Regionaal Archief Alkmaar is een publieksgerichte erfgoedinstelling die het voor mensen mogelijk, makkelijk en aantrekkelijk maakt om de geschiedenis van Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Dijk en Waard, Heiloo, Hollands Kroon, Schagen en Texel te leren kennen. Voor de aangesloten overheidsorganisaties is het Regionaal Archief een deskundige partner die conform zijn wettelijke opdracht informatie langdurig betrouwbaar en toegankelijk houdt omwille van bedrijfsvoering, bewijsvoering, onderzoek en democratische controle.
Relatie met beleidsprogramma	1: Voor en door bewoners
Deelnemende partijen	De gemeentes Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Dijk en waard, Heiloo, Hollands Kroon, Schagen en Texel.
Bestuurlijk belang	De burgemeester heeft namens Texel zitting in het algemeen bestuur.
Bestuurlijk aandeel	2 stemmen van de in totaal 50.
Financieel belang	Omvang totale begroting 2020: € 2.692.065 Omvang totale begroting 2021: € 2.790.308 Omvang totale begroting 2022: € 2.809.772 Omvang totale begroting 2023: € 2.894.112
Bijdrage gemeente Texel	2020: € 60.844 2021: € 62.300 2022: € 63.505 2023: € 65.193
Eigen Vermogen	2020: € 438.710 2021: € 368.415 2022: € 322.911
Vreemd Vermogen	2020: € 958.009 2021: € 958.009 2022: € 958.009
Solvabiliteitsindex	2020: 45,8% 2021: 38,5% 2022: 33,7%
Financieel resultaat	2020; € 62.566 negatief 2021: € 70.295 negatief 2022: € 134.067 positief
Risico's	Jaarlijks worden financiële risico's ingeschat qua mogelijke omvang en de kans dat deze zich voor doen. Per risico wordt een bedrag berekend en wordt de benodigde weerstandscapaciteit berekend. Risico's: 1. Het risico dat de verhuur van archiefruimte vermindert is een continu aanwezig risico. De kans dat een van hen de overeenkomst opzegt wordt laag ingeschat. Uitgaande van het maximaal wegvallen van € 50.000 en een lage kans hierop (25%), is een weerstandsvermogen op dit onderdeel van € 12.500 voldoende. 2. Gezien de eerder beschreven ontwikkelingen bestaat de kans dat per 2024 meer personele inzet nodig zal zijn voor aan het e-depot verbonden werkzaamheden. Dit zou per 2024 kunnen leiden tot een stijging van kosten van € 80.000. De kans dat er al extra kosten benodigd zijn voor 2023 wordt laag ingeschat (25%). Uitgaande van € 80.000 aan extra kosten, leidt dat tot een benodigd bedrag van € 20.000. 3. Begin 2022 is de energieprijzen aanzienlijk gestegen. Hier is in de begroting 2023 rekening mee gehouden door de servicelasten 30% hoger te ramen dan in 2022 in plaats van uit te gaan van de reguliere indexering. Het extra opgenomen bedrag bedraagt € 16.000. Indien er nog € 25.000 nodig is door niet geraamde stijging van energielasten met een middelgrote kans (50%), is het benodigde weerstandvermogen hiervoor € 12.500.

Ontwikkelingen	De toename van de bronnen die via internet te raadplegen zijn, de inzet van social media en de digitale dienstverlening in het algemeen, heeft de afgelopen jaren geleid tot een toename van de raadpleging van de website en van onze bronnen die via andere webportalen raadpleegbaar zijn. De website zal in 2022-2023 aangepast moeten worden aan de nieuwe ontwikkelingen, met name de release van een nieuwe versie van het systeem waarmee we onze bronnen aan het publiek presenteren en doorzoekbaar maken. Het beleid om de historie en historische gebeurtenissen van de regio middels de diverse communicatiekanalen onder de aandacht van het publiek te brengen zal voortgezet worden. Een groot deel van de communicatie met het publiek loopt inmiddels al via kanalen als Facebook, Youtube, Twitter en Instagram en nieuwsbrieven. Daarnaast blijft het Regionaal Archief gebruik maken van de al langer bestaande kanalen, zoals de artikelenreeks 'Dat was toen', die wekelijks verschijnt in de Alkmaarsche Courant. Ook werkt het Regionaal Archief actief mee aan het uitgeven van boeken en andere producten, zoals ansichtkaarten, reproducties van oude land- en stadskaarten en het verlenen van medewerking aan publicaties van derden. Enkele belangrijke punten die terug zullen komen in de begroting 2023 zijn: - De verdere ontwikkeling en inrichting van het E-depot voor de aangesloten gemeenten, zodat alle gemeenten hierop aangesloten worden, met een samen met de gemeenten af te stemmen dienstverlening op dit gebied - Het uitvoeren van de wettelijke advies- en inspectietaak, evenals de overige wettelijke taken als beschikbaarstelling en beheer, zoals verwoord in de Archiefwet - Het digitaliseringsbeleid, waardoor meer bronnen (ook op verzoek) gedigitaliseerd worden en via internet beschikbaar worden gesteld aan de burger. Tevens het zoveel als mogelijk beschikbaar stellen van de datasets als 'open data' - Intensivering van de samenwerking met erfgoedinstellingen in het werkgebied door de beschikbaarstelling van de bij het Regionaal Archief Alkmaar bestaande digitale infrastructuur op het gebied van collectiebeheer en -beschikbaarstelling aan historische verenigingen - Via social media, educatie en andere activiteiten en publicaties de regionale geschiedenis onder de aandacht van het brede publiek brengen
------------------------------	---

Overzicht privaatrechtelijk verbonden partijen

N.V. Huisvuilcentrale

Naam	N.V. Huisvuilcentrale (HVC)
Rechtsvorm	Privaatrechtelijk; Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats	Alkmaar
Doelstelling en openbaar belang	HVC is een nutsbedrijf opgericht door enkele Noord-Hollandse gemeenten en het provinciaal energiebedrijf. De opdracht is om aandeelhouders te helpen bij het realiseren van hun doelstellingen op het gebied van hergebruik van grondstoffen, afvalbeheer en duurzame energie. De Aandeelhouders van HVC hebben de volgende visie, missie en doelstellingen vastgesteld: “We zien een toekomst waarin we klimaatverandering tegengaan door energie schoon op te wekken en grondstoffen te hergebruiken. Dat is urgent en doen we samen, zodat onze inwoners daar nu en in de toekomst de vruchten van plukken.” “Wij willen als toonaangevend nutsbedrijf onze gemeenten, waterschappen en inwoners koploper maken en houden als het gaat om verduurzamen van de energiehuishouding en het hergebruiken van grondstoffen”. “In 2026 draagt HVC maximaal bij aan de reductie van broeikasemissies door impactvolle, afrekenbare en zichtbare groei van activiteiten in de energietransitie en circulaire economie, door meer CO2 af te vangen en te hergebruiken en door het eigen energieverbruik te verminderen.” De HVC scheidt afval zoveel mogelijk aan de bron en werkt dit afval op tot nieuwe grondstoffen. Van het afval dat niet tot grondstof kan worden opgewekt, produceert HVC door middel van verbranding duurzame energie. Deze energie levert HVC onder andere aan de aandeelhouders. Daarnaast zoekt HVC mogelijkheden voor andere duurzame warmtebronnen (geothermie, oppervlakte- en rioolwater) en realiseren waar mogelijk projecten.
Relatie met beleidsprogramma	7: Duurzaam, schoon en innovatief.
Deelnemende partijen	48 Aandeelhoudende gemeenten en 8 aandeelhoudende waterschappen.
Bestuurlijk belang	De wethouder die verantwoordelijk is voor milieu vertegenwoordigt de gemeente Texel bij de aandeelhoudersvergaderingen.
Bestuurlijk aandeel	De gemeente Texel bezit 24 van de in totaal 5425 aandelen (ca. 0,4%). Texel heeft aandelen A. Het maatschappelijk kapitaal bedraagt € 246.566,25 verdeeld in 5.000 gewone aandelen A van elk € 45,45 , 400 gewone aandelen B van elk € 45,45 en 25 gewone aandelen C van elk € 45,45. De stemverhouding is naar rato (één stem per aandeel).
Financieel belang	Het bedrijfsresultaat over 2021 bedraagt € 32,7 miljoen ten opzichte van een bedrijfsresultaat van € 25,9 miljoen over 2020. De gemeente Texel neemt diensten af van de HVC (afvalverwerking, energie) en betaalt voor deze dienstverlening.
Bijdrage gemeente	Geen aparte bijdrage.
Eigen vermogen	2019: € 141.702.000 2020: € 142.293.000 2021: € 168.741.000
Vreemd vermogen	2019: € 633.099.000 2020: € 629.671.000 2021: € 636.282.000
Solvabiliteitsindex	2019: 22,3% 2020: 22,6% 2021: 20,9%
Financieel resultaat	2019: € 10.139.000 (na belastingen) 2020: € 15.233.000 (na belastingen) 2021: € 26.400.000 (na belastingen)

Risico's	- Een financieel risico is dat de HVC is opgericht zonder eigen vermogen. De aandeelhouders hebben er bij de oprichting voor gekozen om samen garant te staan voor de investeringen van de HVC. De HVC kan hierdoor tegen relatief gunstige voorwaarden leningen afsluiten, waarmee investeringen gedaan kunnen worden. De meerwaarde van de investeringen vloeit terug naar dezelfde aandeelhouders. - Volatiliteit prijzen commodities en kostprijzen grondstof/transport: Prijsfluctuaties van elektriciteit en gas, maar ook van bijvoorbeeld grondstoffen zoals papier en metalen hebben een direct effect op de marge en de dekkingsbijdrage van activiteiten van HVC. - Sterk afnemende verzekeraarbaarheid: Door een slechter wordende wereldmarkt voor schadeverzekeringen en een eigen negatieve schadestatistiek over de afgelopen 10 jaar, ziet HVC zich geconfronteerd met toenemende verzekeringskosten op aantal van de hoofdverzekeringen van HVC zoals allrisk en aansprakelijkheid.
Ontwikkelingen	“Wij helpen gemeenten en waterschappen hun doelstellingen op het gebied van duurzame energie en hergebruik te behalen, waarbij we maximaal bijdragen aan de reductie van CO2 door: -met woningcorporaties en woningeigenaren gebouwen van aardgas af te halen en waar mogelijk aan te sluiten op een warmtenet. De warmtenetten voorzien we van een zo duurzaam mogelijke bron, zoals geothermie en aquathermie. - met zon- en windprojecten duurzame stroom op te wekken. We nodigen omwonende/inwoners uit om hierin te participeren en laten de parken zoveel mogelijk opgaan in de omgeving. - bronscheiding te verbeteren door met behulp van o.a. een prijsmechanisme (recycle-tarief) inwoners te stimuleren hun afval te scheiden. -we nemen regie op verwerkings- en sorteeractiviteiten zodat alle gescheiden materialen zo hoogwaardig mogelijk worden hergebruikt. -uit afval dat niet meer gerecycled kan worden zoveel mogelijk elektriciteit en warmte terug te winnen. Broeikasgassen vangen we steeds meer af en de resten na verbranding worden zoveel mogelijk hergebruikt. Zelfs de bodemassen die overblijven, werken we op tot schoon en meteen toepasbaar bouw materiaal. -zoveel mogelijk warmte en elektriciteit te maken bij het verwerken van rioolslib, grondstoffen terug.”

BNG BANK N.V.

Naam	BNG BANK N.V.
Rechtsvorm	Privaatrechtelijk; Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats	Den Haag
Doelstelling en openbaar belang	BNG is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. BNG is een betrouwbare eigentijdse bank en expert in het financieren van publieke voorzieningen. Met gespecialiseerde financiële dienstverlening draagt BNG bij aan het zo laag mogelijk houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.
Relatie met beleidsprogramma	1: Voor en door bewoners
Deelnemende partijen	Staat der Nederlanden, provincies, gemeenten, waterschappen en andere openbare lichamen.
Bestuurlijk belang	De wethouder van o.a. Financiën.
Bestuurlijk aandeel	Ieder aandeel geeft recht tot 1 stem. De gemeente heeft 7.371 aandelen. In totaal zijn er 100 miljoen aandelen. De nominale waarde van deze aandelen is € 18.427,50 (€ 2,50 per aandeel).
Financieel belang	De gemeente heeft een financieel belang van € 18.427,50. Dividend 2021: € 2,28 per aandeel
Bijdrage gemeente	7.371 aandelen van € 2,50 nominaal
Eigen vermogen	2019: € 4.887.000.000 2020: € 5.097.000.000 2021: € 5.062.000.000
Vreemd vermogen	2019: € 144.802.000.000 2020: € 155.262.000.000 2021: € 144.038.000.000
Solvabiliteitsindex	2019: 3,4% 2020: 3,3% 2021: 3,4%
Financieel resultaat	2019: € 163.000.000 2020: € 221.000.000 2021: € 236.000.000
Risico's	Aandelen (nominaal € 18.427,50). In de begroting wordt rekening gehouden met een dividend opbrengst. Geen triple A status meer verkrijgen.
Ontwikkelingen	Geen relevante ontwikkelingen.

N.V. Alliander

Naam	NV Alliander
Rechtsvorm	Privaatrechtelijk; Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats	Arnhem
Doelstelling en openbaar belang	Alliander is als netwerkbedrijf verantwoordelijk voor de regionale distributie van energie, zoals elektriciteit, (bio)gas en warmte. Alliander NV beheert namens de gemeenten de aandelen NUON. Voorheen werd deze taak uitgevoerd door NV Houdstermaatschappij GKNH.
Relatie met beleidsprogramma	1: Voor en door bewoners
Deelnemende partijen	O.a. voormalige aandeelhouders NUON, daarna N.V. Houdstermaatschappij GKNH
Bestuurlijk belang	De wethouder van o.a. Gemeentewerken.
Bestuurlijk aandeel	850 van de 136.794.964 aandelen De boekwaarde van deze aandelen is € 2.691.
Financieel belang	N.V. Alliander heeft de aandelen van Houdstermaatschappij GKNH overgedragen gekregen.
Bijdrage gemeente	Geen aparte bijdrage.
Eigen vermogen	2019: € 4.224.000.000 2020: € 4.328.000.000 2021: € 4.470.000.000
Vreemd vermogen	2019: € 4.567.000.000 2020: € 5.094.000.000 2021: € 5.730.000.000
Solvabiliteitsindex	2019: 92,5% 2020: 85,0% 2021: 78,0%
Financieel resultaat	2019: € 258.000.000 (na belastingen) 2020: € 192.000.000 (na belastingen) 2021: € 242.000.000 (na belastingen)
Risico's	Er is geen risico verbonden aan het beheer van het aandeel.
Ontwikkelingen	Op 21 juni 2017 is besloten tot liquidatie van de Houdstermaatschappij GKNH. Reden hiervoor is de nieuwe wet Vennootschapsbelasting. De gemeenten zijn per die datum direct aandeelhouder van N.V. Alliander geworden. De weergegeven financiële gegevens zijn de cijfers van Alliander N.V. Weergegeven zijn de cijfers uit de geconsolideerde balans.

N.V. Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord

Naam	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland-Noord
Rechtsvorm	Privaatrechtelijk; Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats	Alkmaar
Doelstelling en openbaar belang	De gemeente Texel ontwikkelt voorwaardenscheppend beleid om Texel als kenniseiland zoveel mogelijk te stimuleren. Participatie in het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord draagt hieraan bij. Daarnaast zet ONHN zich in voor alle velden waarbij werkgelegenheid een item is. Het ontwikkelingsbedrijf verzorgt de centrale aanpak op regionaal economisch terrein. De ambitie is om de economische dynamiek en de werkgelegenheid in de regio te optimaliseren. Het gaat hierbij om de volgende drie kerntaken: • Promotie en acquisitie; • Ontwikkeling/revitalisering van regionale bedrijventerreinen; • Kennistoepassing en innovatie structuur verbeterende projecten. Voor de komende jaren zet het Ontwikkelingsbedrijf in op het verhogen van haar ambitieniveau, namelijk: A. Optimaliseren binnen huidige kaders B. Triple helix met visie (belangrijke rol voor triple helixpartners (onderwijs en bedrijf) maar geen aandeelhouder worden) C. Ontwikkelingsbedrijf Holland Boven Amsterdam (werkgebied uitbreiden) D. Ontwikkelingsbedrijf Holland boven Amsterdam met (toegang tot) fonds
Relatie met beleidsprogramma	3: Mooi en Gastvrij Texel 4: Texel Werkt!
Deelnemende partijen	De gemeenten uit Noord-Holland-Noord, Kamer van Koophandel en provincie Noord-Holland.
Bestuurlijk belang	De wethouder van o.a. Duurzaamheid en Economie
Bestuurlijk aandeel	De gemeente heeft als aandeelhouder 1 stem. De boekwaarde van de aandelen is € 1.000.
Financieel belang	Het Ontwikkelingsbedrijf ontvangt gelden van de deelnemende gemeenten.
Bijdrage gemeente	2019: € 29.324 2020: € 29.910 2021: € 30.688 2022: € 31.578
Eigen Vermogen	n.v.t.
Vreemd Vermogen	n.v.t.
Solvabiliteitsindex	n.v.t.
Financieel resultaat	n.v.t.
Risico's	Gemeente is aandeelhouder en draagt verder geen (financieel) risico.
Ontwikkelingen	Samen met het ontwikkelingsbedrijf wordt ingezet op versterking van de economie in de regio Noord-Holland-Noord.

N.V. TESO

Naam	NV TESO
Rechtsvorm	Privaatrechtelijk; Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats	Den Hoorn
Doelstelling en openbaar belang	Het exploiteren van de bootdienst tussen Texel en Den Helder en - in het algemeen - het verbeteren van de verbinding van Texel met de vaste wal.
Relatie met beleidsprogramma	4: Texel werkt 8: Goed wonen, goede bereikbaarheid
Deelnemende partijen	Individuele aandeelhouders.
Bestuurlijk belang	De burgemeester.
Bestuurlijk aandeel	Texel bezit 1 aandeel. De boekwaarde van dit aandeel is € 8.670
Financieel belang	De TESO exploiteert de bootdienst zelfstandig.
Bijdrage gemeente	De gemeente draagt niet bij in de exploitatie.
Eigen vermogen	Het boekjaar van TESO loopt van 1 april tot 31 maart: 31 maart 2019: € 127.293.000 31 maart 2020: € 131.232.000 31 maart 2021: € 132.411.000 31 maart 2022: € 135.370.000
Vreemd vermogen	31 maart 2019: € 14.895.000 31 maart 2020: € 14.872.000 31 maart 2021: € 16.177.000 31 maart 2022: € 16.800.000
Solvabiliteitsindex	31 maart 2019: 89,9% 31 maart 2020: 89,8% 31 maart 2021: 89,2% 31 maart 2022: 88,9%
Financieel resultaat	31 maart 2018: € 1.329.000 (na belastingen) 31 maart 2019: € 2.101.000 (na belastingen) 31 maart 2020: € 2.060.000 (na belastingen) 31 maart 2021: € 162.000 (na belastingen) 31 maart 2022: € 1.230.000 (na belastingen)
Risico's	TESO heeft een zeer goede liquiditeitspositie. Het grootste risico voor de TESO is dat als gevolg van een milieu-, volksgezondheids- of natuurramp de toeristen wegblijven.
Ontwikkelingen	Het aantal reisbewegingen van en naar Texel heeft in het boekjaar 2021/2022 een nieuwe piek bereikt. Bijna 900.000 personenauto-equivalenten (PAE) maakten vanaf de veerhaven in Den Helder de overtocht naar het eiland. Dat waren circa 150.000 PAE meer dan in het daaraan voorafgaande boekjaar 2020/2021 en ruim 40.000 PAE meer dan in het boekjaar 2019/2020. De ontwikkelingen van een waterstof-elektrische veerboot worden nauwlettend gevolgd. Bijna 60 jaar na de aanleg loopt de technische levensduur van een groot deel van de veerhavens op Texel en Den Helder zo zachtjes aan ten einde. Doel is dat de levensader van Texel in 2026 weer klaar is om tientallen jaren optimaal te functioneren.

Texel Airport N.V.

Naam	Texel Airport N.V.
Rechtsvorm	Privaatrechtelijk, Naamloze Vennootschap
Vestigingsplaats	De Cocksdorp
Doelstelling en openbaar belang	Het doel van Texel Airport NV is de aanleg, het onderhoud, de ontwikkeling en de exploitatie van het vliegveld.
Relatie met beleidsprogramma	4: Texel werkt 8: Goed wonen, goede bereikbaarheid
Deelnemende partijen	Gemeente Texel, Stichting Vrienden Luchtvaartterrein en Stichting Da Vinci Comité.
Bestuurlijk belang	De gemeente heeft 2 vertegenwoordigers in de Raad van Commissarissen. Dit is mevrouw M.H. de Groot en de heer F.W.M. Spooren. Een collegelid vertegenwoordigt de gemeente bij de algemene vergadering van aandeelhouders.
Bestuurlijk aandeel	De gemeente Texel heeft 250 aandelen (47,6%). Dit is ook de stemverhouding. De boekwaarde van deze aandelen is € 162.126.
Financieel belang	De NV exploiteert het vliegveld zelfstandig.
Bijdrage gemeente	De gemeente doet geen bijdragen in de exploitatie van de NV.
Eigen vermogen	2019: € 5.511.429 2020: € 5.524.137 2021: € 5.596.951
Vreemd vermogen	2019: € 746.927 2020: € 1.076.225 2021: € 969.169
Solvabiliteitsindex	2019: 88,1% 2020: 83,7% 2021: 85,2%
Financieel resultaat	2019: € 9.238 (na belastingen) 2020: € 12.707 (na belastingen) 2021: € 72.813

Risico's	Risico's m.b.t. tot de omzet: 1. De omzet is voor circa 60% afhankelijk van Tessel Air en het Paracentrum Texel. - Tijdens het Coronajaar 2020 bleek dat dit inkomstenverlies niet is op te vangen door andere klanten. Slechts dankzij de steun van de overheid voor was deze tegenslag gedeeltelijk op te vangen. 2. Regelgeving die voor Nederlandse luchthavens strenger en duurder (kunnen) zijn dan voor de buitenlandse concurrenten, waardoor het vliegen binnen Nederland niet wordt gestimuleerd. - Door een betrokken lid te zijn van de Nederlandse Vereniging van Luchthavens wordt de dialoog met de overheid in stand gehouden om de concurrentiepositie van de Nederlandse vliegvelden niet te laten verslechteren. 3. De ligging van Texel Airport in de Waddenzee en nabij andere Natura 2000 en stiltegebieden, waardoor vliegen in dit gebied aan banden gelegd zou kunnen worden. - Door scherp te zijn op wat er speelt op lokaal en landelijk niveau ziet de directie er op toe dat Texel Airport niet verder wordt beperkt, waarbij de nadruk wordt gelegd op de maatschappelijke rol van Vliegveld Texel. 4. De mogelijke groei van de luchthaven van Lelystad voor de grote luchtvaart, waardoor er minder ruimte zal zijn voor de kleine luchtvaart. Tot een paar jaar terug ging of kwam één op de drie vluchten op Texel uit Lelystad. De vliegbewegingen van Lelystad zijn in de laatste 10 jaar gedaald van circa 125.000 naar minder dan 80.000 in 2021. - Texel Airport probeert aantrekkelijk te blijven voor de Nederlandse vliegers met goede service en relatief lage landingsgelden. Vliegtuigen die niet op ons vliegveld gestationeerd staan, kunnen op buitenlandse luchthavens gaan tanken, omdat de brandstof in Nederland door de hoge accijnzen veel duurder is. 5. Bij de bepaling van de brandstofprijzen probeert Texel Airport zich niet uit de Nederlandse markt te prijzen. 6. De structuur van het Nederlandse luchtruim, waardoor Texel (ingeklemd tussen het gecontroleerde luchtruim van De Kooy en defensie (Vliehors)) moeilijker bereikbaar kan worden door de lucht. - Door betrokken te zijn bij het ontwerp luchtruimherziening worden de belangen van Texel Airport behartigd. 7. Door de ontwikkeling van elektrisch vliegen kan de winst op brandstofverkoop onder druk komen te staan als er minder brandstof verkocht gaat worden. - Texel Airport probeert tijdig laadmogelijkheden in huis te hebben voor deze groeiemarkt. 8. De Dorniers van de Kustwacht zorgen niet voor veel vliegbewegingen, maar wel voor circa 10% van kerosine afzet in en voor landingsgeld. In 2022 wordt de Dornier vervangen door een Dash 8, die zeer waarschijnlijk niet op Texel kan en/of gaat landen. Gezien de reikwijdte van dit nieuwe toestel is de inname van brandstof niet meer nodig.
Ontwikkelingen	De ontwikkelingen van elektrische vliegtuigen gaat razendsnel. Over enkele jaren zullen er toestellen zijn die een paar uur kunnen vliegen op één accu. Als Texel ook deze vliegtuigen wil ontvangen, moet er wel een laadoptie zijn. Texel Airport houdt de ontwikkelingen op dit gebied scherp in de gaten. Samen met de andere luchthavens is er binnen de Nederlandse Vereniging van Luchthavens regelmatig overleg over dit onderwerp. Ook de ontwikkelingen op het gebied van drone activiteiten wordt nauwlettend in de gaten gehouden. Er wordt gekeken in hoeverre drones ingepast kunnen worden in het huidige verkeer en of dit een aanvulling kan zijn op de omzet. Sinds 2021 is Texel Airport in gesprek met Liander om grond ter beschikking te stellen voor de bouw van een regelstation. Dit station zou ook moeten komen op het rode perceel.

Kantoorpand Emmalaan BV

Naam	Kantoorpand Emmalaan
Rechtsvorm	Privaatrechtelijk; Besloten Vennootschap
Vestigingsplaats	Den Burg
Doelstelling en openbaar belang	De vennootschap heeft tot doel het realiseren, in stand houden en exploiteren van een kantoorgebouw. Het kantoorgebouw zal in principe beschikbaar worden gesteld aan een organisatie die zich dienstbaar stelt aan promotie van het eiland Texel als toeristisch gebied, alles in de ruimste zin.
Relatie met beleidsprogramma	3: Mooi en gastvrij Texel
Deelnemende partijen	St. Adm. Kantoor TVO, idem TVO, St. VVV Texel Promotie, TESO
Bestuurlijk belang	De wethouder van o.a. Toerisme
Bestuurlijk aandeel	€ 90.760
Financieel belang	Geen jaarlijkse bijdrage
Bijdrage gemeente	€ 0
Eigen vermogen	2019: € 616.498 2020: € 639.537 2021: € 642.987
Vreemd vermogen	2019: € 266.914 2020: € 248.600 2021: € 265.507
Solvabiliteitsindex	2019: 69,8% 2020: 72,0% 2021: 70,8%
Financieel resultaat	2019: € 949 (realisatie) 2020: € 17.324 (realisatie) 2021: € 23.838 (realisatie) 2022: € 9.508 (begroot)
Risico's	Waarde pand versus hypotheek en geplaatst aandelen kapitaal.
Ontwikkelingen	De Raad van Toezicht VVV onderzoekt de consequenties van toekomstontwikkelingen met deze Besloten Vennootschap.

Coöperatie Texel Energie U.A.

Naam	Coöperatie Texel Energie
Rechtsvorm	Privaatrechtelijk: coöperatie
Vestigingsplaats	Den Burg
Doelstelling en openbaar belang	• Inkopen en verkopen van duurzame energie • Produceren van duurzame energie • Bevorderen van energiebesparing • Samenwerken met gelijkgestemden
Relatie met beleidsprogramma	7: Duurzaam, schoon en innovatief
Deelnemende partijen	Ruim 2.000 aandeelhouders.
Bestuurlijk belang	Geen. De gemeente bezit één aandeel van € 50.
Bestuurlijk aandeel	Elke aandeelhouder heeft één stem.
Financieel belang	1 Aandeel. De boekwaarde van dat aandeel is € 50.
Bijdrage gemeente	Geen
Eigen vermogen	2019: € 100.103 2020: € 175.027 2021: € 217.317
Vreemd vermogen	2019: € 230.929 2020: € 115.899 2021: € 51.467
Solvabiliteitsindex	2019: 30,2% 2020: 60,2% 2021: 80,9%
Financieel resultaat	2019: € 81.183 (na belastingen) 2020: € 74.974 (na belastingen) 2021: € 42.240 (na belastingen)
Risico's	Geen. Gemeente bezit 1 aandeel van €50.
Ontwikkelingen	Texel Energie is de energievoerderscoöperatie van Texel en volop betrokken bij de uitvoering van bijna alle grote energieprojecten op het eiland.

PARAGRAAF

WEERSTANDSVERMOGEN

Waar gaat het over?

Het weerstandsvermogen is het vermogen om incidentele (voornamelijk financiële) risico's op te vangen, zonder dat het beleid of de uitvoering van de gemeente in gevaar komt. Het gaat dus om onverwachte niet-begrote kosten. Daarnaast is het weerstandsvermogen van belang voor het bepalen van de financiële gezondheid van de gemeente. Het weerstandsvermogen richt zich voornamelijk op het opvangen van de financiële risico's.

Bestaand beleid

- [Nota reserves en voorzieningen 2020](#)
- [Nota risicomanagement en weerstandsvermogen 2015](#)

Beleidsdoelstelling

Een reëel benodigd weerstandsvermogen wordt bepaald door de ingeschatte financiële gevolgen van de benoemde risico's af te zetten tegen de weerstandscapaciteit.

Risicomanagement

1. Aanleiding en achtergrond

Het risicomanagement is een blijvend punt van aandacht voor de organisatie. Naast de inventarisatie van de risico's gaat het om de kwalificaties, bewustwording en beheersing van de risico's. Zowel bij de programmarekening als bij de programmabegroting worden de belangrijkste risico's voor de gemeente in kaart gebracht.

2. Samenvattend beeld

Onderstaand een samenvatting van de risico-inventarisatie en de relatie met weerstandsvermogen en capaciteit:

Top 10 risico's financieel vertaald	€ 9.970.000
Op basis van kansberekening en risico-simulatie vertaalt dit zich in een benodigde weerstandscapaciteit van	€ 1.841.640
De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt	€ 10.310.043
Het ratio weerstandsvermogen bedraagt	5,6
En krijgt daarmee de kwalificatie	uitstekend

Voor de uitwerking, berekening en kwalificatie van de normstelling is uitgegaan van het beleid zoals door de raad is vastgesteld in de 'Nota risicomanagement en weerstandsvermogen' (2015). Deze nota wordt vierjaarlijks geëvalueerd. In het laatste kwartaal van 2022 zal aan u een herziende nota worden aangeboden.

Volgens afspraak met de gemeenteraad is onderstaand overzicht opgenomen waarbij uitgegaan is van de ondergrens van de algemene reserve zijnde € 2,0 miljoen.

Beschikbare weerstandscapaciteit bij algemene reserve ondergrens € 2,0 miljoen

Weerstand	Startcapaciteit
Onvoorzien	€ 8.000
OZB	€ 6.003.849
Rechten en leges	€ 368.194
Stille reserves	€ 1.930.000
Minimale Algemene reserve	€ 2.000.000
Totale weerstandscapaciteit	€ 10.310.043

Top 10 risico's financieel vertaald	€ 9.970.000
Op basis van kansberekening en risico-simulatie vertaalt dit zich in een benodigde weerstandscapaciteit van	€ 1.841.640
De beschikbare weerstandscapaciteit bedraagt met een ondergrens van de algemene reserve van € 2,0 miljoen	€ 10.310.043
Het ratio weerstandsvermogen bedraagt	5,6
En krijgt daarmee de kwalificatie	uitstekend

3. Risicoprofiel

Om de risico's van de gemeente Texel in kaart te brengen is een risicoprofiel opgesteld. Hierbij is gebruik gemaakt van het softwareprogramma NARIS® (NAR Risicomanagement Informatie Systeem) waarmee risico's systematisch in kaart kunnen worden gebracht en beoordeeld.

Uit de inventarisatie zijn in totaal 10 risico's in beeld gebracht. Op verzoek van de Auditcommissie zijn de risico's niet meer opgenomen op volgorde van "invloed", maar op risiconummer. De reden hiervoor is dat op deze wijze de risico's makkelijker in de jaren gevolgd kunnen worden.

Pandemie

Bij de risico's is voor het derde jaar opgenomen het risico "pandemie", en daaruit volgend is geen risico van de toeristenbelasting opgenomen maar valt onder dit risico. Er is een maximaal financieel gevolg opgenomen van € 500.000. Wel wordt ervan uitgegaan dat de gemeente wordt gecompenseerd door het Rijk, maar mogelijk niet volledig.

Risico's

Door de gemeenteraad is het verzoek gedaan om middelen te koppelen aan het risico "forse investeringen in verduurzaming". Op dit moment is nog onduidelijk wat de kosten van dit risico zijn. Het college zal aan de raad met een plan van aanpak in 2022 komen om dit risico te duiden.

Onderhoud kapitaalgoederen van De Bolder: onderhoud van de gebouwen wordt naar behoefte uitgevoerd, afhankelijk van de noodzaak van het betreffende onderhoud en afhankelijk van de financiële middelen van dat moment. Om de risico's goed in beeld te krijgen is in 2022 met hulp van een deskundige gewerkt aan een meerjarenonderhoudsplan. Het beeld dat hieruit valt af te leiden is, dat er binnen enkele jaren aanzienlijke uitgaven noodzakelijk zijn, die waarschijnlijk de draagkracht van De Bolder te boven gaan. Dit punt zal worden meegenomen in de beleidsnotitie "Toekomst De Bolder".

Belangrijkste risico's

Tabel 1: Belangrijkste risico's

Risico nr.	Risico	Gevolgen	Maatregelen/stand van zaken	Kans	Financieel gevolg	Invloed
R7	verplichte grondsanering voormalige vuilnisstortplaats.	Financieel - verplichte kosten grondsanering van voormalige stortplaatsen (Den Hoorn, Veenselangweg en andere NNB locaties). Doelstellingen - Effect op mogelijke grondexploitatie., Imago - beeld van Texel als schoon en duurzaam eiland in het geding. Milieu - grond moet mogelijk gesaneerd worden vanwege effecten op omgeving/ grondwater.	Op 17 september 2020 is door de raad een motie aangenomen om actie te ondernemen op de vuilnisstortplaats Den Hoorn. Gebleken is dat de situatie complex is en het niet mogelijk is om op korte termijn maatregelen te nemen. Samen met provincie en hoogheemraadschap wordt onderzocht welke maatregelen tegen maatschappelijk verantwoorde kosten genomen kunnen worden voor het oplossen van de ammoniumproblematiek.	25%	max.€ 500.000	5.58%
R8	Budgetten sociaal domein ontoereikend door opneindfinanciering.	Financieel - Door opneindfinanciering en niet volledig kunnen sturen op de vraag naar ondersteuning sociaal domein loopt de gemeente een risico. De gevolgen van de Corona pandemie en de onzekerheden daarvan, maakt dat dit risico aanwezig blijft in 2022. De compensatie van het Rijk is ook niet altijd tijdig bekend of volledig.	Actieve monitoring budgetten Sociaal domein. Voor het hele Sociaal Domein geldt dat steeds meer wordt ingezet op de zogenaamde 'voorkant'. Dit is echter een ontwikkeling waarin de 'kost voor de baat uitgaat'. De effecten van de inzet gaan pas op langere termijn hun vruchten afwerpen.	50%	max.€ 750.000	33.33%

Risico nr.	Risico	Gevolgen	Maatregelen/stand van zaken	Kans	Financieel gevolg	Invloed
R11	De staat van sommige wegen op Texel dreigt op korte termijn onder het veiligheidsniveau te komen, waardoor de kans op ongelukken en aansprakelijkheidsstelling steeds groter worden.	Financieel - Extra kosten voor onvoorziene onderhoudskosten. Dit risico wordt berekend op € 300.000. Doelstellingen - bereikbaarheidsdoelstellingen worden niet gerealiseerd. Imago - imago van toeristen-eiland loopt gevaar.	In 2018 is het wegenbeheerplan 2019-2023 vastgesteld. Daarin is de aanpak van onze wegen voor de nog komende jaren bepaald en ook de benodigde investering. Door jaarlijks de nog vast te stellen investeringen beschikbaar te stellen wordt het risico beperkt. Stand van zaken: Op basis van jaarlijkse inspecties wordt het risico zo goed mogelijk in kaart gebracht en met onderhoudsmaatregelen beperkt.	50%	max.€ 300.000	13.42%
R15	Onvoorziene kostenstijgingen Verbonden Partijen (m.n. Gemeenschappelijke Regelingen).	Financieel - Door het in toenemende mate werken met partners op afstand is het moeilijker om zicht en invloed te hebben op kosten (-ontwikkelingen). Door geringe invloed op basis van stemverhoudingen mogelijke confrontatie met extra kosten als gevolg van begrotingswijzigingen (en daardoor hogere kosten). Doelstellingen - Minder directe grip en invloed hebben op ontwikkelingen kosten en doelrealisatie. Vertraging / stagnatie - Door moeizame samenwerking en afstemming wordt doelrealisatie bemoeilijkt en vertraagd. Imago - Gemeente kan last hebben van negatieve beeldvorming als de uitvoeringspartners onvoldoende presteren.	Op regionaal niveau zijn afspraken gemaakt waar de GR'en zich begrotingstechnisch aan moeten houden.	25%	max.€ 150.000	3.33%
R17	Een deel van de wegen en bermen op Texel heeft te maken met bodemverontreiniging.	Financieel - De kosten voor bodemsanering lopen op naarmate de wettelijk regels aangescherpt worden en we steeds oudere wegen of bermen gaan opknappen. Jaarlijkse extra kosten €150.000. Milieu - Het betreft verontreiniging met asbest van wegfunderingen, verontreiniging met PAX, teerhoudend asfalt van oude asfalt wegen.	Met de aanpak van wegen, zoals de reconstructie van de Postweg/Nieuwlander weg, wordt het risico steeds beter in kaart gebracht en waar mogelijk sanering in de projecten worden meegenomen.	75%	max.€ 150.000	6.68%

Risico nr.	Risico	Gevolgen	Maatregelen/stand van zaken	Kans	Financieel gevolg	Invloed
R18	Boete vanwege datalekken	Door datalekken kunnen vertrouwelijke data onbedoeld verspreid worden. Er is een meldplicht datalekken en gemeenten dienen maatregelen te treffen te voorkomen en bij het voorkomen ervan actief op te lossen.	De schade van het niet melden van datalekken kan enorm zijn. Ontevreden burgers, verloren vertrouwen en negatieve pers zijn hier onderdeel van. Dit zal ook op langere termijn complicaties opleveren. Juridische gevolgen: het op de juiste manier bijhouden van datalekken en het melden van datalekken is een wettelijke verplichting. Door het overtreden hiervan kan de gemeente worden vervolgd.	25%	Max. € 800.000	8.88%
R28	Kostentoeename verspreiden baggerspecie Waddenzee	Financieel - Verhoging van de afvoerkosten omdat verspreiding van de baggerspecie niet meer in de Waddenzee kan plaatsvinden maar naar het vaste land moet worden afgevoerd. Milieu - Het betreft gemaakte stoffen (PFAS) die van nature niet in het milieu voorkomen en nu aanwezig zijn in de bodem, bagger en oppervlaktewater.	Voldoen aan de normen en toepassen volgens de regelgeving. Stand van zaken: Bij het laatste baggeren is er geen PFAS aangetroffen De mogelijkheid blijft dat over twee jaar bij het baggeren dit risico weer aanwezig is. Vervuiling van de waterbodem met name rondom het droogdok van Damen blijft altijd spannend.	25%	max.€ 750.000	11.13%
R29	Uitbreiding gemeentelijk belastinggebied /Afschaffen gemeentelijke toeristenbelasting-forensenbelasting. In combinatie met Herijking gemeentefonds (verdeling Overig Eigen Middelen OEM).	Financieel - Begrotingstekort / Verschuiving belastingdruk en lagere inkomsten gemeenten. Toelichting: Als de Toeristenbelasting per gemeente wordt gecorrigeerd, dan leveren wij bijna 8 miljoen euro in. STEL dat we daar ruim 2 miljoen weer van terugkrijgen via de AU, dan netto ongeveer 6 miljoen. Verdeelsleutels nu (nog) niet bekend. Aanvullend: nog steeds onderzoek naar afschaffen kleinere belastingen ihkv uitbreiding gemeentelijk belastinggebied.	Gezamenlijk optrekken met toeristische nadeelgemeenten om mogelijke wetswijziging te voorkomen.	5%	max.€ 6.000.000	13.34%

Risico nr.	Risico	Gevolgen	Maatregelen/stand van zaken	Kans	Financieel gevolg	Invloed
R70	Hernieuwde Pandemie Covid-19.	Financieel - minder inkomsten en meer uitgaven door lock-down, bijvoorbeeld in het taakveld sociaal domein, openbare orde en veiligheid en toeristische heffingen. Daardoor minder beschikbaar budget in de begroting,	Mogelijk wordt de gemeente niet volledig gecompenseerd door het Rijk.	10%	max.€ 500.000*	2.25%
R72	Verwijdering asbest	Financieel - Niet kunnen verhalen van de kosten van een gedwongen uitvoering.	Executieverkoop levert mogelijk genoeg middelen op om te openstaande schulden te betalen.	30%	max.€ 70.000**	0.94%
			Totaal		€ 9.970.000	

* Financieel gevolg voor een hernieuwde pandemie verlaagd naar maximaal €500.000 op basis van de ervaringen van de afgelopen twee jaar.

** Financieel gevolg voor de verwijdering van de asbest verlaagd naar maximaal € 70.000 in verband met de middelen die via executieverkoop beschikbaar komen.

Totaal grote risico's: € 9.970.000

Op basis van de ingevoerde risico's is een risicosimulatie uitgevoerd. De risicosimulatie wordt toegepast omdat het reserveren van het maximale bedrag (€ 9.970.000 - zie tabel 1) ongewenst is. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. De risicosimulatie geeft een betrouwbaarheid van 90%. Uit deze risicosimulatie volgt dan een bedrag van € 1.841.640 (benodigde weerstandscapaciteit), wat ruim voldoende is.

Fiscale risico's

De fiscale risico's zijn niet opgenomen in bovenstaand overzicht. Onderstaand een korte toelichting.

Btw

Er loopt nog een bezwaarprocedure tegen het al dan niet kunnen compenseren van de btw bij de noodaanlanding TESO. Dit heeft geen financiële consequentie omdat het krediet is aangevraagd inclusief btw. Aan het bezwaar van de gemeente is door de belastingdienst niet tegemoetgekomen. Tegen het besluit van de belastingdienst is beroep aangetekend, waarbij er enige vertraging is opgetreden.

3. Beschikbare weerstandscapaciteit

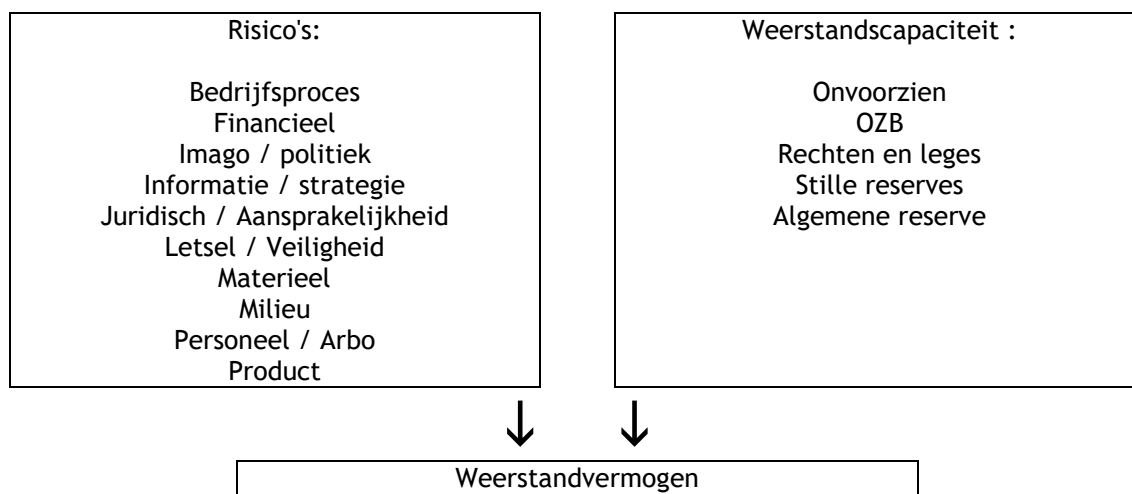
De beschikbare weerstandscapaciteit van gemeente Texel bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken.

Tabel 3: Beschikbare weerstandscapaciteit

Weerstand	Startcapaciteit
Onvoorzien	€ 8.000
OZB	€ 6.003.849
Rechten en leges	€ 368.194
Stille reserves	€ 1.930.000
Algemene reserve	€ 10.300.346
Totale weerstandscapaciteit	€ 18.610.389

4. Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit. De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen.

Ratio weerstandsvermogen =	$\frac{\text{Beschikbare weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde weerstandscapaciteit}}$	$= \frac{€ 18.610.389}{€ 1.841.640} = 10.11$
----------------------------	---	--

De normtabel is ontwikkeld in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van het berekende ratio.

Tabel 4: Weerstandsnorm

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

Het ratio van de organisatie valt in klasse A. Dit duidt op een uitstekend weerstandsvermogen.

6. Verdere ontwikkelingen

In het laatste kwartaal 2021 wordt de nota risicomanagement en weerstandsvermogen geëvalueerd en aangepast. Het risicomanagement is een blijvend punt van aandacht voor de organisatie. Het gaat naast het benoemen van risico's ook om bewustwording en het beheersen van risico's. Door een actueler beeld van mogelijke risico's ben je in staat om tijdig hierop de beheersmaatregelen te nemen.

Berekening weerstandscapaciteit en toelichting

- Weerstandscapaciteit exploitatie (structureel)

1) OZB	(1)	€ 6.003.849	
2) Rechten en leges	(2)	€ 368.194	
Totaal onbenutte belastingcapaciteit		€ 6.372.043	
3) Onvoorzien	(3)	€ 8.000	
Weerstandscapaciteit exploitatie			€ 6.380.043

1.

2. Weerstandscapaciteit vermogen (incidenteel)

4) Algemene reserve	(4)	€ 10.300.346	
5) Stille reserves	(5)	€ 1.930.000	
Weerstandscapaciteit vermogen			€ 12.230.346
Totale Weerstandscapaciteit			€ 18.610.389

Toelichting

- De waarde van de woningen en niet-woningen is ruim € 4,5 miljard. De belastingcapaciteit is berekend op ca. € 6,3 miljoen.

Omschrijving	OZB-waarde 2022 waardepeildatum 30/6/2022	% OZB Texel 2022	Opbrengst Texel 2022	% Toelating tot art.12 gemeenten meicirculaire 2021 voor 2022	Opbrengst toelating art. 12 gemeenten	Belasting- capaciteit OZB
1. OZB eigenaar woning	3.287.636.000	0,0342	1.124.372	0,1729%	5.684.323	4.559.951
2. OZB eigenaar niet woning	689.834.000	0,0678	467.707	0,1729%	1.192.723	725.016
3. OZB gebruiker niet woning	601.575.016	0,0534	321.241	0,1729%	1.040.123	718.882
Totaal	4.579.045.016		1.913.320		7.917.169	6.003.849

- Het beleid is dat leges en rechten kostendekkend zijn. Echter de leges zijn op dit moment niet kostendekkend. Op basis van het kostendekkenheidspercentage van 2023 (79,5%) is de heffingsruimte berekend op € 368.194 (zie voor nadere toelichting paragraaf G lokale lasten).
- Voor onvoorziene uitgaven is € 8.000 beschikbaar.
- Het saldo van de algemene reserve is na verplichtingen opgenomen in deze programmabegroting 2023 zijnde € 10.300.346.

De stille reserves zijn in de nota reserves en voorzieningen 2020 geactualiseerd en hebben betrekking op het woningcomplex, overige gebouwen, voorraad gemeentewerken en kunstbezit. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de [Nota reserves en voorzieningen 2020](#). Dit bedrag is onveranderd overgenomen uit deze nota.

3.

Kengetallen: Beoordeling van de financiële positie:

Inleiding

Voor de beoordeling van de financiële positie is het belangrijk om zowel naar de exploitatie als naar de balans te kijken. Onderstaande kengetallen maken inzichtelijk hoe de gemeente er financieel voorstaat en in hoeverre de gemeente in staat is om structurele en incidentele lasten te kunnen opvangen. De kengetallen zijn uitgerekend op basis van de cijfers van de vastgestelde jaarrekening 2020 en de vermoedelijke uitkomsten van het lopende jaar en het begrotingsjaar.

Kengetallen	Jaarrekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024
1. Netto schuldquote	50%	105%	72%	82%
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	47%	102%	70%	79%
3. Solvabiliteitsratio	31%	20%	27%	28%
4. Structurele exploitatieruimte	6%	3%	4%	4%

5. Grondexploitatie	2%	9%	5%	4%
6. Belastingcapaciteit (voor vergelijking andere gemeenten)	94%	92%	95%	97%

Toelichting

Algemeen

Elk afzonderlijk kengetal zegt weinig over de beoordeling van de financiële positie. De kengetallen moeten in samenhang worden bekeken. Onderstaand volgt een korte uitleg per kengetal, tenslotte wordt een algehele beoordeling van de kengetallen gegeven. Dit jaar is naast het cijfer van de programmarekening drie begrotingsjaren opgenomen ter vergelijking.

Via deze link [kengetallen](#) kunt de u de kengetallen van de gemeente Texel vergelijken met andere gemeenten in Nederland.

1. Netto-schuldquote (en gecorrigeerde netto-schuldquote)
2. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto-schuldquote. De netto-schuldquote geeft het niveau van de schuldenlast van de gemeente en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en aflossingen. De netto-schuldquote van de begroting 2023 ten opzichte van de netto-schuldquote van 2022 is verlaagd. Bij een percentage van 130 adviseert de VNG om de schuldenlast af te bouwen. Vanaf het begrotingsjaar 2023 stijgt het percentage verder en komt op ca. 82%. Alle uitgaven zijn meegenomen waarover besluitvorming is genomen, inclusief programmabegroting 2023. De leningen worden afgesloten tussen de 15 en 20 jaar. De daarbij behorende rente en aflossing worden opgevangen binnen de meerjarenraming.
3. Solvabiliteitsratio
De solvabiliteitsratio drukt het eigen vermogen uit als percentage van het totale vermogen. Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de financiële weerbaarheid van de gemeente. De solvabiliteitsratio programmabegroting 2023 ad 27% is ten opzichte van het landelijk gemiddelde 2021 (30,4%) lager.
4. Structurele exploitatieruimte
Dit kengetal geeft aan hoe groot de structurele ruimte is doordat wordt gekeken naar de structurele baten en structurele lasten, die vervolgens worden vergeleken met de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten (waaronder de rente en aflossing van de leningen) te dekken. De structurele exploitatieruimte is voor 2023 4%.
5. Grondexploitatie
Sinds de economische crisis is er bijzondere aandacht voor de grondexploitatie. Landelijk hebben in die tijd veel gemeenten grote verliezen moeten nemen op hun grondexploitatie. Dat kan een forse impact hebben op de financiële positie van een gemeente.
Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe groot de grondpositie (boekwaarde van de grond) is ten opzichte van de totale geraamde baten van de gemeentelijke begroting.
Bij de gemeente Texel is de omvang van de grondexploitatie relatief gering. De lopende exploitaties hebben een lage boekwaarde. Daarnaast wordt er conform de richtlijnen van de BBV een voorziening getroffen indien een grondexploitatie negatief is.
6. Belastingcapaciteit (in relatie tot andere gemeenten)
De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin een financiële tegenvaller kan worden opgevangen of dat er ruimte is voor nieuw beleid. Om deze ruimte te kunnen weergeven moet als ijkpunt het gemiddelde landelijke tarief voor OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing voor meerpersoonshuishoudens met een eigen woning worden genomen. Dit is een andere grondslag dan de eerder in deze paragraaf berekende maximale opbrengst OZB voor het weerstandsvermogen. Voor die berekening is het verplicht uit te gaan van het minimaal door te berekenen tarief om in aanmerking te komen voor de artikel 12 - status.

Het OZB-tarief op Texel is erg laag, daar staat tegenover dat onze (kostendekkende) tarieven voor afvalstoffenheffing en rioolheffing relatief hoog zijn. Voor wat betreft het begrotingsjaar 2024, is gerekend met een stijging van de tarieven van 3%. In de tarieven van de vergelijking met de gemiddelde lasten Nederland is geen stijging opgenomen.

Beoordeling

- De gemeente Texel is financieel gezond.
- De netto-schuldquote blijft onder de 100% en blijft ruim binnen het plafond van 130 (advies VNG).
- De solvabiliteitsratio loopt op, echter lager dan het landelijk gemiddelde. De gemeente kan aan haar financiële verplichtingen voldoen.
- De gemeente scoort een plus op de exploitatieruimte. De baten zijn voldoende om de lasten op te vangen. Daarnaast is er ruimte voor tegenvallers.
- De gemeente heeft op dit moment de volgende grondexploitaties; Den Burg Oost Buurtschap de Tuunen, Gezondheidsplein, locatie voormalige Kompasschool, locatie Oudeschild, locatie Oosterend, Locatie Den Hoorn en locatie De Cocksdorp. Den Burg West is in het jaar 2021 afgesloten. Het risico is klein omdat de nog lopende grondexploitaties geen hoge boekwaarden hebben en/of er een voorziening is getroffen.
- De belastingcapaciteit op Texel ligt beneden de landelijk gemiddelde. Deze ruimte wordt veroorzaakt door een laag OZB-tarief. Door het lage OZB-tarief is er nog veel potentiële belastingruimte om financiële tegenslagen te kunnen opvangen. De tarieven voor de afvalstoffenheffing en de rioolheffing zijn kostendekkend en zijn relatief hoog in vergelijking met de rest van Nederland. Daardoor ligt per saldo de belastingcapaciteit onder het landelijk gemiddelde.

Meerjarige balans (bedrag * € miljoen)

Activa	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024	1-1-2025	1-1-2026	1-1-2027
Vaste activa						
Materiële vaste activa	84,8	90,7	93,0	89,5	85,8	81,9
Financiële vaste activa	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6	3,6
Vlottende activa						
Voorraden	2,2	2,4	2,2	3,4	4,6	4,6
Uitzettingen	11,3	11,3	11,3	14	14,4	15,1
Liquide Middelen	14,8	5	4,7	4,9	4,9	4,9
Overlopende activa	9	9	9	10,9	13	13
Totaal algemeen	125,7	122	123,8	126,3	126,3	123,1

Passiva	1-1-2022	1-1-2023	1-1-2024	1-1-2025	1-1-2026	1-1-2027
Vaste passiva						
Eigen vermogen	39,1	38,4	33,7	35,1	36,2	36,2
Voorzieningen	12	11,8	10,2	8,8	9,7	9,7
Schulden langer dan 1 jaar	59,6	56,8	63	72,6	74,2	71
Vlottende passiva						
Schulden korter dan 1 jaar *****	9,6	9,6	10,5	6,4	5,2	5,2
Overlopende passiva	5,4	5,4	6,4	3,4	1	1
Totaal algemeen	125,7	122	123,8	126,3	126,3	123,1

PARAGRAAF

ONDERHOUD OPENBARE RUIMTE EN GEBOUWEN

Kapitaalgoederen Openbare Ruimte

Tot de kapitaalgoederen in de openbare ruimte rekenen we de wegen-straten-pleinen, de civiele kunstwerken, de openbare verlichting, riool en water, het groen, maar ook de havens, de sportaccommodaties en gebouwen & terreinen. Voor onderhoud van de kapitaalgoederen hebben we een budget opgenomen van circa €12 miljoen in de programma's 1, 2, 3, 4, 7 en 8. Het onderhoud bestaat uit dagelijks onderhoud, groot onderhoud, rehabilitatie en reconstructie.

Het beheer van de openbare ruimte wordt uitgevoerd op kwaliteitsniveau B (op basis van de kwaliteitscatalogus van het CROW) met een uitzondering voor centra en begraafplaatsen op niveau A.

Naast het reguliere onderhoud zijn investeringen in de openbare ruimte nodig om het vastgestelde niveau te kunnen blijven realiseren. De raad stelt daarvoor beheerplannen vast voor de verschillende werkvelden. In 2018 zijn onder andere het Groenbeheerplan en het Wegenbeheerplan vastgesteld.

Om onze middelen zo optimaal mogelijk in te zetten, monitoren we de staat van onderhoud en houden we schouwen met de dorpscommissies. Bij het maken van keuzes werken we zoveel mogelijk risico gestuurd.

Voor 2023 wordt een indexatie voorgesteld. Zonder indexering moeten alle beheerplannen bijgewerkt en opnieuw vastgesteld worden.

Gegevensbeheer

Met het bijhouden van onze gegevens in Geo Informatie Systeem leggen we de basis voor de beheerplannen die in 2023 aan u worden voorgelegd. Het gaat om beheerplannen voor Groen en Wegen. De verwachting is dat u eind 2022 het nieuw Gemeentelijk RioleringsPlan al heeft vastgesteld. Verder wordt in 2023 een update van het beheerplan Spelen verwacht.

Beleidskader Groen en Spelen

Op basis van het Groenbeheerplan uit 2018 is tot en met 2023 een totaalbedrag van € 600.000 gereserveerd voor vervangingen. Hiervan wordt jaarlijks € 75.000 in de begroting opgenomen. Er wordt een samenwerking in de regio opgezet voor de aanpak van de gevolgen van iepziekte.

In 2023 worden de nog niet-gecertificeerde speeltoestellen of gecertificeerd of vervangen door gecertificeerde speeltoestellen.

Beleidskader Wegen

Voor het beheer van Wegen is in 2018 een beheerplan vastgesteld. Het beheerplan heeft een doorlooptijd van 5 jaar, te weten van 2019 - 2023. Voor het rehabiliteren is per jaar een bedrag opgenomen afhankelijk van de hoeveelheid te rehabiliteren wegen.

Begin 2023 wordt de 3e tranche fietspaden van SBB gereconstrueerd en vervangen voor duurzame betonpaden. Vanaf eind 2023 wordt de 4^e en laatste tranche van de fietspad van SBB aangepakt, waaronder het fietspad langs de Rommelpot, en de fietspaden langs het zuidelijke deel van de Rozendijk. Ook de 2e fase van de reconstructie van de Postweg wordt in 2023 naar verwachting binnen het beschikbaar gestelde krediet afgerond.

In 2023 staan (voorbereidende werkzaamheden voor) de volgende (wegen)projecten gepland:

Titel	Bedrag
Bermverharding aanleggen/vervangen	€ 349.000
Fietspaden Staatsbosbeheer reconstrueren 4 ^e tranche (2023 - 2024)	€ 2.000.000
Verhardingen rehabiliteren	€ 1.528.750
De Ruyterstraat herinrichten	€ 1.200.000
Wilhelminalaan herinrichten, voorbereiding	€ 100.000
Straatmeubilair vervangen	€ 170.000

Inkomsten mobiliteit

De handhaving van de uitbreiding van het betaald parkeren per 1 januari 2021 is afgelopen jaar geëvalueerd. De vorig jaar bijgestelde meeropbrengst van de uitbreiding (van 300.000 naar 150.000) lijkt in 2022 redelijk uit te komen. Deze bijstelling is dan ook de in de begroting voor 2023 opgenomen.

Beleidskader Gebouwen en Civiele kunstwerken

Voor het beheer van gebouwen is in 2017 door de raad een Gebouwenbeheerplan vastgesteld. Om grote financiële verschillen te voorkomen wordt er in de onderhoudsvoorziening gespaard met een 20 jarig gemiddelde zodat in deze cycli altijd gespaard wordt voor het groot onderhoud. Bij het bepalen van de onderhoudsstaat hanteren we de landelijk NEN-norm 2767 voor gebouwen. Bij het vaststellen van nota is uitgegaan van onderhoudsniveau 3 (redelijk tot goed) voor de instandhouding van het vastgoed.

Het begin 2022 geplande groot onderhoud aan het gebouw bij zwembad Molenkoog is vanwege beperkte capaciteit bij aannemers doorgeschoven naar aanstaande winter. Er wordt gewerkt aan een ontwerp onderzoek naar onze centrale gebouwen, om deze toekomstbestendig te maken, met aandacht voor veranderende werkprocessen.

Het onderhoud en beheer van de civiele kunstwerken vindt plaats conform het door de gemeenteraad vastgestelde beleidsplan. Voor het jaarlijks onderhoud wordt voorgesteld om structureel 35.000 meer beschikbaar te stellen vanwege een aantal extra te onderhouden bruggen en een stijging van de onderhoudskosten.

Beleidskader Riolering

Eind 2022 stelt u naar verwachting een nieuw beheerplan vast. Het Texelse GRP is een afgeleide van het riolering- en waterbeheer(s)plan dat wordt opgesteld binnen de samenwerking van de Noordkop.

Beleidskader Water

Het open water op Texel wordt onderhouden door particuliere eigenaren, de Gemeente en het Hoogheemraadschap. Het Hoogheemraadschap stelt de waterpeilen vast, en heeft de verantwoordelijkheid voor het handhaven van die peilen. Het belangrijkste werk voor de Gemeente is het jaarlijks maaien en baggeren van watergangen. Dit onderhoud wordt deels uitgevoerd met eigen materiaal en personeel en voor een deel uitbesteed aan lokale aannemers.

De hoeveelheid beschoeiing en kademuren in het gemeentelijk water is beperkt.

Beleidskader Haven

Texel heeft drie havens, te weten de Veerhaven (Rijkswaterstaat), de NIOZ haven en de Haven Oudeschild. Met de NIOZ-haven wordt door de gemeente samengewerkt in beheer en onderhoud.

In februari 2022 is op basis van het opgestelde MeerJaren OnderhoudsPlan geld beschikbaar gesteld voor werkzaamheden aan de haven, waarbij is afgesproken dat de raad jaarlijks een verzoek krijgt om het op basis van het MJOP benodigde onderhoud te financieren. Voor 2023 wordt een bedrag van 425.000 begroot.

PARAGRAAF

BEDRIJFSVOERING

Waar gaat het over?

Deze paragraaf gaat over ontwikkelingen in de gemeentelijke bedrijfsvoering.

Organisatieontwikkeling

Visie

- Onze dienstverlening speelt in op de behoeften van burgers, bestuur, instellingen en bedrijven. We voorkomen dat er Texelaars buiten de boot vallen.
- Wij werken in een flexibele, lerende en omgevingsbewuste organisatie die waarde toevoegt.
- Wij werken samen binnen en buiten het eiland en bedenken oplossingen die toekomstbestendig en duurzaam zijn.
- Wij zoeken het evenwicht tussen toerisme en economie enerzijds en ecologie en leefbaarheid anderzijds.

Wij verwezenlijken onze visie door de organisatie te richten op 7 succesbepalende factoren:

- Oplossingsgerichte en verbetergerichte dienstverlening
- Vakbekwame en mondige medewerkers die dilemma's zichtbaar maken en hun afspraken nakomen
- Veilige organisatie waar het leuk is om te werken in een werkomgeving
- Succesvolle samenwerking tussen raad, college en organisatie
- Bouwen aan Texelse balans
- Een toekomstbestendige en sluitende begroting
- Een gewaardeerde samenwerkingspartner zijn

Beleid in ontwikkeling 2023

De afgelopen jaren is een goede basis voor het hybride werken is neergezet. Snelle ontwikkelingen rondom de 'harde kant' van hybride werken hebben plaatsgevonden, online vergaderingen is mogelijk, laptops zijn verstrekt, mobiele telefoons, en een app om werkplekken te reserveren. We zien dat hybride werken ook bij ons 'het nieuwe normaal' is geworden. Het is geen optie meer om het niet te faciliteren. Dit geeft voor ons allerlei voordelen zoals bijvoorbeeld het vergroten van het arbeidsmarktpotentieel en het flexibel indelen van werk.

We nemen dit dus ook zeker mee in het visiedocument Organisatie op koers 2.0. Hierbij zal er dan meer aandacht komen voor de 'zachte' kant van hybride werken. Vragen zoals hoe je in verbinding blijft met elkaar, hoe borg je de missie en visie in deze nieuwe situatie en hoe neem je collega's van de overkant mee in de waarden van Texel zullen hierbij beantwoordt gaan worden. De benodigde ruimte om fysiek te kunnen werken maakt onderdeel uit van de gebouwenstrategie en heeft een directe relatie met deze nieuwe manier van werken

Communicatiebeleid

Aandachtspunten en focus 2023

- In het coalitieakkoord is veel aandacht voor de inbreng van inwoners. *"We willen inwoners goed informeren en betrekken bij wat er op het eiland speelt en beter communiceren. We willen van inwoners weten hoe zij over belangrijke zaken denken. En we willen de gemeenteraad vooraf betrekken bij besluiten over burgerparticipatie in belangrijke dossiers."* Hiervoor zetten we in op burgerparticipatie met behulp van de Texelse aanpak voor burgerparticipatie en gaan we aan de slag met de ontwikkeling van een burgerberaad.
- In 2022 is de Texelse aanpak voor Burgerparticipatie (participatiebeleid) door een unanieme gemeenteraad vastgesteld. In september 2022 is de Kwartiermaker Burgerparticipatie in dienst getreden en is gestart met de implementatie en uitvoering hiervan. In het eerste kwartaal van 2023 wordt gestart met de werving van een projectleider en de opstart van het Texels Burgerberaad.

Dienstverlening

Uitgangspunten

- We organiseren de dienstverlening vanuit het klantperspectief.
- De gemeentewinkel is de eerste toegang voor alle klanten.
- Digitale inclusie: iedereen moet online mee kunnen doen.
- Texelse maat blijft : digitaal waar het kan, persoonlijk via telefoon of balie waar nodig

Beleid in ontwikkeling 2023

- Verder ontwikkelen en verbeteren van de (digitale) dienstverlening waarbij de bewoner centraal gesteld wordt en in de ontwikkeling en verbetering bevraagd en meegenomen wordt
- Verder ontwikkelen van de adviesfunctie van de gemeentewinkel richting de organisatie. De kennis over wat van waarde is voor de bewoner vormt de basis.
- Zorgen dat de gemeentelijke website (inclusief gemeentelijke digitale producten zoals de formulieren) toegankelijk is voor iedereen, inclusief de laaggeletterden en de bewoner die digitaal minder vaardig zijn.

Financieel Beleid

Kaders Programmabegroting 2023 en verder

- Inhoudelijke kaders zijn het coalitieakkoord en de door de raad vastgestelde beleidskaders, die zijn opgenomen per programma.
- Financiële kaders zijn de Gemeentewet, het besluit begroting en verantwoording (BBV) en daaruit volgend de financiële verordening van de gemeente Texel.
In het meerjarenperspectief is rekening gehouden met de geschatte prijsindexatie van het Centraal planbureau en de cao gevolgen voor gemeenten. De meicirculaire is opgenomen in deze begroting.
- Corona: op basis van de ontwikkelingen op het eiland en de toezeggingen van het Rijk gaan wij er nu van uit dat er vrijwel geen structurele nadelige effecten zijn in 2023.
- De perspectiefnota die aangeboden is aan de raad.

Uitgangspunten

- Bezinning op de gemeentelijke taken dient voortdurend plaats te vinden.
- De gemeentebegroting dient jaarlijks sluitend en overzichtelijk te worden aangeboden.
- Structurele uitgaven dekken met structurele inkomsten.
- Overgebleven budgetten naar algemene middelen.
- Overheveling alleen als goed gemotiveerd.
- Terughoudend beleid ten aanzien van verhogingen van lokale belastingen en heffingen.
- Bij voorkeur niet meer dan trendmatige verhogingen.
- Blijvende aandacht voor beïnvloedbaarheid van de kosten Gemeenschappelijke Regelingen (GGD, Omgevingsdienst NHN en Veiligheidsregio).
- Externe onderzoeken tot een minimum beperken.

Beleid in ontwikkeling 2023

- Verbijzonderde interne controle, de voorbereidingen van de wetswijziging in 2022, waarbij het college verantwoordelijk is voor de rechtmatigheidsverklaring (1^e jaar is 2023)
- Implementatie nieuw financieel pakket.
- Horizontaal toezicht belastingdienst.

Onderzoek artikel 213a

Voor het jaar 2023 worden er geen nieuwe voorstellen gedaan in de programmabegroting. Het college zal een voorstel voor onderzoek bespreken met de Auditcommissie.

Informatisering

Uitgangspunten

- Het informatiebeleidsplan 2018-2022 is de basis voor de verdere ontwikkeling van de ICT. In 2022 wordt het informatiebeleidsplan geactualiseerd en worden de ontwikkelingen voor 2023-27 bepaald.
- We volgen initiatieven voor verdere digitalisering en samenwerking vanuit de Digitale Agenda 2020.
- We zorgen voor een veilige omgang met gegevens (informatiebeveiliging) en voldoen aan privacywetgeving.
- We houden rekening met digitale toegankelijkheid bij al onze digitale toepassingen.
- We houden de ICT-omgeving op orde en zorgen dat het toekomstbestendig is.

Beleid in ontwikkeling 2023

- Verder ontwikkelen van de digitale dienstverlening op basis van het geactualiseerde informatiebeleidsplan.
- Uitvoeren beveiligingsmaatregelen uit wet- en regelgeving (zoals Suwinet, AVG, ISMS, BRP en DigiD).
- Geautomatiseerd controleren van de beveiliging van het netwerk om te beschermen tegen aanvallen van buitenaf.

Juridisch kwaliteitsbeleid

Uitgangspunten

- We hanteren een informele aanpak om bezwaren te voorkomen.
- In 2022 is besloten, aan de hand van een evaluatie, dat we weer 3 jaar we doorgaan met de samenwerking met Hollands Kroon voor de behandeling van bezwaren.
- Om de procedure sneller en laagdrempelig te maken, handelen we ‘simpele’ soorten van bezwaren af door middel van ambtelijk horen.
- We houden onze verordeningen actueel en zorgen voor een helder werkproces.

Beleid in ontwikkeling 2023

- Versterking van de informele aanpak door deze meer structureel te maken.
- Verbetering van het proces van klachtenafhandeling is organisatie breed uitgezet.

Kwaliteitsbeleid

Uitgangspunten

- We werken zaakgericht en digitaal en blijven deze manier van werken ontwikkelen.
- We verbeteren onze processen volgens de Lean-filosofie, waarbij klantwaarde centraal staat.
- We leren door te doen en experimenteren met verbeteringen.
- We evalueren de kwaliteit van dienstverlening en bedrijfsvoering en stellen onze processen bij.

Beleid in ontwikkeling 2023

- Verbreden en doorgeven van kennis van Lean en continu verbeteren.
- Ontwikkelen en toepassen van verschillende Lean-methoden (zoals waardestromanalyses, dag- en weekstarts, obeya, klantreizen, scrum).
- Faciliteren en ondersteunen bij de verbetering van bedrijfsprocessen, het begeleiden van dag- en weekstarts en ondersteuning van het managementteam (Obeya)

Personeelsbeleid

Uitgangspunten

- Gemeente Texel is een aantrekkelijke werkgever voor nieuw en bestaand personeel.
- We hebben een strategische personeelsplanning met daarin aandacht voor doorstroom en individuele loopbaanontwikkeling.
- We voeren een gezondheids- en vitaliteitsbeleid met aandacht voor preventie van verzuim en leeftijdsfasebewust personeelsbeleid
- We bieden mogelijkheden en randvoorwaarden voor hybride werken

Beleid in ontwikkeling 2023

- Doorontwikkelen mogelijkheden en randvoorwaarden Hybride werken
- Doorontwikkelen strategische personeelsplanning; de huidige arbeidsmarktsituatie vraagt extra inspanningen van een werkgever bij het aantrekken en vooral ook het behouden van medewerkers. Het inwerktraject speelt hierbij een grote rol en zal een essentieel onderdeel uit gaan maken van het visiedocument Organisatie op Koers 2.0.

Waar gaat het over?

Grondbeleid is een middel voor het bereiken van de doelen die verwoord zijn in visiedocumenten als het coalitieprogramma, de woonvisie en de structuurvisie. Grondbeleid is een gereedschapskist met verschillende privaatrechtelijke, publiekrechtelijke en financiële instrumenten. Met deze instrumenten handelt de gemeente op de grondmarkt. Hoe en waarvoor de instrumenten gehanteerd worden staat in de paragraaf grondbeleid. Hier staan de politieke keuzes waarmee de gemeente inspeelt op veranderingen in de maatschappelijke en economische context.

In de paragraaf grondbeleid stelt de raad de kaders vast voor de uitvoering van grondbeleid. In de paragraaf kunnen nieuwe ontwikkelingen op de grondmarkt aan bod komen. In elk geval wordt altijd teruggegrepen op vorige paragrafen grondbeleid; wat geldt nog steeds en wat is veranderd. Zo ontstaat een doorlopend en transparant verhaal over hoe de gemeente op de grondmarkt handelt.

In deze paragraaf grondbeleid komen de volgende onderwerpen aan bod:

1. Bestaand beleid: geldigheid van eerder gemaakte beleidskeuzes.
2. Grondprijsbeleid.
3. Grondexploitatierisico's.
4. Strategisch verwervingsplan voor actief grondbeleid.
5. Overzicht lopende grondexploitaties.

Bestaand beleid: geldigheid van eerder gemaakte beleidskeuzes

De instrumenten van grondbeleid (zoals grondverwerving, gronduitgifte en exploitatieplan) veranderen minder snel dan de beleidskeuzes en de beschrijving hiervan hoeft dan ook minder vaak geactualiseerd te worden. De beschrijving van het instrumentarium van grondbeleid is opgenomen in de Notitie Grondbeleid 2009 - 2012. De notitie wordt momenteel herzien. In eerste instantie is ingezet op een koppeling met de inwerkingtreding van de Omgevingswet, maar gezien de onzekerheden over de invoering van deze wet is besloten de notitie eerder te actualiseren. Na het gereedkomen van de Omgevingsvisie en de herziene woonvisie wordt indien wenselijk de notitie hierop opnieuw aangepast.

De algemene doelstelling van het grondbeleid is sinds 2010 ongewijzigd. De gemeente handelt op de grondmarkt om het feitelijke ruimtegebruik zo goed mogelijk te laten aansluiten op het maatschappelijk gewenste ruimtegebruik. Denk aan een evenwichtig woningbouwprogramma, de ontwikkeling van landschappelijke en stedenbouwkundige waarden, bevordering van de doorstroming en veiligheid van het verkeer, en stedelijke vernieuwing om de vitaliteit van woonkernen te vergroten.

Uitgifte van grond is een van de instrumenten die de gemeente heeft om grondbeleid uit te voeren. En bij uitgifte van grond hoort een methodiek voor grondprijsberekening. Voor het berekenen van de grondprijs is rekening te houden met het uitgangspunt dat de prijs marktconform is, waarbij rekening gehouden wordt met de door gemeente gewenste kwaliteit en functie. Er ligt een directe relatie tussen de grondprijs en het opbrengstpotentieel van het te realiseren vastgoed. Marktconformiteit is een lastig begrip, maar de gemeente komt tot een goede benadering met behulp van externe taxaties. Voor de gronduitgifte levert de gemeente maatwerk zowel in de prijsstelling als in de inzet van het juiste gronduitgifte instrument.

De gemeente streeft naar een neutraal financieel rendement op de gemeentelijke grondexploitatie als geheel. Uit de ontwikkeling van locaties met hoge opbrengstpotentie verwerft de gemeente middelen waarmee verliezen op andere projecten gedekt kunnen worden. De positieve en negatieve risico's van het grondbedrijf zijn voor de algemene reserve.

Met betrekking tot het grondprijnsbeleid (zie onder het volgende kopje) zijn er geen significante wijzigingen ten opzichte van de het begrotingsjaar 2022.

Grondprijnsbeleid

De grondprijzen worden in het algemeen bepaald aan de hand van externe taxaties en als er sprake is van grondexploitatie in de bouwgrondexploitatiebegrotingen vastgelegd. Deze begrotingen worden door de gemeenteraad vastgesteld. Dat gebeurt jaarlijks op hoofdlijnen in de Paragraaf Grondbeleid en meer in detail als een bouwgrondexploitatiebegroting (GREX) ter besluitvorming wordt aangeboden aan de raad.

Beleidsregels grondprijzen

1. De gemeente geeft grond uit tegen een marktconforme prijs. De marktconformiteit wordt indien nodig aangetoond aan de hand van een externe taxatie. Voor in exploitatie genomen grond staat de grondprijs vastgelegd in de GREX.
2. In specifieke situaties kan de gemeente de grond aanbieden tegen een tarief dat lager is dan de vastgestelde waarde. Het gaat in die gevallen om situaties met een aanmerkelijk maatschappelijk belang. Als dat aan de orde is wordt over de financiële consequenties geadviseerd aan de raad.
3. Voor organisaties die een zogenaamde dienst van algemeen economisch belang (DAEB) leveren kan de gemeente een lagere grondprijs dan de marktconforme grondprijs hanteren. Hieronder valt onder andere gronduitgifte voor sociale huurwoningen. De grondprijs voor organisaties die een DAEB leveren wordt vastgesteld op € 100 kosten koper per m².
4. In de te sluiten overeenkomsten met maatschappelijke organisaties over de uitgifte van grond in eigendom of erfpacht of de verhuur van grond anticipeert de gemeente op de mogelijkheid dat de maatschappelijke organisatie commerciële nevenactiviteiten ontplooit. Als dat laatste het geval is kan de gemeente, via een besluit van de gemeenteraad en binnen de juridische mogelijkheden van de overeenkomst, de te verrekenen grondprijs herzien.
5. Het te hanteren canonpercentage wordt jaarlijks vastgesteld en is voor het jaar 2023 4,0%.
6. Voor een aantal categorieën hanteert de gemeente een vaste uitgifteprijs. Voor de verkoop van snippergrond bij een woning wordt in principe de richtprijs van € 97 kosten koper per m² gehanteerd. De richtprijs van grond voor parkeren bij een bedrijfsmatige bestemming is vastgesteld op € 87 kosten koper per m². Er wordt een uitzondering gemaakt als naar het oordeel van de gemeente de grond een duidelijk andere marktwaarde heeft dan de vaste grondprijs.

Grondexploitatie-risico's

De toekomst is onzeker. Elk plan kent verwachte resultaten en het risico dat die resultaten niet volgens planning worden gehaald. Dat geldt ook voor de productie van bouwgrond, de zogenaamde grondexploitatie. De belangrijkste grondexploitatie-risico's zijn:

Planontwikkeling

De grondexploitatiebegrotingen kennen verschillende gradaties van detaillering. Algemeen gestelde plannen worden doorgerekend aan de hand van kengetallen voor grond- en vastgoedexploitatie. Bovendien wordt gewerkt met aannames ten aanzien van de procesgang. Bij de start van de grondexploitatie zijn er dus nog veel onzekerheden. Tijdens de uitvoering van de projecten ontstaat beter zicht op verwachte kosten en opbrengsten en de fasering daarvan. Dan ontstaan deelbegrotingen met meer detail op basis waarvan nauwkeuriger voorspellingen gedaan kunnen worden. Gaandeweg de uitvoering van het project daalt het risico.

Conjunctuur- en renteontwikkelingen

Conjunctuur- en renteontwikkelingen kunnen leiden tot vertraging van de verkoop en ook renteverliezen met zich mee brengen. Vanaf 2019 is de vraag op de markt voor nieuwbouw en infrastructurele werken sterk toegenomen. Het aanbod aan materiaal, materieel en menskracht is in het afgelopen decennium teruggelopen en dat leidt tot forse prijsstijgingen en oplopende uitvoeringstermijnen. De bouwkosten stijgen sneller dan de verkoopprijzen van woningen en daardoor komen de grondprijzen van met name sociale woningbouw onder druk te staan. Grondexploitatie hebben te lijden onder stijgende kosten voor bouw- en woonrijpmaken en strengere milieu-eisen.

Milieu en archeologie

Milieurisico's liggen in hoge kosten van te saneren grondvervuiling of maatregelen ter bescherming van flora en fauna. Archeologische risico's liggen in kostbare onderzoeken naar de oudheidkundige staat van de bodem.

Zienswijzen en bezwaren

Zienswijzen en bezwaren leveren vertraging op in het planontwikkelingsproces.

Planschadeclaims

Tenslotte is er het risico van planschadeclaims. Betrokkenen kunnen claimen dat zij schade ondervinden van het project.

Beheersing risico's

Minimaal eenmaal per jaar wordt voor alle grondexploitaties een verwachting voor de resterende looptijd gemaakt. Bij deze jaarlijkse actualisatie worden de in het verleden gehanteerde uitgangspunten beoordeeld en waar nodig bijgesteld. Op basis van de bijgestelde verwachtingen wordt het verwachte eindresultaat bepaald. Als de grondexploitaties een hoog risico kennen dan is het zinnig om vaker dan jaarlijks inzicht te hebben in de stand van zaken. Het college adviseert de raad dan aan de hand van een tussentijdse herberekening.

Bij het in exploitatie nemen van gronden of bij afsluiting van grondexploitaties wordt de gemeenteraad geadviseerd. Dat gebeurt ook bij grote wijzigingen ten opzichte van het verwachte exploitatieresultaat. Als een grondexploitatiebegroting ter besluitvorming wordt aangeboden, geeft het college daarbij aan hoe deze begroting zich verhoudt tot de andere lopende grondexploitaties en het geconsolideerde totaal.

Conjunctuur- en renteontwikkelingen

De gemeente hanteert voor het berekenen van de geschatte opbrengsten het voorzichtigheidsbeginsel. Er wordt niet gerekend met een positieve index op de opbrengsten. Bij vaststelling van en rapportage over afzonderlijke grondexploitaties wordt aangegeven hoe ingespeeld wordt op de conjunctuur- en renteontwikkelingen.

Milieu en archeologie

Milieurisico's zijn te managen door verplicht en gedegen vooronderzoek, maar nooit helemaal uit te sluiten. Dat geldt ook voor de risico's van hogere kosten als gevolg van de noodzaak van oudheidkundige bodemonderzoeken.

Zienswijzen en bezwaren

Vertragende werking van zienswijzen en bezwaren in de planontwikkelingsfase leidt tot hogere plankosten en latere opbrengsten. Als gevolg van vertraging lopen de uitvoeringskosten in een markt met stijgende prijzen ook snel op.

Planschadeclaims

Tenslotte is er het risico van planschadeclaims. Dit risico is door de eind 2008 vastgestelde procedureverordening tot aanvaardbare proporties teruggebracht maar is altijd afhankelijk van het effect van het verschil tussen het voorgaande en nieuw vastgestelde planologisch besluit.

Strategisch verwervingsplan ten behoeve van actief grondbeleid

In voorgaande jaren is de mogelijkheid van het uitvoeren van een strategisch verwervingsplan steeds afgezet tegen de noodzaak voor het versterken van de grondpositie van de gemeente. De conclusie was dat de gemeente een voldoende grote grondpositie had om via privaatrechtelijke weg te interveniëren op de grondmarkt voor het realiseren van de ambities op het gebied van volkshuisvesting, economie, en ruimtelijke ordening in het algemeen.

Op Texel is sprake van een disbalans van de woningmarkt. Dat geldt voor de sociale huurwoningen waar sprake is van lange wachtlijsten en ook voor de vrije sector koop- en huurwoningen die beperkt beschikbaar zijn en tegen sterk oplopende prijzen worden verhandeld.

De gemeente wil daarom sinds 2020 een versnelling brengen in de woningproductie op het eiland. Voor de korte termijn (tot 2025) zijn voldoende potentiële bouwlocaties in eigendom bij gemeente of private partijen beschikbaar. In het geval de gemeente de bouwgrond niet in eigendom heeft biedt de Wet ruimtelijke ordening bovendien voldoende instrumenten voor het verhalen van kosten en voor het uitoefenen van een sterke gemeentelijke regierol (facilitair grondbeleid). Dit facilitair grondbeleid is relatief bewerkelijk ingeval private partijen voor de ontwikkeling van bouwgronden een breed scala aan kaders opgelegd krijgen ten aanzien van stedenbouw, beeldkwaliteit en programmering. De kans op het kunnen laten realiseren van een programma met een grote component sociale huurwoningen bijvoorbeeld is groter als dat via actief grondbeleid gebeurt dan via facilitair grondbeleid. De gemeentelijke regie is maximaal bij actief grondbeleid.

Beleidsregels erfpacht

In de programmabegroting en de notitie Grondbeleid is erfpacht als gronduitgifte instrument opgenomen. Voor de toepassing van het instrument is behoefte aan heldere uitgangspunten.

Het instrument erfpacht wordt terughoudend toegepast. Bij gronduitgifte gaat de voorkeur uit naar verkoop in volledig eigendom.

Erfpacht wordt ingezet voor het borgen van bijvoorbeeld gemeentelijke belangen, zoals het privaatrechtelijk regelen van een gewenste beeldkwaliteit of het opnemen van een bouwverbod. De volgende uitgangspunten worden gehanteerd:

1. Voor de uitgifte in erfpacht geldt het 'nee, tenzij' principe. Bij voorkeur wordt de grond uitgegeven in volledig eigendom.
2. Uitgifte in erfpacht gebeurt om gemeentelijke belangen te borgen. Te denken is bijvoorbeeld aan:
 - landschappelijke inpassing van een project;
 - bouwverbod voor een perceel ('erf') waar stedenbouwkundig geen bouwwerken wenselijk zijn, terwijl publiekrechtelijk gezien vergunningsvrije bouwwerken mogelijk zijn;
 - haventerreinen worden niet verkocht: de uitgifte van grond in de haven van Oudeschild en op 't Horntje is per definitie in erfpacht;
 - het faciliteren van startende ondernemers en starters op de woningmarkt.
3. Als grond in erfpacht wordt uitgegeven dan gebeurt dat bij voorkeur voor de periode van 30 jaar.
4. Uitzonderingen op deze periode van 30 jaar zijn in ieder geval: - Indien de borging van gemeentelijke belangen noodzakelijk is voor een onbepaalde periode wordt de grond in eeuwigdurende erfpacht uitgegeven - in geval van permanente woningen, waarbij de grond niet in volledig eigendom kan worden uitgegeven, wordt de grond eeuwigdurend in erfpacht uitgegeven, enerzijds om voor de woningeigenaar eigendom te benaderen, anderzijds om te voorkomen dat de gemeente bij einde van de erfpachttermijn een vergoeding voor de opstal moet betalen (dwingend recht). Deze erfpachters hebben het recht van koop.

Overzicht lopende grondexploitaties

Hieronder vindt u een overzicht van de boekwaarden en eindwaarden op 1 januari 2022 en 1 juli 2022.

Daarnaast staat het verschil tussen de boekwaarden en eindwaarden op beide data aangegeven.

- Een negatief bedrag bij de boekwaarde betekent dat er per saldo meer is ontvangen dan uitgegeven. Een positief bedrag bij boekwaarde betekent dat er op 1 juli van het betreffende jaar meer is uitgegeven dan ontvangen, een overigens normale situatie bij grondexploitaties waar de kosten (bijna) altijd voor de baten uitlopen.
- Een negatief bedrag bij resultaat is voordelig. Dit is het bedrag dat de gemeente verwacht over te houden bij afsluiting van de grondexploitatie. Als er sprake is van een verwacht tekort dan dient de gemeente hiervoor een voorziening te treffen.

Eindwaarden grondexploitaties

Grondexploitatie	Eindwaarde 01-01-2022	Eindwaarde 01-07-2022	Eindwaarde verschil
Oosterend	657.431	723.793	66.362
Oudeschild	-17.191	47.147	64.338
De Cocksdorp	-59.182	-3.803	55.379
Jan Drijverschool	812.622	857.703	45.081
Den Burg Oost	995.624	892.614	-103.010
Gezondheidsplein	-38.851	-16.457	22.394
De Kompasschool	-26.695	-76.549	-49.854
Totaal			

Oosterend

De eerste onderzoeken voor deze ontwikkeling zijn inmiddels afgerond. De kostenraming is ongewijzigd sinds de actualisatie van de grondexploitatie eerder dit jaar. Eventuele wijzigingen hierin zullen begin 2023 beter in beeld zijn. Door de verwachte kostenstijging daalt de eindwaarde met circa € 66.000, de verwachting is dat de grondexploitatie in 2024 kan worden afgesloten.

Oudeschild

De kostenraming is ongewijzigd sinds de actualisatie van de grondexploitatie eerder dit jaar. Eén van de risico's aan de kostenkant van deze grondexploitatie is dat het aanleggen van de bouwwegen wellicht duurder uit zal vallen. Begin 2023 zal hierover meer bekend zijn. Door de verwachte kostenstijging daalt de eindwaarde met circa € 64.000, de verwachting is dat de grondexploitatie in 2024 kan worden afgesloten.

De Cocksdorp

De kostenraming is ongewijzigd sinds de actualisatie van de grondexploitatie eerder dit jaar. Eventuele wijzigingen hierin zullen begin 2023 beter in beeld zijn. Door de verwachte kostenstijging daalt de eindwaarde met circa € 55.000,-, de verwachting is dat de grondexploitatie in 2024 kan worden afgesloten.

Jan Drijverschool - Den Hoorn

De eerste geplande onderzoeken voor deze grondexploitatie zijn reeds uitgevoerd. De kostenraming is ongewijzigd sinds de actualisatie van de grondexploitatie eerder dit jaar. Eventuele wijzigingen hierin zullen begin 2023 beter in beeld zijn. Door de verwachte kostenstijging daalt de eindwaarde met circa € 45.000. De verwachting is dat de grondexploitatie in 2024 kan worden afgesloten.

Den Burg Oost

Er wordt verwacht dat Den Burg Oost in 2023 zal worden afgesloten. Het bouw- en woonrijpmaken is voor het grootste deel gereed. Daarmee worden de risico's op dit project steeds kleiner. De plankosten zullen naar verwachting iets hoger uitvallen, zo was er meer tijd nodig voor het opstellen van de laatste overeenkomsten. Hoewel de kostenstijging erg hoog zal zijn in 2022, heeft dat op Den Burg Oost nog maar een gering effect, de meeste kosten zijn inmiddels immers gemaakt.

Aan het begin van 2022 werden de opbrengsten voorzichtig ingeschat. De grondwaarde is echter op een bedrag van € 820.000 bepaald (en niet de eerder verwachtte € 700.000). De koopovereenkomst is nog niet getekend, dus het bedrag is nog niet definitief. We gaan er echter vooralsnog wel vanuit dat deze wordt getekend waardoor de eindwaarde van deze grondexploitatie stijgt met circa €103.000.

Gezondheidsplein

Vooralsnog is de grondexploitatie voor het Gezondheidsplein nog niet veranderd. De gemeente is nog in afwachting van de ontwikkelende partij. Zodra deze van start gaat zal ook de gemeente aanvangen met het bouw- en woonrijpmaken. De huidige inschatting is nog steeds dat de kosten en opbrengsten in 2023 en 2024 worden gerealiseerd. Door de kostenstijging neemt de eindwaarde af met circa € 22.000.

De Kompasschool

Voor de plannen voor de Kompasschool is een nieuwe raming opgesteld voor het bouw- en woonrijpmaken. Deze valt fors hoger uit dan begin dit jaar begroot was. Ook is de verwachting dat het woonrijpmaken pas in 2024 uitgevoerd zal worden, in plaats van 2023. De grondexploitatie vertraagt dus een jaar, mede daardoor vallen ook de plankosten hoger uit.

Hoewel de kosten hoger uitvallen, zijn ook de grondopbrengsten ook hoger dan eerder werd verwacht. De gronden zijn inmiddels getaxeerd. Het verschil in opbrengsten is groter dan in de kosten, waardoor de eindwaarde van deze grondexploitatie toeneemt met circa € 50.000.

PARAGRAAF FINANCIERING

Waar gaat het over?

De gemeente moet over voldoende geld beschikken om aan de verplichtingen te kunnen voldoen: het op tijd betalen van uitkeringen, subsidies, facturen van derden, salarissen enzovoort.

Het doel van de treasuryfunctie is om de organisatie te voorzien van voldoende liquiditeit tegen zo laag mogelijke kosten en financiële risico's te voorkomen.

Beleid

De wet financiering decentrale overheden (Wet fido) geeft de wettelijke kaders voor de treasuryfunctie van decentrale overheden. Aanvullend zijn de interne regels van het treasurystatuut van toepassing.

Een belangrijk uitgangspunt is dat de gemeente voorzichtig moet omgaan met publieke middelen. Hierbij ondersteunen o.a. de wettelijke kaders kasgeldlimiet en renterisiconorm. Daarnaast is de gemeente verplicht inzicht in het EMU saldo en het verwachte renteresultaat op het taakveld treasury te geven.

Betalingsverkeer

Het betalingsverkeer vindt nagenoeg alleen via BNG Bank plaats. De BNG Bank doet de regulering van de saldi rekening-courant. Dagelijks wordt het bedrag boven het wettelijk toegestane werkkapitaal automatisch overgeboekt naar de Schatkist van het Ministerie en indien nodig op ons verzoek teruggehaald.

Vanaf juli 2021 is bij de BNG rente verschuldigd boven een saldo van € 500.000. Dit is ongewijzigd op dit moment. Door dagelijkse automatische overboeking naar de Schatkist wordt voorkomen dat de gemeente rente verschuldigd is.

Renterisico

De wetgever heeft twee instrumenten gedefinieerd om het renterisico te toetsen: de kasgeldlimiet en de renterisiconorm.

- **Kasgeldlimiet (renterisico vlottende schuld)**

De grondslag voor de kasgeldlimiet is 8,5% van de omvang van het begrotingstotaal incl. Leer-Werkbedrijf De Bolder.

De kasgeldlimiet van de gemeente is voor het jaar 2023 afgerond € 5,7 miljoen. Dit wil zeggen dat de gemiddelde omvang van kortlopende schulden per kwartaal (peildatum 1^e dag van iedere maand) met een looptijd van maximaal een jaar niet hoger mag zijn dan dit bedrag over meer dan twee kwartalen.

- **Renterisiconorm (vaste schuld)**

Deze norm heeft betrekking op leningen met een looptijd langer dan een jaar en houdt in dat maximaal 20% van het begrotingstotaal bij het begin van het jaar mag worden afgelost.

Het doel van deze norm is te voorkomen dat bij herfinanciering door aflossingen en renteherzieningen grote schokken optreden in de hoogte van de rente die de gemeente moet betalen.

In de volgende tabel is de norm afgezet tegen de feitelijke situatie op basis van de huidige leningenportefeuille. De gemeente Texel voldoet meerjarig aan deze norm.

(bedragen x € 1.000)

	2023	2024	2025	2026
Begrotingstotaal incl. Leer-Werkbedrijf De Bolder	67.599	67.929	68.906	66.357
Percentage bij ministeriële regeling	20%	20%	20%	20%
Rente risiconorm (20% van begrotingstotaal)	13.520	13.586	13.781	13.271
Renterisico (aflossingen + renteherziening)	3.332	4.352	4.372	3.727
Ruimte over (rente risiconorm - renterisico)	10.188	9.234	9.409	9.544

Trends en ontwikkelingen

1. Rentestijging

De rente is gestegen. Er is een reëel risico dat de rente verder stijgt. Dalen en stabiliseren is ook mogelijk. Een langdurige oorlog kan de inflatie verder aanwakken. Daarnaast is de renteontwikkeling afhankelijk van het beleid van de Europese Centrale Bank. De huidige renteontwikkeling is niet gunstig omdat de gemeente de komende tijd geld moet lenen voor de uitvoering van alle investeringen en extra uitgaven boven de reguliere begroting.

2. Verstreken leningen aan maatschappelijke partners en inwoners

De gemeente verstrekt leningen aan verenigingen en inwoners van Texel. Dit is van invloed op de financieringsbehoefte van de gemeente. Zo verstrekt de gemeente startersleningen, leningen voor de aanleg van zonnepanelen en verduurzaming van woningen.

Daarnaast neemt de gemeente een achtervangpositie in via het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW) voor leningen die de Stichting Woontij aangaat.

3. Toerekening rente

De rente die de gemeente intern toerekent aan de eigen producten wordt omslagrente genoemd en berekend op basis van de verhouding tussen de betaalde rente en het vaste activavolume met uitzondering van projectfinancieringen. De omslagrente voor 2023 is 0% (zie de berekening verderop in deze paragraaf).

4.

5. Voor nieuwe investeringen 2023 wordt met 2,5% gerekend. Dit percentage is gebaseerd op het rentepercentage van de laatst aangetrokken lening en naar boven afgerond. Jaarlijks wordt met de halfjaarrapportage en de programmabegroting berekend in hoeverre deze gereserveerde middelen ook daadwerkelijk overeenkomen met de werkelijkheid: een overschot wordt ingeleverd een eventueel tekort wordt bijgevraagd.

Leningenportefeuille, liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte

Leningenportefeuille

De huidige leningenportefeuille ziet er bij een ongewijzigde situatie meerjarig als volgt uit.

(bedragen x € 1.000)

Omvang leningen per 01-01-2023			56.805
	Rente boekjaar	Oorspronkelijk leningsbedrag	Aflossingen
2023	€ 1.117		3.332
	Lening 2006-2046 4,120% (107)	3.400	66
	Lening 2006-2046 4,135% (358)	11.200	218
	Lening 2006-2047 4,270% (328)	9.800	181
	Lening 2010-2025 3,250% (54)	10.000	666
	Lening 2020-2035 0,365% (30)	10.000	666
	Lening 2021-2041 0,250% (28)	12.000	600
	Lening 2021-2041 0,280% (21)	8.000	400
	Lening 2022-2037 2,44% (191)	8.000	533
2024	1.058		3.352
2025	997		3.372
2026	947		2.727
Omvang leningen per 31-12-26			44.022

Liquiditeitsplanning oktober 2022 -2026

(bedragen x € 1.000)

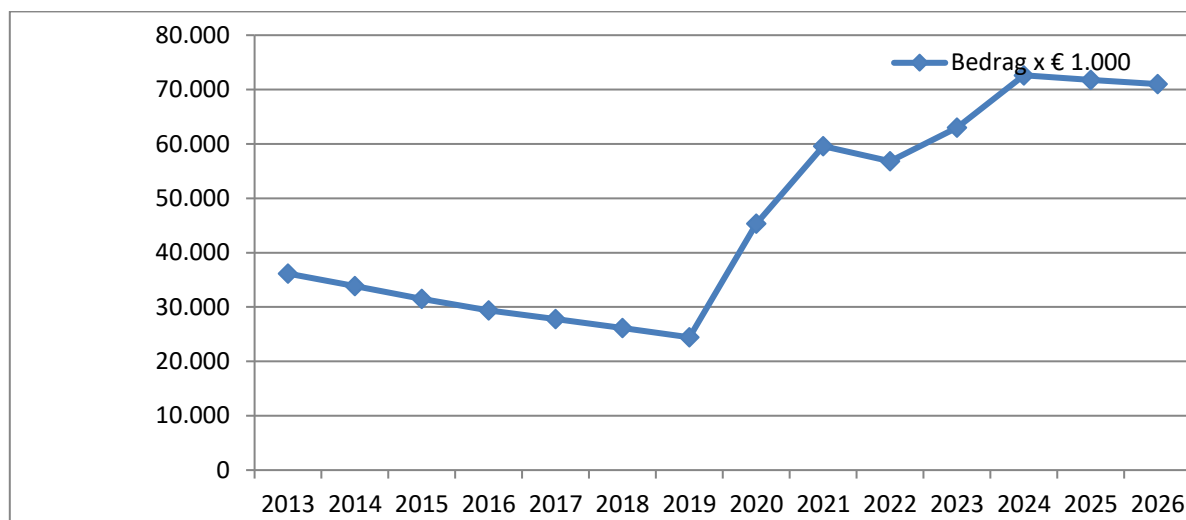
	2022 oktober	2022 november	2022 december	2023	2024	2025	2026
Liquide middelen begin van de maand/begin van het jaar	7.546	2.600	-349	-4.235	-4.985	-4.705	-4.891
Operationele activiteiten	-1.456	541	57	4.052	1.551	3.552	3.551
Investeringsactiviteiten	-3.493	-3.493	-3.493	-10.000	-10.000	-2.000	-2.000
Financieringsactiviteiten	3	3	-450	-4.302	-5.271	-5.238	-4.551
Consolidatie (lenen langer dan 1 jaar)	0	0	0	9.500	14.000	3.500	3.000
Liquiditeitsoverschot/tekort	2.600	-349	-4.235	-4.985	-4.705	-4.891	-4.891
Kasgeld (korter dan één jaar)	0	0	0	4.985	4.705	4.891	4.891

Op basis van deze liquiditeitsplanning wordt de omvang van de langlopende leningen dan als volgt:

(bedragen x € 1.000)

2023	2024	2025	2026
Beginsaldo	56.805	Beginsaldo	62.973
Aflossing	- 3.332	Aflossing	-4.352
Consolidatie	9.500	Consolidatie	14.000
Eindsaldo	62.973	Eindsaldo	72.621
		Eindsaldo	71.749
		Eindsaldo	71.022

In grafiek gezet ziet het verloop van de leningenportefeuille dan als volgt uit:

EMU-saldo

Het EMU-saldo geeft aan of de gemeente een financieringstekort of -overschot heeft.

Indien het rijk de gemeente bericht dat alle decentrale overheden samen het collectieve aandeel in het EMU-tekort zoals bedoeld in artikel 3, lid 6, van de Wet Houdbare Overheidsfinanciën (HOF) hebben overschreden, informeert het college de raad of een aanpassing van de begroting nodig is.

In 2022 en 2023 heeft de gemeente een financieringstekort. Vanaf 2024 is dat weer positief.

	(bedragen x € 1.000)				
	2022 Begroting (actueel)	2023	2024	2025	2026
Exploitatiesaldo	0	0	2.548	3.162	219
Mutaties reserves	-298	-1.404	-1.097	235	405
Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves	-298	-1.404	1.451	3.397	624
+ Afschrijvingen	3.846	4.794	5.500	5.700	5.900
-/- Investerings in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd	-29.971	-7.015	-2.000	-2.000	-2.000
Mutatie voorzieningen	-3.087	-1.569	-1.439	846	846
+ Baten uit bijdragen van andere overheden (niet in exploitatie of bij investeringen meegenomen)	0	0	0	0	0
+ Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs) voor zover niet op exploitatie verantwoord	0	0	0	0	0
-/- Aankoop grond en uitgaven aan bouw- en woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet in de exploitatie staan).	-665	-2.811	-2.635	0	0
+ Baten bouwgrondexploitatie voor zover niet in exploitatie verantwoord	882	3.494	2.157	0	0
EMU saldo -/- tekort / + overschot	-29.293	-4.511	3.034	7.943	5.370

Renteresultaat taakveld Treasury

(bedragen x € 1.000)	
Externe rentelasten	1.125
Externe rentebaten	- 40
Saldo rentelasten en rentebaten	1.085
Rente grondexploitatie	-30
Rente projectfinanciering	-793
Rentebaat doorverstrekte lening	0
Rente over eigen vermogen	0
Rente over voorzieningen	0
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente	262
De aan taakvelden toe gerekende rente annuïteiten vast bedrag	- 411
De aan taakvelden toe te rekenen rente omslag	0
Renteresultaat taakveld Treasury	149

Berekening omslagrente

(bedragen x € 1.000)	
Verwachte boekwaarde vaste activa gemeente Texel per 1/1/2023	91.250
Verwachte boekwaarde vaste activa Leer-Werkbedrijf De Bolder per 1/1/2023	3.006
Boekwaarde projectfinancieringen per 1/1/2023	- 19.275
Boekwaarde vaste activa Leer-Werkbedrijf De Bolder per 1/1/2023	-3.006
Totaal boekwaarde vaste activa voor berekening omslagrente	71.975

De toe te rekenen omslagrente is 0% en maakt verdere berekening overbodig (omvang activa : taakveld toe te rekenen rente). Er blijft namelijk na aftrek toerekening rente voor projectfinancieringen en grondexploitatie nog € 262.000 over om toe te rekenen aan de overige investeringen (zie overzicht renteresultaat taakveld treasury). Van dit bedrag wordt € 411.000 toegerekend aan investeringen op basis van annuïteiten vast bedrag waardoor aan de overige investeringen geen rente meer toegerekend mag worden.

PARAGRAAF

LOKALE LASTEN

Waar gaat het over?

In de paragraaf lokale lasten staat welke belastingen en leges de gemeente van de burger vraagt en wat de jaarlijkse opbrengsten zijn.

Elke gemeente kan zelfstandig belastingen en heffingen opleggen. Dat kan voor taken die zij doet in het algemeen belang, maar ook voor specifieke werkzaamheden of levering van diensten. Dit totale pakket van de lokale lasten is vastgelegd in de door de raad vastgestelde belastingverordeningen. De hoogte van de lokale heffingen wordt deels bepaald door de ambities van de gemeente. Hoe meer ambities er zijn bij het bestuur, hoe meer middelen er moeten zijn voor realisatie.

Bestaand beleid

De bestaande belastingen en leges zijn per soort vastgelegd in een belasting- of legesverordening.

6. Trends en ontwikkelingen

- Als basis wordt de verwachting van het Centraal Planbureau zoals opgenomen in de meicirculaire 2022 van de algemene uitkering genomen. Voor 2023 verwacht het Centraal Planbureau een inflatie van 3 %. Voorgesteld wordt om de belastingen/heffingen en tarieven met 3 % te verhogen.
- Onroerend goed stijgt nog steeds in waarde. Verwacht wordt dat de waardeestijging in 2022 zal doorzetten.

Omgevingswet en Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

De Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het Bouwen (Wkb) die naar verwachting op 1 januari 2023

in werking treden, hebben gevolgen voor de lasten en baten van de leges. De mate van financiële gevolgen voor de leges hangt mede af van onze nog te maken keuzes. Bijvoorbeeld over het wel of niet leges heffen voor een vooroverleg bij een aanvraag omgevingsvergunning. Voor de bouwactiviteiten wijzigt er veel, door minder vergunningplichten en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen, die tegelijkertijd in werking treedt. Er is een knip gemaakt tussen een bouwtechnisch deel en een ruimtelijk deel. Voor beiden kan een omgevingsvergunning nodig zijn, maar er zijn ook veel bouwwerken vergunningsvrij. De bouwtechnische toets en het toezicht voor de gevolgklasse 1 wordt na 1 januari niet meer uitgevoerd door de gemeente (dus lagere inningskosten). Op Texel vallende meeste bouwactiviteiten in gevolgklasse 1. Deze werkzaamheden verschuiven naar een private marktpartij, de kwaliteitsborger. Er kunnen hier nog wel handhavingstaken uit volgen omdat de gemeente wel eindverantwoordelijke blijft. Dit stelt gemeenten voor de keus de tariefstelling van de ruimtelijke toets te koppelen aan de bouwsom (huidige situatie) of hiervoor een andere heffingsmaatstaf te gaan hanteren.

Nieuw is dat gemeenten leges kunnen gaan heffen voor milieubelastende activiteiten. Het wettelijk verbod daarop keert niet terug in de Omgevingswet. Het gaat niet langer om de milieu-inrichting als zodanig, maar om de activiteiten die milieubelastend zijn. Een besluit zal moeten worden genomen of over de milieubelastende activiteiten (zoals bodemsaneringen) leges geheven gaan worden (en te weten wat de andere gemeenten/het OD gaat doen).

Alleen bij de vergunningplichten is legesheffing mogelijk. Die keuzevrijheid bemoeilijkt het opstellen van een modelverordening leges. Daarom heeft de VNG een werkmodel, zodat gemeenten er alvast mee aan de slag kunnen, dit betreft echter een uitgebreid cafetariamodel waarin er nog veel keuzen zijn te maken door de gemeente. Ook de kosten van het nog vast te stellen participatiebeleid (voor aanvragers en bevoegd gezagen zoals de gemeente) zijn nog onduidelijk. Met de financiële gevolgen van de Omgevingswet is een interne werkgroep bezig.

Het is overigens ook nog onduidelijk of de Omgevingswet daadwerkelijk ingevoerd gaat worden op 1 januari 2023. Half november is hier pas duidelijkheid over. Er worden voorstellen voorbereid voor zowel beide scenario's.

De raad zal op basis van de uitkomsten een advies ter vaststelling worden aangeboden in december 2022.

Beleidsuitgangspunten

Het algemene uitgangspunt is dat de tarieven van de leges en heffingen kostendekkend zijn en niet meer dan trendmatig worden verhoogd, uitzonderingen hierop worden nader toegelicht.

Toeristenbelasting, Forensenbelasting

Tarief

De raad heeft in juni 2021 de nieuwe tarieven voor twee jaar (2022 én 2023) verhoogd. De Toeristenbelasting is met een stuiver verhoogd naar € 2,30 per persoon per overnachting. De Forensenbelasting is naar evenredigheid verhoogd met 2,2%, ook voor de jaren 2022 en 2023.

Samenloop beide belastingen

Het aantal objecten dat belastingplichtig is inzake de forensenbelasting laat de laatste twee jaren een opgaande lijn zien. In 2021 zijn er circa 1580 objecten in de forensenbelasting betrokken. Het jaar 2020 geeft een toename van 20 objecten ten opzichte van 2019. In 2021 is de stijging 75 ten opzichte van het jaar 2020. De verwachting is dat voor het lopende jaar 2022 wederom een groter aantal objecten in de forensenbelasting zal vallen. Deze stijging is grotendeels verklaarbaar door het huidige belastingsysteem. Bij verhuur is de belastingplichtige die forensenbelasting betaalt vrijgesteld van de heffing van de toeristenbelasting. Andersom is het zo dat diegene die toeristenbelasting afdraagt, vrijgesteld is van de plicht forensenbelasting. Alhoewel het in rekening brengen van toeristenbelasting door een verhuurder die onder de forensenbelasting valt niet is toegestaan, blijkt dit in de praktijk veelvuldig te gebeuren.

Op deze manier is er een economisch verdienmodel ontstaan waarbij de belastingplichtige “verzoekt” om als forens te worden aangeslagen. Door de gemeente kan niet altijd een juiste toets worden gemaakt. Bij de

(niet toegestane) doorbelasting van toeristenbelasting is er een incentive bij een lagere WOZ-waarde en een hoge bezettingsgraad om te “kiezen” voor de forensenbelasting. Als voorbeeld: een chalet betaalt in 2022 € 538,- aan forensenbelasting. Bij het in rekening brengen aan de huurders van toeristenbelasting bij verhuur van bijvoorbeeld 30 weken aan gemiddeld 3 personen, wordt er € 1.449 in rekening gebracht. Hiermee wordt er een ongelijkheid in stand gehouden. Een Texelaar (per definitie vrijgesteld van forensenbelasting) heeft deze “keuze” niet. Hij dient toeristenbelasting af te dragen. De situatie ontstaat dan in bovenstaand voorbeeld dat de eigenaar van een chalet (niet-Texelaar) minder afdraagt. Een ander nadeel van de huidige ontheffing is dat het voor een toerist niet duidelijk is of hij wel/niet toeristenbelasting moet betalen. In genoemd voorbeeld betaalt de toerist dan ook onverschuldigd.

Om verdere scheefgroei tegen te gaan, duidelijkheid te creëren en om tot een eerlijker economisch speelveld te komen, dienen beide belastingen in samenloop te worden gebracht. De forensenbelasting wordt dan geheven enkel en alleen voor het eigen gebruik/beschikking hebben van een object in eigendom van een persoon die niet op Texel staat ingeschreven. Toeristenbelasting is iedereen verschuldigd ongeacht of hij/zij ook forensenbelasting betaalt. Ook voor een toerist geeft dit duidelijkheid: bij een (betaalde) overnachting moet toeristenbelasting betaald worden. Om dit te bereiken dient de vrijstelling zoals deze nu is opgenomen in de verordening Toeristenbelasting met betrekking tot voorkomen van het dubbel belasten, te worden verwijderd.

Als gevolg van het vervallen van de vrijstelling zal er per saldo meer toeristenbelasting worden geheven. Dit voordeel wordt geschat op € 150.000. Om in absolute zin geen hogere belastingdruk op te leggen bij de belastingplichtigen forensenbelasting, verlagen we de opbrengst forensenbelasting en daarmee het tarief. De begrote opbrengst forensenbelasting bedraagt € 1.554.530. In 2023 verlagen wij het tarief forensenbelasting als gevolg van de samenloop met 10% ten opzichte van 2022.

Kwijtscheldingen

Voor mensen met de laagste inkomens kunnen gemeentelijke belastingen geheel of gedeeltelijk worden kwijtschelden. In beginsel moet iedereen de aanslag gemeentelijke belastingen betalen. De gemeente kan in uitzonderlijke gevallen overgaan tot kwijtschelding (geheel of gedeeltelijk) van gemeentelijke belastingen. Dit is afhankelijk van het inkomen en wordt getoetst aan de voorwaarden voor kwijtschelding die in de invorderingswet staan.

De gemeente werkt op dit onderdeel samen met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Het waterschap toetst alle verzoeken en geeft de gemeente informatie over het wel of niet verlenen van kwijtschelding. Het voordeel van deze samenwerking is dat de belastingbetaler maar één keer een verzoek hoeft in te dienen.

Rapportage kostendekkendheid leges

Achtergrond leges en kostendekkendheid

De Gemeentewet (artikel 229b) is de basis voor de legesheffing. Het uitgangspunt is dat de tarieven van de leges zodanig vastgesteld worden dat de geraamde opbrengsten van de leges niet uitgaan boven de geraamde lasten daarvan.

Gelet op de grote verscheidenheid aan diensten waarvoor leges geheven kunnen worden is het voor de wetgever in formele zin niet mogelijk gebleken daar voorschriften voor te geven zonder te vervallen in zeer gedetailleerde regelgeving. De wetgever heeft het daarom aan de gemeente zelf over willen laten om te bepalen welke diensten tegen welk tarief in een verordening worden vastgelegd. De mogelijkheid van kruissubsidiëring (subsidiëring van onrendabele activiteiten met 'winst' uit rendabele activiteiten) is toegestaan.

De primitieve begroting van enig jaar is de basis voor de berekening van het onderzoek kostendekkendheid leges. Ook is gebruik gemaakt van de 'Handreiking kostentoe rekening leges en tarieven' (opgesteld in opdracht van het ministerie van binnenlandse zaken) en van het kostenmodel van de VNG. Er is geen wettelijk voorgeschreven lijst van toe te rekenen kosten en baten. Er zijn uitsluitend richtlijnen, waarvan een groot deel voortvloeit uit jurisprudentie.

De legesverordening en de bijbehorende tarieventabel van Texel is in 3 titels verdeeld:

- Titel 1. Algemene dienstverlening
- Titel 2. Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving (onder andere omgevingsvergunning)
- Titel 3. Dienstverlening vallend onder de Europese dienstenrichtlijn

In deze rapportage wordt een overzicht gegeven van de kostendekkendheid van de tarieventabel. Hiermee wordt duidelijk of de kostendekkendheid voldoet aan de wettelijke eisen.

Voor de kostendekkendheid van leges van gemeenten gelden een aantal wettelijke kaders, zo is er specifieke wetgeving die de maximale prijs per product aangeeft.

Daarnaast heeft de raad van Texel kaders gesteld. De raad vindt dat *‘tarieven voor diensten en producten kostendekkend moeten zijn, tenzij’*. Waarbij het *‘tenzij’* geldt voor besluiten van de raad om voor bepaalde diensten geen of een lager tarief te hanteren.

Voor burgers en bedrijven is het belangrijk de kostendekkendheid te bewaken zodat zij niet te veel of te weinig betalen voor geleverde diensten. In geval van rechtszaken waarbij de hoogte van tarieven in het geding is, moet de gemeente kunnen aantonen dat de tarieven binnen de wettelijke kaders van kostendekkendheid vallen.

Inzicht in de kostendekkendheid geeft ook zicht op heffingsruimte. Zolang de maximale kostendekkendheid (100%) niet bereikt is, kunnen tarieven worden verhoogd. Bij een keuze voor het verhogen van de tarieven is het niet noodzakelijk om alle tarieven te verhogen. Ook is het niet noodzakelijk om tarieven met hetzelfde percentage te verhogen. Zolang de maximale kostendekkendheid van het geheel niet overschreden wordt, kan per tarief besloten worden of en met hoeveel procent het tarief verhoogd wordt. Wettelijk voorgeschreven tarieven mogen niet verhoogd worden.

Kostendekkendheid algemeen

De kostendekkendheid van de gemeente Texel is totaal 79,5 % (in 2022 was dit 84,2%).

Berekening kostendekkendheid

Titel 1 Algemene dienstverlening

Titel 1 Algemene dienstverlening			Taakveld	Overhead	Totale Kosten	Totale Opbrengsten	Kostendekking
hoofdstuk	1	Burgerlijke stand	€ 35.857	€ 33.253	€ 69.110	€ 80.151	115,98%
hoofdstuk	2	Reisdocumenten en Nederlandse identiteitskaart	€ 71.160	€ 34.990	€ 106.150	€ 91.783	86,47%
hoofdstuk	3	Rijbewijzen	€ 29.918	€ 28.664	€ 58.582	€ 50.890	86,87%
hoofdstuk	4	Verstrekingen uit de basisregistratie personen	€ 1.482	€ 1.918	€ 3.400	€ 2.267	66,68%
hoofdstuk	5	Diversen burgerlijke stand	€ 0	€ 0	€ 0	€ 32	0,00%
hoofdstuk	6	Verstrekingen op grond van Wet bescherming persoonsgegevens	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	7	Bestuursstukken	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	8	Vastgoedinformatie	€ 275	€ 356	€ 631	€ 482	76,39%
hoofdstuk	9	Overige publiekszaken	€ 530	€ 247	€ 777	€ 509	65,51%
hoofdstuk	10	Gemeentearchief	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	11	Huisvestingsvergunning	€ 18.340	€ 23.724	€ 42.064	€ 25.560	60,76%
hoofdstuk	12	Leegstandwet	€ 367	€ 474	€ 841	€ 675	80,26%
hoofdstuk	13	Marktstandplaatsen	€ 321	€ 415	€ 736	€ 642	87,23%
hoofdstuk	14	Winkeltijdenwet	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	15	Kansspelen	€ 604	€ 608	€ 1.212	€ 419	34,57%

hoofdstuk	16	Kabels en leidingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	17	Verkeer en vervoer	€ 22.191	€ 20.817	€ 43.008	€ 20.288	47,17%
hoofdstuk	18	Diversen	€ 153	€ 198	€ 351	€ 94	26,78%
Kostendekking Titel 1			€ 181.198	€ 145.664	€ 326.862	€ 273.792	83,76%

Lasten

De lasten zoals die in de begroting zijn opgenomen zijn niet altijd voor 100% toerekenbaar. Een deel van de kosten kan niet direct in verband gebracht worden met de uitgevoerde dienst. Dit zijn bijvoorbeeld de kosten van handhaving of bezwaar en beroep betreffende de vergunning.

De volgende lasten (niet limitatief) zijn in de berekening meegenomen, waarbij uitgegaan is van het toerekenbare deel:

1. Apparaatskosten (bestaat uit directe loonkosten verhoogd met percentage overheadkosten);
2. Kosten voor Bijzonder ambtenaren van de burgerlijke stand (trouwen);
3. Trouwboekjes;
4. Afdrachten aan het rijk;
5. Kosten van druk- en bindwerk;
6. Aankoopkosten van gehandicapten parkeerkaarten en medische indicatie.

Toelichting: Titel 1:

Bij titel 1 is weinig ruimte om de tarieven te verhogen omdat de opbrengsten voornamelijk veroorzaakt worden door paspoorten en rijbewijzen. Deze tarieven zijn momenteel gelijk aan de maximaal toegestane hoogte. De overige tarieven voor 2023 worden ten opzichte van 2022 geïndexeerd. Het percentage waarmee wordt geïndexeerd is 3,0%. De opbrengsten van alle diensten binnen titel 1 mogen niet hoger zijn dan de uitgaven.

Binnen een titel mag een dienst dus meer dan 100% kostendekkend zijn, mits deze gecompenseerd wordt door een lagere kostendekkendheid voor een andere dienst.

Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning

Titel 2 Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning			Taakveld	Overhead	Totale Kosten	Totale Opbrengsten	Kostendekking
hoofdstuk	1	Begripsomschrijvingen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	2	Vooroverleg (principeverzoek / welstand / conceptaanvraag)	€ 30.198	€ 32.858	€ 63.056	€ 47.699	75,65%
hoofdstuk	3	Omgevingsvergunning	€ 525.462	€ 561.826	€ 1.087.288	€ 1.029.163	94,65%
hoofdstuk	4	Vermindering	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	5	Teruggaaf	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	6	N.v.t	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	7	Wijziging omgevingsvergunning als gevolg van wijziging project	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	8	Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten	€ 13.378	€ 11.624	€ 25.002	€ 18.334	73,33%
hoofdstuk	9	Slopmelding	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	10	In deze titel niet benoemde beschikking	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	11	Reprokosten	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	12	Diversen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
Kostendekking Titel 2			€ 569.038	€ 606.308	€ 1.175.346	€ 1.095.196	93,18%

Lasten

De lasten zoals die in de begroting zijn opgenomen zijn niet altijd voor 100% toerekenbaar. Een deel van de kosten kan niet direct in verband gebracht worden met de uitgevoerde dienst. Dit zijn bijvoorbeeld de kosten van handhaving of bezwaar en beroep.

De volgende lasten(niet limitatief) zijn in de berekening meegenomen, waarbij uitgegaan is van het toerekenbare deel:

1. Apparaatskosten (bestaat uit directe loonkosten verhoogd met overheadkosten);
2. Kosten welstandscommissie;
3. Publicatie in de Staatscourant.

Toelichting: Titel 2:

De kostendekkendheid van titel 2 is net onder de 100% gebleven en hoewel er getoetst wordt op de gehele verordening wordt geadviseerd om onder deze grens te blijven. Het is namelijk goed mogelijk dat de jurisprudentie wijzigt m.b.t. kruissubsidiëring met als gevolg een toename van bezwaar en beroepsprocedures. De opbrengsten van alle diensten binnen titel 2 mogen niet hoger zijn dan de uitgaven. Binnen een titel mag een dienst dus meer dan 100% kostendekkend zijn, mits deze gecompenseerd wordt door een post met lagere kostendekkendheid.

Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn

Titel 3 Europese dienstenrichtlijn			Taakveld	Overhead	Totale Kosten	Totale Opbrengsten	Kostendekking
hoofdstuk	1	Horeca	€ 17.128	€ 18.623	€ 35.751	€ 31.636	88,49%
hoofdstuk	2	Organiseren evenementen of markten	€ 127.118	€ 128.109	€ 255.227	€ 24.368	9,55%
hoofdstuk	3	Prostitutiebedrijven	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
hoofdstuk	4	In deze titel niet benoemde vergunning, ontheffing of andere beschikking	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	0,00%
Kostendekking Titel 3			€ 144.246	€ 146.732	€ 290.978	€ 56.004	19,25%

Lasten

De lasten zoals in de begroting zijn opgenomen zijn niet altijd voor 100% toerekenbaar. Een deel van de kosten kan niet direct in verband gebracht worden met de uitgevoerde dienst. Dit zijn bijvoorbeeld de kosten van handhaving of bezwaar en beroep.

De volgende lasten zijn in de berekening meegenomen, waarbij uitgegaan is van het toerekenbare deel (zie ook toelichting titel 3).

1. Apparaatskosten (bestaat uit directe loonkosten verhoogd met overheadkosten)

Toelichting: Titel 3:

Titel 3 is een klein onderdeel van de legesverordening wat voor een groot deel bestaat uit evenementenvergunningen. Vanwege de maatschappelijke betekenis ervan, is dit bij veel gemeenten niet kostendekkend. Ook de raad van onze gemeente heeft daartoe een expliciet besluit genomen.

Conclusie

Recapitulatie Titel 1, 2 en 3	Taakveld	Overhead	Totale Kosten	Totale Opbrengsten	Kostendekking
Kostendekking Titel 1	€ 181.198	€ 145.664	€ 326.862	€ 273.792	83,76%
Kostendekking Titel 2	€ 569.038	€ 606.308	€ 1.175.346	€ 1.095.196	93,18%

Kostendekking Titel 3	€ 144.246	€ 146.732	€ 290.978	€ 56.004	19,25%
Kostendekking totale tarieventabel	€ 894.482	€ 898.704	€ 1.793.186	€ 1.424.992	79,47%

De kostendekkendheid van de gemeente Texel voldoet aan de wettelijk gestelde eisen. Eventueel is er ruimte om de tarieven van titel 1 en 3 te verhogen.

Omdat de toe te rekenen kosten mede gebaseerd zijn op jurisprudentie is een exact 100% kostendekkende legesverordening risicovol. Wanneer nieuwe jurisprudentie tot een wijziging in de aan leges toe te rekenen kosten leidt, kan de kostendekkendheid overschreden worden. Overschrijding van de kostendekkendheid kan leiden tot het onverbindend verklaren van de legesverordening en de daarbij behorende tarieventabel. Dit betekent dat er geen leges geheven kunnen worden. Door iets onder het toegestane maximum te blijven wordt dit risico opgevangen. Vanuit dit oogpunt is een dekkingspercentage tussen de 90 en 95 % aan te bevelen.

Welke belastingen en leges heft de gemeente en wat levert dat op?

Omschrijving	Werkelijke Opbrengst 2021 €	Geraamde opbrengst 2022 (na wijziging) €	Geraamde opbrengst 2023 €
o. Afvalstoffenheffing	2.148.934	2.116.397	2.204.245
p. Reinigingsrechten voor bedrijven	53.221	62.290	62.500
q. Forensenbelasting	1.447.698	1.474.530	1.324.530
r. Havengelden	133.286	156.546	159.051
s. Leges (incl. bouwvergunningen c.s.)	1.735.434	1.383.026	1.425.443
t. Lijkbezorgingrechten (incl. huuropbrengsten graven)	59.229	65.429	67.392
u. Marktgelden	12.509	19.648	20.237
v. OZB eigenarenbelasting	1.102.349	1.548.436	1.594.889
w. OZB gebruikersbelasting	762.529	346.976	357.385
x. Parkeerbelastingen (excl. boetes, incl. vergunningen)	4.364.671	4.440.500	4.469.500
y. Precariobelasting	111.169	134.425	150.110
z. Reclamebelasting	97.969	100.000	103.000
aa. Rioolheffing	3.493.116	3.559.887	3.501.318
bb. Toeristenbelasting / Watertoeristenbelasting	7.919.619	7.956.326	8.106.326

ad a De gemeente heft afvalstoffenheffing van huishoudens die gebruikmaken van de diensten van de gemeentelijke ophaaldienst.
De afvalstoffenheffing stijgt voor een éénpersoonshuishouden van € 206,18 naar € 211,49 en voor een meerpersoonshuishouden van € 332,22 naar € 340,78. De oorzaken van deze stijging zijn o.a. hogere kosten en lagere opbrengsten van kunststof, glas, oud papier en fijn huishoudelijk afval. De kosten voor chemisch afval en grof huisvuil zijn gedaald.

ad b Inzameling van bedrijfsafval vindt plaats voor de gemeentelijke onderdelen haven, strand en gemeentehuis. Onder bedrijfsafval vallen ook de werkzaamheden m.b.t. de beerputten en vetvangers.

Omschrijving	Directe kosten	Loonkosten	Overhead	Baten	Kostendekking
Toelichting kostendekkendheid huishoudens	1.691.274	338.259	174.711	-2.204.245	100%
Toelichting kostendekkendheid bedrijven	37.434	21.270	3.796	-62.500	100%

ad c Forensenbelasting is een belasting die de gemeente heft, als personen meer dan 90 dagen per jaar een gemeubileerde woning voor zich of voor hun gezin houden. Het geldt alleen voor personen die niet woonachtig zijn in de gemeente Texel. Het tarief voor deze belasting is in 2021 voor 2022 en 2023 jaar vastgesteld en is naar rato verhoogd met 2,2%. Basis van de verhoging was de aanpassing van het tarief Toeristenbelasting van € 2,25 naar € 2,30. In de halfjaarcijfers 2022 is een structurele wijziging doorgevoerd van € 80.000 hogere opbrengsten door een toename van het aantal objecten de laatste jaren en het doorzetten hiervan in 2022. Voor de begroting 2023 is een

structurele wijziging van € 150.000 minder forensenbelasting doorgevoerd omdat er door nieuwe regelgeving een verschuiving plaats zal vinden van de forensenbelasting naar de toeristenbelasting. Dit bedrag is als extra opbrengst meegenomen onder de toeristenbelasting.

- ad d** Onder de naam ‘havengeld’ wordt een recht geheven voor vaartuigen die gebruik maken van de gemeentelijke haven. De havengeldtarieven worden trendmatig verhoogd met 3,0%.
- ad e** Leges worden in rekening gebracht voor een dienst die de gemeente levert. Voorbeelden van zo’n dienst zijn: het behandelen van een aanvraag voor een omgevingsvergunning en het verstrekken van een uittreksel uit het bevolkingsregister. De geraamde opbrengst 2022 wordt trendmatig verhoogd met 3,0% in vergelijking met de begrote cijfers in 2022. Deze verhoging geldt niet voor de tarieven voor rijbewijzen en reisdocumenten aangezien deze tarieven worden vastgesteld door het Rijk.

Leges	Taakveld	Overhead	Totale Kosten	Totale opbrengsten	Kostendekking
Kostendekkendheid totale tarieventabel	894.482	898.704	1.793.186	- 1.424.992	79,47%

- ad f** De gemeente kent een verordening ‘lijkbezorging rechten’. Hierin staan de tarieven die gelden voor het gebruik van de gemeentelijke begraafplaats en voor verlenen van diensten in verband met de begraafplaats. In de opbrengsten zijn ook de huuropbrengsten van graven meegenomen. Ook deze tarieven worden trendmatig verhoogd met 3,0%.
- ad g** De gemeente heft marktgelden voor het innemen van een standplaats met marktwaren. Deze tarieven worden trendmatig verhoogd met 3,0%.
- ad h/i** Eigenaren betalen een OZB eigenarenbelasting. Gebruikers van niet woningen betalen ook gebruikersbelasting.
- De eigenaar: Iedereen die op 1 januari eigenaar is van een onroerende zaak ontvangt een aanslag OZB eigenarenbelasting. Indien men het eigendom in de loop van het belastingjaar verkoopt heeft dat geen invloed op de hoogte van de aanslag. Meestal verrekent de notaris de eigenarenbelasting met de nieuwe eigenaar.
 - De gebruiker: Iedereen die op 1 januari een onroerende zaak (niet woning) in gebruik heeft, ontvangt de aanslag OZB gebruikersbelasting. Verhuizing in de loop van het belastingjaar heeft geen invloed op de hoogte van de aanslag. Hier staat tegenover dat de gebruiker, bij bijvoorbeeld verhuizing in de loop van het jaar, geen aanslag OZB gebruikers voor de nieuwe onroerende zaak ontvangt.
 - Wet Waardering Onroerende Zaken (WOZ). De gemeenten moeten jaarlijks een nieuwe waarde voor het onroerend goed vaststellen. Over deze waarde wordt de aanslag Onroerende Zaakbelastingen berekend. Deze waarde wordt overigens ook gebruikt door de Belastingdienst en het waterschap.
 - Het tarief van de OZB wordt zodanig vastgesteld, dat de netto-opbrengst 3,0% trendmatig stijgt ten opzichte van begrote opbrengst van 2022. Het tarief van de OZB kan pas worden vastgesteld als bekend is wat de waardeontwikkeling van het onroerend goed op Texel is.
- ad j** De gemeente heft parkeerbelasting van degene die een voertuig parkeert op een door de gemeente ingerichte parkeervoorziening. Als niet wordt betaald op een parkeerplaats waar parkeerbelasting moet worden betaald, dan legt de gemeente een parkeerboete op, de zogeheten *naheffingsaanslag*. Voor 2023 wordt voorgesteld de tarieven van de parkeerbelasting onveranderd te laten. De kosten voor de naheffingsaanslag worden gelijkgesteld aan het landelijk maximum van € 72,90.

De voor 2023 geraamde kosten voor het opleggen van naheffingsaanslag (art. 2 Besluit gemeentelijke parkeerbelastingen):

a.	Vaste Informatieverwerkingskosten	€	143.418
b.	Variabele informatieverwerkingskosten	€	81.601
c.	Kosten van afschrijving	€	22.610
d.	Kosten van interest	€	0
e.	Personeelskosten	€	113.364
f.	Overheadkosten	€	161.949
	Totale kosten naheffingsaanslag	€	522.940

Het voor 2023 geraamd aantal op te leggen naheffingsaanslagen is 1140.

De kosten gedeeld door het aantal te verwachten naheffingsaanslagen geeft een bedrag van € 459. Het maximaal te hanteren Rijkstarief tarief voor 2023 is dus € 72,90.

- ad k** De gemeente heft precariobelasting als derden gebruik maken van de openbare ruimte voor commerciële doeleinden. Deze tarieven worden trendmatig verhoogd met 3,0%.
- ad l** Sinds 2018 heft de gemeente reclamebelasting. De opbrengst van deze belasting wordt - na aftrek van de door de gemeente betaalde kosten ten behoeve van inning- doorbetaald aan de vereniging van ondernemers in Den Burg. Uit deze opbrengst worden activiteiten en investeringen bekostigd ten behoeve van Texelse bedrijven. Deze tarieven worden trendmatig verhoogd met 3,0%.
- ad m** Rioolheffing wordt geheven voor het gebruik van de riolering. In december 2022 zal het nieuwe GRP aan de raad worden aangeboden. Het nieuwe tarief voor de rioolheffing 2023 wordt € 284,66. Deze verlaging komt doordat er de afgelopen jaren veel meer inzicht hebben gekregen in het areaal en de technische staat van de riolering waardoor het mogelijk is om projecten efficiënter te programmeren.

Rioolheffing	Directe kosten	Loonkosten	Overhead	Baten	Kostendekking
Toelichting kostendekkendheid	2.762.076	435.060	304.182	-3.501.318	100%

- ad n** Het tarief voor de Toeristenbelasting is in 2021 weer voor 2 jaar vastgesteld. Het tarief per overnachting is € 2,30 per persoon voor de jaren 2022 en 2023. Voor de begroting 2023 is een structurele wijziging van € 150.000 extra toeristenbelasting doorgevoerd omdat er door nieuwe regelgeving een verschuiving plaats zal vinden van de forensenbelasting naar de toeristenbelasting. De opbrengst forensenbelasting is met dit bedrag verlaagd.

Hoofdstuk 8 - Overheveling projectbudgetten

Er is een aantal projecten waarvan de uitvoering langer duurt dan één jaar. De financiële verantwoording van deze projecten vindt binnen de jaarlijkse exploitatie plaats en is daarom boekjaar gebonden. Om te voorkomen dat het restantbudget van (deze niet afgeronde) projecten aan het eind van het jaar ten gunste van het rekeningresultaat komt, wordt voorgesteld om **het saldo van deze budgetten aan het einde van het jaar over te hevelen naar het volgende jaar**. In het onderstaande overzicht wordt naast het overhevelingsverzoek ook aangegeven op welke termijn verwacht wordt dat het project gerealiseerd is.

Project	Pr	Raads besluit	Kpl.	Project Budget Stand 01-2022	Uitgaven in 2022 (t/m sept)	Toelichting
Opleidingsgelden nieuwe raad	1	2022	600600	€ 15.000	€ 6.362	Het jaarlijkse budget is € 7.500. In een verkiezingsjaar komt daar hetzelfde bedrag incidenteel bij. De verwachting is dat niet alle trainingen in 2022 plaatsvinden vanwege volle agenda's. Daarom zijn extra middelen in 2023 nodig.
Zero based begroting	1	2018	600507	€ 110.743	€ 220	Afgelopen jaar hebben we iom de audit commissie, college, raad en organisatie onze P&C producten steeds iets doorontwikkeld. Een deel van deze middelen wordt ingezet bij de informatievoorziening aan de raad in relatie tot het nieuwe financiële pakket. De verwachting is dat dit ca. € 50.000 zal bedragen, het restant valt vrij bij de programmarekening 2022.
Uitvoeren rapporten Heffingssystematiek "Legitiem bv"	1	2019	694005	€ 80.943	€ 8.929	Diverse onderzoeken en opleidingstraject loopt door tot in 2023.
Strand (onderhoud heiningen/afrit)	3	2020	656404	€ 45.562	€ 0	Voorbereiding gestart met in kaart brengen strandslagen/parkeerterreinen. Werk nog niet gereed.
Uitvoeringsagenda Toerisme en Recreatie	3	2021	656304	€ 571.927	€ 81.314	Ism met de Klankbordgroep wordt uitvoering gegeven aan de Uitvoeringsagenda. Samen met de betrokken partijen zullen we de komende jaren de verschillende acties uitgevoerd worden.
Herinrichting voormalige ijsbaan Den Burg	3	2021	681017	€ 52.356	€ 0	
Omgevingsvisie toekomst van Texel		Raad 21-09-2022		€ 160.000	€ 0	Werkzaamheden lopen door in 2023.
Stimulering Economische Projecten	4		631006	€ 62.204	€ 31.295	We verwachten in 2023 meer projecten die een beroep op het budget doen. Sommige projecten zijn nu in voorbereidingsfase
Retailvisie	4		631009	€ 50.255	€ 0	Wordt weliswaar eind 2022 weer opgepakt, maar uitvoering zal in 2023 zijn.
Recreatie en Toerisme	4		656301	€ 46.551	€ 0	Van de algemene post toerisme is nog geld beschikbaar wat ingezet kan worden in de Regionale Task Force Verblijfsrecreatie als dat voor Texelse ondernemers van belang kan zijn. Het budget is afkomstig van een terugbetaling door De Kop Werkt voor het

Project	Pr	Raads besluit	Kpl.	Project Budget Stand 01-2022	Uitgaven in 2022 (t/m sept)	Toelichting
						project Identiteit Matching als bouwsteen voor de toeristische Texelse visie.
Havenbeleid algemeen	4		631005	€ 36.225	€ 2.277	Vanuit het beleidsbudget voor de havens op Texel is dit budget nog beschikbaar. Ondersteuning en training voor ISPS, diverse onderzoeken algemeen, kunnen hieruit worden gefinancierd. Omdat de visie voor Oudeschild, mede in relatie tot Seaport Texel nog niet is afgerond, is overheveling wenselijk.
Kerkenvisie	6	26 mei 2020	654129	€ 25.000	€ 0	Deze projectbijdrage van de rijksoverheid is nog niet ingezet; eerder uitgesteld vanwege corona, kan opgepakt worden in 2023.
Thijssehuys (cultuurcentrum)	6	15 december 2021	653200	€ 295.208	€ 0	Alle budgetten die samenhangen met de realisatie van het Thijssehuys moeten worden overgeheveld. Uitvoering is gestart, start bouw naar verwachting juni 2023. Per saldo gaat het om € 295.208 voor wat de exploitatie betreft.
Warmtevisie	7	dec.circulaire 2019	672306	€ 155.933	€ 17.308	Ontvangen voor proceskosten voor de uitvoering van de Transitievisie Warmte. Deze visie is voor Texel in december 2021 door de raad vastgesteld. Uitvoering minimaal 5 jaar v.a. 2022.
Klimaat adaptie UP	7	22 februari 2022	655013	€ 35.000	€ 0	Uitvraag start in Q4 2022, afronding medio 2023
Volkshuisvesting	8		682200	€ 182.203	€ 31.154	Betreft middelen tenders jozef/fontein (jozef reeds aanbesteed) en versnelling woningbouw
Bermverharding	8	7 juli 2021	620107	€ 417.997	€ 99.768	De geplande bermverharding langs de Oostkaap is vanwege lange levertijd betonnen duikers doorgeschoven naar 2023. De uitvoering van de bermverharding langs het Mienterglop is door lange doorlooptijden van milieutechnische onderzoeken vertraagd. De uitvoering is nu gepland in het voorjaar van 2023.
Wegen straten pleinen	8		620000	€ 47.200	€ 0	Planvorming parkeerterrein Stappenland, uitvoering parkeer- en verkeerscirculatie plan De Koog. Werk is in uitvoering.
Totaal				2.390.307	278.627	

Hoofdstuk 9 - Subsidies

Voor instellingen met een Beleidsgestuurde Contract Financiering (BCF) heeft de gemeenteraad besloten de subsidies te indexeren op basis van het percentage prijsontwikkeling uit de meicirculaire algemene uitkering. De indexering voor 2023 is vastgesteld op 3,0%. De indexering geldt voor KopGroep Bibliotheken, Young 4 Ever, Artex - Kunstenschool Texel, Texels Museum, Texels Welzijn, Sportstichting Texel en De Lieuw. Deze verhoging kost structureel € 59.511 en is meegenomen in deze begroting. De overige subsidies zijn ook verhoogd met 3,0% voor het jaar 2023. Dit gelijk met de indexering voor gemeentelijke budgetten zoals bedoeld in de Perspectiefnota 2023-2026 'Financieel perspectief' onderdeel 2.b. De lasten hiervan zijn € 17.496.

Het college stelt de raad voor om voor 2023 de volgende subsidieplafonds vast te stellen conform artikel 3.1 van Algemene Subsidieverordening Texel 2020. Subsidiebedragen uit deze 'budgetten' stelt het college vast volgens de regels die zij in overeenkomstige [uitvoeringsregelingen](#) heeft vastgelegd:

Programma 2	Zorg voor elkaar, veiligheid op orde
€ 15.709	Jaarlijkse subsidies maatschappelijke organisaties
€ 13.651	Eenmalige subsidies maatschappelijke organisaties
€ 29.360	Subtotaal subsidieplafonds Programma 2
Programma 6	Samen beleven en bewegen
€ 43.302	Jaarlijkse subsidies kunst & cultuur
€ 36.100	Eenmalige subsidies kunst & cultuur
€ 97.916	Jaarlijkse subsidies sport
€ 36.050	Eenmalige subsidies sport
€ 21.866	Gemeentelijke monumenten
€ 21.866	Schapeboeten
€ 30.794	Onderhoud schapeboeten
€ 287.894	Subtotaal subsidieplafonds Programma 6

Daar waar het een structurele subsidie op naam betreft heeft het college besloten deze als aparte post in de begroting op te nemen. Het college stelt de raad voor onderstaande bedragen voor het jaar 2023 hiervoor beschikbaar te stellen. Dit zijn **maximale** bedragen. De hoogte van de daadwerkelijke subsidie wordt gebaseerd op de gegevens bij de aanvraag en kan lager zijn, niet hoger.

Programma 2	Zorg voor elkaar, veiligheid op orde
€ 26.631	Dorpshuis 't Skiltje
€ 24.315	Stichting tot Exploitatie van Dorpshuis De Hof
€ 15.125	Stichting tot Exploitatie van het Eierlandsche Huis
€ 9.695	Dorpshuis "De Waldhoorn"
€ 11.887	Dorpshuis de Bijenkorf
€ 13.039	Stichting Dorpshuis "De Wielewaal"
€ 14.788	Stichting Voedselbank Texel
€ 491.785	Stichting Texels Welzijn
€ 54.012	Kinderopvang Texel
€ 175.248	Stichting Young 4 Ever
€ 41.000	Stichting Young 4 Ever - extra (online) jongerenwerk*
€ 3.116	Stichting Slachtofferhulp Nederland
€ 3.241	GGD (lokaal maatwerk)
€ 43.534	Stichting MEE Wering
€ 927.416	Subtotaal subsidies op naam Programma 2
Programma 3	Mooi en gastvrij Texel
€ 187.152	Stichting de Lieuw
€ 7.725	Staatsbosbeheer
€ 194.877	Subtotaal subsidies op naam Programma 3
Programma 6	Samen beleven en bewegen
€ 21.032	Stichting Cultuurhistorisch Museum Texel
€ 5.258	Stichting Luchtvaartmuseum Texel
€ 7.418	Stichting Broadway Texel
€ 18.799	Stichting Lokale Omroep Texel
€ 3.781	Stichting Klifhanger
€ 167.686	Diverse werkgevers van combinatiefunctionarissen
€ 308.747	Stichting KopGroep Bibliotheken
€ 12.000	Stichting KopGroep Bibliotheken (boekstartcoach)
€ 375.569	Stichting Artex-Kunstenschool Texel
€ 10.500	Stichting Artex-Kunstenschool Texel (project CMK)
€ 314.839	Stichting Texels Museum
€ 189.944	Sportstichting Texel
€ 1.435.573	Subtotaal subsidies op naam Programma 6
€ 2.875.120	Totaal subsidies

* incidenteel gedekt uit NPO-gelden

Voor inzicht in de koppeling van de subsidies aan de maatschappelijke beleidsdoelen, neemt u een kijkje in de '[subsidiebeleidskaart](#)'. Deze webtool wordt jaarlijks aangevuld met de nieuwe gegevens nadat de programmabegroting is vastgesteld.

Hoofdstuk 10 - Overzicht algemene dekkingsmiddelen

In gevolge artikel 8 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) wordt in de programmabegroting een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen opgenomen.

(bedragen x € 1.000)	
Omschrijving	Begroting 2023
Onroerende zaak belasting	1.952
Toeristenbelasting /Watertoeristenbelasting	8.106
Forensenbelasting	1.325
Precario rechten	150
1) Totaal lokale heffingen	11.533
Algemene uitkering	31.824
2) Totaal algemene uitkering	31.824
Dividend	62
3) Totaal dividenden	62
Onvoorzien	8
4) Totaal onvoorzien	8
Saldo financiering	-263
5) Totaal voordeel financieringsfunctie	-263
Totaal algemene dekkingsmiddelen	43.164

Hoofdstuk 11 - Begrippenlijst Programmabegroting

BDU: Brede Doeluitkering

Een Brede Doeluitkering is een financiële bijdrage van het rijk aan provincies en stadsregio's voor de uitvoering van verkeer- en vervoerbeleid op regionaal niveau. De gemeente kan de provincie een bijdrage vragen voor projecten die het verkeer en vervoer kwalitatief verbeteren.

Bestaand beleid:

Beleid is het stellen van doelen, middelen en een tijdpad *in onderlinge samenhang*. Liefst zijn plaats en tijd omschreven. Onder beleid wordt dus verstaan het aangeven van de richting en de middelen waarmee de gestelde organisatie- of maatschappelijke doelen worden gerealiseerd.

Bestemmingsreserve:

Een reserve is een vermogensbestanddeel dat onderdeel is van het eigen vermogen. Een reserve kan (bedrijfs)economisch vrij worden besteed.

Een [bestemmingsreserve](#) is een reserve waaraan door de raad een bepaalde bestemming is gegeven. Zie artikel 43 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voor de nadere beschrijving.

Binnen de bestaande formatie:

De formatie is de toegestane omvang van het personeel uitgedrukt in fulltime eenheden (fte).

Als werkzaamheden “binnen de bestaande formatie” kunnen worden uitgevoerd, zijn er geen extra middelen nodig. De taak kan worden uitgevoerd binnen de aanwezige personeelsbezetting.

Doelenboom:

De doelenboom is een instrument, waarbij per programma een maatschappelijk doel (wat willen we bereiken), beleidsdoelen en operationele doelen (wat gaan we daarvoor doen) worden geformuleerd. De doelenboom beschrijft een toekomstige situatie en maakt het mogelijk de voorgenomen doelen te volgen tot en met de realisatie.

Economisch nut:

Economische nut heeft als kenmerk een zekere mate van verhandelbaarheid en draagt bij aan de mogelijkheid om (financiële) middelen te verwerven.

GREX:

De afkorting GREX staat voor grondexploitatie. Een grondexploitatie is een financiële vertaling van een ruimtelijk plan, waarbij kosten en opbrengsten gefaseerd zijn in de tijd. Een grondexploitatie geeft inzicht in de kosten van bouwrijp maken en woonrijp maken enerzijds en de te verwachten grondopbrengsten anderzijds.

Voor nadere informatie: zie [commissie BBV](#)

Incidentele- en structurele lasten/baten:

Incidentele lasten/baten zijn éénmalige uitgaven/inkomsten die maximaal twee jaar terugkomen.

Structurele lasten/baten zijn uitgaven/inkomsten die drie jaar of langer terugkomen.

Inflatie:

Inflatie is een stijging van het algemeen prijspeil. Bij inflatie daalt de waarde van het geld; voor hetzelfde bedrag kan minder gekocht worden.

Kapitaalgoederen:

Kapitaalgoederen zijn gemeentelijke investeringen in de vorm van wegen, groen en recreatieve voorzieningen, speelvelden, riolering, gebouwen, openbare verlichting, en civiele kunstwerken. Onderhoud van deze kapitaalgoederen is van belang voor het zo optimaal mogelijk functioneren van de gemeente, onder andere op het gebied van vervoer, leefbaarheid en recreatie. Daarnaast is onderhoud nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen.

Kasgeldlimiet:

De kasgeldlimiet geeft aan hoeveel de gemeente kort (korter dan 1 jaar) mag financieren als percentage van de begroting. De toegestane [kasgeldlimiet](#) is 8,5% van het begrotingstotaal.

Liquiditeitsplanning:

Het doel van de liquiditeitsbegroting is om per maand, kwartaal of jaar inzicht te krijgen of er voldoende financiële middelen zijn om aan alle betalingsverplichtingen te kunnen voldoen.

Een liquiditeitsplanning geldt als een controlemiddel. Het is een schatting van de inkomende en uitgaande geldstromen.

Maatschappelijk nut:

Maatschappelijk nut is datgene dat voor het welzijn van de inwoners nuttig, gewenst of nodig is. Investerings- en voorzieningen met een maatschappelijk nut zijn niet verhandelbaar en genereren geen inkomsten.

Mei- en septembercirculaire algemene uitkering:

In de [mei- en septembercirculaire](#) wordt de gemeente geïnformeerd over de omvang en de verdeling van de algemene uitkering, de integratie-uitkeringen, inclusief die voor het sociaal domein, en de decentralisatie-uitkeringen uit het gemeentefonds. De informatie betreft zowel de financiële kant als de beleidsmatige kant. De informatie gaat over het begrotingsjaar en de komende vier jaren. Daarnaast wordt het voorgaande jaar definitief afgerekend.

Paragrafen: wat staat daar voor informatie in?

In de begroting worden in afzonderlijke [paragrafen](#) de beleidslijnen vastgelegd met betrekking tot relevante beheersmatige aspecten en de lokale heffingen. De paragrafen zijn programma-overschrijdend. Zie voor nadere informatie artikel 9 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).

Rationeel beheer

Rationeel beheer is het planmatig beheer van kapitaalgoederen, waarbij met hulp van software het meerjarig onderhoud wordt gepland. Hierdoor ontstaat inzicht in de meerjarige structurele kosten van deze kapitaalgoederen en kunnen maatregelen genomen worden om pieken in deze onderhoudskosten op te vangen.

Schatkistbankieren

[Schatkistbankieren](#) verplicht gemeenten hun liquide middelen - met uitzondering van een werkkapitaal - aan te houden bij de schatkist.

Treasury

[Treasury](#) staat voor het beheren van de geldstromen en het beperken van de financiële risico's.

Verbonden partij

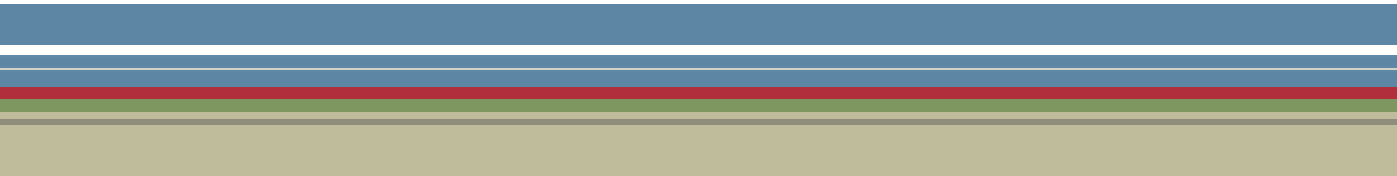
Verbonden partijen zijn rechtspersonen waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft. N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en N.V. Huisvuilcentrale zijn voorbeelden van verbonden partijen.

Overhead

De Commissie BBV heeft de volgende definitie voor de [overhead](#): alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces (Notitie overhead juli 2016); de overhead is het deel van een budget dat een organisatie aan de eigen organisatie besteedt. Het zijn die kosten die niet direct aan een bepaalde productactiviteit zijn toe te rekenen.

Opslagkosten

Opslagkosten zijn kosten die direct betrekking hebben op een taakveld. De kosten vallen niet onder de term overhead. Voorbeelden zijn: directe loonkosten op een taak, toegerekende uren van auto's en machines op een taakveld, kapitaallasten, huisvestingskosten die direct op een taakveld drukken etc.

Hoofdstuk 12 - Schema behandeling Programmabegroting 2023

5 oktober 2022	Programmabegroting 2023 verzenden naar raadsfracties
11 oktober 2022	Vergadering Auditcommissie
27 oktober 2022	Bespreking programmabegroting 2023 in raadscommissie
9 november 2022	Vaststelling programmabegroting 2023

Hoofdstuk 13 - Overzicht baten en lasten per taakveld

Omschrijving activiteit	Bedrag 2023
Taakveld 0.1 Bestuur	
Subtotaal lasten Bestuur	1.761.222,00
Subtotaal baten Bestuur	0,00
Saldo Bestuur	1.761.222,00
Taakveld 0.10 Mutaties reserves	
Subtotaal lasten Mutaties reserves	3.337.346,00
Subtotaal baten Mutaties reserves	4.642.415,00
Saldo Mutaties reserves	-1.305.069,00
Taakveld 0.2 Burgerzaken	
Subtotaal lasten Burgerzaken	787.657,00
Subtotaal baten Burgerzaken	222.609,00
Saldo Burgerzaken	565.048,00
Taakveld 0.4 Overhead	
Subtotaal lasten Overhead	10.210.918,00
Subtotaal baten Overhead	100.623,00
Saldo Overhead	10.110.295,00
Taakveld 0.5 Treasury	
Subtotaal lasten Treasury	1.582.741,00
Subtotaal baten Treasury	1.374.946,00
Saldo Treasury	207.795,00
Taakveld 0.61 OZB woningen	
Subtotaal lasten OZB woningen	4.635,00
Subtotaal baten OZB woningen	1.594.889,00
Saldo OZB woningen	-1.590.254,00
Taakveld 0.62 OZB niet-woningen	
Subtotaal lasten OZB niet-woningen	0,00
Subtotaal baten OZB niet-woningen	357.385,00
Saldo OZB niet-woningen	-357.385,00
Taakveld 0.63 Parkeerbelasting	
Subtotaal lasten Parkeerbelasting	0,00
Subtotaal baten Parkeerbelasting	4.552.500,00

Saldo Parkeerbelasting	-4.552.500,00
------------------------	---------------

Taakveld 0.64 Belastingen overig

Subtotaal lasten Belastingen overig	596.831,00
Subtotaal baten Belastingen overig	253.110,00
Saldo Belastingen overig	343.721,00

Taakveld 0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds

Subtotaal lasten Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	0,00
Subtotaal baten Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	31.823.886,00
Saldo Algemene uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	-31.823.886,00

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten

Subtotaal lasten Overige baten en lasten	766.247,00
Subtotaal baten Overige baten en lasten	14.503,00
Saldo Overige baten en lasten	751.744,00

Taakveld 1.1 Crisisbeheersing en brandweer

Subtotaal lasten Crisisbeheersing en brandweer	2.428.730,00
Subtotaal baten Crisisbeheersing en brandweer	44.800,00
Saldo Crisisbeheersing en brandweer	2.383.930,00

Taakveld 1.2 Openbare orde en veiligheid

Subtotaal lasten Openbare orde en veiligheid	752.730,00
Subtotaal baten Openbare orde en veiligheid	76.143,00
Saldo Openbare orde en veiligheid	676.587,00

Taakveld 2.1 Verkeer en Vervoer

Subtotaal lasten Verkeer en Vervoer	6.342.000,00
Subtotaal baten Verkeer en Vervoer	113.872,00
Saldo Verkeer en Vervoer	6.228.128,00

Taakveld 2.2 Parkeren

Subtotaal lasten Parkeren	653.445,00
Subtotaal baten Parkeren	0,00
Saldo Parkeren	653.445,00

Taakveld 2.3 Recreatieve havens

Subtotaal lasten Recreatieve havens	135.000,00
Subtotaal baten Recreatieve havens	0,00
Saldo Recreatieve havens	135.000,00

Taakveld 2.4 Economische havens en waterwegen

Subtotaal lasten Economische havens en waterwegen	817.840,00
Subtotaal baten Economische havens en waterwegen	914.042,00

Saldo Economische havens en waterwegen	-96.202,00
--	------------

Taakveld 2.5 Openbaar vervoer

Subtotaal lasten Openbaar vervoer	0,00
Subtotaal baten Openbaar vervoer	0,00
Saldo Openbaar vervoer	0,00

Taakveld 3.1 Economische ontwikkeling

Subtotaal lasten Economische ontwikkeling	419.144,00
Subtotaal baten Economische ontwikkeling	0,00
Saldo Economische ontwikkeling	419.144,00

Taakveld 3.3 Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen

Subtotaal lasten Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	62.158,00
Subtotaal baten Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	30.836,00
Saldo Bedrijfsloket en bedrijfsregelingen	31.322,00

Taakveld 3.4 Economische promotie

Subtotaal lasten Economische promotie	843.571,00
Subtotaal baten Economische promotie	9.430.856,00
Saldo Economische promotie	-8.587.285,00

Taakveld 4.1 Openbaar basisonderwijs

Subtotaal lasten Openbaar basisonderwijs	115.873,00
Subtotaal baten Openbaar basisonderwijs	0,00
Saldo Openbaar basisonderwijs	115.873,00

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting

Subtotaal lasten Onderwijshuisvesting	1.010.614,00
Subtotaal baten Onderwijshuisvesting	11.590,00
Saldo Onderwijshuisvesting	999.024,00

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Subtotaal lasten Onderwijsbeleid en leerlingzaken	767.772,00
Subtotaal baten Onderwijsbeleid en leerlingzaken	20.000,00
Saldo Onderwijsbeleid en leerlingzaken	747.772,00

Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering

Subtotaal lasten Sportbeleid en activering	403.110,00
Subtotaal baten Sportbeleid en activering	36.252,00
Saldo Sportbeleid en activering	366.858,00

Taakveld 5.2 Sportaccommodaties

Subtotaal lasten Sportaccommodaties	1.554.985,00
Subtotaal baten Sportaccommodaties	304.439,00
Saldo Sportaccommodaties	1.250.546,00

Taakveld 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie

Subtotaal lasten Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.140.612,00
Subtotaal baten Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	26.999,00
Saldo Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.113.613,00

Taakveld 5.4 Musea

Subtotaal lasten Musea	508.439,00
Subtotaal baten Musea	169.100,00
Saldo Musea	339.339,00

Taakveld 5.5 Cultureel erfgoed

Subtotaal lasten Cultureel erfgoed	501.351,00
Subtotaal baten Cultureel erfgoed	1.238,00
Saldo Cultureel erfgoed	500.113,00

Taakveld 5.6 Media

Subtotaal lasten Media	303.138,00
Subtotaal baten Media	0,00
Saldo Media	303.138,00

Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht)recreatie

Subtotaal lasten Openbaar groen en (openlucht)recreatie	2.788.399,00
Subtotaal baten Openbaar groen en (openlucht)recreatie	250.789,00
Saldo Openbaar groen en (openlucht)recreatie	2.537.610,00

Taakveld 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie

Subtotaal lasten Samenkracht en burgerparticipatie	1.615.134,00
Subtotaal baten Samenkracht en burgerparticipatie	10.378,00
Saldo Samenkracht en burgerparticipatie	1.604.756,00

Taakveld 6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen

Subtotaal lasten Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	2.007.740,00
Subtotaal baten Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	0,00
Saldo Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	2.007.740,00

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen

Subtotaal lasten Inkomensregelingen	2.847.717,00
Subtotaal baten Inkomensregelingen	1.820.235,00
Saldo Inkomensregelingen	1.027.482,00

Taakveld 6.4 WSW en beschut werk

Subtotaal lasten WSW en beschut werk	2.359.437,00
Subtotaal baten WSW en beschut werk	65.171,00
Saldo WSW en beschut werk	2.294.266,00

Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie

Subtotaal lasten Arbeidsparticipatie	239.916,00
Subtotaal baten Arbeidsparticipatie	0,00
Saldo Arbeidsparticipatie	239.916,00

Taakveld 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)

Subtotaal lasten Maatwerkvoorzieningen (WMO)	494.883,00
Subtotaal baten Maatwerkvoorzieningen (WMO)	108.000,00
Saldo Maatwerkvoorzieningen (WMO)	386.883,00

Taakveld 6.71a Hulp bij het huishouden (WMO)

Subtotaal lasten Hulp bij het huishouden (WMO)	1.168.835,00
Subtotaal baten Hulp bij het huishouden (WMO)	0,00
Saldo Hulp bij het huishouden (WMO)	1.168.835,00

Taakveld 6.71b Begeleiding (WMO)

Subtotaal lasten Begeleiding (WMO)	818.429,00
Subtotaal baten Begeleiding (WMO)	0,00
Saldo Begeleiding (WMO)	818.429,00

Taakveld 6.71c Dagbesteding (WMO)

Subtotaal lasten Dagbesteding (WMO)	394.521,00
Subtotaal baten Dagbesteding (WMO)	0,00
Saldo Dagbesteding (WMO)	394.521,00

Taakveld 6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)

Subtotaal lasten Overige maatwerkarrangementen (WMO)	320.175,00
Subtotaal baten Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0,00
Saldo Overige maatwerkarrangementen (WMO)	320.175,00

Taakveld 6.72a Jeugdhulp begeleiding

Subtotaal lasten Jeugdhulp begeleiding	338.731,00
Subtotaal baten Jeugdhulp begeleiding	0,00
Saldo Jeugdhulp begeleiding	338.731,00

Taakveld 6.72b Jeugdhulp behandeling

Subtotaal lasten Jeugdhulp behandeling	100.000,00
Subtotaal baten Jeugdhulp behandeling	0,00
Saldo Jeugdhulp behandeling	100.000,00

Taakveld 6.72c Jeugdhulp dagbesteding

Subtotaal lasten Jeugdhulp dagbesteding	125.000,00
Subtotaal baten Jeugdhulp dagbesteding	0,00
Saldo Jeugdhulp dagbesteding	125.000,00

Taakveld 6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig

Subtotaal lasten Jeugdhulp zonder verblijf overig	80.147,00
Subtotaal baten Jeugdhulp zonder verblijf overig	0,00
Saldo Jeugdhulp zonder verblijf overig	80.147,00

Taakveld 6.73a Pleegzorg

Subtotaal lasten Pleegzorg	359.090,00
Subtotaal baten Pleegzorg	0,00
Saldo Pleegzorg	359.090,00

Taakveld 6.73c Jeugdhulp met verblijf overig

Subtotaal lasten Jeugdhulp met verblijf overig	275.000,00
Subtotaal baten Jeugdhulp met verblijf overig	0,00
Saldo Jeugdhulp met verblijf overig	275.000,00

Taakveld 6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf

Subtotaal lasten Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	150.000,00
Subtotaal baten Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	0,00
Saldo Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf	150.000,00

Taakveld 6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf

Subtotaal lasten Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	604.467,00
Subtotaal baten Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	0,00
Saldo Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	604.467,00

Taakveld 6.82 Geëscaleerde zorg 18-

Subtotaal lasten Geëscaleerde zorg 18-	0,00
Subtotaal baten Geëscaleerde zorg 18-	0,00
Saldo Geëscaleerde zorg 18-	0,00

Taakveld 6.82a Jeugdbescherming

Subtotaal lasten Jeugdbescherming	270.872,00
Subtotaal baten Jeugdbescherming	0,00
Saldo Jeugdbescherming	270.872,00

Taakveld 6.82b Jeugdreclassering

Subtotaal lasten Jeugdreclassering	39.000,00
Subtotaal baten Jeugdreclassering	0,00
Saldo Jeugdreclassering	39.000,00

Taakveld 7.1 Volksgezondheid

Subtotaal lasten Volksgezondheid	49.838,00
Subtotaal baten Volksgezondheid	0,00
Saldo Volksgezondheid	49.838,00

Taakveld 7.2 Riolering

Subtotaal lasten Riolering	2.862.327,00
Subtotaal baten Riolering	3.553.318,00
Saldo Riolering	-690.991,00

Taakveld 7.3 Afval

Subtotaal lasten Afval	2.116.309,00
Subtotaal baten Afval	2.522.770,00
Saldo Afval	-406.461,00

Taakveld 7.4 Milieubeheer

Subtotaal lasten Milieubeheer	2.145.585,00
Subtotaal baten Milieubeheer	3.500,00
Saldo Milieubeheer	2.142.085,00

Taakveld 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Subtotaal lasten Begraafplaatsen en crematoria	76.106,00
Subtotaal baten Begraafplaatsen en crematoria	67.392,00
Saldo Begraafplaatsen en crematoria	8.714,00

Taakveld 8.1 Ruimte en leefomgeving

Subtotaal lasten Ruimte en leefomgeving	400.236,00
Subtotaal baten Ruimte en leefomgeving	0,00
Saldo Ruimte en leefomgeving	400.236,00

Taakveld 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)

Subtotaal lasten Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	0,00
Subtotaal baten Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	0,00
Saldo Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	0,00

Taakveld 8.3 Wonen en bouwen

Subtotaal lasten Wonen en bouwen	2.785.417,00
Subtotaal baten Wonen en bouwen	1.122.834,00
Saldo Wonen en bouwen	1.662.583,00

Totaal generaal lasten	65.641.420,00
Totaal generaal baten	65.641.420,00
Totaal generaal saldo	0,00